

ለጊዜው እንደ የሚያስነብኩት አይደለም። በመሰረተም ቢሆን ከሚኒዎም የገለበጠችን መብት ከመበጠጥ በቀር ህልም እንደሆነ ይረዳኛል፤ ግና ለ«ታላታሪያንኢዎ» መጠቀሚያ መሆናቸው ነው። ከጥይት በቀር፤... ያም በባዶው የሚሆን አይደለም፤ ረሲያውያን መወሰድ እንደ መስጠት አያውቁም፤ ከሰጡ ጠግቸውን የሚያድረው ነው የሚመስላቸው፤ የተግመነ ህይወት የላቸውም፤ አትቶልያውያን በረሀብ ሲያልቁ፤ የተበደሉትን ተበድለን ስለሰብአዊነት በማሰብ የተረፈውን ሰው ያዳነው እኛ ነን፤ ያውም የከሚኒቶች ክርፋታም ስድብና ዘለፋ አልበታን ብሎ እህል ልንሰጣቸው ከወደባቸው ድረስ የወሰድነውን ምግብ የመለሰብትም ጊዜ እንድና ሀላት አይደለም።... እንዲያ ማለቱ ነው፤

«መልካም ... » አለች።

«ይገባሽል? «ታላታሪያንኢዎ» የገለበጠችን ነፃነት እልም አድርጌ መብት ነው። አምናለሁ፤ ይረዳኛል፤ ከሚኒቶች የገለበጠችን የተጠራቀመ ነፃነት እንደሀዘብ ነፃነት አይቸጥረትም። ሀዘብ የምትይው ያንን አይደለም እንደ?... የገለበጠች ነፃነት? የምልሽ በታሪክ፤ ሰወችን እኩል ለማድረግ የተቻለበት መንደር የለም። ኢሮኙ ወሰጥ... ያንንም ተይዞ በከሚኒቶች ፅንሰ-ሀሳብ የተቀና የእሴት-አሉች የቂቦሪ ህይወት ነው። አሰቢው፤ ቂቦሪ ወሰጥ ታዲያ መርፈና ክር እንድ ግለሰብ ለመቀበል ወደል ማመልከቻ መፃፍ አለበት። ስለሆነም፤ ሰው በተፈጥሮው በብዙ ነገር ይለያያል፤ ልዩነቱ ደግሞ የጎራውን ሀዘበተሰብ ልምሳሚ ማስገሰገስ ነው። የገለበጠች ነፃነት ሲታረን ግን የሀዘበተሰብ ልምሳሚ ይደበራል። ስለሆነም ከሚኒቶች በተሰበሰበው የሀዘበተሰብ ሰብ አቋም አያምኑምና ያንን በሚፈጥረው የገለበጠች ነፃነት የለም። ሁሉም ነገር እንድ፤ እኩል ይሁንና ይበድን፤ መሻሻል ለምን ሲባል ነው ህልማቸው። አሁን፤ በበኩልሽ ረሲያ ከሚኒቶች በመሆኗ በሰልጣኔ ግስጋሴ የት ነው ወደ ሂሳ የቀረቸው?» ትይ ይሆናል። የኔ ትችት ግን ረሲያውያን የሴኒንን በሰታሊን የተከፋከሉ በይከተሉ ኑሮ ያሁኑ ሰልጣኔያቸው የትና የት ይደርስ ነበር። የገለበጠ ፈጣሪነት በመንግስት ሞግሯል ተይዞ ነው በሁሉም ነገር የሰለጠኑ መሰሉ የሚታዩት፤ ወሰጡ ባዶ አገር ረሲያ ነው። ሀዘቡ ያፍሪካውያንን ህይወት የሚዋር ነው፤ ገጠረ። ስለሆነም፤ ይሁዳውያንን የሰብየት መንግስት ባለሰልጣናት የሚያደርገባቸው ተፅእኖ ምን ያህል እንደሆነ በይሁዳዊነትሽ ከኔ የበለጠ የሚረዳሽ ይመስለኛል። የረሲያ ሰፊ ሀዘብ መሰረታዊ ጥያቄ ደብ እንደሆነ፤ ይሁዳውያን የሚጠይቁትና የሚሹት ደግሞ ከደብ የላቀ ህይወት መዋር ነው። ያንን ረሲያ

ሳይ ሁነው ሊያደርጉት አይችሉም። በረሲያ ናሽናሊዝም ባንድ ተጀምሎ ወደ ከሀዘቡ ጋር ተቀይሮው ታስረዋል። ይኸ ሲገርመኝ ወደ አትቶልያ ተሻግሮ፤ ይህን የሀይማኖት ሞራሉን በከፍተኛ ደረጃ ሲጠብቅ የዋረ የፈለሻ ማህበረሰብ በፀረ-ደሞክራቲክ የተቀናጀ ደባ አመሰው። የፈለሻን ፈላጊና እምነት እኛ ባንቀበለው ፈላሾች አይጥሉትም። በንግርት የሚዋረም ናቸውና አስጣይም አይዋርም፤ የሰራ-አልን መቋቋም ያስጣለው እንደሌለ ሁሉ። ስለሆነም እንደረሲያ ይሁዳውያን፤ የፈለሻወችም ጥያቄ ደብ ብቻ አይደለም፤ የደብ ማግኘት ነፃነት ጭምር እንደ። የረሲያ የግጥም ጥበብ ግን ይኸው እንደበጠባጠቀው ይገኛል።»

«በሀዘበተሰብ እኩልነት አላምንም፤» ስትል የገለበጠች የገዛህንን የመብት ግፊ ከምን ታየዋለህ?» ስትል አንገተን አጣዋ ለፋታ ተመልክቷት፤ «ይህ የነበረ ችግር ነው፤ የተገባ ሰነ-መንግስት መንደርና ያንን ማስከበር የገለበጠችን ተጋፊ ነፃነት ይገታዋል። በያዝነው ርእሰ ስር ከየሸው የሌላ ሰው መብት የነካ የገለበጠ ነፃነት አላየንም። ፈላሻወች ወደሰራ-አል እንሄዳለን፤ ምርጫችን ያ ነው ሲሉ፤ እሴት-አሉችም አትምጡብን አላሉም፤ ይልቁን የተገባቢጦሽ ነው የሆነ። ፈላሻወች አትቶልያውያንን መሪት ይሰፋችሁ ብለው ነው የወጡ፤ እኔ አትቶልያውያንን ብሆን ተመሰገን ነበር የምል። የረሲያውያን እንኳ የእንድስትሪው በራተኛ ይቀንሳል የግለት ይሆናል። የአትቶልያውያን ግን፤ ሰው በመርዝ እንደፈጀው ከምስክ ጌንደን የሰው ልጅ በሰልጣኔ ሂሳ ቀርቶ በረሀብ እያለቀና የሚበላ ጠፍቶ፤ እዚያው አገረን እንወርሳለን የሚል ቀናተኛ ውድድር ነው። በርግጥ ነቃን ያሉት የንቃት እጥረትም ነው። በአትቶልያ የሞራል እድገት ምን ያህል እንደሆነ ብዙ የግወቀው ነገር የለም። ያን ያህል ጠልቶ የሚያወራኝ አትቶልያዊ ምህር እነካሁን አልገጠመኝም።»

«አዝማሚያህ፤ የሁለቱን ርእየተ-አለሞች ፈክክር ያሰበ ከሆነ፤... የተነካ የለም ነው?»

«... ከፖለቲካ ሳይንስ ትንሽ እንብብሻል? የምናገረወቅ ርእየተ-አለም ነው፤ ብዙ ጊዜ የሰው መቅደት እኚ አይለኝም። ደግሞም የነገረ ቢነገረኝ ከሚደ የተገኘ ፅንሰ-ሀሳብ እንዲያው አላነሳም።»

«ከሌሎች ውስጥክ የፖለቲካ ሰወች ትንተና እንድ አረፍተ-ነገር አውጥተሽ ተናገሪ አትብለኝ እንደ የምትናገረው ነፃነት እንድ ጌን ብቻ የጠቀመ ነው፤ (በጣም ተንከትክታ ሳቀች) ... ማለቱ፤ እንደምትሰው የርእየተ-አለም ውግንና ከወሰደክ።»

«ወደግራ ያዘነበልሽ መሰለኝ፤ እንግሊዝ ዊት ከሆንሽ፤ ከናንተ ሀገራችን ስትሆን የረገፈ ርእዮተ-አለም ነው የምናገረው። ወይስ ለደምፅ መስጠት እድል ገና አልተመዘገብንም?»

«ሰማንደሰን ሀገራችን (እሜሪካዊ) ታወራ እንደሆነ እንደ፤ ስለእንግሊዝች ከሆነ ወረሀ፤ እንግሊዝች ከፈረበት ጊዜ ጀምሮ፤ የሀገራችን ብጣሽ ጥራዝ የለም። በሁኔታ ተፈራርደንና ተቻቸለን ነው የምናድረው፤ ግለሰብ በገደብ ዘመን የፃፍኩት ሀገራችን ከፈተ የሚከተለውን እንቅስቃሴ ይጌትተዋል። ስለሆነም፤ እንደንፋሱ አቅጣጫ እያየን፤ በዚያ እየተመራን ነው የምንኖረው። የጠና መንግስትም ቢሆን ከንግሊዝች የሚደርስ የለም። እንደእንግሊዝ ያለ ደሞክራሲያዊ አገርም አታገኝም። ሀገራችን የገደብ ድርሰት ነው። ገደብም እርምጃ አይደለም።» ስትል፤ ትንፋሽ ቢያጥረውም፤ እዳ ውስጥ እንደገባ ሊያስጠላት አልፈለገም። ከጠበቃት በላይ ተፈናጠረችበት። ለኒም የፖለቲካ ሰው መሆኗ ተረዳች።

«ሀገራችን ስለ... ቃሉ ለምደብኝ ነው። አስተዳደራዊ ዘይቤ ብል ይረዳሽ ይሆናል።» ሲል «ገባኝ!» ብቻ ብላ ወገኑን አለች። ትልሙ ሁሉ የፍትወተ-ስጋ መንፈሷን የማሰብ ነበር። እሷን የሚነካ (ይሁዳዊ ነክ) ትርኪትም ርኪት ርኪት አንስቶ ወደ-ወደ በግድረግ ሊዋደድት የሞከረበት ሁኔታ ነበር የታየች። ገና እሷም እንደሱ ፍጡር ነችና እሱን የምትሰጠው ስልት ስትፈልግ የሱ ስህተት ውስጥ እየገባ በጠበጠው። እንደጠበቃት ቅኝት አልተገራችለትም። ሰብአዊነትን በራሱ ቅኝት አቀንቅዋት። ከፈላገው ታሪክ ጋር አዛመደው። ከቅድመ አሁን መኪናውን እንበሰ-ልጋም ያሰግራት ጀምረዋል። ገና የተከራየውን ሽንጣም መኪና ተጠግቶ ቁም ሰላምታ ስለዋወጠው ጀምሮ ደህና አድርጌ በጥርጣሪ ያነበብኩት ሰው ነበረና ከዚህ ገዝ የገባሁት ደመ ነፍሴን ነው። ለሱ ከምጊዘው ውጥንቅጥ ተግባር ሊላ ከሰውም አልቆጠረች። አፍሪካዊነቱ በሱ ህሊና ንባብ እንደለ ሁሉ የኒን ስኬል ያጠፋው የሷ መኖርም እንደነበረ በላጣውም፤ እንደንደ እያሰበረኪ ዋጋ ስላልሰጠች ሆዴን አሻክረው። በሷ መኖር መጠቀሚያን ደግሞ የምክደው አልነበረም። ለሷ በደረገው ተውነታዊ ትእይንት ምንነቱን ደህና አስጠልቶኛልና በሚደክርበት ምሁርነት ቅንጢን መቶኝ እንደሷ አድርባይ ራሱ ንቅነቃ ከመግባት ድኻለሁ። እየነደደኝ፤ መድረካቸውን አግልጥኩ ገም አልኩ። በርግጥ የሷ የጠታችነት መንፈስ አፈጣጠር በኒ ከሚፈጠረውም የተሰየ መሆኑን አልረሳሁም፤ ሁሉንም ጌናን በድምብርገሰ ትንቢት ልክላው አልችልምና።

እኔን ግን ያስፈራኝ ነገር ምንድን ነው?... እንደኛ አፉ በጣም የተገራ ሰው ነው፤ የሚያደግ ነጥብ ለመጣል ብቸልም የቋንቋው በሰባት በመሆኑ በስዋሰው ግድፈቱ እየሰረገ ብዙወች እንደሚጠቀሙበት "የቋንቋና የመግባቢያ ችግር ተፈጠረብን መሰል፤ አልተረዳሽኝም" እያለ የሚሸውደኝ መሰለኝ። እሷን ከመቋቋም ይሁን ፋሽን ከመጠበቅ በብዛት የሚጠቀሙ ሰጥኝኛም ሆነ ያለፈበት የከባቢ ፈላጊ ነው። ስለሆነም ይህ ተራውን የመረዳት አቅሜን የጠለጠ ይሰውረውና መደናበሪያ የጠለጠውን ይበዛል ብዬ ነበር አፈ ታሰሮ የተቀመጡት። "ትቶጣላችሁ አሉ፤ ፈላገ ብልህ ይከፋህል ያለኝ" በራሱ እንደፍር አድርጌኛል። ቢያንስ የአካዳሚክ ግርፍ መሆኔን መርሳተና ተራ ብዙዎች ከሚደክቡት ሰወች መሀል ስለመደበኝ አሳዝኖኛል።

ረብ ቀረሾን የሰለት ጌዳና ከከላ በሂላ፤ የፋታ ዘሮ አይቶኝ ፈቱ ፈግጌ ሲመለስ አይኔ ይዞታል። ሆኖሁን ነቅሎ ሲወጣ እንደሰጠው፤ የጥርስ መንቀሻውን ስንጥር እነሱን አልጠሰውም። ለሷ ብሉ የሚከፍተው አፉ ሲንቀሳቀስ መንቀሻውን ከግራ ከቀኝ የከንፈረ ወሽመጥ ያረፈጠዋል። የጥርስ መንቀሻ አንድ የምእራባውያን ማኪኒኒያ መሆኑን በላረደም በሆነ ተመክሮ ይሁን ከእምሮ የበሰሉት የገባ ስኬል፤ ቶኩም ይሁን በርካታቸውን ወደግንባራቸው የሚያገድሉና ከታች ወደላይ፤ ከጌን-ጌን አባልጠው የሚያዩ ሰወች፤ የጥርስ መንቀሻ ማሳመጥ የሚያስቡትን ብሉም ተሰክዋል ይማግደ ሲገራ በከንፈሮቻቸው የሚወጡትን ሰወች የምመስላቸው ተንክል በሀሪያትን በሚወጡ የፊልምም ሆነ የመድረክ ተዋንያንን ነው። ድንገት፤ ይህን መንቀሻውን እንደሀፃን መጫወት ተከዘ ወረወረውና ማስነፍ-አልባ የተሰራውን ኬንያዊ ትምባሆውን አውጥቶ ከከንፈሮቹ ተከለ፤ ክብሪት ለመፈለግ ሲደምነምን የተመለከተችው ጉብል እንዲያው ሳይጠይቃት፤

«ማቃጠያ እየፈለክ መሰለኝ!» ብላ ቃሏ ሲወጣና የመኪናውን የትምባሆ ማቃጠያ ሽቦ ለማጋል ሊባ ጣቷ ሲወጋው እኩል ሆነ።

«አየሽ! እንደንድ ጊዜ ሀሳቤ አካሉን ይክደዋል፤ ነገር ለማሰብ ስድህ ይዘሽኝ ነው። አእምሮ የቀላሉን ትቶ ከባድ ሰራ ያስባል።... ደግሞም ያፍረክ ሀይወት ከቴክኖሎጂ ይልቅ ተፈጥረዊ ድርጊት ይበዛል።...» እያለ ንግረን ቀግቶው፤

«አፍሪካ ውስጥ የሚሸጡት መኪናወች የትምባሆ ማቃጠያ ሽቦ የላቸውም እንደ? ጸ ሀ- ሀሀ!» ስትል፤ እሱም አብሮ ሳቀ። እኔም ብሆን ነጥብ እንደመታች ገብቶኝ ነበርና ፈግጌያለሁ።

«ከመኪናወቹ ይልቅ ሞተር ባይስክሎችን ነው የምወደው፤

ከዚህ ያለፈ ሲሆን ደግሞ ከባቢ ፍጥረትና አሻገር ተረተረን ለግሰሰ እንደመች ግልጽ ለንድበርቶ ምቹ ናቸው።... ብሎ እንገትን ራብ ሰበር አድርጎ አይኑ የሲን የጆሮ ግንድ መትተ ተመሰሰኩ ቀረሁ ተሰገና፤ «ሰውየ! (ጃንትል መን) ስምህን በደንብ ግናበብ አልቻልኩም፤ ይቀርታ!» በዚያው ሞክረ እንደባለ «ደረረክ ነ» ብሎ ተሰምቶልኝ የግያውት ስም ሊሰጠኝ ሞክረ። ቀልጠፍ ብላ፤ «ሰው ከንደ ነው» ብላ በዚያው በጣም ስትሰቅ፤ «ሰውን እንባቢን ነው የሰቅሽበት ወይሲ?»

«የለም፤ የለም፤ ሰው የሚፈጥረው ችግር ገርሞኝ ነው። በድፍን እስራኤል የኢትዮጵያውያን ስም አስቸጋሪ ነገር ሁዋ ተገኝቷል!»

«ይህ አደስ ነገር መሆኑ ነው እንደ? ለአፍሪካውያውያን የኛ ስም ያስቸገራቸዋል፤ የነሱም ለኛ አስቸጋሪ ነው።»

«አንተ ያልከው ችግር ከከንደ ይለያል።»

«ግለትሽ?»

«የመሴ ተልእክ ከንደንን አስመልክቶ የክኔሌቱ የኢትዮጵያውያን ጉዳይ ከሚቲ ድርጊት ግንሻ በአል ሊያደርግ ለአበሻ ተወላጅ የች ጥሪ ይደረጋል። ከንደን ባይጠረትም፤ በራሱ እንሰሽንት ለመገኘትና ለግየት ፈልጎ አስተባባሪዋን ወደዘር፤ በሰልክ ይጠራና ከምታዘጋጁት በአል ላይ መገኘት እፈልጋለሁ ሲል፤ መልካም ብላው ሰውን ልትቀበል ስትጠይቅ ግራ የሚያገባ ነገር ተፈጥሮባታል፤ ልትሰማው ያልፈለገችው ስም ተደንቅርባት። በመሆኑም፤

«ስምህ የይሁዲያው ስም አይመስልም፤ ሁሉም የአብራይስጥ ስም አለው፤ ያንተ ለምን የለህም?» ስትሰው

«ኗሪ ስሜን መሰወጥ አልታየኝም።» ይላል።

«ከጥንት ባይኖርህ ነው ወይስ ራባኑት (ስትገረዝ ግለትን ትታ) የአብራይስጥ ስም አልሰጠህም?»

«ራባኑት ዘንድ የደረሰኩበት ጊዜ አልነበረም።» እንደህ ሲል፤ ሴት የዋ በመልስ፤

«እስራኤል ከደረሰክ ስንት ጊዜ ሆነህ?»

«አምስት አመት የተጠጋው ሁዋኛል።» አላት፤

«ስምህን እንደት ከነባር ኢትዮጵያውያን ዝርዝር ወሰጥ አላገኘህትም?»

«በአብራይስጥ ከተመዘገቡት ብቻ ግለትሽ ነው?» ሲል ወደያው መልስ መስጠት ትተውና፤

«አንድ! የሌላ መስመር ሰልክ በጠባብኝ» ብላውና የምትሰውን ተከታይ ሀሳብ ከደራጆች በሂሳ፤ «ከመዝገቡ

ተመራግሪወች

ምናልባት ያጠሁት ስም አልቀደርም ብላህ መዘጋጀዎ ተከርፈው አውጥተውት እንዲሆን?»

«አመሰግናለሁ! ከርፈያው የሌሎች ብቻ ግን ሁዋ አላገኘሁትም፤ የተረሰሁ ሀበሻ መሆኔና እኔን በሚመለከት በአል ላይ እንድንገኝ ግስታወሴ ይበቃ ነበር።» ብሎ ስልክ ተዘግቶ ወረ በዚያ ያልቃል። አሁንም፤ የአንተ ስሙን ለመጥራት መቸገር ያንን እስታወሳኝ ነው።» አለችው። ጋዜጠኛው በዚህ ሀተታዋ ተመርክዞ ትንተና ሊሰጥ በፈንታው ጀመረ።

«የይሁዲያው ስም ከመፅሀፍ ቅዱስ የተዘረፈ ነው። እኔም ብሆን በጣም እወደዋለሁ። ከቤተሰብ የተሰጠኝ በመሆኑና ከስም ግወጣቱ ላይ ያልተሳተፍኩ መሆኔ እንጅ ይህን የመፅሀፍ ቅዱስ ስም በጣም እወደዋለሁ። ታሪክና ትርጉም የተመረከዘ ነው፤ ግን በጣም ዘግይቶብኛል።»

«የምትሰው፤ ከንደ ስም ለመቀየር ገና ወጣት ነው፤ ነው?»

«ግለቲ፤ እኔ እሱን አይደለሁም እንጂ፤ ደግሞም በይሁዲያውያን ዘንድ ሁለተኛ ስም መሰጠቱን አወቃለሁና የክርስትና ስሜን ሰጥቼ ከንደን ከገጠመው የስም ችግር እወጣ ነበር። የፈላሽወች ሁለተኛ ስማቸው ከመፅሀፈ-አራት ጋር የማይያያዝ እንዴሆነ አላወቅም። የኔን ስም አሁን ብቀደረው ያልተሰመደ ስለሆነ በሰራ መሄድ ላይ ብዙ ሰው ይበጠብጣል፤ እሱን ግን የጠየቀውና ህጋዊ ያደረገለት አገር በሙሉ ነው፤ የኔና የከንደ ልዩነት እንደያ ይመስለኛል።»

በሷ ጥያቄ የተገደመ መስሎኝ ሳል፤ አዙሮና አላብሽ ባስቀመጠው ጥያቄ መሰል ትችት የምትቀጥለውን ነገር አሳጣት። የጠበኩት ነገር «እስራኤል ስትገቡ ሀበሻ ስማችሁ ይቀየራል?» የሚል ጥያቄ ሆኖ፤ ሁለተኛ ከርከመው ዉዋታቸውን ዘጉት። ቢሆንም እንደያ አለመቀጠላቸው አልነደደኝም። ይህን ወዘፈው፤ «ከሁለት እንዲችሁ ልትመልሱት ትችሉ ይሆናል፤ የኢትዮጵያውያንን ጉዳይ በሚመለከት ብዙ ነገር እንደምታውቁ ቀደም ከሆኑሉ ሽሂያችን ላይ የተረዳሁልሽ ነውና አንች የምታውቁት ነገርም ሊሆን ይችላል።»

«ግለትህ?»

«ብዙ ቤተሰቦችን ታውቂያለሽ ግለቲ ነው።»

«ከጥናቱ ጋር ይያዝሉ የሚባሉ አልፎአል፤ በአጋጣሚም የተዋወሷቸው አይጠፉም። ሁሉንም እንደግደው ግን አትመልከተው።»

«ይኸን ያንሳሁት፤ ሰው ጀምስ ይባላል። የሚሰራው ለንደን በሆነ የሰዊዝ ባንክ ትርጉሚያ በሂሳብ ሹምነት ነው። እነዚህ

ተመራግሪወች

አገር ግን ይድረስ እይድረስ አላወቅም። አባቱ ግን የታወቁ የፈላሽ መሪ ናቸው ብለውኛል። በመሆኑም ለመሴ ተልእኮ እስተባባሪነት የተመረጠውና ያስተባባረው እርሱ ነው። ይህም የሆነው የፈላሽ ወንጌተ-ገጥ ጠንቅቆ ስላሟያውቅ፤ የእት የአጽ ስደተኞች ስርገወ አንዲይገቡ ለመለየት ነበር። ሲያስተባብር፤ መገለጫ ሲሰጥ ሁሉ በተደጋጋሚ ቁጭ አይቸዋለሁ። አሁን አልያዘው እንጂ ርቶገራፊም አለኝ። አንድ ያማታኝ ነገር ቢዋር እኔ የማወቀውን ስሙን ሲጠራት አለመሰማት ነው። ስሙ ተቀይረው ብለው የነገረኝ ፈላሽወችም ገጥኞች። ንገረኝ ስላቸው ግን አብረነው አላደገንም፤ ከወጣ ብዙ ጊዜ ነው፤ የምናወቀው አባቱን ነው። አባቱ ?? ??? ደባላሉ። የቤተሰብ ስሙን ሳጋጥም የሆነ ስህተት እንዳለ ለመረዳት በታሁ።... ስለግን እንደግደው ገብተዋል? በዚያው እኔን ዘር አይቶኝ ተመለሰ። ህሊናዬ በድንጋጤ ተወረረ። ብቻ የሲ መዋር አላጋለጠኝም። «አንድን ነው የሚዋር ካሉህ፤ እኔ የማወቃቸው እዚህ ያሉትን ነው፤ ምናልባት ጥናቱን ወርሽ ስመለስ አድራሻውን ካገኘኸው እተዋወቅዋለሁ። ከንዴ የሚለውን ሰው ታወቅዋለህ? አለች ዘራ ተመልከታችኛ ደርዋ መልስ እየጠበቀ።

«ኹሕኝ! የለም አላወቅወም!» አልኩ፤ አንገቴን ጭምር በግንታነት ታለ ዜግየን አራድቼ።

«የፖሊሽርት ስሙን ከሰጠህ አይበቃህም? በምትፈረው ፅሁፍ ይባላልን ከጠቀስክ ምን ያመጣለህ?»

«ሰሚ! ደገሌማሲን፤ ድብት የመንግስት ስራን የሚጠጉ ሰወች ስማቸው መቶ ነው። በመሆኑም በዚህ ተልእኮ (የቤተ-እስራ-ሊ ገፈፋ) የተሰማረ ሌሎች ቀልፍ ሰወችም ስም አወናብደኛል። የዚህን ተልእኮ ቅንብርትና ስልት የመራው በሱዳን አንድ አሜሪካዊ ባለስልጣን ነው። ከሱ ጋርንኪ ብዙ አወርቻለሁ። የግል ታሪኩን ጠይቄው የተማረበትን ዩኒቨርሲቲ ስም ከሰጠኝ በሂሳ ለሰራጊዎቹ ከግል ግህደረ ግስታወሻ እንደያወጠኝ ደውየላቸው ሲያጠሩ ሂደው የሚገርም መልስ ሰጠኝ። በሰጠኸን ስም፤ ከጠቀስኸው ዩኒቨርሲቲ፤ ከወረቀት ሳይም ሆነ ከክምፒዩተር ላይ የተገኘ ነገር አይደለም። አሉኝ። እርግጠኛ ነኝ አሜሪካዊ ነው። ጌሙን ላጭቶም ሆነ ሳይላጭ ጠቅላላ ዘይቤውንና ቅለ ወህወን ስመለከት የጠራ የምስራት ጦርዝ (እስት ክስት) የድምፅ ቅኝት ነው ያለው።...» ንግግረን አቋርጣ፤ ለመጀመሪያ ጊዜ ድምጺ ትንሽ ሸክር አለ፤

«አንድንድ ነገርህ ይግታብኛል፤ የምትፈረው በጌ ነገር ከሆነ እሱን ምን ወነቀውና ነው፤ ይልቁን ስሙን ለግስታወት፤

ያልከፈለበት ገንዘብ ዝና ሲያተርፍለት... ሰወች ስማቸውን በተለያዩ የህዝብ መገናኛ ሊያወጡ ስንት ነው የሚናገሩት...»

«የህሊ-ውድና የንግድ ባህሪ ያለው ስራ የያዘ ግለሰብና የመንግስት ባለስልጣን የተለያዩ ነገር ነው። በእንደህ ያለ ተግባር ላይ የሚሰማረ ሰወች ታወቀው ከሚደነቅላቸውና ተብልተው የሚቀጥለውን ሸር ከሚያጠ፤ ሳይታወቁ ስርተው የሚያገኙት የህሊና ተህድስ ይበልጣቸዋል። ህዝቡን ከሚመራው መንግስት የበለጠ የራስ መተግመን አላቸው፤ መንግስቱ ራሱ የነሱ አሽከርና ጥገኛ ነው። ከሁሉም በላይ መሆናቸውን የቀረበ ያወቅላቸዋልና የተራው ስለነሱ ግወት አይገደባቸውም። እንደያወም ተራው ህዝብ ሲያወቅ ብዙ ውጥናቸው እንደሚበላሽ ይታያቸዋል። ስለሆነም፤ በወጠጣ ሲጋለጡ በቀር በፈቃደኝነት ወደአደባባይ የሚወጡ ሰወች አይደሉም።»

«እንደያ የሚረዳህ ከሆነ ለምን ግወት አስፈለገህ?»

«ፀሀፊወች ለህብረተ-ሰብ የሚያደርጉት አስተዋፅኦ ቢዋር፤ እንደዚህ ያሉ የጋን መብራቶችን ተመክሮ አደባባይ አወጥቶ የህዝብ ንቃትንም ግባደግ ነው። ልዩ ሰወች ናቸውና እነሱን የሚተኩ ሰወችን መፍጠር የሚቻለው እነሱ ያደረጉትንና የሆኑትን አወጥቶ በግልነብብ ነው። አይመስልሽም?»

«እነዚህ ሰወች ተመክረው የሚያስተላልፉበት ግእክል የለም እንደ እንደህ የተወነከው?»

«የተቋም አቀራረብ፤ እንደኔ ካለው ያንን መያ የማያወቅ ፀሀፊ አቀራረብ የተለየ ነው። እራሳቸው ይፅፋሉ ብትይ ደግሞ ስለራሳቸው የሚፅፉትና ሌሎች ስለነርሱ የሚፅፉት በጣም የተራራቱ ነው። አንድም ስለራሳቸው አግነው፤ አሊያም ራሳነታቸውን ወደጌን አግልለው፤ ስለ ቀንፅል ድርጊት ብቻ ነው የሚያወረቱ፤ ያም ስንት ዘመን ሸብቶ ከተቀመጠ በሂሳ ነው።»

ቀደም ሲለ መዝናናት እየሰጠኝ የተመዘገበ፤ እኔን ግን የረሳ ወረያቸው ሳንድ እፍታ መጥጥ ብሎ ተረሳኝ። አሁን የገብበት ምልልስ እንደቀጠለ እኔ ብቻየን መግት ገባሁ።

«ይህ ሰው ምንድን ነው? ጋዜጠኛ? ብሎም አሜሪካዊ?... አሜሪካዊ ከሆነ፤ በመወረሻው የገፈፋ ምሽት (የመሴ ተልእኮ) ለምን ታስሮ ተፈታ? በአገረ ቢሆን ዋሮ ይምስል ነበር። ሱዳን ላይ ግን እንደህ ለምን ሊሆን ቻለ?... መልካም! ዮሴ-አ-ይ-አ-» አባል ስባልህና ጋዜጠኛ ብቻ በመሆኑ ይለፈልፋል ብለውም ይሰረቱ፤ ይህን የሚልከፈኩበትን ጥያቄ መልስ እዚያው በዚያ ግጥምት ይቻል አልነበረም? ይህ ከጋዜጠኛ የወጣ የሰላ ጥያቄው አልገባኝም!

ጥያቄ ለግሰግት ሰግትር ቤተእስራኤል ዊ.ወ. ተጠያቂ አቋረጠኝ።

«አግራክ፤ የየትኛው ጋዜጣ ጠህፈ ነው?» ያልጠበኩት ጥያቄ ነበር፤ ጋዜጣኛው ግን ለመልሱ አልገደደውም ነበርና የጋዜጣውን ስም ሲነግረው፤ (የኔ አስተርጓሚነት በመሀል ሳይረሳ)

«የኛ ሰው... ይሁዳዊ ነው?» ሲል የጋዜጣኛውን ፊት ብዥታ ወረረው፤ «ስለይሁዳውች የሚናገርና የሚጻፍ ጋዜጣኛ፤ የገደ ይሁዳዊ መሆን የለበትም፤ ከሌሎች ያነተ ሰዎች የጠመኝ ተደጋጋሚ ጥያቄ ነው፤ እንደገና ጥብቅ ይሁዳዊ ነኝ ያልከብት በታ አለ። የናንተን ጉዳይ በሚመለከት ምንጊዜም ሰፊና የግብጽኞች ብቻ ነው። ከዚህ ውጭ ግርድን ለተር ኪንግ የግብጽኞች ብቻ ነው። ከዚህ ውጭ ግርድን ለተር ኪንግ በመረት ያግራክ ጥቅ፤ ነኝ ንትናቂ በግምብር ተደምትነት ተሳተፈ ያለሁ። ከንደህያላ ደሞክራሲያዊ ፍትር የመጣ ደመሰለኛል፤ በየፂዳችሁበት ሁሉ እየተከተልኩ የሆናችሁትን ሁሉ ደመሰለኛል፤ በየፂዳችሁበት ሁሉ እየተከተልኩ የሆናችሁትን ሁሉ ለግራክ ህዝብ የገናኙት። ሱዳን ሳይ ስትጫኑም ነበርኩ። ከንተ ለግራክ ህዝብ የገናኙት። ሱዳን ሳይ ስትጫኑም ነበርኩ። ከንተ ጋር በይገጥመን እንጂ ብዙ የሚያወቀኝ ሰው አለ።» ብሎ ጋር በይገጥመን እንጂ ብዙ የሚያወቀኝ ሰው አለ።» ብሎ ሊያበራታው ሲሞክር፤ ደንሰኛዋ ተመራግሪ የግራኖ ይሁን የሌላ ጥልቀት የተንተራሰ ነገር ይዛ ድንገት ጠልቃ ገባች። «አንተ ያነሳኸው ነጥብ፤ ያግራክ ይሁዳውች ሁነው የኢትዮጵያ ይሁዳውችን የሚደግፉ አብዝተው የሚጠቅሱት አባባል ነው። የግርድን ለተርን የትግል ተመክሮ በኢትዮጵያ ይሁዳውችና በሰራላዊውያን መካከል የምታነሳው መሆን ያለበት አይመስለኝም፤ በባህሪ ይለያያሉና።»

«በኢትዮጵያ መድሉ አልተደረገባቸውም? ከዚህ ከደረሰሰ በእኩልነት ታይተዋል? እየተገረዙ መሰሉኝ የሚገቡ፤ ይህ የመጣው ከቀለም ጥያቄ አይደለም ግለትሽ ነው?»

«እንደኔ፤ ያግራክን ጥቁርቶ፤ ብሎም አሁን ደቡብ አፍሪካ ሳይ ያለውን የዘር ልዩነት ከኢትዮጵያ ይሁዳውች የቀደምት ተመክሮና ዘረም ከገጠማቸው ግጭት ጋር የምናጋጥመው መሆን የለበትም። ምክንያቱም የቤተእስራኤል ተመክሮ የቀለም ሳይሆን ሀይማኖት ነኝ ነው። አንተ ያነሳኸው ግን የቀለም ነው።»

ብዙ ግተት የፈለገ አልመሰለም። ነገር ግን እሷ እንደተናገረች ምን አሳለም። «ዘረኝነትን የማየው በገደ አይን ነው። ልዩነት በግድረግ። ጠረሰግደንትንና ... እንደ ሌላውን መገረዙን በምን ትላዊዋለሽ? የቀለም ልዩነት የሀይማኖትን እንደነት ሲለየው ግየት እቃተሽ! ብቻ ዘገየት ብለን መተንተን ያለብን ይመስለኛል! ስለሆነም፤ ታላ-መጠይቅን ለወርሱ እዚህ ሳይ ተወያይተን የምንገባባ አልመሰለኝም።» ብሎ ዘጋባትና ቀደም የተወሰነውንና እሷ ያቋረጠችን ትርጉም አቀረብኩ።

ተመራግሪዎች

«ይሁዳዊ አይደለሁም፤ ግን ጥቁር ነኝ ነገር እወዳለሁና የምፅፈው እናንተን ብቻ የሚጠቅመውን ነው፤ የግደብጽኞችን ብትሰምኑኝም አልጥፍም ነው ያለው።»

«በስጢክት በኩል ግን ጽል ነገር እጥፋለሁ ይልህል እንደ? የጥቁር ነኝ ግለት እንደት አይነት ውዋታ ነው?»

«ሀበሽ ግለት ነው።» አልኩት። ሀበሽ የሚለው ቃል በጣም ለምደብኝና ትርጉም አልወጣልኝ ብሎ ነው እንጂ ሰውየው ያለኝ አልነበረም። «ዘወር በል በለው! እኛ ይሁዳውች እንጂ አበሻውች አይደለንም። በደም የሚያገናኘን ነገር የለም በለው። ነገር የጠዘው ከሀበሽ ጋር እያያዙን ነው። ሀበሽ ሌላ፤ ፈላሽ የትል ነው። ኪስ የመሰለ ሁሉ ደብ ነው እንደግለት አይሆንም? ምን ይህን ስለኛ ታሪክ ጠልቅ ያሳወቀ እንሰሰሳ ፈት አመጣህበን!» ብሎ ሆደን አሸበረው።

እንግሊዝ ዊቲቲና ሀበሽው እንደ ሆኑ፤ በጣም አስደነገጠኝ። ጋዜጣኛው ፋታ እንደሰጠኝ ጠይቂ ከዚህ ልዩ ሰው ጋር መግት ጀመርኩ፤

«ጥቁረታችን ሀበሽ ካልሆነ ምን ትለው? አፍሪካዊ?» ብዬ እንደያው መደረግ ዘወርኩት፤ በጣም ውንቅኝ፤

«አፍሪካ ግለት አበሽ ግለት አይደል! ምን ብለህ ቤተእስራኤል ነኝ በለው።»

«ሰግ ወገን ይህን አሁን የምነግረው ነገር አይሆንም፤ እሱ ሲሄድ በወይይት እንወርሰዋለን።»

«የሚጥፍ ሰው ስለሆነ፤ ምን ብለህ የግትነግረው፤ ለኛ የሚጠቅም፤ ሌላው ሰው ልዩነታችን እንደያውቀው የሚያደርግ ነጥብ ነው። ያልታረመና አዘንብሎ ያገኘሁትን የታሪክ አያያዝ ግቃናቂ ነውር የለበትም።» አለ።

«ሰግ ወገን፤ በመጀመሪያ ከሌላው ቤተእስራኤል ይትርና ከራሴ የትርብ ዘመዶች ጋር ጠብ የሚያበቅልኩ ይመስለኛል፤ ሀበሽነትን የሚከድ ፈላሽ አልሰግሁም፤ ሀይማኖቱ ይሁዳዊ ነው የሚል እንጂ። በሌሎች አንጣርም ከሞርክ፤ ከየመን፤ ከእንግሊዝ፤ ከጀርመንም ሆነ ከሌላ በታ የሚመጣ ሁሉ የዚያ አገር መጠ ይሁዳዊ ነኝ እያለ ነው የሚናገረው። በሌላ ሀይማኖት ረገድም፤ የግብጽ እጣም፤ የሞርክ እጣም፤ የኢራን እጣም፤ የሱሪያ እጣም እየተባለ ነው የሚጠራው፤ ይህ የግደብታህ ከሆነ፤ አረብ የሚለውን ቃል እጣም ብዬ በሰገበሁትና በሌላው ሁሉ እየተከህ እየው። ወደእስራኤል መምጣት የምርጫ እንጂ የደም ፍላጎ ከሆነ ብዙ ጠብ የሚያስነሳኩ ይሆናል። ምክንያቱም፤ እንደ ሌላ ቤተእስራኤል ይሁን ሀበሽንና ራሴን ብታስተያየው የመለያያ

ተመራግሪዎች

ጌዳናው በጣም ይከብዳል። ሁላችንም የሀበሽ ገባት ነው ያለን።
ያልከውን ንገረው ከልክ ደግሞ የሚመስል ታሪክ እምጣና
ተፋረደው።

«በጣም አጥብቀህ ተሟገትክኝ፤ ለጊዜው እንደልክ ይሁን፤
ግና ይህ ጋዜጠኛ የኛ ከልሆነ ነገር ጠሰውን እንደያጠላሽ።
የክርስቲያንን ነገር... በጣቢያ የምታወቀው... ከዚያ የተሰራው
በደል ይበቃል፤ የነሱ መላክተኛ እንደይሆንና ነገር ብልሽትሽት
እንደይል።» ሲል በላቢቱ ተግኝቶ፤

«አገር የሚያወቀውን ንገረው። የሚያጠራጥር ነገር ሲዋር
የገድ መናገር የለብኳል። ከቢታችን ድረስ መጥቶ ስለፈላሽ ልጣኖ
የሚል ሲመጣ ፈራሁ ብለህ ትመልሰው እንዴ? የሰሞኑ አትገርኩን
በዳ በሰማዊ ሰልፈኛም፤ ጋዜጠኛ አልመጠለትና ፎርውን
እስከላት ብሎ ለቴሌግራም የፈጸው ገዝብ በሰው ተመት
ይለክል።» ለባሏ እንደሆነ ብላ፤ ግንሽ አፍራ ተመልክታችኋል፤
«ወንድሜ የሚበድ-የሚበድውን ተርጉምለት፤ የማይበድ ነገር
መቼ ይጠፋህል፤» አለች። እሱም እንደህ ሰምቷት ሊናገር ተተካ፤

«የፈቃድ ወረቀት አለህ ወይ? በሰው!» ሲል፤ ደሜን
አፈላው፤ የሷን ትችት ከምንም ሳይቶጥረው፤ ጥገደኛና በጣም
ተጠራጣሪ እንደበቱ አናደደኝ። ለጋዜጠኛው ይህ ሰው ጠግግና
በጣም ጠርጣራ ነውና ከቢቱ እንወጣ ብየ ልነገረው ከጀልኩ።
ወገቤን የወመደደኝ ነገር ሲዋር፤ ሌላ አደስ ሰው ቤት ገብቶ
እንደገና ግንሸቱ ከዚህ ያላነሰ ሊሆን እንደሚችል ነበር።
ስለሆነም እንደነደደኝ ያለውን ተረጉምኩለት።

«ገና ከሚረከ ሰልነሽ (የመጣው ግን ከኪንያ ነው)
የጠየኩትና የተቀበልኩት ፈቃድ ነው። በሁሉም አትቶልያዊ
መንደር የምዝርና ሁሉም የሚለውን የምስግ ነኝ።» አለው።

መልጭ ያለ ወሸት ነበር። ይኸኔ፤ የአትቶልያውያን ሰፈር
ለግንም የወጭም ሆነ የወሰጥ ጋዜጠኛም ሆነ ጊዛኝ
የተከለከለበት ጊዜ ነበር። ተጠያቂው ሰው የቀረው ነገር ሲዋር
ወረቀቱን አወጣ ግለትና መፋጠጥ ነበር፤ ግና ይህ አልታየውም።
ሁለቱ በየተራ ምልልሳቸውን ሲጥሉ እኔ አቀባባይ ሆንኩ።

«ሾህ ግን ይባላል?»

«አካላቱ ሰጠኝ።»

«ሰራህ ምን ነበረ?»

«ያንደኛ ደረጃ ሂሳብ መምህር!»

«እነኚሱን ቤተሰብህ ነው የመጣኸው?»

«በቤት ወሰጥ ያለና በባልና ሚስት ስር የተመዘገበ ለግለት
አይደል?»

ተመራግሪወች

«አዎ!»

«አግኝኝግ! ሰንት ሆን ግለት ነው አንቸዋለን» አለ፤ ሚስቱን
ዘወር ብሎ ተመለከታት፤ እንደገና ወደኔ ተመለሰ፤ ሚስቱ
የመለሰችለት ነገር አልነበረም፤ ገም ብሎ አይቷትና ጥያቄውን
አትርባ፤

«ቢስ አይቶጠርብኝና አይይብኝ እንጂ፤ አስራ ሁለት ራሴን
ነው የገባሁ፤ ይክበር ይመስገን።»

«ለብኩ ዘመን፤ ተሰደችሁ ዋራችሁ፤ ከሌሎችም
ይሁዳውያውያን ጋር ምንም ግንኙነት ሳታደርጉ ብሎም በሌሎች
ተፅእኖ የተነሳ ስትዘነጉ፤ ይህን ወደስራ-አል መመለሰን እንዴት
ከግብር ለግጥል በታችሁ?»

«በሌላው አገር የሚዋረው እንዴት አልረሰም? ሀይላችንና
ብሎም የመቋሚያ በትራችን አራት ነው። ስለሆነም፤ በአራት
ወሰጥ የተጣፈ ትእዛዝን ሁሉ ግድረግ ግደታችን ነው።
ተግለንበትና ተግልንለት የምንዋረው ለአራቱ ነው። ጊዜው
ሲደርስ የተጣፈው ትንቢት በራሱ ቀስትሶ አስነሳን። ታሪክም
ቢሆን የሚረሳ ነገር አይደለም።»

«መልክም! ወደስራ-አል የመምጣቱ ተገባር አጀግመር ትዝ
ይልህል?»

«ባዴ ሀይለስላሴ ዘመነመንግስት ነው የተጀመረ።»

«አብራራልኝ፤ ያዴ ሀይለስላሴ ዘመነመንግስት ብዙ አመት
ጠፈነ ሲሆን ከሰቀ ደግሞ ገና አስር አምስት አመት
አልጥላውም።»

«ቀደም፤ ... በባተኞችን የተሞከረውን ወደ ሂሳ ትቸ፤
ከየረሰለም ጋር ግንኙነት ከተመጸመረ ከሰላሳ አመት በላይ
ይሆናል። የመስግግትና የነጭ ይሁደወች እንደሌ የመረዳት ግን
እነኚህ እምሳ አመት ድረስ ያመጣል።»

«ባዴ ሀይለስላሴ ሰራው ገልጥ ነበር፤ የሰራ-አል መንግስት
እንደተቋቋመች ቢተእከራ-አልን ስጡን ብላ ጠየቀች። ንጉሱ
በስደት እዚህ አገር ነበረና ሁሉንም ነገር ጠልቀው አወቀዋል።
እንደደቡብ አፍሪታ አይነት ልዩነት ታደርገዋቸዋል፤ ልዩነት
አናደርግም ብላችሁ ታል ከገባችሁ ደግሞ ወሰኗቸው በግለታቸው
እስራኤሎችም ይህን በግሰብ ግደራጃትን ቀጠሉ። ከገጠር ቀጥታ
ግወጣትን ግን በጣም ፈረት። ጫ ሳይዝ ቢመጣ እዳ ብኛ
ይሆናል በግለት።»

«መደራጀት ስትል፤ እንዴት ያለ መደራጀት?»

«አስተግሪወችን እምጥተው አስሰጠኑ፤ የሰሰጠኑው
ተመልሰን፤ በትምህርት ቤት፤ በጤና ብሎም በአናጢነትና በብረት

ተመራግሪወች

ሴ የግሰተግር አገልግሎት ተሰግራጋ።

«እንተም ከሰለጠኑት አንዱ ነህ?»

«እኛ ግለቲ፤ ራሴንም የመረ መሰራኝ?» አለ። የትርጉም ቸገርና የቋንቋም አለመጣጣም፣ ነበርና፤ ረገጥታ የወረረኝ እኔን ብቻ ነበረ። በጭረ ገን «አወ እሱም አብሮ ሰልጥኗል።» አልኩት። «ምን ተግራችሁ?»

«በብዙት ስለመሀረ አራትና ስለፅዮን መመስረት ሁሉ የሂሳብ ነክና ሰይንስ ነገርም አብሮ ተደምረል። የጽሕፈት ስራ እደረጃጃትና እናጠነትም በከፊል የተግረ ነበረ።»

«የሰራሊ መንግስት በመወጣት በኩል የረዳችሁ ምንድን ነው?»

«ሰው መርጦ ግሰተግረን፤ ትምህርት ቤት መክፈትን፤ የህክምና ጣቢያ መስራትንና ይህን የመሰለውን ሁሉ ከርዳታ አልቆጠረውም? ይኸ ሰውሲ... አንድ ሲናገሩ፤ ለሌላው ምላሽ መሰራት አይሆንለትም፤ ሁሉን ገምብሎ መየት ወንድሜ!»

«የምልህ በመወጣት በኩል?»

«እስራኤሎች ያሰቡት፤ መጀመሪያ አትዮጵያ ወስጥ የብራይስጥ ቋንቋም ሆነ መሰረታዊ እውቀት፤ ቤተ-እስራኤል እንደያገኘና በሂሳ እዚህ ቸገር እንደይገጥመው የተለመዱ ሲሆን፤ በመወረሻ ገን የሚሆን ሁሉ አልተገኘም። በመሀል የደርግ መምጣት ስራውን በጠባብነት ሁሉም ነገር ተዘጋ። ጌጥ መሉ እየለቀቁ ገንፍሎ መወጣት የጀመረው በዚህ ጊዜ ነው። የሰራኤሎች መላ ሊሰራ አልቻለምና ፈላሻውም ትእዛዝት ግድረጌን እንደመሰለጥ አድርጌ ተመለከተው። ሱዳን ከገባን በሂሳ ገን፤ እዚህ ቀድሞ የገባው በወኸት በመራዳት መንገዱ እንደከፈተ ሆኖ ይኸው እዚህ ለመድረስ በትተናል።»

«ስለ አሸላላካችሁ ንገረኝ!»

«እሁም-ም-ም! መሸላከግ፤ እንደያው ሹልክ! ግለት ነዋ!... ሰው ሰያይ፤ ሰይሰግ... ሌላ ምን እንደሰው ፈልጌ ነው በሞቴ... እየኸወለ ቀስ በቀስ ነገር ሊያዋጣ ሲመትር! ገና እዚያ የረገፈ ሰው ጥልቷል። መላውን መላ እንደዘረዘርለት ፈልጌ ነው?» ሲል እኔን በጣም ቸገረኝ።

«በወለግ፤ ሰንታይ፤ እየተሰረትን ነው የምንወጣው ይልህል!» አልኩ ለጋዜጠኛው በትርጉም።

«ተሰርቀው መወጣታቸውን አልጠፋኝም፤ የፈለኩት፤ አንድ ከንድ እንዴት እንደሚሰማ፤ ገንዘብና ንብረታችሁን እንዴት እንደምታሸኩና ወደእስራኤል እንደምታሰሩ ነው! ብሎም የመንገዱ ቸገርና የዝብ ስልታችሁ እንዴት እንደነበረ ንገረኝ

ተመራግሪወች

ለግለት ነው።»

«ይህን ብዙ የሚያናገር ነው። ገና፤ ከወደያ የጀመርክ እንደሆነ ብዙ የሚነሳ ታሪክ አለ። በመጀመሪያ ሰው ከሰው አይተግመንም፤ በደርግ በኩል የሚወገን ጥልቷል። ዘመድም ቢሆን ለቀርጥ አባልፈው የሚጠፍ ፀረ-ፅዮናዊነት አቋም የወሰዱ ብዙ ናቸው። በተለይ፤ ከብየት (አትዮጵያ) ወደህ በዚህ አቋም የቆመና እስራኤልን የሚቃወሙ ብዙ ናቸው። የጥቁር ይሁዶ የሰው ብዙ ወም ይከራከራሉ። ስለሆነም፤ ወደዚህ ለመምጣት የፈለገና የመንገድ አናጋሪ የሚሻ ሁሉ ሌላውን ሲፈትን ጊዜ በጣም ክልቶ ነው። ከፋም-በጅ፤ በዚህ ነገር የሚጠያየቀው የተቀራረበ ዘመድና ጠዋትና ግታ የማይለያይ ጌዳኝነት ያላቸው ሰወች ብቻ ናቸው። አንዱ ለፋታ ዘወር ካለ፤ ተመልሶ ሲመጣ ይህን ወን ግወት ያስቸግራል። እንደሌሎች አይነት ሰው ሲኖር፤ ስምምነት ሲደረስና ለመምጣት ሲወሰን፤ የመጀመሪያው መላ ከቤተ-እስራኤል የከበረ መንደረኛ ሰው የዝብ ነገር የሚደበቅበትን መላ የማዘጋጀት ነው። የመሸከግ ነገር የሚበዘው ከጌይይው ሰይሆን ከፈላሻው ነው፤ ይኸ ግለት ሁሉም ጌሪቤት ፈላሻ ነው። ገገጅት ከተበላ ከመንገድ ያሳፍላል። ይህ በጥንቃቄ ከታየ፤ ያየና የሰግ አለመፃረ ከተመረመረ በሂሳ በተከታይ የሚነሳው ነገር የንብረት አደረጃጀት ነው።... ቀደም የወጡ ብዙ ቸገር አልደረሰባቸውም። ከንድ ከፍለ-ሀገር ወደሌላው፤ ወደአውራጃም በማስመለስ ተንቀሳቃሽና ቋሚ ንብረት ሲሸጡ አልተነቃቃሽቸውም ነበር። ሰው በብዙት መወጣት ከጀመረ ወደህ ገን ንብረት ሲሸጡ ጥንቃቄውና ሰቀቀኑ በጣም ብርታት አለው። እነኚህ መወረሻው ቀን ኖርህቱ በጣም ያስቸግራል። መቸም፤ ይህ የግወራህ ከመሲ ተልእኮ በፈት የወጣውን ሰው ሁኔታ ነው። እቃን በተገኘው ከሸጡ በሂሳ አሁን የሚመጣው ነገር አሸላላክና የመንገድ መሪ ጌዳይ ነው። የመንገዱ እርዝመት፤ ግለት ከሱዳን መሪት እስኪገቡ ድረስ እነኚህ አሰራ አምስትና አሰራ ስድስት ቀን ይደርሳል። ደካማና ህፃናት የያዙ ደገሞ ከህያ ቀን የጠለጠሙ ይወስድባቸዋል።

«ጥንቱ ነገር፤ ታግኝ መሪ የማገኘት ጌዳይ ነው። መንገዱ በረሀ በመሆኑ፤ ዝብ ሲታሰብ የጠረሀውን አመል ያወቀ ሰው መገኘት አለበት። በበረሀውን አዋቂ ሰው ካልተያዘ ግናቸውም እረኛ ያስፈራራል። መሪውን ሰው በሚያደው የነፍሱ ወክልና ልክ ለመክፈል ከተዋዋሉ በሂሳ መንገድ ይገባል። እነኚህ በረሀው ከንፈር ድረስ ዝብ በሌሊት ብቻ ነው። ከበረሀው

ተመራግሪወች

ሲገቡ የወሀ ምንጭ በተወሰነ፤ በቀር፡በቀር ሰላት ብቻ የሚገኝ በመሆኑ፤ በሰላት ለመድረስ ያልበቃ በወሀ ጥገት ይሞታል።

«በተፈጥሮ በኩል እንደህ ሲሆን፤ ከመሪዎች ጋር የሚደረገው የሸወኪያ ውዋታ ራሱን የቻለ ሌላ ፈተና ነው። ዝነውን ስለሚያውቁ፤ የቆለኛው መሪ የፈላሽውን ስደት እንደታልፉ፤ ሰሞኑኛና ቀረጥ ያልተጠለበት ንግድ ትጥር፤ በ/ልበት ከመቶገት ይልቅ በመላ መገረፍ የተጠቀመበትና የጠጃቸው ስልት ነው። መሪ ተብዬ ከመንደር ከሰገባን በሂላ፤ ያገር ሰው (የከባቢ ተወላጅ) አይቶናልና የመቻቻ ገንዘብ ተጠይቋል፤ ካልሆነ፤ ጠረምባ ነፍተው በህዝብ ያስከብቧቸዋልና የናንተን እጅ ለመንገስት ሲሰጡ፤ እኛ ባስጠግንት ተበርብረን መወረሻ የእርሴት ራት እንሆናለን። ገፋ ሲል ጥቅም ይዋር መወረሻ የእርሴት ራት እንሆናለን። ገፋ ሲል ጥቅም ይዋር ይሆናል። ይኸ ቢያጣን ጠዋት ከግታ ከምንተያየወና በክፉ ይሆናል። በበጌው ከግንለየው ህዝብ ጋር ፈት ታዚዙረናላችሁ።» ይላል። ይህ የመጀመሪያ የግስገበሪያ መንገድ ሲሆን፤ የዘረ ውዋታ ቢዘር ገንዘቡ የሚገባው ሳንድ ሰው ነው። ቢካረው የምስጢር ተጋሪው ነው። የመጀመሪያውን ቀን መላ በህላተኛው ቀን አይደገመትም። በውል የተሰጣቸው አይበቃቸውም፤ ከመሀል የጠረሀው ግረረያ ሳይ መንገድ ረዘመ፤ ይህን ያህል የሚያደክም አልመሰለንም ነበር፤ የሆነው ይሁን ብለን እንድንገፋችሁ ተወግሪ ገንዘብ ከፈለ። ግለት የተደገመ መላቸው ነው፤ ያለው ለሌላው ውምሮ እየከፈለ ሱዳንና ኢትዮጵያ መላያ ሳይ (ደንበር) የመወረሻው ገፋ ይሆናል። በግልጽ ሲመራ የሰነበተው ሰው ይጠፋና ከግንባር ያልታየና፤ እኛን ጌን እየተወ ሲከተል የሞለ፤ የመሪው የቅርብ ሰው ጌደብ የገልበት ቅጂ ይሆንና ሱዳን የምንገባው መላመላ እካላችን ብቻ ነው።

«ቀደም ያወራሁት ንብረታቸውን ለመሸጥ የቻሉት ወገን ሲሆን፤ ለዚህ ያልበቃና በድንገት የተነሳ፤ ንብረት መሸጡ መያዝ ያስከትላል ከላ የጠረት ከብቱ ሳይቀር እንደተዘጋ፤ ገም ብሎ ነው የሚመጣው። እንደም የቀረ ዘመድ ይሸከፈዋል፤ አሊያም ከድርት አካባቢ የመጡና የኛን እግር መንቀል የሚጠበቁ ሰወች ያነሱታል። መቸም ሸካፊ አይታጣም። የቀበሌ ሹመም ቀደም ከወቀ «የከደተኛ ንብረት» ተብሎ በቀበሌ ይወረሳል።

«የገንዘብ መያዝ ዋና ጥቅሙ እስራኤል ሲደርሱ ለመቋቋሚያ ለመበታት ሳይሆን ከመንገድ ለሚደርሰው የወንበደ እንግልት ስለሚያድን ብቻ ነው። የግለሪያ ግዢ ካልተከፈለ ሱዳን ከመድረስ ይልቅ ሰማይ ይቀርባል፤ የሚቻል አይሆንም።»

«ያለገንዘብ ሱዳን ስትገቡ ምን በላችሁ?»
«ገና ከደንበር እስከመሀል እግር በመድረስ የነበረውን ቸግር መቸ ደፋህና ነው ተሻግሮ ይህንን የሚጠይቅ?»
«ስለሱዳን ቸግር ብዙወችን እነጋግረያለሁ፤ እኔም ዙሪያ የሁት ቸግርና የጥናብት ታሪክ ነው።»

«ይህን የሱዳን የህይወት ጥያቄና ሀተታ አይደለም?»
«የጠየኩህ ያላገኘሁትንና ለፅሁፈ የምረልገውን ነጥብ ነው። ሁሉንም ነገር ባንድ ቀን ፅሁፍ እንወርሳለን ግለት አይደለም። ከዘረ የሚገለጽ ሌላ ጊዜ እናየዋለን።»
«ይኸ ዝቅይ ነገር አልገባኝም፤ እፅፋለሁ የሚለው መፅህፍ፤ መፅህፍ ደግሞ የመተረክ ነገር ከሆነ፤ ሁሉንም ነገር ግስፈር ይዋራል፤ አሁን ደግሞ ተመልሰ፤ ወደንድ ቀን ፅሁፍ ለወጠው ይህ ሰው ምስጢር የሚቀዳ እንደይሆን?»

«ከሰጠኸው ወሪ የተሰጣም፤ የተዋጠም ምስጢር የለም። ለንወርሳለን አጋምሰናል፤ ብንወርሰና ሲሄድ ምን ይመስለህ?»

«ነገር የሚያዋጣ ሰው ከሆነ ምን ሲባል እፍ ይከፈላታል፤ መቸም አንተን እምኝ ነውና የምለፈልፈው የመጣው ይምጣ። የልጆች አባት ነኝና እግር ለኛ የሚበጅ ያድርገው፤ በቀይ መስቀል በኩል አግሪክ የመጀመሪያ እርዳታ ይሰጣል። መዘጋቢወች ሲገኙ ደግሞ (እስራኤሎች) ግደራጃውና መገኛው መንገድ ጊዜ ይወስዳል እንጂ፤ ቋጂና ካንጃት የሚወድቅ እርዳታ የሚጠጠን የስራ-አል መንገስት ነው። ይህ የሚሆነው ከገደሪፍ ጅምሮ ነው። አሁን ቅርብ ጊዜ ግን ከዚያም እያለፉ ገደሪፍ ገና ሳልተጠጋው ሁሉ የራትና ምስ አድለዋል።»

«በቂ ገንዘብ ይከፍሏችሁ ነበር?»
«ከቀይ መስቀል ጋር ሲወደደር ሰማይና መሪት ግለት ነው፤ በጤናማ ኑሮ አይን ሲታይ ግን እንደይሞትም እንደደደንም አይነት ነው።»

«እንዴት ታገኜዋላችሁ? (እስራኤሎችን)»
«ሲመጡ እናገኛቸዋልን! የፀጥታ ሁኔታው ሲጠጠየጥ ደግሞ ሰው በመላክና በመላ ግንኙነት ይሆናል።» ብሎ የጋዜጠኛው ምንም አለመመዝገብ ገርሞት፤

«ጋዜጠኛ ግለት የነገረትን ለቅሞ የሚመዘገብ ነበር፤ የምለፈልፈውን ሁሉ ከምንም አልቆጠረውም። ስለኛ ጠልቶ በግወቅ? በታሉ እየያዘው? ወይስ የሚያደባውን ምስጢር-ነክ ነገር አለግገኘት? የሱና ወሪ አዳግሞ መሰሉ ተጉዞር ተቀመጣ!»

«አደከምኩህ ወይ በሰው» አለ ጋዜጠኛው፤ እንደያው ወታቢው የነገረው ይመስል፤ «የጊበጅ፤ የጊበጅ፤ ይህን

ወሃንብር (የቤተ-እስራኤልን በእስራኤል መታመስ) የሚያስተርክ
ጥያቄ ጠይቅ በሰጠው፤ አለ።

«መልካም! በመሴ ተልእኮ ጊዜ ሊያስተባብር የተላከውን
ፈላጊ ግንኙነት እውቀቱን ያሳያል? በጣም ነው የረዳችሁ፤ አይደለም?»

«አዎ፤ የረዳውን ረድቷል፤ ጠቅሮ ያለውን ባሪያ፤ ተላ
ያለውን ደግሞ ፈላጊ ብሎ በመከፋፈል ስንት ጥቅር ዘመዶች ሱዳን
ተርቶብኝ ሰንብቶ በመወረዝ ነው እግሪክ ለዘመድ አይን
ያበቃኝ። የመሴ ተልእኮ ከበቃ በሂሳብ ባግራከኝ ከተነሳው
ዘጠኝ መቶ ሰው አገዛዥው ባሪያ ተብሎ የተጠለ ነበር። ይህን
ያየ እገዛህር ግን እንደያ ሁሉ እንደቀር አልተወደም በፈቃድ
አምጥቶ አዛኝነቱ። ንግርት አይቀር!»

«ይህን በደል ሰራ የምትሰው ሰው የፈላጊ ስሙ ግን ይባላል?»

«ግን ሲሉት ሰግህ በሰጠው፤»

«ጀምሩ።»

«እንደህ ከሉት፤ እኔን ምን አስጠየቀው? እኛም እንደያ ሲሉ
ነው የሰግነው።»

«ጀምሩ፤ የኢትዮጵያውያን ስም አይደለም ብዬ ነው።»

«በውጭ የተደቀሰ፤ አሊያም ስሙን የቀረ። የዚህ አገር
ስምም ይህን ይሆናል። ከኢትዮጵያ ይጠራበት የነበረውን ስም
አላውቀውም። ወልደቱ እኛ ከነበርንበት ከጠብ ይርቃል።»

«አባቱ ግን ይባላል? የታወቁና ስሙጥር ቤተ-እስራኤል ይ
ኖቸው ይባላል።»

«ዝናቸውን ከሰግህ፤ ስግቸው እንደት ጠፋህ... ይህ ነገር፤...
እየተባላሽ መጣ፤ ሆኖና ፍርሃት፤ ፍርሃት አለው፤ ሲል፤
ጋዜጠኛው የሰጠኝን ረት መለወጥ ተመልክቶ፤ «ያበሳጠው ነገር አለ
?»

«የጠየኩትን ሰው ስም ሞክሮ ለግስታወስ እምቢ ብሉት
ነው።»

«መልካም! ይህን ከሚያውቅ አጠራዋለሁ፤ ለታሪክ ምዝገባው
እንደያዎች፤... የምፅፈው መፅሀፍ ጭምር ስለሆነ፤ ዋና አስተባባሪ
የነበረውን አግራክ ይ ታወቀዋል?»

«ወይ መፅሀፍ ጭምር ነው የምፅፈው ግለት! ወልባዳ ነው።
ግና፤ እኛ እስራኤል ይ እንደ አግራክ ይ አላውቅንም በሰጠው።»

«እንደያ ከሆነ ስሙ ግን ይባላል?»

«ስሙ ያልተያዘኝ እስራኤል ይ።»

«ከዚህ አገር የተግርክ ሰው ከነበርኩ፤ እንደት
የእስራኤል ይህን ስም አይያዝም።»

ተመራግሪወች

«በጊዜው የሚፈጠረው ስም ልዩ ነው፤ የሰጠው ስም
የሚበዛበት እንደእስራኤል አላየሁም።»

የጋዜጠኛውና የሰጠኝ ግንኙነት በጣም ሻከረ። ሁላችንም
ምችት አጣን። ባለቤቱ፤ ከሁሉም በላይ ምችት ያጣች መሆንዋን
መረዳት የቻለው ሁኔታ ነበር። ከሰጠኝ ጋር ከመፋጠጥ፤
ጋዜጠኛው ወደሴት የዋ የሚያተኩርበትን መንገድ ግሰብ ጀመርኩ።
ፋታ የሰጠኝም የጋዜጠኛው መፅደቅ-ቤት መዝገብ ነበረና፤ ይህን
አጋጣሚ ተጠቅሟ፤ ከሰውየው ትድረት ጋር ግጭት እንዳይፈጠር
እሱን ስለላ ገባሁ።

የሱዳን አፈር

ሴት የዋ በቀደመ የትምህርት አሰጣጥ ስልት እህክ ሰድስተኛ
ክፍል ገፍታ የወላጅ ደንብና ወገ አስገደዶ ያስረገጣትና ለትዳር
የደረጋት መሆኗን ከዙሪያ ሁኔታዋና ከየቀኑ አቤተታዋ መረዳት
ይቻላል። የትምህርት አሰጣጡና ስነ-ደንቡ የእንግሊዝኛ ቅኝት
ሰለነበረ፤ የነገር ግንዛቤዋ ከዛሬው የኮሌጅ ተግራ አያንሰም።

ቢሆንም ት/ቤት የረገጠና ብሎም የገፋ፤ «ይህ ነው» የሚባል
ወረቀት የለውምና ከትዳር ተፅእኖ ጋር ተደብሎ የቤት ሴት
ሆናለች። ይህን ሁኔታዋን በጣም ታጣውረዋለች።

«የኔ እድል በሰባራ ወጥእንወት የተመታና የተግሰለ ነው።
ደህና ከመውጣት ይልቅ ገርንቶ የቀረ ወጥ ቢሉት ይሆናል።
ትምህርት መግር ከፈለጋችሁ የተግራ ወላጅ ይሰጣችሁ። የእድሉም
አሰነካከል ሁለት ሰባራነት አለበት፤ ባንድ በኩል መጀመሪያ
አለመወረሱ ነው። ከሴት ጓደኞቿንኳ ስጋን የግንባት
ተወዳዳሪ የለችም። ሁሉም እንደኔ ተሰንክለው የቀረ ናቸው።
በትምህርትና በስተባሰብ የማይልቁን የነበረ ወንዶች ዛሬ
ያሉበትን ሆኖ ያውቀዋል። ይህን የሰራኝ አጭንቃ ሀበሻ ዊ
የፈውደል ስርአት ነው። እንደጀመርኩ ያስወረሰኝ ቢዋር የሰው
እጅ የምመለከትና የምለምንም አልነበረም!»

«ሁለተኛው በደል በጣም የላቀው አይነት ነው።
በሰመጥርነት ለዘላን ልጅ እንደያው ግድም ተጠልኩ። ዘላን
ሲሏችሁ ደግሞ የእውቀት ዘላንነት አይደለም፤ የነገር
ግርድነትና ትርኪምርኪነት የጠዘበት አተላ ግለቱ ነው።
የግህገናችን የራሱ ተፈጥሯዊ መዝጊያና መክፈቻ ወሻል
(አውተግቲክ) ቢዋረው ኑሮ አደብ ከገዛ ቀን ያደርሰና
የማይሰግግ ሲሆን ወገድ ይባል ነበር። ግና ምን ያደርጋል!

ተመራግሪወች

የውጭ ቀላቢ ሆኖ ተረሰ። የተፈጥሮ ተዋረድ (ሴት መሆን) ልምድና ከዚያ የሚመጣው የልጅ ፍትህ፤ እያዩ ከግደሽሹት ባርነት አስጠመነኝ። ላእምሮ የሚሰጥ በሆነም ምንም አልነበረም፤ ሴት ከመሆኗ የመጣ፤ በእውት ለሰጣ ጭንቅላት ተደርኩ። ፊቱ ደረመን ለበሰ፤ ያለተፈጥሮ ጠቁረ ቀረሰ። እድሜን እያቆመትም፤ ሲመሽ ሲነጋ አረጃሁ። ልጃገረድን የሚከላከል ስነደንብ ገና አልተደረሰም። እሱም አል የምትጠቅመን ምናልባት በዚህ ይህን ይሆናል፤ ገና እርግጠኛ አይደለሁም። ...

አሁን ከላቸባት ሁኔታ እየተንደረደረች ቀደም ያነቀፋትን እንከን አስታውሳ መንገብገብና ባለፋት እድል ሁሉ ቀጭን በጣም የሰረባት ሴት የ ሁኔታ ከዚህም የሚሰርተው እቤታቸውና ዋና ምረቷ ደግሞ መሰረሪያ የለውም። ገና፤ ይህንን ጌን የሚያሳገዝባት ነገር ቢዋር በገጠማት የህይወት ፈተና በብዙ ክስተቶች ላይ የነጠረ አመለካከት የወጣለት መሆኑ ብቻ ነው። ያም፤ አሁን በሷ ደረጃ ያሉ ሁሉ የምክር እምብርት አድርገዋት ከነሱ በበለጠ እእምሮ የዋጠች ተደርጋ መታየቷ ብቻ ነው። ጥቅል ኦርዋን ግን ሊሻፍው አለም እስኪጠራ (ሞት) የተደራደረ ህይወት ብላ የምታጣውር ሰው ነች።

ባለቤት በመሆኑ እሱ ከፈትላረቷ ተቀምጦ እሷን ተቆ ግድረግ ፈተና ሆነብኝ። እሱ ባለበት ገሳ ለመናገር እሱም አል ወሰጥ ከገባች ለምደ ካልሆነ ምናልባት ትናገር ይሆናል። በሌላ በኩል ከነበረው ወጋችን የተነሳ እሱም አል ወሰጥ ሴቶችን መዝናናት፤ ወንዶችን ደግሞ ፍርሀትና ጥርጣራ የሰረባቸው ከወርሃላን ማረፊያው ጆምሮ ነው። ይህም ለዚህ ህይወት አልተመቸኝም። ይህን ሁሉ እንደላ ይኼ ሰውየውን በተቻለ መጠን ብዙ ነገር ሳይቆነጥጠው፤ ሴት የዋን ደግሞ ምችት ሰጥቶ ለግናገር፤ ሰጥ ወገን፤ ለሷም ትንሽ ተራ እንስጣት፤ እኔ እስካሁን ድረስ ዘንግቼ ነው፤ ያተኮርነው ከንተ ላይ ብቻ ነበር። ጋዜጠኛው ወህወን ራሱ ሲመለስ በምናደርገው ወዋታ ባለቤታህን እናስቀድግታ፤ ከንተ ጋር መሸከር አብዝታችኋልና አሁን እሷን እንጠቀምባት፤ ዋናው ለላግ ስለቤተ-እሱም አል አትኩሮ እንደሆነ ለግድረግ ነው። ደግሞም ጋዜጠኛ የሚፈረው የተነገረውን ብቻም አይደለም፤ የገመገመውንና በከባድ ይታየውንና ተረድቶለሁ ያለውንና ያልተረዳውን ሁሉ ወምሮ ነው። ታዲያ ትንሽ ዘዋራ ፖለቲካ መጫወት ያስፈልጋል። ሴቶቻቸው አይናገሩም ካለ አያውቁም አሊያም በጣም ጭቆና ይበዛባቸዋል ወደግለት ያመራልና ይህንን እንለመጠበቅ አልኩ።

«እኔ ተናገርኩና ያበሻ ሴት ጭቆና ሁሉ ተፋታ ግለትህ ነው?

፤ ብዛ፤ ሰውየው ገና ሳይፈትድላት ከተናገርኩት አረፍተነገር ጌድፍ አውጥታ ሁሉንም አግረኛ ተናጋሪ አባቶቼው። እሱ ጥያቄን እንደመልሰ፤ ቀምነገር ባዘለው፤ የመሳና የፍትህ አቀራረብ ለተመሳበት ትችቷ መልስ አልሰጠሁም። ሳቱን ፈጅቶ፤

«እር እንደያወም፤... ካልነበረ፤ የጌድ ነበልባል ላት፤ በጣም፤ በቅጣትና በብርታት ይገኙት ነው የምዋረው። (እሱም አባቱን) የሱዳንን ነገር ስታበጁው አይነት አይገኝላትም፤ መከተብ ይሆንላታል። እንቅንሕ ነው፤ በይ የታየሽን...»

የገር መግቢያ ብቻ ሰጥቶና ወገድ በተወደው አረፍተነገር ገብታ ሌላ ሆነች። እሱ በተወሰደረባትና ነገር ግያያዝ በጠጠው ቁጥር እያለፈች እንደህ አትለውም አያ! ያለችውን ያህል፤ አሁን ራሷ እናባቢ ሆነች።

ለመቸውም መልስ የማላገኝለትና ያኔ ሳይረዳኝ የቀረ ቢዋር ጋዜጠኛው ከክረጤት ሰፊ ወረቀት ያወጣው ሴት የጥ መናገር በጆመረቸበት ህይ ነበር። ሲናገር በዋለውና ባልተመዘገበለት ባሏ ላይ ትናት እንደሚያሳድር ታየች። አእምሮ የተገገተ፤ አሁን ለምን ወረቀት ታወጣለህ? ልሰው ፈራሁ። ከሱ በኩል የግልጽገው መዝገፍ ገመና መጋለጥ ትገረኝ፤ በሌላ በኩል ደግሞ ሰጠኝ ሴት የጥን ከመናገር እንደያስቆጣት፤ አስቆጣጥሞ ጭቅጭቅ ቢያበቅሉ ትደረገን እንደበጠበጠኩት የሚቆጥረውና እንደሚወነጅለኝ ታየች። ገና ምርጫ የለኝም፤ የወጣው ይወጣ አይነት መድረኩን ገም ብየ ተወክላት፤ እሷም ጆመረች፤

«በሴት በኩል ሁኔታ ሳለሰው፤ ጥፋት የሱዳኖች ይሁን የስደት በራሱ ብቻ ይኸን መለከትና መመዝን አትም ያንሰናል። በወንዶች በኩል ሱዳን የሚመሰገንበት ነገር እንደለም አላውቅም። አመሰግኝ እስካሁን አልሰግሁም። በኔ በኩል ግን፤ ከኔ በሂላ፤ የምትወለደኝ ሄዋን የሆነች ዘረን የሱዳን መንገድ አይገጠማት። በኢትዮጵያ ታሪክ ሲገመገም ዘረ የምጽቢት ቅርስ ነው፤ ከመሳፍንቱ ሱራት እንደድ ነውር ያለውት እንደነበር ይነገራል፤ የልጃገረድ ግብር አግብላኝ እሚል ነበር። ጋሽ-ጃግረ የሚሆነው ብዙ በደል መሰራት ገልፅ ነው። ስለሆነም፤ ከቲህ (በሱዳንና በጌንደር ደንበር ላይ የምትገኝ ትንሽ ከተማ)... በመተግ በኩል የገባው ሰው የሆነውን አላውቅም፤ አልነበርኩም። ወርደት ሀ ብሎ የሚጽምረው ርጥብ እንወት ከደረት መለያው ደንበር ሲደርሱ ነው። ኢትዮጵያ የሚቀረው፤ ሱዳን የሚጽምረው እዚያ ላይ ነው። ከንፈራቸው የሚንቀጠቀጠውና ቀድመው የሚተያዩት ሴትን ነው። በተለየ፤ ለወጋወጋዊ ስርአትና ደንብ ያደረ በሽብር ይፈታል። ይሁንብኝ

ብሉ መደራደር የቻለ ይድናል። የቤት ግብር የሰጠ። ያዘትና የናት ወገ የፈታው ከሆነ እዚያው ላይ በመሳቀት በደልን በይን ግዮት ነው። ትርፉ ህመም ካልሆነ በቀር ተግግቶ አይደገም። ብረት የተሸከመው፤ ያልተሸከመውን ሲያገኝ በመል የተቀጣ ካልሆነ የፈለገውን ነውና የሚፈልግ፤ እኛንም የገጠመውን ያ እጣ ነው።

«የነገር መጀመሪያቸው ቤትና ወንድን መለየት ነው፤ ስለሆነም ከብረን በግደታ ያልተገፈፈች ቤት አገኛለሁ ግለት እንደያው የመፅናናት ነው። ገም ብሉ የቤቶች ገመና ሁዋ በቤቶች መሀከል የሚቀር የወለግ ታሪክ፤ አህ!... ሳውራው አይመቻችም። እነዚሁን ያልኩትም የድፍረት ነው፤ ይሰባል። ስደተኛ አልቀበልም ግለትና ከደንበር መቅርቅር የወገ፤ ገጥ የያዘና የግያስተግግ ይሆናል፤ ገና በኢትዮጵያ ስደተኞች ስም እንደተረሰት ድርጅት በቁጥራችን ቀረጥ ከተባበረች መንግስታት እየወረደላቸው፤ የደበደቡትን ደብደቦው አፈር በግፈሰ፤ «ይኸን አፈር አሸትተው፤ ቅመስውም፤ ሱዳንን እንጂ ኢትዮጵያን አይሸትም ብሎም አይጥምም ግለታቸው ወደእብደት ይመራል።» ብላ ሰትወርሰ በውየው አደናቀሩት፤

«ይህንን እንኳ ወዋታ ብላሽ አትወምረ፤ አበሻው ሲጠግባቸው የሚያናሱት ገሰፃ ነው። ይህን አትንገረው፤ ብዙ ጥጋቦች የጌይ ስደተኛ ሞልቷል።» ሲል ሰጠኝ፤ ግሉኑ ምንም መልስ መስጠት አልፈለገችም፤ ዘለለችው፤ አስተያየትን ያለግጉደፍ ይመስላል እንጂ ለትችሉ መልስ መስጠት ያጠራት አልመለሰችም። አሊያም አደብ የገዛች ተንታኝ ነች የሚል አምልኮም አድርገኝ ይሆናል። ብቻ፤ ይህን ዘላ ቀጠለች፤ «ያለፈውን አሳልፈን መሀል አገር ገብተን ደግሞ በየቀኑ የተደየነው ደህና ቀን ይወላል ብላን የተነሳንበት፤ ደህና ለሊትም ያድራል ብላን የተጋደምንበት ጊዜ አጭር ነው። አሁን እርሱ እራሱ (ጋዜጠኛው) ተዋባ፤ ገደሪፍ፤ አምራኩባ፤ በሌላውም ሁሉ ነበርኩ ብሏል። መጀመሪያ ነገር፤ የኛ ሰው ሲገባ የሚከትመው በገደ ነው። ትግረ በገደ፤ ጌንደር በገደ። ገደሪፍ ስንደርስና ከእነሱ-ሌሎች ጋር ግንኙት ሲጀመር ግን ቀጥታ የብቻ መሸጋገያም ተበጅቶ ነበር። ያው የትግረው ከይላና የጌንደር ፈላሽ በገደ ገጠመ በመሄድና በገንዘብ ክፍል ጠብ ሲሆን በቀር።»

«ለምን ነው ትግረ ቢተእከራሌሎችን ከይላ፤ ጌንደራቸውን ቢተእከራሌሎች ፈላሽ ያልሸው፤ ከይላ ግለት የሁሉም ስድብ አይደለም እንዴ? የታላት ግጭት ይሆን?» ይህ የኔ ጥያቄ ነበረ፤ የጋዜጠኛው አልነበረም።

«የታላት ግጭትም አይደል፤ ፈላሽ መባል በጌንደርች ያይላል፤ ከይላ መባል ደግሞ በትግረ በኩል ይጠናል፤ አሁን ትርብ ጊዜ ነው ሁለቱ ታላት ክልል መለዋወጥ የጀመሩት፤ ግለት ትግረውችም ተደርገው ፈላሽ መባል የጀመሩት፤ በትግረ ክፍለ-ሀገር ከይላ ግለት የጅ ጫ ያላቸውን ሰወች በመሉ የሚነካ ስድብም ሆነ የጫ መለያ ነው። በጌንደር ከይላ ግለት ቡዲ ግለትም ይሆናል። ቡዲ በግለትና ፈላሽ በግለት ግን በጣም ትልቅ ልዩነት አለው፤ ፈላሽ ግለት የይሁዳ ዘር ነው። እይሁድ የሚለውን የክርስቲያን ስድብ ይመስክታል። በክርስቲስ ላይ ያመፀ ብሎም ከሀዲ ግለት ነው። የሚገባው ከሆነ (ጋዜጠኛውን) በጌንደር ገጥ ሲሆን ፈላሽ፤ የይሁዳ ዘር፤ ከይላ የእጅ ጫ ያለውን ይጠቅልላል። ቡዲች ምንህሆ ከይሁዳ ሆኖች ሁሉም ከይላ ግን ቡዲ አይደለም።»

ለጋዜጠኛው ልተረገመው፤ ያልተጠየቀ ጥያቄ ነበርና፤ የከላቸውን ጊዜና የተናገረችውን በመመዘን ምን እንዳለች እንደይጠይቀኝ በመላ ተወጣሁት። ትንሽ ገባዝንኪ ካወራን (መወራከቡም የወመረ... ልሸፍን የሞከርኩበት መላ ነጥር ስባልሰራልኝ) ያልወረሰችው ነገር እንደላ ሊያስፈጃት እድል ሰጣት፤

«መንደር-መንደር ነበረን፤ የኛው ሰው ከፖለቲካ ነጣ ነበር፤ ጌዲያችን የግለፍ ብቻ ነበር። ሌላው ግን የየራሱ የሆነ የፖለቲካ ውክልነት ስለነበረው በተሳካረ ቁጥር ሲተራረድ፤ ለወታደራዊ መገቢያ ያመቸውና በደረት አበሳ እርጉብ ንደድ እንደሉ፤ ለኛ የተረፈን ዝርፈያ፤ በትርፍ ሌላም በደል የወገ አልነበረም። ገና ለገና የመኪና ድምፅ ሲሰማ፤ መችም ሰራቸው ከኛ የተለየ... ስጋም በጣም ያገቡ ናቸው፤ ሳይግባቸው ከንዲቸውን ሲያዩት በሀር ያስገባል። ይህ አንድ ሀሳብ ነበር፤ በይመጠም እንደመጠ ነበር የሚነጋውና የሚመሸው።»

«ለላው በኮግሪ የሚፈጠር ብጥብጥ ነበር፤ አልክል ለምኔ ያለ እነዚያም አገር ስለሆነ፤ በነጋ በጠባ ፍተሽ እየተባለ የሚደረገው ዘመቻ ብዙ ሰው ጌድ ሰርቷል፤ ብዙም ሽብቧል። ብላና የሲን በኩል እንደህ ደመደመች።»

ጋዜጠኛው የትኛው አድራሻውን የያዘ እንደሆነ ያልተረዳኝ ብጣሽ ወረቀት ለሰጠኝ ሰጥቶትና የሚፈረውን ቅጽ-ታሪክ ሊልክለት ታል ተለዋወጠው ቤትን ተራምደነው ወጣን።

ተበጅና ዘፈን

የጋዜጠኛው የምርምር ጉዳይ በውዝፍ እንደሰ፤ አሁን የደንበኛዎ ፈንታ ተጣደ። እሱን ሸኝተን እዚያ ነገረኛ ሰፈር ተመልሰን ገባን። እንደት ቀደም የተሰመደችትና ስምሪቷን ያወቀች ሀበሽ ከሰፈረ ውስጥ የዘር ውዝዋዜ ሊያሰነሳ የሚችል ድግስ የተጠነሰሰበት ቤት እንደሰ ሹክ አለችት። ይህ ትርኢት የተከፈለበት ክፍል መግቢያ መውጫዋ የሆኑ ሴቶች ቤት ስለነበረ «እንደት ዋላችሁ!» ሰቅል ወጥተው ተቀበሏት። እስከፈታ እንደምታጠና ሁሉም ያወቃል። መቅርፀ-ትርኢቷን እስከቅራትም ወደ አዘጋጅታና (ይኸኔ የዘር ገሪ ልትቀርፅ!) ተደራጅታ ገባች። የገረቢት ጥቂት ከበላወችም እግር-በግር ተክለው ተቀላቀሉ።

እውነትም የዘር ደንስ ድግስ ይመስላል። በመሰረቱ፤ ድግሱን ያስጣሉት አባታቸው ከናታቸው ትደሰት ጋር የተጋግጠዋቸው ልጆች ናቸው። ዘረ ባባታቸው ላይ ያሳደረውን እንደንድ የመሰከሰከከና ጤና ማጣት ተፅእኖ ለመለግለድ የተጤነ ነው። በእንደህ ያለሁኔታም ትደሰቱ ተለምዖ ነው የሚወርድ። ይህን ሊያደርጉ ከበሮ ሲደበድቡ ቅኝቱን የሰጡ ባለዘሮችም ቤቱን ሞሉት። ጥቂት እንደተቀመጥን፤ ከባብሎቹ ባለትደሰት ሚስቶቻቸውን እየገቡት ማስወጣት ጀመሩ። በመንገድ ላይ የነበረው እንደይገቡ መታገዳቸውን ሰማን። የመቅርፀ-ትርኢቱ ቀድሞ መታየትና «በራደዋ መግባትን ስለፈረ ነበር ይህን ያስወሰናቸው። ስለሆነም የደንበኛዋን ዝግጅት ባዶ አስቀረቱ። እቃዋን አጥፋ፤ ዘር እንደት እንደሚያደርግ ግብሩን ግን አልከለክሏትም። በፊት ያላቸው ጉዳይ ነበርና ይህን ቀን ገሪ አቸች። «እንደንድ ያበሽ ለጋዘር ያለትም ስለሚያመጣጥድ በተላዋቅሩን ማስገባቷን ትተውን» ባሉት ከበሎች እንደታጀብን የዘር ምልጃውና መለማመኑን ከልተን ሁኔታው ወደሌላ ያልታሰበ አቅጣጫ ተመራ።

እያ ተበጅና መሰል ሽግግራዊችም የተቀገኙበት አጋጣሚ ስለነበር የሀበሸችን ዘፈን ፍጥረትና ስራ (ደንበኛዋ ባልመተረቸው ጉዳይ) በሚመለከት ባሽሰረትነው ወይይት ተበጅ ጀግሪ አቀንቃኝ ሆኑ። ባንደንድ ሁኔታ ልንቀኛቸው ሞክረን አልተሳካም፤ ፈር እየለቀቁ ሲያስቸግሩ ከታያቸው ሀተታ መሀል ቅራሚ አይጠፋም በሚል እንደያው ልቅ ዝርፈያቸውን እንበለልጋም ተውነው።

«የዘፈን መምጫው? መሰረታዊ ግንዛቤን ስትወስድ ልጅነት ነው። በልጅነት ይሉኛልን አታሰብኩም። ሁሉም ነገር ነጣ ሁዋ

ይታይሃል። በሌላ ገጥ እድሜ መገፋት ነውር ማበጀት ነው። ስለነፃነት የምትገረው፤ ለእርጅናህ ጊዜ የነፃነት ብጣሽ እርሻ የምትገለጹ በልጅነት ነው። እድሜ መገፋት ነፃነትን ማሰርና ልጅነትን ውዝዘት ነው። ይህን ከልብዉ ጣልና የጣቢያን ዘፈን መነሻ አብረን እንመርምር።

«ህፃኑ ባገኘው ይዘፍናል። ገብገቡ፤ ሀፍረትና ነውር መሰረት የጀመረው ደግሞ የሚሸግግበት ዘጥራ በታ ይመርጣል። እድሜ እየጠለቅህ ስትሄድ ያለምክንያት የሚሆን ነገር የለም። መዘፈን ሲያምርህ ምክንያት መፍጠር የገድ ነው፤ በልጅነት ግን ቢታይህ ግድረግ ብቻ ነው።

«ሰው ሁለትጊዜ ይመለዳል፤ እትብቱ የወደቀ እትና እርጅቱ ሲሰት የሚሉት ከእውቀት የጠለቀ ሰው የዘረፈው ንግግር ነው። ልዩነቱ ግን በልጅነት ያነሳኸው የህይወት ውደሴ (ተመክሮ) በእውቀትህ ዘመን ይጠቅማል። የሳት ሰወች የታዘቢወች መስተጥቶች ናቸው። ደግሞ ልጅነቱን የሚያየው የሳተው ሳይሆን የሚያሟሙተው ሰው ነው፤ በሳተው ላይ ልጅነትን ግብሩ ታዘቢው ከሰተው፤ የሳተውን እንግዲያ ያለበትን አያውቀውም።

«ህፃን ልጅ፤ አይኑ ይበላቀጥ፤ እገረ ደምቢያና ፎገራ ይምታ ገድ የለውም። ቀደም ነገረህ የል፤ እድሜ የሞጠው ነውር ሰሪ፤ ህፃን እንደፈለገው ደንከሪ ነው። ከጉዳይ የሚጥፈው ነገር የለም። የሰውነት ገሪቱ የሚበጣው ከዚህ ጊዜ ገሪቱ ነው። ገሪት ማለት ግድረግ አይደል፤ ፈረንጆች በዚህ በኩል ውብ ተለብመዋል፤ ሁሉን ነገር ግልጥ ግድረግቸው እንደንድ ጥቅም እንደሰው ይታየኛል።» ሲሉ፤ «ምን ማለትም ነው ተቢ? ያሁኑ ወጥታዎ አጣጣሉ እንደት?» ብዬ ጣልቃ ገባሁ።

«ግልጥ ነገር ነው ያልኩት፤ ይህ በኛ በኩል ነውር የሆነው፤ የተቆጣጠመ አለባበስ፤ ገላ አስቆጣሪው ልብሽ፤ ሰድ አቀጣጠቸው፤ ያለውን ዝግጅቱና የመተጣጠፍ ነገር ማለቱ ነው። አሁን በኛም ቢሆን፤ ትግሉ፤ ንጥቂያው፤ ወንጭፍ ምረዛው፤ የወገብ ማስሊያ በትር ሹልኪያው፤ እመርታ ውድድረ፤ በራሱ መቶመና ሌላውም ሁሉ ፈረሰ ግልቢያው፤ እንቁር (ገና) ወጥታው፤ ይህ ሁሉ ፈተና አለበት። ገና፤ ብዙው ለወንድ ብቻ የተፈጠረ ነው፤ ወንድ እንደ ሴት ስታደርገው አላየሁም፤ ከጠራሁት ነገር ሴት ከገባች፤ አይኗን በዉዉ አብሳ ሀፍረቷን የከላች ናት። በፈረንጆች ግን የሆነለት ከተገኘ ሴትና ወንድ አይልም። እንደያውም የሴቷን መመናጠዝ ወንድ ሲያትተው አይቻለው። እንደጣቢያ ሴት ጥንክርናግ የዚህን አገር ድፍረት ብታገኝ ስንት በተሰራ ነበር፤ ገና ያልሆነ ነው።» አሉ። ይኸ

ወዋታቸው ለጅመረት ሀተታ የተበጀ እንደሆነ ቢረዳኝም ግዥንግቸውን የሚያስይዝ ጥያቄ ግንባራ በወደድኩ ነበር፤ ገና ግግግደራ ያስተፋፍረናልና ይህን ዘለልኩት።

«መልካም፤ ተቢ ወደዘፈን ታሪክም ይመለሱ»

«በመሀል ወጠራ ነገር እያስገባችሁ!»

«እንግዲህ ዘፈን ግለት ፍጥረት አይደል! የምንሰግገው የዚህ አገር መዘታ ሁሉ የተፈጠረው ከሚንጋጋው የመኪናና ፋፍሪካ ውሽት ነው እራስ እግረ በሞተር የሚሰራ። ምን አለፋህ፤ ዘፈንን የምትሰራው ከከባቢው ፍጥረት ሮሽት ነው። ጦቢያ ባለው ፍጥረት ልክ።...

«አሁን ብቻህን ቁጭ በል! ገም ብለህ አዳም፤ አሁንም አዳም፤ ከግዶ ተቀምጦ የሚያይህ ታዛቢ በፀጥታ የተዋገኑ ይምስልኩ፤ አንተ ግን የተዋገኑ ሚሊሆን ያረድቻል፤ የዘፈን ጠባቢን ብትሰውም ይሆናል! እና እነሱ የደረደሩትን ያህል የጠለጠ፤ ሸረ እንዲያውም እናብጃው ቢሉ የማይሆን የኪነት መደበል ጆሮህን ያጅበዋል። እኔ ታዲያ፤ የዚህ፤ የሰው እጅ ያልተወኔቀበት ውዝግ ሰልቶ አካሄድ አይገባኝም። መልሼ፤ ጆሮ የሚሰራው ይሆን? እሳለሁ። መስመር የሚይዘውና የዜግ የሚሆነው ጆሮህን እረ እሰኝተህ ለፍጥረት እንቅስቃሴ ስትደርገው ነው። ጣእምም የሚመጣው ገም ብለህ ስታደምጠው ነው።

«ለምሳሌው፤ ከብርድ ላይ በረ እየቆረቆርክ ተቀምጦህ ይሁን፤ እንበል፤ ከንገትህ ገደም የሆነ እድፍ ነገር ያሳክክህ፤ በጋቢህ ውስጥ የተገኘረውን እጅህን ወደንገትህ ስትልክና ሽዋሽዋጭ ይታወቅ፤ ከላይ ነፋሱ ከሚሰራው ኪነት ጋር ሲታከል ተሰምቶ የሚታወቅ የግሲንቆ ምት ትሰግለህ፤ ጋቢህና እጅህ ሲታከክ ሌላ ይሆናል። ከጆሮ ግንደህ ገደም ምን ሳትነካካ የሚፈጠር... መምጫውን የማታውቀው፤ ገም ብሉ እህ! እ! ህ! ህ! ህ! ወህ! ሰቱ! ድደት! ብራት እያለ፤ ሌላም አይነት ዜግ እየሆነ የሚቀጥል። ገም ብለህ ከቀጠልክ በተቀመጥክበት እንግላጅቶህ የምትነቃው ተፈንግለህ ነው።

«ዜግ የሌለበት ቦታ አታገኝም፤ በመንጠረ፤ በጉልጉሎው፤ በወደፍው፤ በቁጥቋጦው፤ በዋልክበት ነገር ውለህ ማታ ፍጥረት ተሸከረ በምትልበት ሰአት የዋለብህን ጭቃ አላቀህ፤ ወይም ላጋሽ (ሚስት) የጠቃህ ትሆናለህ! እድፍህን አወርዳለህ፤ የምትሰላውንና የምትጠጣውን ከወኔህ፤ እግራሪን የሰማዩ ጌታ፤ የምድረ ባለቤት፤ ይኸው፤ የቀን እብድህ የሊት ግንደህ መጣሁልህ! ብለህ ስትጋደምና እሰም በመሉ ወደረፍት የወረደች ሲመስለህ የሚመጣውን ዜግ ሆን ብለህ አዳምጠው ልዩ ነው። የቀን

እንቅልፈን ሰብ የተናው እንዲያ ያለውን ዜግ ለመቅመስ ስጋደም ነው። ከታሪው ሲበጠብጠኝ ንድቱ ገደብ የለውም። ስጋደም እንዴ ተያዝኝ፤ ሌላው ተተካ፤ ቀጠኔ፤ ወፈረ፤ ያመለጠኝ ተመልሰ ቢመጣ ምን አለበት? ስልና ሌላ የደንኪራ ዜግ ሰወጣ እንዲያም ስል ዘለላው ድምፅ ከደረሰበት ልደርስ ስከተል አቶ በመመንና እንቅልፍ ጤና ይሰጥልኝ ይሉኛል። ያለም እርፈት ይሉህል ያኔ ነው ስትተኛ!

«ሌላ የዘፈን መምጫ ጉዳና የሚመስለኝ፤ ከወንዝ ደር ስትቸም ልብህ ውስጥ የሚሰላው ኪነት ነው። አገር በተዘባራ ውሽት ያልታመሰበት ሲሆን፤ እየተበጠረ የሚነፍሰው ዜግ ልዩ ነው። ዙሪያ ክብሩን የሚገዛው ሰመምተኛው የወንዝ ገዝና የፈፈቲው ዜግ ነው። ከዚያ የሚመጣውን የዜግ ትንብርት፤ ሺህ አይነት ከበር፤ መቶ ከሀምሳ ግባንቶ፤ መላት ክራር፤ ባንደኛው ጆሮህ ገብቶ በሌላው ዘልቶ አገር የሚፈታ የሚመስለህ የእምቢልታ መንጋ፤ ሌላም ሌላ ብትደረድር፤ በዘጠና ብትቀጥጥ ከላይ የሚዘለውን ወህ ፈጠራ ይቅርና ከባህረ ወለል የሚነጥረውን ዜግ ከሰር እጅ ያንድን እጅ እርብ ያህል አትሰራም። ልሰራ ብትል ደግሞ አይሆንም፤ ምንው ግለት ይበላሽ እንደሁ እንጅ እንዲያ በገዥ ጣእመ ዜግ አይወጣውም። ከወፍረት - ወፍረት፤ ከቅጥነት - ቅጥነት አበራይቶ ለጆሮህ አቀባበሉን ሲያስምረው፤ ከላይ ሲወርድ፤ ሺ አለ ብለህ ከታች ደፍ ሲል፤ ከንጥረት የተመለሰውና በየር ላይ ካረገው... ከፈተኛው ሂሳ ካለው ጋር ሲገናኝ የሚመጣው ነገር፤ ከቋት ወጥቶ እንደገና ከጌምቱ ተጋጭቶ ወደያው የሚሰመው ወህ የሚሰራው ጥበብና ኪነት ወበት በፈቃዱ ብለህ ገም ነው፤ እፀብድንቅ! ገና፤ አድግኩኝ ከወህው ደር እንደቆመ አይደል ይህን የምነግርህ»

«አዎ! ገና ከዚያው፤ ከወህው ደር ነን... አባይ ከፈፈቲው፤»

«እንዲያ፤ ውብ ይዘህል፤ ይህችን ነጭ ውብ እያደረክ ወዋታየን አትግት! ከይነታ ወዋታ አልገባንም። ይኸ የደርደርታ መሆኑን ንገራት!»

«ይገፉ፤ ውብ፤ በጣም ውብኛ ይዘዋል!»

«አግዢ በበጌ ይበልህ!»

«አዎ! እንግዲህ!»

«ከግራ ከቀኝ፤ ከፈት ከሂሳ፤ እንዲህ ወደከፍቱ ሰማይ ደግሞ ሰአት - ሰአት አለው እንጂ፤ እድል ሲሰጥህ ትሉ፤ ወፊ፤ እግግሱ የሚያንቀሳቅሰው የቅጠልና የተክል ዘር ውዝዋዜ ሁሉ፤ የወህውን ዜግ በቃል አወራረድ ሲያጅበው፤ የወሰጥ አካላትህ

ይነገራል። ያኔ እንደፊደት፣ እንደግንጋርጋር፣ ቀረርቶ መሰለ ነገር ግለት ያሰኝሃል። ወደያው ጠርቶ በይወጣልም በትግትጦ ያልከሰከሰሃል። ህጻንም ከሆንክ በጀ። እንደወጣ ይወጣ ትሆናለህ፤ ትኝትና ስልት፣ የያዘ ዜግ ግንባርቶር የግጥሙ ትይተህ በታገረው ነው። ከበኩሽ ሆነህ ከወንዝ ደር ስትቆም የግጥሙን አታውቀውም፤ በስልት በትዝብናም በልክ የዘረክ ነው የግጥሙ፤ ስታስብ ያልህ ይገራና ብጣቂ ዜግ የምትደርሰው ያኔ ነው። ትግልህ በረታዶ ከግጥሙ ዜግ ጋር የገረረ ጉርሮህን ልታጣጥመው ነውና በይሆንልህም መቸም የመሰለ ነገር ይወጣል። ይህ ከፍጥረት ያገደነ መሰሉ የግጥን ዘረን ሁሉ ነው። የዝንጅር ውኸት ትኝት አትሰው የሌላ ይሆናል፤ የሌላ እንደህ ያለ እንደሌላ የግጥሙ ነገር ታጠላታለህ። መቸም አንድ ድምፅ ይመጣል፤ እንደሌሁ የወንዙ የዜግ ወበት ሲቀስትሰህ፤ ፊደትም ሆነ ሌላ የጉርሮ ግርግር ይጀምርሃል ብሆህላሁ። እንሰጣለን፤ አውራውም ሁሉ ዘረን ያስተምራል። ሙከት ጉርሮን ግጥሙን አይደል፤ ታዲያ ከግጥሙ የሆነ አውራ አው አው አው፤ ያለ ጊዜ አንተም በዚያው አይነት የመልስ ምት ትሰጠሃለህ። ደንከራ መፈጠሪያውም ይህ ሁሉ ዜግ በገደ ሳይ ተሰብሳብ ሲገፋህ ነው። ምን እለብህ፤ ሰው እንደህ እንደያግህ ብቻህን። እንደልብ እናክሽ፤ እናክሽ፤ ያልከው ጊዜ የራሱ ድምፅ በጠረ መራጃ እየሆነ ስምረት ይሰራል ያ ነው፤ ዝንጅርው አው፤ አው፤ ብሉ አንተ በመልስ አው፤ አው፤ ስትል።

ያውረውን ዜግ መልመድ በየትም ያለ ነገር ነው። ቶትን ወደጠመድነበት መታነቂያ ሳጃና በራሱ ዜግ ታታርባለህ፤ ከንፈርህን ገጥመህ ጽር ጽር ጽር... ስትል፤ ቶት ሆኖ መሰለ ፍጥረት ዘመረ ብሉ ይንደረደርና ወደወጥመድ ሲቀርብ ከጆርባው ያለ በላእኸከላው ጊደኛህ ሌላ ዜግ - የሰው፤ ጽ-ኸ፤ ጽ-ኸ-ጽ-ኸ ብሉ ያሰግው ጊዜ ዘሉ ከግንቂያው ይደረገግል። በሁለተኛው ገጥ ዜግ ነው፤ ይህን አትርሳ፤ የራሱ ዜግ መጥፈቻም ይሆናል። ቶቱን ሁነህ እየው። አንድ ብህህ ቁጠር፤ እንግዲያ እንደቶት ያለ ጠርጣራ ፍጥረት አላየሁም። ግና መጠቂያው የራሱ ዜግ ነው።

«በቶት ብቻ የግደረግ ውወት አግብብ አይደለም፤ አሁንም በገተ በኩል አድርገን እንየው። ፍጥረት በመዘታው ሲጸነጽንህ፤ ከደንከራው ላበት ገዝተህ ሲወጣልህ፤ ከብት መንጃ በትርህ የወደተበትን የምትፈልገው ያኔ ነው። ከብትም የግጥሙ ዜግ ወን አብሮህ ከመፃር የመጣ ያውቅሃለህ፤ መጠመድህን ከሁኔታህ መገምገም ይቻላል። ከወዝጥዘህ ጀመራ ሳይ በግጥሙ፤ በግጥሙንከተና ከዚያም በግጥሙ ትንፋሽ አጃብ ከዝታይና ከዚግ

ጋር ያገባሃል። ከቶምነበት ፍጥረት ጋር መጣጥህን ታገባ፤ መሳትህን ሲረዳ፤ በገገታ እየገጠ፤ እየተራመደ፤ እየዘረ እየተመለከተህ፤ ከመታጠሪያ ይደርሳል፤ ያኔ እግረ አድርሻ ብሉ በትርብ የታወቀ አገመራ አይጠፋም፤ ተንክልኩል ይገባል። አምስት ጋን ጠላ ሹመህ፤ በምሳ ጥንድ በረ የሰራሁትን እመም ፍጅልኝ ብህህ እንደሰከርከው በላደቦ መትን ተሰልፎ ሲያምም፤ ዘረንህ ወደለትሰና ሀዘን ይለወጣል። አሁን ዘረያ ግደው ገደል ይሆንታል። በዘረያህ የግጥሙ ዜግ ሁሉ ወህዘን ዜግ፤ ወደያው በፋታ ተቀኝቶ ያርፋል።

«ከብት የገጠው አገመራ የሌላ ሰው ሲሆን፤ ከዚያ የግጥሙ አረላግ ወላጅህን ስለግጥሙንቀው ንደተን መወጫ መላ አለው፤ አንተን መወታት። የግዝፍለውን እደ ንደት ከንተ ጫንታ ሳይ ይወጣል። በገደ ካልወታህ ነገም እንደምትደግም ያወቃል፤ ታዲያ ደላ አይቀርም። ለገናው ይህ ይታይሃል። ያኔ ፍጥረት አንተን አይሁን፤ የግጥሙ የጠትር እደ ሲታይ እኩል ቀኑን የዘረክውን ያህል፤ እኩሉን ወጥታ ትግርባታለህ። የአይነታው በትር ለቅሰ ሌላ አይነት ነውና ያንን ለጂላ ተወው። በፍፁም ከወጥታ ጋር በባህሪ አይገናኝም። ወጥ ያለበትር የምታደርገው ዜግ ነው። የዚህን ልምድ ለሞት ቀን ታደርገሃለህ። የዘረን መፈጠሪያው ሌላ መንገድ አይታየም። እገር የግጥሙ ካለ ውምርና እንሰጥ። መቸም በወጥታ መተገንዝ ያለና የነበረ ነው።»

«ተሰጠው፤ የዘረን አመጣጥ ታሪክም በታይኸው ነው?»
«ምን ይቀረዋል? በልኩት ሳይ እገር ሲያክል፤ ያልታየኝ ይታየኛል። የግያክል ከሆነ ደግሞ ያልቃኘሁትን እቃኝ ይሆናል። አንድ የግያደንት ሽግግሉ በሌለበት ተሰድጎ፤ እቲ አበባ!» ብሎ ታላቅ እህታቸውን ተጣረ፤ «አንቸ በይሆን ትንሽ አታገገህ?»

«በመጀመሪያ የወንድን በኩል የዘረን አመጣጥ ስትወርስ የሴት በኩል ምንጊዜም ወደጂላ ነው፤ እኩልህላሁ። ያንተን በኩል ፍጅ፤ ጽኽ፤ ጠፍቶህል መሰለ አለኸኝ!»

«ያንቸ ነገር! መልካም! በጂላ ሲታይሽ ትገቢያለሽ! በወረ አግረኛ ከመጣች (ደንሰኛዋ) ደግሞ የጠቢያን በኩል ዜግና ዘረን የቀራው ትደሰ ያረድ ነው ይባላል። የዚህን ውወት መነሻ ሲያደት ተመልስ እኔ ካልኩት ጋር አንድ ነው። የተናገርኩት ሁሉ ይገጥማል።

«የጠየደን፤ የደጃንን ተራራና ገደል ተጠግቶ፤ አላየኸውም? በዚያ ከባቢ አልፈህ አታውቅም? ለኔግ፤ መቸም ራሳንገየ ነበር።

በያረድ ሰው ክርስቲያኖች የሰረት መቅደስ ከዚያ ገርጌ ነው። ብዙ ታምሮ የሆነበት ጉደኛ ሰፈር ነው። ውዋታ ከተነሳ ቅዱስ ያረድ እስራኤል (ፈላሽ) እንደነበረ ግልፅ ነገር ነው። እህ ብዬ ሰላሳው እንደያ ይመስለኛል፤ ወይም በሁለቱም ገጥ የቶመ (ክርስቲያንና ቤተእስራኤል) መሆን አለበት እባለሁ። እንዴት ግለት፤ የሆነ ታሪክ አለው። ክርስቲያኑ ከሰራው መቅደስ ራሱ፤ ጥርቡ ገደል በየገምንቱ ቅዳሜ እየተከፈተ የእስራኤል ልጅ መገኛ እዚያ ነበር። አሁን በኔ እድሜ የታየ። የአለቱ ሰንቃ ሲከፈት እኩል ቀን፤ በመልስ ሲዘጋ እኩል ቀን ይከላ ነበር። የመዝጊያው አከፋፈትና አዘጋግ ያግረ ዜግ ነበረው። ታዲያ በረ የሰው አካል ግስገቢያውን ያህል የሰጠ ጊዜ እስራኤል የሰንበት መሳይቱን እየያዘ ገብቶ ም ብሎ የሰንበት ድገሱ አለም ነበር።

«ወሰጡ የግደዘለቅ የግመሰል አገር! ልሂድ ብሎ የሞከረው ሰው ግን መቸም አልነበረም። ጠዋት ወህደኛ ሰትጣድ የጀመረ የግልፅ ግታ እግር ስትክል ነበር። እንደያ ሲዘጋና ሲከፈት ኑሮ በመወረሻ ታገለ።

«አንድ በግ ጠባቂ የክርስቲያን መንገድ፤ የልጅ ነገር! ጠዋት በረ መከፈት ሲጀምር በዚያ ገደም በግ እያለቀመ ይገኛል። የጠገን አመል ታወቀዋለህ፤ «የጅብ እፍንጫ ጥምብ ሲያሸት ከመበረት ይቀድማል» እንደተባለው፤ በዚያው ልክ በግ ወላ ከረቅ ያሸታል። እየተሰጠመ እዚያ የተከፈተ በር ሲገባ ህገንም አብሮ ይገባል። በግ ሆኖ እየለቀመ፤ እግር እየተራመደ፤ ከበረ እየራቀ ወደአንጋዲው አገር ይገባል። የዚህን ልጅ ከበግ መንጋው ጋር መግባቱን ያየ አልነበረም። በገባሁበት ተቃንኖ፤ በሚያስወጣ በር እወጣለሁ ብሎ ልቡ አሸገ ኑሮም እንደሆነ አልታወቀም። የቅዱስ ያረድ በር ሲዘጋ በግና ውጫ ሆኖ እዚያው እንደተዘጋ ይቀራል።

«ከለሰምንት ቅዳሜ አይከፈትም ነበረ አይደል? ሰምንት ሙሉ ልጅ እነከበጉ ሲጠፋ ባለቤት ሆኖ ከፈሉን ሲያለቅስ፤ ከፈሉን ደገም ልጅ ከቅዱስ ያረድ በረከትና ቃል ያመጣል ብሎ ወሰጥ ወሰጡን ሲደሰት ይሰነብታል። አገርም ውጤቱን ሊያይ ነቅቶ ጠበቀ። በሰምንቱ በር እንደልግዶ ተከፈተ። ልጅ ያለቅጥ ወፍሮ፤ በግም እንደጉድ ሰብቶና ደልቦ ወጣ። የጠጉ ወፍረት ከወላው እንደሆነ ግልጽ ነበር። ልጅ የወፈረበትን ምክንያት እዚያ የተገኘ ሲጠይቅ፤ የግይታዩ ሰወች ሲንከባከቡት፤ ሲደክሙ ደሰሰውና ደብሰው፤ ሲጠምነው አሸተው፤ ሰምንት ሙሉ የአትክልትና የፍራፍራ ዘር ከምርጥ ምግብ ጋር ሲቀልቡት እንደከረመ ተናገረ። በግ መቆርቆር ከጀመረበት ጊዜ ጀምሮ ጠዋት በቀስቃሽ ያልተነሳበት፤ የሰሜንን ብርድ ታወቀዋለህና በዚያ

ቅተን ያልተመታበት፤ በግንም ተበሮ ይጥልብኛል ብሎ ያልተሰተበት ያን ሰምንት ብቻ ነው። የቅዱስ ያረድ የተአምር በርም ልጅ በወጣ በሰምንቱ እንደዘወትረ ተመልሶ አልተከፈተም። ታገለ። ያረድ ታዲያ በጣም ታሪከኛ፤ የቅሳንት ሰው፤ የክረ ቅዱስ መንፈስ መሆኑ ግልጽ ነገር ነው።

«ያረድ ዘፈንን የጀመረው ምልኪት ተከትሎ ነው፤ የመፍጠርንና የመቸኘትን ነገር ያነሳው ከቅል ተነስቶ ነው አሉ። ሁሉም ነገር፤ ምስያ-ምስያ አለው። ንጉስ ደረቅ የጠገናን ልቅና የተቀኘው በሴት ፍትር ተይዞ፤ ያረድ ደገም ዘፍ መወጣት አትቶት ሲንከላወሱ ሲወጣ፤ እንደገና ሲወድቅ፤ ተመልሶ ትንሽ ቀረኞኝ ሲል እንደገና ሲወድቅ፤ ምን ያለረሀል፤ በጭንቅ፤ በመከራ፤ በመወረሻ በጣም ደክሞ ያሰበውን ዘፍ በሰባተኛው ከዘለቀ ትል ነው ያን ሁሉ የሚነገርለት የዜግ ጥበበኝነት የተለበመው። ያኔ አንተ ሁነህ ቢሆን ዋሮ ያንን ባለመያ ትል ደፍጥሠ ነበር የምትገለው። ግና፤ እንደመሰከተው ያደረገው የእግዚአብሔር ወቃቢ ነውና ከመገደል ይልቅ አፋን ከፍቶ ሲመሰከተው ዋለ። የነበረበትን የእእምሮ ድድብና በቅል ምሪት አጠደው። የፍጥረት ልዩነት ይገርመኛል፤ ስለሆነም የያረድ ዜግ የተቀኘው ከፍጥረት እንቅስቃሴ በግንሳት፤ የንጉስ ደረቅ ሌላ፤ የሴት ወበት!

«አሁን፤ ሌላውን ተወው፤ ይኸ ተዘዋረው፤ የወንዙ፤ ሰጫን ብጠራውስ ምን ይላል? እዚህ እንደሁ፤ ከየትኛው ጫና ጀብጃባ የለበሰ ጥቁር ባህር አሊያም ሳጣ ገደል እንዳልተገኘ ነው? ፈፋኝነቷ የለለበት መፍጠ አገር! ሰው ግን መፍጠ ነው፤ የግደሰራው ነገር የለም። እምልህ፤ የወንዙ ፍጥረት ከበሮና ግሲንቶ ከኛው ትንሽ ይበረታል፤ የፈፈቷው ምት ግራ እያጋባም እንደሆነ እንጂ! በጣም ሀያል ነው። መቸም ከኛው በጣም ልይነት አለው።

«ሀይል መፍጠርና ገልበት ምንጊዜም በእጅ ነው። ይኸ ይሁን ከለ ይፈጠርለታል፤ እኛና የጅን ዘር የምንለያየው በዚህ ነው፤ እሱ ባፈ፤ እኛ በገልበታችን እናድራለን። እኛ በጣም ለፍተን፤ እሱ ግን ሁን! በግለት። እግር እዚህ ላይ እጣ በግደል ተሳብሷል፤ ግን ያወቃል? እንደያ ግድረጉ የመለበም ይሆናል፤ ነፋስ የሚሆን ነገር! የጅን ስልጣኔ የደረሰበትን ባየሁ እንዴት ሸጋ ነበር!» ብሎ እህታቸው እንደመደወር ታጥቷቸው በድንገት ተተኩ፤ «አለኸኝ!» አሉ። ዜግዊና የፍትር አጠራር ነበር።

«ያንተ ነገር! ከኛ ስልጣኔ የወንዙ (ጋኔል ያለግለት ልምድ) መሰልጠን ብዙ ይርቃል ብለህ ነው? ከዚህ ላይሰ ልብም አላላክ፤

የገልበቱን ነገር፤ መቸም ፈርተነው ነውና የምንዋረው፤ እንደልከው ይሁን፤ በልጦ መሰልጠን የጅን አይመስለኝም፤ ከነገረቀደም መዛወር የሚያበዛው እኛ ቻልረባ ብለን በጣልነው እጣቢ፤ ፈርሰና በላባውም ይኸን በመሰለ ቶሻሻ ነገር ሁሉ ነው። ከልክሽ ጅን የሚዋረው በኛ ተገንና ዙሪያ ብሎም በኛ ቶሻሻ ትራስ ነው። የሀት ሲሆን ፈክክረና ሱራው ሁሉ ከኛ ጋር ነው። ከኛ ያየውን አስብሎ አይሰራም አልልም፤ ይሰራ ይሆናል። ብዙ መሳቱን ግን ተወው። የግናውቀው ነገር ኑሮ! በድንገት ሲገጥመን እንኳ መሰመሳ እርቃነሰጋውን ነው የምናየው፤ የተለበለበ ግንድ!፤ ሲሉ፤ ያያ ተበጅ ፊት ተፍታትቶ ተንሰራፉ።

«እኔ እንደት! ውብ ብላሽል፤ ወወትሽ የእግር መጣያ አለው። እንቸ ያልሸው እንደያ ሆኖ ራቁት መሆን የራሱ ፈሊጥና ጣእም ይሆናል፤ በኛ መልበስ ይሰት እንደሆነ ግን ያወቃል? እንደሰው ነደይ የሆነውን ገጥሞሽም ይሆናል፤ እንደባለዙፋን በወርቅ ተንቶጥቀጦ ሰብሶ የሚከሰት የጅን ዘርም ይገጥማል። የጅን ባህሪ እንደሰው ብዙ አይነት ነው። እተዋ እንደሰቸው፤ እንተ ውብ አድርገህ ያበጅኸውን፤ አፍንጫ የሚነውጥ፤ ጆሮህን የሚጉትት ነገር፤ አካላህን የሚያስውብ፤ ለላም ብዙ አይነት ነገር ይዋራል፤ ያውድማን ነገር እንድ ያሳሉ ወሰድ ለፍተህና ቁልጭ አድርገህ ያናፈሽውን እህል ልትጭን፤ መጫኛ፤ እትግዳና አህያውን ስታሳሳ ጅን ሆየ በጌን በግይታይህና እንደሱ ሰወር በሆነ እትግዳ ተሳፍሮህ ጅው ይላል።... ያልሰፈርከው ነገር እንደት መነሳቱን ተረዳኸው? ትል ይሆናል፤ የሞኝ ጥያቄ! ግና እታበባ እንደሰቸው አብረነው ነው የምንዋረው። ከምርቱ ሲጉድል ታውቀዋለህ። ብዙ መላኪያ አለው በወዳድ ጊዜ ዘላ እነሳሱና ክንድ አመነጣጠሉ፤ በድበታው ወገብህን አጠግመኑ፤ በክምረ ድልደላ እግዚአብሱ ስንት ጫን ይወጣ ይሆን? ብለህ የቋመጥክበትና የክምረን እርብራብ ተረግጦ ሲያነኩተው፤ በክምር ፍርሻው ደግሞ አየር ከለዘ እንስቶና አብሎ ስትነሰንሰው ከገለባው ይልቅ የፍረው መፍጠጥ፤ በረ ግሄዶን ስትገባ ደግሞ ግሽጌህን አገላብጥ ስትሰው ፍረው እንደአሸዋ የበረ እግር ሲገታ፤ መላኪያው ብዙ ነው። እኔ አሁን የከመርኩትን የጤፍ ክምር ባይን ግምት ይህን ያህል ጫን ይወጣል ከልክ በሰፍር የሚመጣው ከልኩት በልጦ ነው። ስትገምት ጦር እንደይሆንብህ አግኑህ እትናገርም። ሆኖ ግን የሚወጣውን ያወቃል።

«ከግጃት ውስጥ በተወከው የተሟላተ እህል ሰይቀር ይመጣብህል። መልካም ሴት የተወነቀችበትን ድቁስ፤ ምጥን ሽር፤ የተፈጠ ደቂት - ምን ያለረሀል ለክራሞት ብላ ያሰናደችውን እጅ

የዋለበት ነገር፤ ለእፍ ግብጽ የደረሰውን ሁሉ በጌን ይሰልባል። እንደህ ያለው የወንዝ ፍጥረት ሲገጥህ ሰዋቂ ደብተራ የምትከፍለው ወጭ አያሌ ነው፤ ያውም ጠንካራ ደብተራ ከተገኘ ነው።

«ለላውን የጅን ባህሪ ስንሰልብ በጌ ጅንም ይገኛል። መልሰህ ያውድማን ታሪክ ወሰድ፤ ሳውድማው አግግሶ ብለህ፤ ውብ ስትደግስ አይነታ መቋቋሽው ይቀድማል። የደገሽውን ብቻ መስዋእት አድርጌ የምትሰፍረውን ብዛት እንደሰጠው የሰግዶ ጉዝ - እግዚር፤ የምድረ ባለቤት - አብሮ አደግ የሰጧኑ ቶሌ፤ ያባቱ ወቃቤ - የደንጋሪሆው አደባር፤ አደራህን! ምርቱ የተከዘን አሸዋ ይሁን፤ በጭነት በኩል የሚዋረው ጭንቀት በኔ ይጥና፤ አጥገቢህ የደስታ ፈረሰ አድርገኝ፤ በአለም የተዘረሀ የሰው አገኝ ሀይል ሁሉ እዚህ አውድማ ሳይ በ-ረ-ኹት አወርድ! ትላዋለህ። እያንዳንዱ ሀይል እትፍትፍ ስትል በሚረወወው የምራት ዘለላ ልክ ከውድማው ሳይ እንደረገፍ ትጋብዝዋለህ። ምራት እንደያ አረብርቦህ የሰውን ደስታ የሚወደው ብዙ በጌ አመል የያዘ የጅን ዘር ሁሉ በትርብ ያለ ይሆናልና እንደተግለልከው ያወርድላህል። ይህ በበጌ በኩል የሚሰለፈው የጅን ዘር ነው። ከዚህ ስታልፍ ደግሞ፤ ጥቁር ፍየል፤ ደልቻ በረ፤ ቀይ ደርና ለላም ይህን የመሰለ በሚወደው ሰላት ጣሉልኝ የሚል አለ። የበረው ዋጋ ይጉዳህ እንደሆነ እንጂ ስጋውን የሚበላው ሰው ነው፤ ደመን ብቻ ከጠራ አፈር ሳይ ታፈሰታለህ፤ ስጋም የሚሰልብ ይዋራል፤ ግና ያኔ አይነ-አዋጅ ስለሚሆንብህ አይታወቅም ይሆናል። ደም ሲሆን የመጀመሪያውን ጠብታ እንጂ ሁሉ አታፈሰውም፤ ወሻህ ምን ሊበላ? ከዚያ ምን ቸገረህ የጠጣ ቢጠጣው! ሰው በእውት አላቀርብላት እያለእንጂ እንድ ነገር ስትለምነውና ስትለማመጠው ወደሰው ደም የሚተያይ ወካኝ አረመኔ ጅንም አለ።

«የእተዋ ወዋታ እውነት ይመስላል፤ ጥሊያን ብዙ ጋኔል አፍዋ፤ ከብረት በተሰራ ጋን እያስገባ ወሰዶ የጥበብ እውቀት አብራርቷል ብለን እናግለን። በግልጥና በደባባም የተወራ ነው። እኔኳ እንደያ በተደረገበት ቦታ አልነበርኩም፤ እተዋ "ጋኔል ባየው ይጠናል" ያልሸው ልክ ነው። ጥሊያንን በጅ ያላለና እምቢ ያለው ጉዝጉንጉሱና በጣም ሀይለኛው አልሄደም። የሰጧኑ አውራ አልያም ከለው የጅን መንጋ እንደ ነው። ዘረ በጣም አርጅቶ፤ ግልገል ልጅ ባንዳንድ ምሳያ ነገር፤ እንደህልም ባለው ራሱን ግስተዋወት ጆምሬል ይባላል። ታዲያ አባትየውን ለመያዝ አድማ በተደረገበት የጥሊያን ሰሞን ለድፍን የሀገረ ሰው፤

በህልም፤ በግልጽ ውሸትም - ዘፈን ከደንጊያው በማንተጥቀሽና በማንወት እገር ፍርሻ ይሆናል ስለ ጥልያንም ፈራ። ያገር ሽማግሌም የሰላትን ተባባሪ ደብተራ ተውተው ብሎ ጅንም ሳይሄድ ቀረ፤ እገርም አማን ሆነ። ግልገል-ግልገሉን ብቻ መውሰዳቸው በጀእንጂ አይነታው ቢሄድ ኑሮ የጠቢያ በረከትና ሲሳይ ይጠፋ ነበር። በክፉ ከልሂደበት የማይተያይ የጅን ዘር አለ፤ እንደህ እንደሰሜኑ ያለ አድባር፤ ዝም ብሎ ህይወት ጠባቂና በረከት አውራጅ ጅን። እንደህ ያለው ጅን ሰውን የሚለው በማዘወርበት ጊዜ አትዘወረ ነው። አበሽም ይህን ስርአት ያውቃል፤ ስሜራትን የማያከብረው ደግሞ ጅልኖ አካሉ የጉደለውና የተጣመመው ነው። ሰው ጋኒልን በጉልበት ለበጉ ነገር ሲመራው አላየሁም። ይህን-ይህን ለዚች ሞኝ ፈረንጅ አትንገራት፤ እንደላሁነች አድርጌ ነው የሚሰዳት። ማመንስ መቸም እንተን አላምንህም፤ ሁሉም ነገር እንደኔ የዝና ውዋታ ነው የምታደርገውና ትነግራት ይሆናል፤ ግና ወደጅን አትተያይ በላት! ከጅን ጋር ተጫውቶ የረባ አላየሁም።»

«ጥልያን ጅን ቢጌትት እሷን ምን አስፈራት?»

«እንደያ መቸ ወጣኝና፤ ጥልያን እንበሰ ማንዳ (ባንደ) መቸ የእኩል ሰላት ጌዳና ተራምዷል! ብለው ታያይተን ተሳባቅን።

ይህን ወርሰው የጌላትትን ቢራ የያዘ የወረቀት ከባያ ነካኩት፤ ግና፤ ቀደም ሳይታወቃቸው አንጫጠውት ስለነበረ ተኪውንና ከጠገባቸው የተቀመጠ የሊላ ቢራ መክፈቻ ፍለጋ ሲቃብዙ እህታቸው እንደገና ጠፈቸው።

«አለኝ እንጂ!»

«ቆይማ እታባባ! ወይ ብየሻለሁ። እንቶ፤ ማን ነህ፤ እንዴት ነው! ቢራ አቅርቦ መክፈቻ መንሳት እንዴት ያለ ትድረት ነው? በል!» ብለው ያፋጠጠበት ጌብል በለዘብታ፤ «አየዋ፤ ዘረ ነገር ረሰተህል፤ የሀበሻ የእጅ መሳሪያ በራስግርጌ ማገር ነው የሚሰገውና የሚንጠላጠለው፤ መጣረቢያው፤ ማጭደ፤ መቸም የእለት ግብር መሰማሪያህ የሆነ እቃ ሁሉ። እንደተቀመጥከና እንደተነሳህ ከምታነሳበት በታ ነው የምትጥለው። ረቅ የሚቀመጥ የሴት የሚሰጥር እቃ ነው። ታዲያ ግን፤ የቢራው መክፈቻ የተንጠላጠለበት በታ ጠፍቶህል!» ብሎ ተቻቸው። ያመለከታቸውን የቆርኪ መፈርቀቂያ ሲያዩ ተንክትክተው ሳቁ፤ ስድብ እንደይሆን እንጂ በጣም አንሲረቁ።

«ጸረግ የሰው ነገር! በመላ አስተማርክኝ።» አሉት። ከጠረጴዛው ከንፈር ወደወሰጥ ከተቸከለ መላስተኛ ችንካር ረዘም ባሉ ዘለበት የተንጠላጠለውን የቆርኪ ማላቀቂያ ሳቡት። እየሳቁ

ሳጠገባቸው ጌብል ሰጡት። አስከፍተውና ከግታነሻው መጠጫ ሳይ እየሞሉ እህታቸውን ጠረ፤ «በይ እንገደህ፤ የወተሳደፍንበት ነገር ስልቷል፤ እተዋ የታየሽ ውዋታ ምን ነበር?»

«በቅድመ ውዋታ መሀል ሊላ፤ ነገርን ነገር ይሰጠዋልና አሁን ከተተራረባችሁት የሆነ ነገር መጠብኝ፤ እነዚህ ነጦች፤ እነሱ ከሚያደርጉት ነገር የተለየ ሲያዩ እያመ አስቸግረዋል። ይህን የጠርመሰ ክዳን (ቆርኪ) መንቀያ ሊላ ስፍራ ሰጡት፤ በይጠጣም የክዳን መንቀያው በደባባይ፤ እንደደባርቂ ጠላ ከግሪት የእንግዳ አይን ከሚያርፍበት በታ ሳይ ሲቀመጥ ሰከራሞች ይሉናል። ይህ እየተቋረጠ የሚመጣ የቀለብ ገርሻ እንደይቶም። የመቅበሪያውን ባለመስክት እርፍራፉን አሰናድተው ሰጥተውናል፤ ታዲያ በዚያ፤ በዚያ ማስቀመጥ የወገ ይሆናል።»

«እኔ እንዴት ህልም ፈርቶ፤ ሳይተኙ አያድረም ያለውን ውዋታ አመጣሽው ዋናውን ውዋታሽን ቀጥይ ይልቅ፤ ፈረንጅ አምቶ ከምን ልንደርስ ነው!»

«መቸም ልብ በለው፤ ነግረህለሁ፤ እንተ ስጠጣ የመንወረቁ ሁሉ በረሀብ እንደያልቅ! የቅድም ውዋታህ ግር ያለ ነገር አለበት። የወንዙ መብት እነካየት ድረስ ነው የምትሰው? ይኸ ጠልቆ አልገባኝም።»

«ምን ደርቻ አለው ብዛሽ ነው? ከኛው እግዚር ጋር በትልልክ ነው የሚዋረው። የራሱ፤ የብቻውና የአይነቱ እግዚር ሳይዋረው ይቀራል?»

«አየልኝ፤ አሁንስ ርቀት ሂድክ፤ ደግሞም ውዋታ ስታጋጭ ያዝኩህ፤ እንዴት? በለኝ።»

«እንዴት እኔ እንዴት?»

«እንደያ፤ እንዴት ብሎ፤ የተመኘኸውን ይመላልህ፤ ቅድም፤ ውብ ጆሮ በሚሰማው አይነት ተንትነህል፤ እግዚር ሰውን ባንድ እንጠር፤ በተለየ ባህሪ መፍጠረ፤ የጅንን ዘር በሊላ አይነት መስራት የመለበም ይሆናል ብለህል። የጠየኩትም በዚህ ውወትህ እግር አራምጃ ነው፤ ግና፤ አሁን ወደሊላ ታጠፍክብኝ።»

«እንቸ የምትይው እንዴት ይሁን ነው?»

«እኔ ሳወቅማ የጅን ልጅ ሰውረት የገባው ተረገሞ ነዋ! በአራቱ እንጠር እግዚር የሰው፤ የወንዙ ደግሞ ከእግዚር ትእዛዝ የወጣና እኔም መንግስት ብሎ ያመጠና በዚህ ትእዛዙ የተቀጣ ነው። የምን እግዚር አለው ትላለህ? በመብረቅ ሲያሳድደው መሰሉኝ የሚወሰው? ሲዘንም ከዘፍ አትጠጉ የሚባለው ለዚህ መሰሉኝ? አይጠረ ስለሚጠጋበት! ወሻቱን? አየልኝ።»

«እታባባዋ፤ አገገል ውዋታ አመጣሽ! ይህ አባባልሽግ ሊላ

የታሪክ ጉዳዩ ያመጣል። በክርስቲያን በኩል ገዋ የተነገረ ነው። ሰይጣንም በይወ ጋኔል ያው ጅኑን ነው። ስለሆነም እንች በምትይወ ሲሆን አባታችን ይሁዳ ነው። ክርስቶስ በተሰቀለ በማግስቱ የተፈጠረ ታሪክ ነው። እየሰሰን በሰልጣን ፈክከር ቀንቶ ያስወገረውና ያስቀለው ይሁዳ ነው። ከመጀመሪያ፤ ይሁዳ ሊቀ መሳእክት ነበረ፤ ይህን ማእረግ ያጣውና ጥልመት ልብስ ተብሎ ወለማ የገባው በዚህ ነው ይላሉ። በዚህ እንጦር ስትሄድ ታዲያ እኛም ጋኔሎች ነን ማለት ነው። ምንድን እንደዚያ ሁኔታ በሆነ! እንደጅን ዘርግ ብዙወር፤ ሀይሉ ሀይሉ ቢሆን ዋሮ እንደህ ያደባባይ መሳቂያ ባልሆነኩ ነበር። ይህን የሚጫወትብኝንና የሚያናንቀኝን ፍጥረት ሁሉ በሰቅህበት፤ መሳቂያም ቀርቶ በገራሁትና ሁሉም ነገር እማን በሆነ ነበር።

«የኔ ውዋታ ሊሳ አድማሱም ይመታል። ሲቶዋ ከሰራ ሁለቱ ልጆቿ መሀል በመልካጥፈነታቸው የጠረጠረቻቸውን ከፍላ ደበቀች። በጉብኝቱ ህይወት ልጆቿን እኒህ ብቻ ናቸው ይላታል። እሱ ያልሳተውን ይጠይቃታል። ሲቶዋም በመልስ እያ ስትል፤ አለኝ ያልሽጠው የተመረቀ ይሁን! የቀረው ብኑን ይሁን ይላታል። ደብቃ ያስረገመችው የተሰራ ከዚያ ህይወት ወደህ ነው ይባላል። እንደተሰወረ ቀረ። ሁሷም ሴት ሄዋንን ብቻ መሳሳ እንደትቀር፤ ሁሉም ወንድ አዳምን ብቻ ሁዋ እንደይቀር እንደአትክልቱ ብዛት፤ እንደእንስሳው አይነት እንደሌላ-ሌላው ፍጥረትም አኻጉረጉረው። የደረደረው መሳ ይሆን ይሆናል። አዳምንና ሄዋንን ከመፍጠሩ በፊት ያሳበላው ነገር ሁዋ በሂሳ የተጣደበም ሳይሆን ይቀራል? እትአበባ፤ ሰውን ሊሰራ ሲጀምር ከመጀመሪያውኑ እንደተልከሰከሰበት የምትረጁ ነው። አዳምን ፈጥሮ የሄዋን ጉዳይ የታየው በሂሳ እንደሆነ በመጥህፍ የተመዘገበ ነው። ታዲያ ይኸ ሰው የሚፈራው የተሰራ ዘገይቶ ነው። ቶሌ፤ ዘር፤ ጋኔል፤ ሌላውም ይህን የመሰለ ሁሉ።... ግና ማን ያውቃል ማን ነበረ?»

«ታዲያ፤ ናሳየን ግር ብሎት የወንዙም እግዚር አለው ያልኩት የመምታታት ጉጥቀት ነው። የማይመሰል፤ ብሎም የሚመሰል በመሆኑ ነው። የሰው ወገን እንደይባል ሰው አይደለም፤ ነፋስ ይሆናል። እግዚር የሰውም እንደይባል፤ በጋምና በፀሎቱ ጊወራት የሚደረድረው በገናና ምላሳ በሁለቱም ገጥ ያሳስባል፤ ሰው ነው፤ ሰውም አይደለም ያሰኛል። በገና የመጣው ከዳዊት ጀምሮ ነው ይባልን እሰማለሁ። የጣሊያ ልጅም በገናን የሚጠቀምበት ለደስታ ሳይሆን ለፀሎትና ለምለሳ ነው። የእግዚር ስም ማወደሻ። ታዲያ፤ የወንዙም እግዚረን እያወደሰና እየተማለለ

ነው እልና፤ መልሽ በሌላ ገጥ ሳየው፤ ከእርግጥናቸው ለመውጣት እግዚርን ምረቅ አወርድ፤ ይቅር በለን! ብዙው የመግለልና እንደገና ወደሰውነታቸው ለመመለስ የመፀለይ ነው ብየ ማለት። ሌላው የልቤ አንጦር፤ ከኛ ጋር የመደደር ዘይቤም ይሆናል ይላል። መቸስ ቀናተኛ አይደል! ግራ የሚያገባና መጥህፍ አጥፎቶ ያሳቀረበው፤ ተቃርሞና እንበለአትጣጫ የተወደደ ነገር ነው። ከሰሰቱ ግን እንዴን ይሆን ይሆናል። የዚህ ምስጢር መግለቂያ ህይወትም የሚመስለኝ፤ ዶረ፤ ጫካው፤ የሚሸገገበት የወሀ ዘር ሁሉ እየተና ሲሄድና መገቢያ ሲያጣ ይጠፋና ነገር ገጥ ይይዛል፤ ጋኔልም አይዋርም፤ ስለጋኔልም ፍጥረት የሚያውራ አይዋርም።»

ደጋሰኛዋ፤ በግራ በቀኝ የተወራውን ልትመዘገብ ተቀነጠነጠች፤ ደጋግግ ተመለከተች። መልስ ነሳሂት። ግና፤ ትእዛዝቷ ትንፈሽ አያስወጥም፤ «ለምን የፊት የፊትን አትተረጎምልኝም?» አለች።

«በመጀመሪያ፤ እነሱ እየተናገረ ለመተርጎም አያመችም፤ በሀበሸች ዘንድ መደግመጥ ዋና ነገር ነው። ሁለተኛ በትርብ ከተናገረት ለደንስ ምርምርሽ የሚጠትም አልሰግሁም። የሚያወረት ትዝታ ነው። እርስ በራሳቸው እየተማግረ ይመስላል። ወደገድ አትጠሩ ለመምራት ህይወት ይጠይቃል። ያ ደግሞ ራሱን የኃላ የምርምር መሰናዶ ነው። አሁን ክትር መጠየቅ በእድገታቸውና በልማዳቸው የፍርድቤት እዝ አድርገው ስሜሚመለከቱት ውዋታቸው ይቀረቀራል። ገም ብሎ ማደመጥን የመሰለ የለም፤ ሳሁኑ እንተዋቸው።» አልኩ። ራቷ የሚያታልል መሰለና፤ «ሴት የዋ በጣም ተብተውና ሀይል ገዝተው ነው የተናገረት፤ የወንድየውን በሂሳ ትተረጎምልኛለህ፤ የሴት የዋ የፊት አሰራር ራሱ ዘፈን ነው የመሰለኝ» ስትል ነበበች ተብጀን ተጠረ፤ እሷን እንደያ ትቻት ጀርባ ወደነበበች ቀሰረ።

«አየልኝ!»

«እህ፤ እተዋ!»

«የልጅነት የወዋታ ምርምር እናስቅህና ነካካተህ የጋራ የጋ ትዝታ ሁሉ ጉተትኸው።...» ብዙው ሳይቀጥሉ አያ ተበጽ ውዋታቸውን ቀጋቸው፤

«እንዴት ባለ? በሞቲ»

«ምንድን! መሳትህ አፈር ይባላ!»

«ውብ ጌዳና ገባሽ፤ ዘንጉትሽ ነወለንጂ እንቶ ልቅተደ ነበር ድርጅታችን። ሌላ ወረም በመሀል ስጠሽ ነው ከጌዳና የወጣነው። በይ ጨዋታ ለዝናና ጊዜ ለግዋሰኝ ነው። እንቶም የጨዋታ ሰው ነሽ። የሴቱን ገጥ ጨዋታ፤ በሞቴ፤ አወርጅው እት ለበባ!»

«ዝዞ የን አውቀሽዋል፤ ግና ለዚህ ነው የምትሞተው? እደራህን ምን ያህል የሴት ነገር ብትወድ ነው?»

ነበበች።

የወጣትነት ዘገባ አይናቸው ሞጭጮ፤ ያንን ለግላበስ የተሰራው ሽፋሽፍታቸው ተጨማሪ በበላይ ተረገገውታል። የኢሌክትሪክ መቅረቡ እየወጋ አስቸገራቸውና እጃቸውን ከወደቅንድባቸው ራሱን አንገርባበብት። እቅርቧ ሁነው ለግበረታታት እንደሆነም እንጂ፤ ወለሉን አግክጠን ለቡና ከደረጃነት ተሸክፋ የተቀመጠቸውን ገብል ተጠግተው፤ እንደደብር ዙሪያ ከበናቸው የተቀመጠውን ሁሉ በይናቸው ፈቀዱ። ለዚህ ምላሽ የሁላችንም ጀሪዎች ተከፈቱ። «በሰሜን ከብትና የገብስ ገለባ ጠስ የደከመ አይኔ የየሰውን የመልክ ቀለም በልክ አሳነሳልኝ አለ። ወይኔቱ ልጅታ! ልሴ የጌልማሳ፤ አይኔ ግን የተረታ ሁዋ ልቤካይኔ አልጋጠም አለ፤ የጨርቅ ቀለም ከየሰው መልክ ጋር በሀካል አንድ ሆነ፤ ከጠላም አገር ተወልጆ በጠስ አለኩ!» አለ።

ከዋና ጨዋታቸው ለመገባት ያደግጧቸውን ጆሮ ሁሉ ሊያዋዙ የተነሱበት መግቢያ ሳይሆን ይቀራል? ያንኑ አይናቸውን እርገብ-ርገብ አሰኙት፤ ከላይ አጠገገው የሰለለብትን እጃቸውን አወርደው ከጭናቸው ላይ አዘኑት። ያይናቸውም ትኩረት ከጃቸው ጋር አብሮ ተዘና። ሳት ያልነካው፤ ገለፈቱ በሰፊድ የወለቀለት የባቂላ ክክ የመሰለ፤ ብሉም ፍልጣፍልጥና ዘረዘር ጥርሳቸውን በጠባይ ሸርምመውና ግረም አከናፍረው አስመኩን።

ጥቁረት አላሸነፉት ያለ ችርችም ያንገት ወቅራታቸውን የቶዶ መሰብሰብ ተደምሮ ፍፁም ጊጥነቱን ሊቀግጡ ቢሞክሩም፤ የንግግር እንደበታቸውን በጀማሪው ቃል ሊሰቅሉት ቢሞክሩና ጌድን ወደላይ የጠቀሱት እንገታቸው ሲቀና ወቅራት ደባቂ አስመሰላቸው። ብቻ፤ ሁኔታቸው እንደያ አቅል ይሰቅላል።

«ሰግህ አለሽኝ! ደር በብዛኛው የወንድ ሁልጊዜ የወንድ ነው የነበረ። ያን ይዘህ፤ በሴቷ በኩል ሲሆን፤ ነፍሱ ያገባችው ነፍሱ ከላገባችው፤ ከወደህ መንደር ያለችው የግደዋን መንደር ገብል ትጠራለች። ይህች ጡቷ ያጌጠጉጥ የጆመረው ሴት፤ ለከብተና ለጭራሮው ለቀግና ስጠባባ በንድ ላይ፤ ከመቀነቷ በላይ ጠፍሮ-ገመዷን ታደገድጉ-ታደገድግና በየግጽቷ ከዋለቸብትና ከተሰናደችበት መቶነጃጅት ጋር ተደምሮ የወጣች ጊዜ የሰርግ ድግሱን የምታሰናዳውን ያህል-ያህል ነው። ደር የወንድ ነው ብለናልና፤ ከዚህ በመጣ መሸከፍ የሴት ነው። አወጣጧን ትወኔቅታለች። ወንድማ እንግዲያ ምን ያወቃል፤ የተበጀጃ ሴት ግየት- ተጥሉ ግንሳት ነው...» ሲሉ፤ አያ ተበጀን የእህታቸው ንግግር በጣም ነቀነቃቸው፤ በመሆኑም አቋረጧቸው።

«አበጅታ አመጣችው፤ እተዋ፤ በቸር ፍጅ! ለድብሽ ግን ይቶይ!»

«በጥብጥ የሆነክ አሸከር፤ ተው እንግዲህ አታነትፈኝ፤ የበልቴት ነገር፤ ስታነትፈኝ የጨዋታ እግርና እጅ አሰግመር ግዘባረቂ ያይላል። ታዲያ፤ ተጠባብቃና በጣም እንደግመጥ፤ እንደገራራት፤ ወግ እንደናቀርጥ ተባብሳና መሀላ-ቀረሽ ድርድር አርጋ ነው በገጥብገጧ የምትወጣው። ይህ ሁሉ የመለበም ነው፤ እንዴት ግለት ወንድ እንደቶመበት ነው። የወራት ምክንያትም ይዋረዋል፤ ወይም የግሽላ እሸቱ ወራት ይሆንና ይህን እሸት እንደዋልያ ያወልብ-ያወልብና በላይ ላይ የተገኘ ሲሆን አሰር-ወህወን፤ አሊያ አምባወን፤ ይህም ይቅር የመከር ወራት ወህ የሚያነሳው ሀይል ልዩ ነው። ምን ያለፋህል፤ እንዲያ ሲሆን ወንድ ሁሉ ምን ወፍጥረት ሁሉ ሴት በሆነ ይላል፤ ይቶምባታል! ግና እንደሰበው የሚሆን የለም። የሴት ወደደር መወጣት ፍርሀት የመጣው ይህን የወንድ የመንደግደግ ከመለበምና ሳለመለለጥ ነው።» ሲሉ አያ ተበጀ ለግቋረጥና ለመተቸት አልተመቻቸውም፤ ከንገታቸው ተግዘው ጆሮ-ግንደ ድረስ ተጠጉኝ፤

«ታወቃለህ? በቀንጃናዋ አገርን ኡ ኡ ያሰኘችና የተመነሸች ነበረች- ታያለህ አሁንም እንዴት እንደታመሰች? ዝም በል፤ አቅማደህን ውብ እርገህ ዘርጋ- ጣፍ!» ሲሉ በጭንቅ ነበር ያደመጥኳቸው። ግና የነበበችን ወረ ብዙ ነገር አስተውሏል። ቢሆንም ጆሯችንን መልሰን ከላብት ላይ ሁለታችንም ደረገን ወ።

«... ለቀግ የወጡት ዝምድና ቢዋራቸውም የሚጫወቱት ነገር ሁሉ ግስመሰያ ነው፤ እህት ለእህትም በጨዋታ ምራትነት ትሰራለች። የገና ለገናውን አይቲ፤ በየት ነው ያለሽ፤ እህ! አትራቂኝ ብየሽለሁ፤ ደር የሚሸፍነው ነገር አይታወቅም ትባለች

ይህች መደርን የናፈቀችው ገብ ገብ።

«ከሀገሪቱና ከምትፈራው መንደሩ የራቀች ጊዜ የሚሸተው ነጣነት አያሌ ነው። ገና መፍራት አይቀርም፤ ለባደው ይቅርና ሴትን የሚተያያት ፍጥረት ብዙ ነው። ሀይል የማይገዛበት ፍጥረት የለም። ባለም ካለው ፍጥረት ሴትን የሚያክብር አንበሳ ብቻ ነው። ምንድን እሱ ሰው ሁሉ በሆነ፤ ጆገና፤ ባለግርግ፤ ክብረን የሚያወቅ። እንግዲያ ከንበሳም የእንስሷ አመል የቅል ነው፤ ሲበዛ ተናተኛና ያገኘችውን ሁሉ ላጥታ ባይ ፍጥረት ናት። መቸም ከወንድ የው አንበሳ ውጭ ገመሮው ዝንጃሮአንኪ ሴት ለማባለግ ይተያያል። ሴት ብቻ ከገሃ ያሰበውን ሳያደርስ አይለቅም። ባንበሳ ገጥ ገን የተነገረ ነገር ነውና ምሳሌውን አላጠኸውም ይሆናል አለኸኝ!

«ወንድ ይሞታል ባንበሳ፤

ሴት ሸላች ጋማውን በቢሳ» ይባላል- ሀቀኛ ትርጉም ነው።»

የነበበች ጨዋታ ከወንድ ገብ ላይ ወደሴት የፖለቲካ ንቅናቄ ሊያመራ ሲታጣው ታናሽቸውን ዝም አሳሰኛቸውም፤

«አተዋ፤ አሁንስ ፈር ወጥተሽ ተጫማሽ፤ ዋና ጨዋታሽን አትርሽ፤ ጨዋታን አቅረፈድክ ባትይኝና፤ ያንበሳን ነገር አገነንሽ- በጣም ደጋገምሽው። የመጀመሪያ ጥቃትሽ አንበሳን ሲገድለው የሚዋረው ባለቁምጣ ወንድ መሆኑን አለመጥቀስሽ ነው። ጨዋታሽ አግረኛ የሰበ ነው። ይህ የምን ይመስልሃል?»

«እንዴት? አለኸኝ»

«መልካም፤ እገዢ በበጌ ይጠይቅሽ። በመጀመሪያ ያንበሳና የሴት ጨዋታሽ የመናናቅ ነው። አንበሳ ይገባቸዋል። ባናገሩት ነው ከንቀት ወሳኔ የሚደርሰው፤ ገና ለገና ከረቅ ግሰሻ-ግሰሻ ስትሸተት አይኑን ያለዝባል። ወንድ ገን ብረት-ብረት ስለሚሸተው ወደያው ይጠነቀቃል። ጆገና ወንድና አንበሳም ተከባብረው ይተሳሰራሉ። እንዴት አደርክ ወንድ! ስንለው በለዘበ ታል፤ አንበሳውም የመልሱን ተገባሞ ያልፋል። ሰው ካልተጣላው አይጣላም፤ የቃልኪደን ነገር ሆኖ ይመስለኛል አንበሳ የጦቢያ ሰው ስጋ አይበላም። የተጣላውን በመደረግ ክርኑ ገድሎና የትንፋሽ ትርታውን ግቅም አረጋገጦ እያገሰ ትቶት ይሄዳል። የወሻው በሽታ የያዘውና በሰሮት ጊዜ ጥቃት የደረሰበት ገን ምንጊዜም እብድ ነው፤ ሰው በልቶ ይሆናል። ሰውም ቢሆን በትንዝርና ተነክቶ አእምሮው ከሰተ ያንበሳው እብደት ይታይበታል። ብቻ፤ የጨዋታሽ እናት ንቀት ነው። እንደምትናቀት በመሳ ነው የምትዋረት። ደብተራው አይደል ያንበሳ ጋማ ሸልተሽ ነይ ያላት! ጋማውን እንደሸለተች ሸልታ አምጥታለት

አላመሰገናትም፤

«በጣም መላኛ ነሽ፤

ሂጅ ወደባልሽ፤

የማታለል መሳ እንዲያ ከወጣሽ

ከንበሳው በላቀ ታስተኝዋለች ነው የላት። በዚህ በኩል አልሰድሻም። ሴትን በጣም አክባሪስ ዝንጃሮ - የማይንት። አይደል? እት አበባ።»

የነበበች ድምፅ እላም አለ። ፈገገታ የመፍጠር አይነት ከንፈራቸውን ቢያሸራምጡትም በልክ ፈገገታ አልፈጠረላቸውም፤ አይናቸውን ወደወለሉ ጠልሰው ፈታቸው ተዘና። «... በማይቅነጥጠው ጨዋታ እየገባህ መቼ የምታጫወተኝ ሆንክና! ተሟጋች አባት የፈጠረህ፤ ነፍሱን ይግርና አየዋ (አባታቸውን) እንዲህ፤ እንዲንተ መግት አቤት! ብሎ የወጣለት ነበር። እሱ ገን የተጀመረ ጨዋታ አስከልቶ ነበር የራሱን ንባብ የሚያወርደው፤ እንተን የጌደለህ ጨዋታ አለማስከላቱ ብቻ ነው።» አሉ። እህታቸው በተረታሁ ባይነት ይባሰውኑን በተባጀ ሳይ ያልነበረ ኩራት ጫካቸው። ከመቶመራቸው እንደመነቃነት አሰኛቸው፤ «እንዲያ እንጂ! የንዴትሽን አግረኛ ወደጌን ተይ! በይ መቸም እንዲሻሽ ተይ! ከጨዋታሽ እናት ድረሽ፤ ፈርጅ የያዘ ጨዋታን የመሰለ የለም፤ አንችም የተያዘሽው ፈርጅ ስተሽ ነውና፤ በጥፋት ረገድ አልተጣጣንም።»

«ወይ አምላክ እስራኤል፤ ነበልባል መሆን! መልካም፤ በየት ገድም ነው የቅምት? የባልቲት ነገር!»

«በከረዳው እንጨት ለቃሚ ግድም» አሉ- ተባጀ፤ አንድ ቀን የአንስታይ ጋታ ገስ ከነእርባታው ብሎም ቅፅል በተባእታይ እንጂ በደንቡ ጠርተው አያውቁም፤ ሴቱ፤ ወንድ፤ ባልቲቱ፤ ከረዳው... እንዲህ እያሉ ነው የሚቀጥሉትና በታሪመ ሰዋሰዋቸው የተግመኑት እህታቸው፤ «ይህ ጊደርና ወይፈን አደብሎ ጥሪህ እክ ብልገና ነው፤ ብታቅም ይሻልህል፤ አለዚያ እኸ፤ ወ የልህ!»

«በይግ፤ ጨዋታሽን ቀጥይ፤ ምን ልደረግ ኑረል? ሴትና ወንድ እኩል ከተባለበት አገር መስሎኝ የመጣሽው፤ በሌላው እኩል እንሁን፤ እንደገና ሴት ብላችሁ ጥረን ምን አይነት ነው! በይግ!»

«ተሟጋች አሽከር ነህ አለኸኝ። አም! የመደረገና የጨቅልነትን ዙሪን እናየዋለን። ይህች እንጨት ሰባሪዋ ሴት፤ መጀመሪያ የተገኘውን እነሳስታና ሰባሰባ በማጋመሻው ጊዜ ስራ ይቅግል። ጡት-ጡቷን መተያየት፤ የከረመባትን የናፍቅትና የስስት ጨዋታ ስታነሳና ስትጥል የዘፈን ግጥሞሽ ይመጣል። እንዲ አቀንታኝ ትሆንና ሌላ-ሌላዋ ተቀባይተቀባይ ትሆናለች፤ እንጨቱ

እየተሰበረ - እየተሰበሰበ፤ እየተጀመረ - እየተተወ፤ እስክሁኑ ድረስ ባንድ ሳይሆን ሆነ በየፊናው እየተለጠ፤ የታለ መቅሪያና ዋና መሰልጠኛ ቦታም ደር ይሆናል። የሰውነት እንቅስቃሴን የምትተያይበት ምቹ ቦታ ያ' ብቻ ነው ብለህልሁ ይሁን! ልክ ወዋውተህል። እንደዚህ አገር ግንባታ የቤትህን ገደገደ የሚጥላ መስተዋት ጣሊያም ቢዋር ዋር እንወት ልልተም የምትል ሴት አትገኝም ነበር። ገን በጣሊያ የሰው መስተዋት ሰው፤ መተያያው ደር ነው።

«ከጆመራ አዛዦቹው ነው እንጂ ነገር መሸከፍ፤ በወገ ግስተመጥ ወደሂሳ ቀረ፤ ወይኔቱ ልጅታ! እ ኔ ን! አይ ወደያ! ቪንፋን ስንሻገር የቀረ፤ ወደሂሳ የተተወ ጓዝ አናስተህ ልቢ ይሸፍት ጆመረ። እኪልህ! እንግዲህ፤ የወንድና የእንወት ሰባሪዋ ሴት የዘፈን አትም መፈተሻው ደር ነው ተባብረን የል? አለኸኝ»

«እንደታ፤ አዎ ብለኸላ!»

«በመሳሪያ ገጥ የሄድክ እንደሆነ ግብጽት በጠቅላላ የወንድ ነው ግልጥ ነገር። የሚበዘዘው ከበር መቼ የሴት ገጥ ቢሆንም ልጌም የወንድ ነው። ማሲንቶው፤ ክራራ፤ ጥረምገው፤ ነብር ጌታቸው ወተት አደንዝገፍና ሰውን አግሹ ዋሽንት፤ እረ ምኑ ቅጡ ዛረዘረ እየቀረ ሄደእንጂ እምቢልታውና መሰከት ሁሉ ያንገርባል። የሰው ልጅ በነሲብብነሲብ የጠዋት እድልና ችሎት አለው። የጠገበ ዋሽንት አቅርቦህ ንፋ ብትለው የማይሆንለት ብዙ ሲሆን፤ በሰባራው፤ በሰንጠቃው፤ በእንክላውና በጌግዳው ሽምባት አሳብዶ የሚጫወትም አለ። ልምድ ነው፤ ... የመልመድም ብቻ አይደለም፤ ባፍ እስትንፋስ ትቶ ባፍንጫው ነፍቶ በዋሽንት የሚዘፍን ጉብል ብዙ ነው። ታዲያ እንደሰጠታው የፈተኛውን የዘፈን ቅሪት እያስቀደመ፤ ሲሰምርለት ክራሱ ሌላ ይመነጫል። ዛሬን በደር ይሰህል ያ ነው።

«ደረሰው የሌለበት፤

ምቹ ለወዋታና ለብደት።» ይላል መዛናት የሚወደው ሰው።»

«እኔ አበባ አሁን የገባሽው ወደወንድ ጉዳይ፤ ቀደም የወራሁት መስሎኝ! የሴቱን በኩል ቀጥይ»

«አቃርመህና አልክስክሰህ የነካካኸውን አጠራሁልህ፤ መላቀም ነውር ሆነ? በሌላ አንጣር "ማርጃት ወቅላንት ነው" ብለህልና የሱ ቶሎም ይሆናል። ገመና መሸሸግ አይሆንልህ አየልኝ!»

«እት አበባ ሆድሆድን በላሽው፤ ገና እምባሳ አይደለሽ፤ የሰጠውን አይንሳ፤ ያሰንብትልን፤ አንቸንግ ሲከፋሽ አባይ በድፍኑ ይታረስ!»

«እምባሳስ ምን ያወቃል? በዚያው ደግሞ የሳትክው አባይ

ይታረስ ስትል... የወዋታህ ብዛት፤ ግበጥና ሱዳን ተጥላትልት እንደፈታ ነው በሞት?»

«በድፍኑ እክ ነው ይታረስ ያልኩት! እት አበባ!»

«አሁን ደህና ደፋህ፤ በጣም ተጫወትክ! በሴት ገጥ ስትመጣ፤ የግርተክሷ ገደም ሴት ዋና መልመጃ ከበር ነው። ሲሆን- ሲሆን፤ ገደሙ የሸና ወህ የሚወርደበት ኑር ይሆናል፤ የተልባና ነግ ጭቃ ግሽውን ገበታም ሆነ ፋን ታነሳና ከገደቦቹው ትንሽ ባህር ሳይ ባፋ ደፍታ ሲላዋ አቻቷ ሁሉ እየተራደቻት የእንብርክትን፤ እ ደ ደ ም፤ እ ድ ድ ም፤ ሀ ድ ድ ም፤ ያደረገችው ጊዜ ከገበታው እንወትና ከወሀው የሚሰራረቀው ድምፅ በመልሰ፤ እንደንደህ፤ እ-ደ-ደ፤ እ-ሁ እ-ደ፤ ድራምግም፤ ድራፍ፤ ድራፍ፤ እንደባህ፤ እንደባህ፤ ሲልና በከበርም ስድብ ስታወርድ ልብ ይሸትሳል። ውብጫሲ ስልት እያጋባ የሰመረ ጊዜ ከበር እንሽ ወይም ሌላዋ የዘፋኝ ዘር የሆነች ኑራ ይሆናል፤

እሽ በል ገዳም ትላለች፤ ተቀባዩዋ፤ አህ! ገዳም! ስትልላት፤ 'ከላገረመረመ አይበላም ነብር፤

እንደመቀነቷ በሽንጥህ ልዘር ብላል እርፍ! ሲሉ የሰማች ሁና ይሆናል እንጂ፤ የወንድና የሴት ነገር ከምኑም ያልተረዳትና ያልባለቀች ልታሆን ትችላለች። በእንደህ አይነትና ይህን በመሰለው ጆምራ ድምፂን ስታነሳ- ስትጥለው፤ ስትሰብረውና ስትመልሰው ከቀረው የወዋታዋ አይነት ጋር ተደምር ሁሉንም ልዩ ወኔ ይጫናቸዋል። ፍጥረት በሰርግ የተሞላ መስሉ ቁጭ ይሳል። እስክሁኑ ድረስ ሴት እያረረች፤ መልሳ ድፍረት ገዝሁ እያለች፤ እየተቀሰሰለሰችም አለም ያልፋል።

«የሴት መግባባል ሲመጣ ከወሰጥ የሚገፋፋ ነገር አለው፤ አስቀድሞ ጡትሽን ደብቂ-ደብቂ ያሰኛል። ከሰው ጋር ሲሆኑ ብቻ አይደለም፤ ከባዶ ሚዳ እንደያ መሆን ያሰኛል። ከአቻ ጋር የሆኑ ጊዜ፤ ግልጥ እይት፤ እንደገና ትገን፤ መልሳ ጉንፏን ልብህ፤ እንደያ፤ እንደያ ያደርጋል። ጡቱ ወጥቶ አልከመርና አላጌጠጉጥ ያለ እንደሆነ ደግሞ ተያይዞ ወደወንዝም ሆነ ፈፋ ይወረዳል። ከዚያም የወሀ-እናት ለሴት ልጅ ቃል ኪዳን የተፈጠረች ናትና ከንፍና ከንፏን ተረግጣ፤ እንደንትንጋረር ትይዝና ከጡቱ ጫፍ ሳይ አፏን ለግታ የነዳደረችት ጊዜ ጡቱን አጌጥጉጥ፤ እደግ፤ ተመንደግ ትላለች። በሴት መስየ አወጋሁት እንጂ... በወወት እንደልቶነጥጣችሁ እንጂ፤ ከባብሉም ቢሆን ደረቱ ግበጥ የጆመረ ጊዜ ጡቱን በወሀ-እናት ያስነክሰዋል። አንተስ ብትሆን ገራ-ደዘህ የወሀ-እናት ልታነሳ ተከዜ ሳትወርድ ቀርተህል ይባል ይሆን? እነሆ ከደኝ አለኸኝ?» ሲሉ፤ "የልቡን የነገረት የከለከሉትን

ያህል ይሰቃል። እንደሌላው አያ ተበጽ ብቻ ሳይሆኑ አጠቃላይ ሰው ሳትሆኑት።

«እንደያ እንደ፤ የህት ወጥታ ሀት ኑ። አገር አውክቶ ተሰጥገልኝ። የዘረን ግጥም ያ ገደም እድሜ ነው። አሁን የምናወራበት ሁሉ ከወፍሮ መንጠልጠል ከጀመረች ቶይታ የል? ወፍሮው ሌላ የዘረን መፈጠሪያ ነው። ወሳጅ ከመደረግ ዘገገገጥ ሲል... መቸም የአገር ደንብ እንደንደ መሳው ምጣት ነው፤ አባትየው የአክሲን ዘር ሲል፤ እናቲቱ ወታቢየ አልወደደውም ብላ ስትመልስ፤ ጋሜጥ በመሀል ትደገፍለች። እንደያ ሲሆን የአቤቱታ መከራረዋ ወፍሮ፤ መደርደሪያ ዘረን ነው።

“ጡቴ እጉጠጌጠ አበባ ሊያወጣ፤

ተው አባቴ ደረኝ አመል ሳሳወጣ”

መልሳ ሌላ፤ ደግሞ ሌላ ደርደር፤ ከፊት ትንጽ ያወጣውን ግጥም መነሻ አድርጋ፤ የወፍሮው ከመጽ ስምሪት ሲሰለፍ ዜግው ልክ ሲመጣ፤ ደቂቱ ከቋቋ እየወረደ ሲታከብ የራሷን ደራሽ ግጥም ከሳይክሳይ እየጠለች ሰራው ሲያልቅ እናቲ ሌላ የግጥመር፤ ለመሰንበቻው እንደሆነ አንድ ድርጌ ጤፍ የለም? ያሰኛታል፤ ያሳነሳችውንና ያሳሰሰችውን አለም ተርታ ለመወረስ እንደያመቻት!

«ሁሉም በየፊናው ዘረን ለምዶ የል? መገናኛውና መፈታተኛው ጉዳይ ነው። ቀን የደረሰላት፤ ቀን የደረሰባት ቢሉም ልክ ይሆናል። ወይም ለጡት የቋመጠው ከበሌ ይሁንና፤ ደስ ይጠሳል። የጉድ መናገሪያው ጊዜ ያኔ ነው። መቶነትና ሰራ መሰኪያው ቀን ይለሀል ያ ነው። ሴትሴቷ እንደየደረጃዋ፤ ያላገባችው በጋሜና በሳደላ፤ ለወንድ የደረሰችውና ያገባችው በመሉ ጌፈረ ትሆንና በመነካኪያው ነክታውና አበጣጥራው፤ እደሱና ቅቤው፤ እንደያው ለይስመሳው ነጁንኸ ተብሉና ለፀጉረ ወበት ሰጥቶት፤ የነጠረውና የተቀመመው ኩል የእይኗን ከናፍርት አሳምሮትና ከመሀል ሳይ የጠራው ዘግባዋ ወደያውደህ ፍጥረት እየፈለገ ስትባዛን፤ በሌላ ገጥ ከግምባሩ ገደም አሊያም ወረድ ብለህ ወደሸንገሰቷ፤ ለአይነ-ሰቡ መመለሻ ምልክት እንደያወል የተሰራ ገጥ የምታወልም አለች። ያንደንዷ ልጃገረድ ፍጥረት የተለየ ይሆናል። የወበት እጅን ብቻ ከልቶበት በሳይዋ ሳይ ጥራትን ሲደፋበት፤ ለአይነ-ወጊ የጥላ መደህኒት መሳውና ጭንቀት የሲ ፈንታ ይሆናል፤ ብዙ ነው። የደዊት ምልክት (የደዊት ከክብ) የመጣው አሁን ነው፤ መስቀሉን፤ የወረታ ምልክቱን፤ ሌላም የሰለሊው እጅ እንደሄደላት ከግምባር ሳይ - ለፊት ወበት፤ በእጅ ገደም ለጣት አጥታጥት መሳያ ወበት፤ በእግሯም ሲሆን ለተረከዝ የወበት

መወመሪያ፤ ለጥፍር አጣጣልና ለጣት አወዳደት ሁሉ አይነ-ወጊውን ወገድ የግዝለክል እንደንገት ወትራት የግሳል ነገር ጥልቷል።

«የሰላሉ መሳ፤ አይን ወርዋሪውን ሰው ሁሉ በፈትህ ወበት ሳይ እንደደባዝንና አይነ ከሰላሉ ሳይ እንደወጋ ለግድረግ ነው። እግረ መንገዱን፤ የእጅሰው አጣጣል ወበት የግሆነው አለ። ግና ለሁሉም አይሆንም፤ እንደንደ ሆን ተብሎ የወበት ግበላሻ ነው። በመቢያ አውቆም ወበት ያበላሽል፤ እንደት ግለት፤ አሁን ከፈትህ ሳይ ጉድፍ ቢያርፍ የሰው አይን እህ! ብሎ የግወድቀውና ግስተዋል የግያበዛው ከጉድፉ ሳይ እንጂ ከፈጣጠህ ሳይ አይደለም። ያሳሉትን የግባዝነው ጉድፉን ለግንሳት ነው። ያንደንደ ወትራት መሳም ይህን ከመለበም ነው። ወደንገት ገደም ስትሄድ ደግሞ በግልጥ የታወቀው፤ እንደያው እንደመጥህፍ ቅሽራ የግሰራበት ወበት አለ። የወጥታው ግጥም ብቻ ይበቃል፤

“እንገቷን ብናየው ተጥፏል ስንከፈር፤

እነባለሁ ብሎ ወይ የገባው አሳር ብሏል ያጠገቡን ሰው መቸገር የታዘበ ግጥም አወራጅ። የጥርስ ወትራት ድድን የመሸከፍ ብሉም ቀርጥግት ያለበት ይህን የመቶነሽ መሳ ነው። ሴት በድፍን፤ ወንድ ገራግይሎ ይነቀሳል። ተመልሶ ታደያ ወበት ነው። መቸም ወደደጅ የመውጫውን ስልት ሁሉ ታውቀዋለህ፤ የሴት መወኔቂያዋ ኪነት ብዙ ነው። በጥልፍ ቀግረ፤ በጥራው ነጣ፤ ወንድ ደግሞ በእጃጠባቡና በበታንታው ተከፍሶ መከፈሪያውን የጠገር ሽሽ የግያብዛው ያብልና እነእያ ከበሮ ለድየና ይቀርባሉ። ደንኪራው፤ ጃሉታውና ፈክራው በወንድ ገጥ፤ ከበሮና ጭብጨባ ከሰልት ግንባት ጋር በሴት በኩል እየገነነ፤ በቃል ትንቀናውም እያስነካችው፤

የኔ አበባ አበባ፤

የኔ አበባ አበባ ስትል አንዷ፤ ተቀባዩ እየመለሰ የኔ አበባ! ይላታል። የልቧ መሻቀል ከልክ ያለፈ ይሆናል።

የኔ ፈበባ አበባ

አበባው አበባ- የኔ አበባ!

ንቡ ገባልሁ የኔ አበባ!

እንግዲህ የአገር ልጅ- የኔ አበባ!

ግር ትበላለሁ የኔ አበባ። ታሰኛለች። የቃሉን መታጠሪያና የድምፁን መዘወሪያ በደንብ ቀኝታ፤ የወንድ መታመም ይተካና በምላሹ፤

የኔ አበባ፤ አበባ- የኔ አበባ!

የኔ አበባ አለችኝ- የኔ አበባ!

የኔ አበባደስ እሷ- የኔ አበባ!

እየጠቃቀሰች በአይንና በጥርሷ- የኔ አበባ ያላት ጊዜ ለላኛዋ መልሳ ለላ፤ ወንድ በመልስ ለላ! ያለ ጊዜ በደሱ የተበላጠ ፍጥረት ሰው፤ ጋኑ፤ ድስቱ፤ ጃንደው፤ ዋንጫው፤ ገንበውና ለላውም የደስ ቅርቅም በንድ ገጥ፤ ከባቢውን የተጠጋው አእዋፍና ተባራሪ ፍጥረትም ሆነ ዜግ የሰበው አራዊት በሌላ ገጥ፤ እወዋቱና የቤት እንሰና ለላም ለሰው የማይከሰት፤ ወለግ የለበሰም ይዋራል፤ የከበባቢው በድን (ግሉዝ) ፍጥረት ነፍስ ገዝቶ ፤ ይህ ሁሉ ተጠቃሎ ፍትርን እሽ ብሎ ይቀበልና ግበራታት እድሜ የዋጠ ይሆንና ዘፈ ሁሉ ከከበሮው ጋር አብሮ የዘፈነ እየመሰለ፤ ቅጠሉ ከላይ ከላይ እየረገፈ፤ በታች አባራው እየጠሰና እየተነሳ፤ እንደ እልልል! ያለችው ጊዜ መነኩሴው ከምርኩዙ ጋር ሳይቀር ይቀላል። አለም ዘመናችና ዘፈኑች የምትሰውም ያኔ ነው። ደህና ተጫወትኩ? አለኸኝ!

«በ-ጣ- ግ! ወጣልሽ እንጂ! እንደት የታያዝሽና የተነካሽ ኑረሽል በሞቴ!»

በቀል

ያያ ተበጃንና የነበበችን ወዋታ ከልተን፤ የዘር ደንስ ጥናት ሳይሳካ ናዝረትን ጠዋቱን ለቀቅነው። ምሽቱን ለሌላ ተተኪ ተገባር ተያየሁት። እንድ ሰሞነኛ ወደጆ የናቱን ሞት ተረድቶ የህዘን ጉዝጊዝ ከጣለ ሰንብቷል። ሁለታችንም የምንቀርበው ሰው ነበረና የሞት ነገር ነገም ለኔ ከግራ ልምድ፤ ብሉም በጊዜ ለመድረስ ከወረደበኝ ድክም ሳልወጣ፤ ከየረሳለም ወደቲልአቢብ መውረድ ታየኝ። ከጋዜጠኛውና ደንሰኛዋ ምርምር አስተርጓሚነት የተቀበልኩት ራስ ምታት ወደእካል መዛል አዛውሮኛል። ይህ ያሁኑ ሁኔታየ እንደሰ ሁዋ፤ ጋዜጠኛው በተለየኝ ጊዜ አብረው ላጠፋሁት ጊዜ “ግክካሻ” የሆነ የእንግሊዝኛ ፖውንድ አስፈርሞ ሰጥቶኛል።

ዝነውን ወርሰን ቲልአቢብ ያውቀው ግራገሬያ ወረድን። ጊዜው እየከደ በመምጣቱና ያውቀው ሙሉ እንደይዘጋ ብሉም ታክሲ ከመከራየትና ብዙ ገንዘብ ከመክፈል ለመደን ጥድሬያችን ልዩ ሆነ። አጋጣሚ ሆነና ወደራማት አቢብ የሚገዝው አውቶቡስ ሲንቀሳቀስ የመሄድ ርቶቱን (ጠፍቶ የነበረው መብራት እልም-ድርግም ሲል) ሲሰጥ አይኔ ከረት ስለያዘው፤ «ትሰጃለሽ!

አውቶቡስ አመለጠልሽ ያው! ታይዋለሽ? ያ መብራት የሚያርገበዝው መኪና፤ ወደህዘን ቤት የሚወስድን አውቶቡስ ነው።» ስላት እሷ በረጫው አየለች። እንደመርጥ፤ እንደግክብኩልም እየደበላለችሁ ተከተልኳት። ከራስ ምታቲ የተነሳ እንደሷ መሮጦ የሚዋጣኝ አልሆነም።

መገቢያው በር ደርሳ ከፈቷ የቶሙ ሰወች እነከሳረሩ ሳንቲም ልታወጣ ስትታገል እኔም ደህና ተደረብኳት። እንገቷን ወደምሰበው መብራት ጠነን፤ የሸንጥ ሽንጣዋን ወደመብራት ገደል አድርጋ ይህን ከግራ ጉኗ ተወሸቶ የዋለ የቤት ቅርቅም መያዣ ከፈደ በመበርበር ተቸገረች። ሁለተኛ መክፈሷ አልታየኝም ነበረና (ቀደም ለታክሲው ኪራይ የከፈለችው እሷ ስለነበረች)፤

«ዘርዘርኳ ነጂው ይይዛል፤ ሸርፍ የለኝም ቢል ያኔ ትገባለሽ፤ መጀመሪያ ግን እንሞክረው!» አልኳት። መልስ (አልሰጠችም። መልስ ባለመስጠቷ ትንሽ ገር አለኝ፤

«ይህች አመሷ የማይታወቅ ምን ነካት? እኩል ባለመሮጠው ወይስ የኔን ገንዘብ ናቶችው? መጠየቂያ ግን ነውር ሊሆን ይችላል?» አልኩ በሰከንዶች አእምሮ የላይ የረገፈ ግሰሳሰል። ግንሹ ወሰጠ-ሀረት እንደነበረም አላጣሁትም፤ ገና፤ ያኔ ያልታየኝ ጉዳይ ነውና እንደያ በክፈል አግሂት። የጄ ከሽንጣዋ ወሰጥ ተዘናቶ መዋልን የተረጋገጠው በሆነ ተመክሮ ነበር፤ እንደንድ ሰወች ገንዘብ ለሰው አይን አሳጥተው ስለማይቶገረ፤ የነዚያ አይነትም ሁኔታየች፤ በታው ወለምላግ ነበር። ያን ያህል ዘግታኝ፤ እንገትቷን ወደኔ መለስ፤ አይኗን ከይኔ ሳይ ወርወር፤ እጆቿ እሽንጣው ወሰጥ ተገታትረው ምግድ እንደሉ፤ «የገንዘብ ሰረጫቲ!» አለች፤ በጣም ስብክ ያለ የቃል አውራጩ ከመሆኑ ለላ በጣም ሙትትና ብርድ ያለ ነበር። ከወቅሂት ጊዜ ጀምሮ፤ እንደህ ያለ የተቀናና ለሰላሳነት የፈሰሰበት የድምፅ ዜግ ስለግላት የመጀመሪያ ነበር። ጀምራ ለወዘፈችው ቃል ግጣሪያ፤ «እናስ? ሰረጫትሽ ምን ሆነ?» ስል መልስ አልሰጠችም። እንድ ደቂቃ ባልሞላ ጊዜ ወሰጥ መልስ ስትነሳኝ ሁለተኛዋ ሆነ። በዚህ ጊዜ እንደፈተኛው አእምሮ የሆነ ነገር ፍተሽ አልሄደም። ገም ብየ «አመልና ጭራ ወደሂላ ነው።» ይህ እንደንደ መልስ አለመስጠት አመሷ ሊሆን ይችላል፤ ከመለግመድ መከሰት የጀመረ። ለሁሉም ሰንብቶ ልየው ጠበቅሂት። ገርገራዋ ቀጠለ። በርግጥ፤ ጥላ የሆነ ነገር ይዘኝና ገርገሮኝ ነውእንጂ ለጠየኩት የመልስ ምት እንደነበረ በጣም ግልፅ ነበር። መገረም ወሰጡ ህሊናየን አጥቅቶት፤ «ሰረጫትሽን ሳውቀው የቅርቅም መለት እንደቅርሳ-ቅርስ ግህደር የተሰበሰበት ሲሆን በጣም ያጠጠ ነው።

የምትረፈው ያንን ከሆነ፤ መደበሰበሰሽ አልገባኝም፤ አልኩ። ደግሞ ደጋግሞ፤ «አ! አ አ... ግለቴ... አ አ!» ስትል፤ «ግለትሽ» አልኪት።

«አ አ! ምናልባት ያዘው ብዩ ሰጥቼህ ይሆን? ኪህን ሁሉ እየወጠ፤ ስትል የሆነ ነገር የአሊክትሪክ ንዝረት በእምሮ የወሰጥ ተመመ። በርብረኝ ልሳት ታጥቶኝ ከምሳሌ አናት ሳይ ቀረ። ያንን ሲባ በምትኩ፤ «ያን ያክል ፎደር የሚይዝ ኪስ ያለው ልብህ በሀይወቴ ለገጽም አሳወቅ፤ አትልፈ፤ ከታክሲው ሳይ ቀርቶ መሆን አለበት።»

ልንወጣበት የነበረው አውቶቡስ እንደገተረን ሹፈረ ደጋግሞ እየተጣነነ ከተመለከተን በሂሳ አሳብበክበው። የሚቀጥለው እርምጃ ታክሲው ወደቆመበት ሳይሆን ወደራገፈን መሄድ ነበረና ወደዚያው እመራን። መራመድ ካልሆነ እነካሁን ለመናገር እንደቸበባት ነው። ስንቃረብ፤ «ሰማሽ? ለታክሲ ስምራቱ አስተባባሪ ከነገርሽው ገንዘቡ አይገኝም፤ ሰውየው እስኪመጣ እንጠብቅዋለን። መጥቶ ሲቆም፤ ያለ ፈቃድ ዘሉ ገብቶ ወድቋል ከምትይበት ከባቢ ተደምንመዋ፤ ከተገኘ እንሱቱ መወጣት ነው። ካልተነገረው ወለማ በመሆኑ የሂሳውን መቀመጫ አያየውም፤ የጣልነውን ብድግ አድርገን መወጣት ነው።»

«ምን ታወቃለህና ነው? ያመጣን ታክሲ በሄደበት ሊያድር ይችላል የለ? ስለሆነም ገንዘቤን ተሳፋሪ ወሰደው ግለት አይደለ?»

አደብ የገዛ ውዋታ ጀመረች፤ የምቀኝነቷ አይነት አለው። ገደት የያዘት ተሳፋሪው ብቻ እንደሚወስደው ሲሆን ባለታክሲውን ግን ፍፁም ባህታዊ አድርጋ ተመለከተችው። «ሂይ! ሰሚ! ባለታክሲው እየረሳለሁ ነው፤ የሂደው የየደየት አህዮዋት ጋዜጣ አምደኛ የሰጠውን ጥራዝ ሊያደርስ ነው፤ (መሀል መንገዱ ሳይ በመገናኛ መሳሪያቸው ሲቀበባሉት የሰጥሁት ዜና ነበረ) ቢሮው በጣም ቅርብ ነው፤ ስለሆነም የሊሊቱ የመልስ መስመረኛ (ወደ የረሳለም) ስለሆነ በሮ ሲመጣ አስር ደቂቃ አይፈጅበትም። ገንዘቡን ከገኘ ግን ሀሳቡን ሊቀይር ይችላል፤ ምን አለፋው፤ ቤቱን ገብቶ ነው ለጥ የሚልልሽ። ለመሆኑ ምን ያህል ገንዘብ ይሆናል ከጠፋሽ የወረት መሳጫ ጋር የሄደው?» ከመልሷ በፊት በጣም ተረግጦ ተነፈሰች።

«ብነግርህ በጣም ታዝናለህ!»

«ሳትነግረኝ የሚያልፍኝ ነገር ነው እንደ?»

«እሱሳ እውነትክን ነው፤ በጣም ያሳዝናል፤ ወደሊባር ፑል ከምመለስበት ቲኪት ጋር እነካሁን ለገባሁት እዳ ማፅጃ እናቲ የሳክቸልኝ ገንዘብ በቸክ ብትልክልኝ ዋሮ አይጠፋም ነበረ፤

በእግረኛ ሰው ልካው፤ ተቀብሮ እንደከተትኩት፤ ከንተው ሰግንያ ፖውንድ ጋር ተደምሮ ነው የጠፋው። አለች። ጥያቄየን ግን ጥልታ አልመለሰችውም።

«እናስ፤ ስንት ገንዘብ ነው የምትይው?»

«የኔውን አይደል የምትላኝ፤ ስምንት መቶ ያሚረክን ብር ይበልጥ ይሆናል አልቆጠርኩትም።»

የሰምራት መሪውን ጌጃ እንደቀረብነው ተንደርድራ ተጠጋችው፤ «አሁን፤ ሰበት ደቂቃ ይሆናል፤ ከየረሳለም የገባው ታክሲ ሰውየውን ታወቀዋለህ? ወደት ደረሰ?»

«የታክሲውን ቁጥር ይዘሽዋል?»

«የለም።»

«የሹፈረ ስም ግን ይባላል?» ሲላት፤ ወደኔ ዘረቸና «ታወቀዋለህ? ክንዴ፤ ስትል፤ «የሰውየውን ስም እንኳ መጥራት ሌላ እዳ ወስጥ የሚመራኝ ይሆናል፤ ነገር ግን በርግጥ ይህ አሰግሪ ያዝኛል ብለሽ ከመንሽ የታክሲው የመገናኛ የምስጢር ቁጥር ስድስት ነበር።» አልኩ። በተርበተበተ እነጋገር ስትላኩላው የመገናኛ መሳሪያውን የታለ ግንጠሪያ አደብ ገዝቶ ወሰጠው፤

«ለምን ፈልጋህ ነው ልበልልሽ?»

«የገንዘብ ከረጢትን ይዞ በፈል።»

«ዝርፈያ ነው ወይስ ወደቀብኝ ነው የምትይው?»

«ሽልክ ወደቀብኝ ነው።»

«ገንዘብ አለበት ወይስ ከረጢት ብቻ ነው?»

«ከስድስት መቶ ያሚረክን ብር በሳይ።» ስትል መልሷ ሌላ ነገር አልጠየቅትም፤ ደግሞ ደጋግሞ ጠራውና ሲመልስላት፤

«ከመቀመጫህ ጀርባ የተቀመጠች ልጃገረድ ጥቂት አረንጓዴዎችን (ደሳር ግለቱ ነው) የያዘ ሰረጢት ጥያለሁና አንሳልኝ ትልህለች። ከረጋገጥክ በሂሳ ጥራኝ፤ ሳሁኑ ግን ሌላ ሰው ከመስመር ሳይ እየጠበቀኝ ስለሆነ ወጣሁ።» አለውና ፀጥታ ሆነ።

ይኸኔ የገንዘብሽ መገኛ አክትሟል ብላት በወደድኩ ነበር፤ ግና መሰሉ የሚታያትን ሁሉ ነገር አድክማ ስላልወረሰች እጥቂሪ ነህ እንዳትለኝ ፈራሁና ሁሉም ነገር ዝም ብቻ ሆነ። የዘገጠውን ያህል ዘግጦ «እንኳን የወደቀ ሰረጢት ቀርቶ የቀልፍ መያዝም አላገኘሁም» ሲል እንዲያው ፈጣከዋለው አይኗ ውህ ይገርፍ ጀመር። የንባዩን ያለቅጥ መፍሰስ የተመለከተ ሌላ ክቅርቧ የቶመ ሰው፤

«ከግልቀስ ይልቅ የባለታክሲውን ቁጥር ተቀብለሽ ጣቢያ መሄዶ ይጠቅምሻል።» አላት። ተገቢ ጥቶ ሲሆንም፤ በኔ በኩል

ገን እንደያ ከግለቱ በፊት ጉርፎውን ቢዘጋው ከመውጣት መውረዱ እድን እንደነበረ የግደቀው ሁኔታ ነበር። እንባዋ ድርት አለና ሌላ የተስፋ ግእበል በሰራአካላቷ ተንሰራፋ።

ይህ ባለታክሲ ደግሞ ሊጠነጠንበት የሚችለውን ሁኔታ በቅርብ ከመከታተል አንፃር ከተፍ አለ። ታክሲውን ጥገ አሰይዞ አደግሟችን ሆነ። ፖሊስ ጣቢያ መድረሻውን መንገድ በታሰበ፤ «ባዷችን ጣቢያ ወርደን የምናገኘው ምን ነገር አለ? ባለታክሲውን ወምረን መወሰድ አለብን።» አለች።

«ፖሊስ ጣቢያ መሄዱን እንደረዳላችኋል፤ ገን ሰውየወላክ ገና ወንጀለኛ አይደለም፤ ደግሞም የከተማ ክልል መስመረኛ ሰላላህነት ወሰደን ግለተም አይሰራም፤ እንች የሚፃርብሽ ዝርዝር ሁኔታውን መመዝገብና ለፖሊስ ግመልከት ነው፤ ከዚህ ውጭ ልታደርገው የምትችሉት ህጋዊ መጋፋት ሊፃር አይችሉም።»

«ሰውየወን አልባ ጣቢያ ጠት ልበል እንጂ አልሄድም።»
«እንደያ ከሆነ፤ ሰውየወን ግናገር አትችይም፤ ፖሊስ ጥሪና ይህን ሰው ፖሊስ ጣቢያ አደርሱኝ በይ»

የቲል አቢብን «ተህና መርክቢት» የሚሞሉት እነሱ ናቸውና ተንደርድራ ፖሊስ ጉትታ ስትመጣ ጊዜ አልፈደብንም። ለባለታክሲው ሁለተኛ ወፍራም ገበያ ተክፈተለት። በከተማ ክልሉ ስነ-ደንብ መሰረት የርቀት መስኪያ ግትረን ከፈተውና ደርገበገብ ጀመር። ከሰስት ደቂቃ በላይ የማይፈጅውን ዝነ አሰራ አራት ደቂቃ አደረገው። ከየረሰለም ቲልአቢብ ከከፈለችው፤ ለዚህ እርቀት የከፈለች ታጠፈ። በብሜ የትራፊክ መብራት የማይገቡ ጥቂትና ከድሚያቸው የገፉ ሰወች ቢሆኑ ነው። በእርግጥ ባለታክሲወች ካልጠመመና በፈቃደቸው የሚያደርጉት ከሆነ፤ በብሜው የትራፊክ መብራት መቸም ቀርቶ በቀዩም ስንጥቀው የሚያልፉ ብዙ ናቸው፤ ይህኛው ገን የብሜው የመጀመሪያ እልም ድርግም መብራት ሊደፈር አልፈለገም። ከሂሳው የገተራቸው መኪናወችም ካንደ ሁለቱ የሙሀብት ሁኔታ ነበር፤ «አወች የተኛን ቢቀስቅሱት አይሰግም» እንደሉ አልገደደውም። የማያፈጥሽ ቢሆን ኑሮ እንደህ ያለ የጥቅም ምሽት ገጥሞህ ያወቃል ወደጁ? ብለው በወደድኩ ነበር፤ ገና ፈራሁ፤ እሷ ፊት ያወጋታዊ መልስ ቢሰጥ እንደመረጃ ልትጠቀምበት ስለምትችል የሚደገፈው ተረብ አይሆንም።

እሷ ወንጀለኛውን በእጇ በመያዝ ስትራጋ፤ እኔን ወሰጥ-አካሌ ከሚፋተገው እእምሮ የበረከው ምትህት ብዙ በሺተኛ ህዋስት ፈጠርኩ። ከሁን ጀምሮ የምከፍለው ውጭ ሁሉ አይሰግትም፤ የሚከፈልበት ነገርም ሊፃር ለመረዳት አቅም

የምታገኝበት ሁኔታ በጣም ጊዜ የሚከላ ጉዳይ ነበር፤ እንደገና ያችን የረት እናትዋን ሀሉ ብላ የሚያምኗትና አዝነው ሌላ ገንዘብ የሚልኩት ከሆነ።

ሆነና በኔ ላይ ገን በብህት ላይ ብህት ይተራመዝሰኝ ጀመር። ትሰማን እንደሆነ በግለት፤ «ሰግሽ የኔ እህት፤ ሳለፈ ክረምት ቤት አይሰረም ይላል ፀፀትን የሚገባህ ሀበሽ፤ ያጠፋሽውን ደላር መልሽ አገኘዋለሁ ብለሽ እያለምሽ ከሆነ እንደግይሆን ነው የሚታየኝ፤ በመጀመሪያ፤ የሰራ-ኢሉችን ያህል ደላርን ያመለከ አታገኝም። በጣም ሰፊ አምልኮት! እናስነብተዋለን የሚሉትን ወረት የሚቀብረት በደላር፤ ያመት ባጃታቸውን የሚተምኑት በደላር፤ መረገረገያቸውም ሆነ የሰላይ እፍ መክፈቻቸው ደላር ሲሆን ሰርተው ከሚያወጡት ሸቂል ይልቅ ተቀልተው የሚያገኙት ደላርም ይበልጣል። እንችም ብትሆኝ ያደረግሽው ያን ነው። ሌላውን ተይወና በዚህ አገር በሰማቸው የማይጠረፍ ቢጠረፍው ቅስፈት ሁኔታ የሚታየ ደላርና እግረ-አብሃር ብቻ ናቸው። በብራይስጡ እግረ-አብሃርን ሞልተው አይጠረም፤ ግሀራታሉ ብቻ እንጂ። በዚህ አይነት ደላርም ለምለም አረንጓዴ ቅጠሎች (ሀ-የረከም) ነው ተብሎ የሚጠራው። ፖለቲካዊነን ቅኝ የገዛ እንግሊዝ ነበር፤ ያገርሽ ፖውንድ ሳይከበር ደላር ለምን እንደተመለከ ይገርግል፤ ከሰሞኑ የአረዶር መፈክር አትገነዘቢውም? ሸቂል ቀርቶ ሁሉም ነገር ደላር ነው።» ስለ፤ መትት ባለና በዘጊ ድምፁ መዘቃ፤

«እውነታቸውን ነው፤ አምስት መቶ የአሚሪካን ብርና ሰግንያ የእንግሊዝ ፖውንድ ወደሸቂል ሲመነዘር የስንት ቀን ቀለባቸው ይሆናል!» ስትል ልቢ ጭራሹን ዘገጠ። እርፍ እንግዲህ፤ ዛሬ አልወጣልኝም ብዬ ፀጥታ እንደዋጠኝ፤ ቃሏን መጀመሪያ መስጠት ያለባት (ከሰሻ) እሷ በመሆኗ ቃል ተቀባዩ ጠራትና እኔና ሸፈረ የፈረደብንን የደርደር ውዋታ ጀመርን። የተለዋወጥነው ቃል በሳልነበረ ምን ያህል የሷ ሰው መሆኔን ከግወቅም ሆነ ጠቅላላ ሁኔታየን ከመገምገም አንፃር ይሆናልና የተዘና ውዋታ ጀመረ። ብቻ ብዙ አላስገፋሁትም። የሌላ ጉዳይ ሳይሆን ሁለቱ ያሳደረብኝ የወሰጥ ጥላቻ ስለገፋኝ ውዋታየ ሰልቶ ሊወርድ አልቻለም። በተራዋ፤ ለፍልፋ ስትወጣ ባለታክሲው ተራውን ሊያደርስ ተጠራ። ተከታዩ ነገር ውነቀኝ፤ «እንግዲህ ምን ቀረን፤ እንሄድም እንደ?» አልኩ፤ እሷ የምትሰውን ለመሰማት ፈልጌ፤ «ሰውየወ ከመግባት በፊት ለምን አልነገርክኝም? ፖሊሱ ሂጅ ብሎ መቼ አሰናበተኝ። ደግሞም ምን ሊወጣ እንደሚችል ታወቃለህ? ባለ ታክሲውን ከጠየቁት በሂሳ ፍንጭ ሊገኝ ይችል ይሆናል፤

አትቸኩል።»

ባለታክሲው ጨርሶ ሲወጣ የጠበኩት ስንብት ነበር፤ ተንጠራራሁ፤ በድንገት «ቦ! ጆንጆ!» አለኝ ወታደረ፤ እኔ በብልጥናና ምግብ ባነሰው አመለካከት ያየሁትን የሲባ ጥቱ ጥቅሽ እየጠቀሰኝ። ለሱ ሊፃረኝ የሚችለው ከብር መልጭ ብሎ አለቀ። ባቸ፤ ወታደር ነውና ትእግስቴን ውጪ ገባሁ።

«ቁጭ በል! ወንበረን ሰበው፤ ተዘናና።» ሲል የታደለኝን ወንበር ወደአግካያችን ጠረጴዛ እስጠግቸ ተቀመጥኩ። ጠረጴዛውን ሲደገፈው በቀር ጃንሆይ አቀግመጥ ተቀመጠ፤ ጥቶችን መረባቸውና አፍፍጦ ያየኝ ገባ። አውራ ጥቱን ከተመረበበት እነቃነቀው። ይኸኔ እእምሮ የመታመስ ጀመረ።

«እ እ፤ ይህ ነገር አላግረኝም፤ የተደረተብኝ ድረቶ አለ መሰል?» አልኩ፤ እንደያው ፍርሀት ሲጀምረኝ።

«ደግሮ ና፤ እንጀምር፤ የምታወቃት የት ነው?»

«እነሆ፤ እስራኤል ወሰጥ።»

«ይህ አልጠፋኝም፤ ስለትውወቃችሁ ንገረኝ።»

«የፈላሽ ደንስ ልታጠና መጥታ ተዋወቅን።»

«ሰመደ ነስ ወይስ ስለ ደንሰችሁ ለመገፍ?»

«ከሆነሳት ሁሉንም ግድረግ ትጠባለች እንዴ? የፈላሽ ደንስ ስትደንስ ግን አላየሂትም።»

«ምን ግለትህ ነው፤ ደንሰችሁ በጣም አሰቸጋሪ ነው እንዴ?»

«እሷን ሁዋ መገመት ቢያደግተኝም፤ በኔ በኩል ግን ከብደቱ አይታየኝም፤... አብሮኝ ያደገ ነገር አይደል፤ አንተ እስራኤላዊ ደንስ ያቅታህል እንዴ?» አልኩት። የጥያቄው ሁኔታ እንደህ አግረኝ እንጂ ዘፈን የሚባል ነገር ስልሌኝ አያውቅም። «አህ! ገባኝ፤ በዚህ ጨለማ ለገዛ ያወጣችሁ ነገር ምንድን ነው?»

«ሁለታችንም ወደሀዘን ቤት እየሄድን ነው።»

«የልጅቷን የገንዘብ መያዣ አጠፋፍ እንዴት ታየዋለህ?»

«ጠፋኝ ከግለቷ በቀር የተጨበጠልኝ ነገር የለም።»

«ከታክሲው ላይ ነው የጠፋ ብለህ ታምናለህ?»

«ወሰጥ ነበረ የምትለውን ጊዝ ጨምሮ ለግየት ባልችልም ለገዛው ልትከፍል ስታወጣው ያየሁት የገንዘብ መያዣ ጠፋ ግለቷ ከታክሲው የሚያርቀው አይመስለኝም።»

«የአንተን ኪስ በትህክል ፈትሽኸዋል?»

«ምን ግለትህ ነው?»

«ግለቷ፤...ኧ... አንዳንድ ጊዜ ያደረከው ነገር ይረሳል።»

ሲል፤ ከተቀመጥኩበት ተነሳሁና ከኪሴ የነበረውን ቅሪትምባ ከጠረጴዛው ላይ ዘረጋገፈ «ይህ የምታየው እቃ ሁሉ የኔ ነው

የሚመስለኝ፤ ጥራትና ትየው።» አልኩ ከመጠን በላይ ራሴን ጠርጥረው።

«የጠፋውን እቃ ቀለም የሚመስሰል ነገር አይታየኝም፤ ይልቅ የያዘኩ ገንዘብ ቁጥር ምን ያህል ነው?»

«የጠፋባት የውጭ አገር ወረት ነውና የያዘኩትን ሸቂል የመቀጠር ግዴታ ያለብኝ አይመስለኝም።»

«ግረም ነገር። ከዚህ አገር ከመጣህ ባዙ ጊዜ ሆነህ?»

«አራት አመት።»

«እብራይስጥ እንዴት ተግርክ በጣም ለምደህል!» ብሎኝ፤ በሰጠሁት ቃልም ሆነ በልሰጠሁት ጭምር የጥስትና ፈርግ ግጥም አድርጎ እስፈርጥኝ፤ ብሎም በሰሰተኝ ሊብነት ጥርጣሪ ተመዝግቦ (አንደኛው ሹፈረ ሲሆን ሁለተኛው አብረውን የተሳረረና በሌለበት በሸፈረ የተወነጀሉ የስድስ አድሜ አካባቢ ሴት ኖቸው።) ከእነሱ ለሊት በሂሳ ወደተነሳንበት አቢይ ጉዳይ የሌሊት መስመረኛ ታክሲ ፍለጋ ወጣን። ያልጠበኩት ስእል ሁሉ መፈጠረ ከግንባረ ሊፈጠር የሚችለውን ስእል ሁሉ አስረሳኝ። ሌላ ታክሲ አስጠርቶ ከኔ እስኪርስ ድረስ የሚያዝንበውን የመቀጠሪያ ሰንቲም ከመክፈል ይልቅ ሌላ ፖሊስ ፈላጊ ሰው ያመጣውን መኮናተር ይቀለኝ ነበር፤ ግለቷ ከዚያው ብቅመጥ አስር ደቂቃ አይበልጥም ነበር፤ ግን፤ መስዋእትነቴ ግለቂያ አጣ። አራቱን ቁጭ አሳልፈ ባንድ ሚዛ የጠራችው ታክሲ ሊወስድን መጣ።

ስድስት መቶ ብር ከሁለት ሰዎች ተኩል የሚያሳልፋት ቀለብ አይደለም። በኔ እቅምና ምጠና ሲመዘንና እንደህ ያለ የተሳካረ ሁኔታ ካልገጠመኝ በቀር፤ ገበያ እያዘጋሁ ከወጣሁና መንገድ ዳር ከተሟሟተ እህል ካልተልከሰከሰኩ ስድስት መቶው ብር ለስድስት ወር ተኩል በደንብ በቅቶ ያበላጃል። አንድ ቀን ሳላዘጋ ሰርቸ የግንገው የ ወር ደመወዝም ከዚህ አያልፍም። ታዲያ ይህችን እምብርት የነሳትንና መቀነቷ የሰላ ስድ?አደግ ልጃገረድ ያሽከመኝ፤ ተራቀቅሁ ያልከብትና ራስወዳድነቴ የሰፈነበት የብልጠት መሳየ ነበረ። "ደየት" (የወፍረት ገሰህ) እንድትገባ ሰውነትሽ ሰሞኑን መዝኗል ልሳት እሰብኩና ተመልሻ ሰጤነው ግን "ደየት" የምትለው እነካንገቷ ድረስ በልታ ግስታወኪን ነው። እንደህ ያለ የሚያርበተብት ጊዜ ሲገጥግት መጀመሪያ መውደድና ጠብ የምትገጥመው ከእህል ጋር ነው። ዙሪያየን ሆ-ያለ ወበርተኛ እዳ ከበበኝ። መጨረሻ የተረዳሁት ነገር ያ የተቀበልኩት የእንግሊዝ ፖዊንድ ከእዳ የሚያወጣኝ ሳይሆን እጥፍ ድርብ አራጣ የጠላብኝ መሆኑን ነው፤ ግራም ነፈስ ቀኝ ጋዜጠኛው በጣም ተበቅሎኛል!

“ናይጄሪያዊ” ነኝ።

የመሴ ተልእኮ ሁሉንም ቤተእሱራኤል እንስቶ ሳይወርስ መክፈቱ ብዙ ነገር አልከሰክሰ አስቀርቷል። ከዚህም የመነጨውን እንደንድ የሰራ መክነፍ ለማስተካከል ጥረቱ የቀጠለበት ሰሞን ነበር። ቢያንስ የተነጣጠሉ ህፃናትና ወሳጆቻቸውን ለማገናኘት ይደረግ የነበረው ጥረት አልበረደም። ይህን አስመልክቶ፤ እንድ ምእራባዊ የውጭ ድርጅት «መቶ የሚሆኑ የኢትዮጵያ ይሁደዎችን በሰብኩት ጉዳዩ ወደሰራኤል ሳወጣ ነው» ብሎ ለጊደኛዋ ፅህፈት ቤት ስልክ ይመታሰታል። የዚህ ጥሪ ባለቤት ከአያ ተባብሮ ጋር ኪንያ ላይ የተጣላው ተዘራ ነው። በምን ሊተባበር እንደሚችል ጥያቄ ሲያቀርብ፤ «በመጨረሻው አመት ያደሰ ሃረዘደንት እናወዳድራለን። አሁን ወንበር ላይ ያለው ሰው ለደግሚያ ምርጫ ለረፋ ጀምሯል። በማህበራችን ስም ልንጠቀምበት ረልገናል፤ እንድንመርጥህ ሀበሾችን ወደሰራኤል አውጣልን ብለናል። የቀረን ጉዳይ የኛውን እሽ ከደሰ ከሰወጣን በሂሳ ጠቅሳይ ሚኒስትር ሽምሉን ፔሪስ የምን ያሳስብኩት ሰው አመጣችሁብኝ ብለው አሳውቅም እንደይሉና ሌላ መዝገፍ ጣጣ እንደይመጣ ረቃደቸውን ለመቀበል ቢረፉ ዘንድ ግባና ማስማማትህን አብሰርልን» ይሉታል።

ረፋዱ አይነታ የቢሮ ሰአት ነው። ቴሌግራም የታጀበውን የውጭ ስልክ ዘግቶ ትንሽ ከቅማማ በሂሳ ጠቅሳይ ሚኒስትር ቢሮውን ሀሴ ይሳል። በገሪቱ እንደተዘረጋው ሴት የቢሮ ፀህፊ የሚያበሳጭ አይገኝም። ከጆሮ ላይ ነው የሚበኑት፤ ደግሞ የጠራ ውቅጫቃ ነው። በጋጣሚ የጠ/ሚ ፀህፊት ደግ ቀን ያልጉደላቸው ሆነው፤ ስሙን ጠርቶ «ጤና ይሰጥልኝ» ሲል፤ በሌላ አገጣሚ እንደወቁት ሰው ሞት ያለ ሰላምታ ተሰዋወጠ። ቀጥሎ የጠራበትን ምክንያት ተናግሮ «ከጠ/ሚ ፔሪስ ጋር ለግንኙነት ቀጠሮ ይመዝግቡልኝ» ሲል በመልስ በተከታታይ ቀን እንደጠበቅ ሆኖ ስልክ ይዘጋል።

በጣም ነገረኛ ሰሞን ነበር። ታሪከኛው የኢትዮጵያ ይሁደዎች የየሰላሳ እንድ ቀኑ ተቀምጦህ አድም (ሰላማዊ ሰልፍ) ወገብ ነበር። ያድማው ዋና አቤቱታ «ግርዛትን ተውን» የሚል ሲሆን በውጭም ሆነ በውስጥ ብዙ ንቅርክ አስነስቷል። ውጭ ከተቀመጠ ሀያ ሁለተኛ ቀኑ። በመንቸካነት በቢሮውም ሆነ በህዝቡ ስላልተወደደ ኢትዮጵያዊ ይሁደ የመሆን ስሜት ልዩ ነበር።

የሰራኤል ህዝብ በዚህ ጥያቄ ላይ ከሁለት አልፎ ብዙ አቋም

ይዘበታል። እንደንድን መሰረት የያዘ የፖለቲካና አእምሮዊ ግምገሜ ወደጉን ትቶ፤ ተቀምጦህ አድሙን በቅናትን መልክ የሚቃወሙት ይበዛሉ። «ሰላሳና አርባ አመት ስንቀመጥ እንድ ቀን ሰላማዊ ሰልፍ ወጥተን እናወቅም፤ ይህችን የአለም ህዝብ ያስቸገራት አገር ትላንት መጥተው ምን ታወርድ ብለው ነው ይህን ያህል የሚሞሁት?» ያሉም ጥቂት አይደሉም። ምን ችግር ገጥሟችሁ ነው ሰላማዊ ሰልፍ በቅወጠው የቀራችሁ? ብሎ ለጠየቀ ሀበሻ ግን መልስ ያጠጣቸው ብዙ ናቸው። ከሁኔታውም መወሰብ ብዙ አድማስ ይመታል፤ የሰራተኛው ፖርቲ (ማአራህ) ጠቅላይ ሚኒስትሩን ገለልተኛ አስመልክቶ የሰደተኛ ሚኒስትሩ ቤተእሱራኤልን ደግረው እሪ እንደሉ ሲያደርግ፤ “የመብት አስጠባቂ እንቅስቃሴ” (ሻሉም አክሻብ) የሚባለው (በገሪቱ የፖለቲካ መድረክ እንግር በግራ ፅንፍ የሚታወቅ) ፖርቲ ደግሞ ከሰላማዊ ሰልፉ ገብቶ ግምገር ቀደም ጣሪ ሁኗል። “የምን ለቅሰ ለምን ይበጃል” እንደሉ፤ የሚታደምበት የሀይማኖት ክፍል፤ «ተመልከቱ! ኢትዮጵያውያን መረታቸውን አረጋገጠ፤ ከኮሚኒስቶች፤ ከፀረ-ይሁዳ ሀይማኖት ሀይሎች ጋር ሲበሰፉ፤ እኛ ሀበሾችን ያልናቸው «አራትን ተማረና ተመራመረ» ሁዋ ሰለ እኛን ከሰለፈው፤ እግዚርን ከካደ ሀይል (ግራ ሀይሎች በሙሉ) ጋር ተሰልፈው መጠብቅን፤ ሲል በሁለተኛው የፖለቲካ ቅንቀናው «ኢትዮጵያውያን የሚያውቁት ምንም ነገር የለም። ሰላማዊ ሰልፍ የወጠበትን ምክንያት ጠልቀው አያውቁም፤ መፈክራቸው የተደራጀው በኮሚኒስቶች ሲሆን፤ ያለግወቃቸው ዋና ምልክት፤ ይህን ያህል ቀን ድንኳን ጥሰው፤ እያፀደን የምንዋርባትን ቅድስት እየረሰለም በቅሽሽ ግራከሳቸው፤ የሰላማዊ ሰልፋቸውን ገደብ ተንትነው ቢታቸውን አለመመለሳቸው ነው።»

ሁኔታውን ከውጭና እውጭ ለሚመለከት፤ በመለከት መሰንጠት የሰራኤላውያን ብቻ አይደለም፤ ሀበሾችም ከሁለት ተሰንጥቀዋል። የሰክኑት ክፍል የሰነበተና የተማረ ያላቸውን ሰወች በድርጅቱ መዋቅር የሚሰሩ የትርጉም ስራ አበልተኛ ስላደረጋቸው፤ የሚሰሩበት ድርጅት ፀር በመሆን ከሰላማዊ ሰልፉ እንደይደረቡ በሰራ መተክሉ ይገታቸዋል። መተክሉም ሰላማዊ ሰልፉን ማከላሸት ጭምር ነውና በግምገር ቀደም በታኝነትና አሸባሪነት ያሰለፈው እነዚህን አበልተኞች ሆነ። ሰላማዊ ሰልፉን በሚመራው ቡድንና በበልተኞቹ መሀከል ያለው ልዩነት እንደኛው (የሰክኑት) ግርዛትን ያፀደቀ መሆኑ ነው። ብዙዎቹ የዚህ ወገን ሁኔታውን በ“አዘኝ ልብ ይተቸታል፤ እዝነታቸውም” ያሁኑ አልገረዝም ግለት የጣሰ መዝገ ያመጣል፤ በጣም የዝገየ

ጉዳይ ነው፤ መጀመሪያውን ከደረሰና አብዛኛው ከተገረዘ ሁሉም ከዚያው ቁጥር ነው።” የግል አቋም አሳቸው።

እንደህ እያለ ነበር ተዘራ በጌን ከጠ/ጊ ፔሪስ ጋር ተጠሮ መቀበል የፈለገው። የቲሊፎን ቀጠሮውን እንደገናጠሰበት በጣም ከተፈታተነው የግል ጉዳዩ ገባ።

በሰራው የመጣ እየረሰባሉ ሊሆን ፈልጎ የግዝራይ ቤት ፍለጋ መቃበዝ ከጀመረ ሰንብቷል። መንግስት በግግሩ የግዝራይ ቤት ሀይሩ ቢዋረውም፤ ወደ የረሰባሉም ለመዘወር ግን ጊዜው ገና ወጣት ነበር። አንድም ሀበሽ ገና ያልሰፈረበት፤ ሁለተኛ ተዘራ የግመራው ቤተእስራኤል? ነክ ግህበር ከመንግስት ያልተጠመነ በመሆኑ የጊዳ ቤት (የሀይሩውን እንደለ ዘግቶ) ፍለጋ የጀመረው ለዚያ ነው። ከዚህ ጋር የሚያያዝው ችግሩ የቤት ኪራዩ ውድነትና ቤተም ያለመገኘት ጉዳይ አልነበረም፤ የሚያከራዩ ሰወች የሚጠይቁት ከወሰን ያለፈ የጥርጣሪና የዋስትና ግጥሪ ያለበት ነበር። ረከስ ያለ ቤት የሚገኘው በአረቦች አካባቢ ሲሆን እዚያ መንደር በካራይ በሁለት በኩል አይመቸውም። በይሁዳውያን በኩል የሚያስጠይቅ፤ በረብችም ጤነኛ ጌሪቤት ሁዋ ሊታይ አይችልም። ለረገጥም ጊዜ ለመከራየት የወር ገቢው ዝርዝር አይፈቅድበትም። በይሁዳውያን ሰፈር ለመከራየት ከፈለገ የወር ገቢው ዋና መመዘኛ ነውና በዚህ በኩል የሚዋረውን አማራጭ ዘግቶበታል። ብዙ ሰው አንገቱን እየነቀነቀ ሲመልሰው እንደመወረሽ አማራጭ ያደረገው «ተረብት ነኝ» በማለት ሳጭ ጊዜ (ከጅ ሳይ መክፈል) የግል ተስፋ ጥሎ መዘር ነበር። ይህንም ምርጫ የሚበጠብጥ ሌላ ነገር አልጠፋለትም፤ የቶዳ ቀለ መብዙወችን እያሰበረገገ የራስ ምታት መሆኑ የየቀኑ እርሮው ነው። በዚህ እለት ከዙረት አብረው እንደገራ፤

«አንድ የኪራይ ግስታዊታ «ዘ ጆረሰለም ፖስት» ሳይ አይቻለሁ፤ አብረን አይተነው እንምጣ፤ በወሸተና በማደራረድ ትረዳኛለህ» ብሎ ሁለታችንም አድርገነው በግናውቀው አይነት ተሳብክን መስመረኛ አውቶቡስ ሳይ ወጣን። ተዘራ እንደገጠመው ከጎድ በግራና በቀኙ በኩል ተጠማዝ ወርዶ ከተከሸው ሳይ ፀጉረ የወደቀ ድፍን ጥቁር-ለባሽ ሰው (አርቶዶክሳዊ ይሁዲ ከሚባለው የሰው አይነት) ፊት ቁጭ ሲል በጣም ቀፈረኝ። «ተዘራ አሁን ከሳጣኸው ስፍራ እዚህ ደብተራ ጌን መቀመጥህ ምን ይሆን?» አልኩና እሱን ትቸ ከጆርባቸው ከፍ ያለ ወንበር ሳይ ተቀመጥኩ። እየረሰባሉም ቂሶች የሌላበት በታ ግግሩን ዘበት ነው። የፈራሁት የዚህን ሰሞን ሰልፍ በሚመለከት ጭቅጭቅና ጎትርክ ግንሳተን ነበር። ግና ጊዜ አልፈደበትም። «ታዲያስ!

ጅንጅ» ሲለው፤ ተዘራ በመልስ፤ «ምስጋና ይድረስ ወ!» እለ፤ ትኩር ብሎ የፍህት እያየው። «ሀበሾች ናችሁ፤ የሰላግዊ ሰልፍ ውጤታችሁ እንዴት ያለ ሆነ? ከተቀመጡ አድግ እየተመለሳችሁ እይደል?»

«ከሰላግዊ ሰልፍ አልሄድኩም»

«ለምን?»

«መደቃወቅ ቀሰል ከግብዙትና ከመሰልቸት ሌላ ምንም ዝና አይፈጥርም ብየ ነው፤» አለው። ከመሰልቸት የመጣ ቢሆንም፤ ብልጥና የተመሳበት አቀራረብ ነበር። ሰውየው ትእግስት ገዝቶ በልክ ቂስ ሆነ። ተዘራ የመጀመሪያውን ጥያቄ ሲመልስ፤ ከትግሽ ሳጥነኛ ቶርቶሮ ጋር ሲከፍት ጊዜው ታገለ። እነሆከፍት ግን ገም አላለም። «አየህ ሁሉም ያልፋል፤ ትእግስት ብቻ ያስፈልጋል።» ሌላ ጣቱን ካወራ ጣቱ ጋር አወብሮ ከከፈተው ቶርቶሮ ጥምባሆውን አውጥቶ ለጌጠ። «ታወሰሳችሁ? (ከተዘራ የሳይነን ሸሚዝ ከሰ ፈጠ፤ ፅሁፉም ሰርቶ የሚነበበውን የሲጋራ ፖኬት አይቶታል) ሲጋራ ግጨስ ቅዳሜን ይፈታተናል፤ በተለይ ትስፍ ሳለው ሰው የማይገባ ነገር ነው፤ ትፈልጋለህ?» ብሎ እጁን ሲዘረጋበት ተዘራ ጥምባሆውን ይቀበላል ብየ ጭራሹን አልጠበቅሁትም ነበር። ፊትን ከፍተርፈታ አደረገና ጋባዝ ሲያነሳ እንደየው አድርጎ ትንጥሮ ለጌጠው። በተዘራ አላቆመም፤ ወደኔ ዘረ። «ትሻለህ?» ሲል፤ ራሱን ነቃጎቂ «አመሰግናለሁ» አልኩት።

ተዘራ ይህ ቂስ ያደረገውን ሲያደርግ የለጌጠው ጥምባሆ ድዴን በጣም ትጥቁጦት ተቸገረ፤ እንዲያግክረኝ ያለመደው ነገር አፉን ሲከፍት ለንግግር የማያመቸው ሆነበት። ደግሞም ከኔ የማይተናነስ አፋሪምም ነው። እንባው ተንጠርፍሮ አይኑ ፈጠጠ። ነገሩ የምራቅ እጢው በመነካት ጌንድን የሞላውን ወሀ ልዋጠው-አልዋጠው በማለት ተቸግሮ ኑሮ ነው። ሱዳን ወስጥ እንደህ ያለ አመል እንደለ ቢያወቅም፤ የጥምባሆ ጭግቂ ሲተፉ እንጅ ሲውጡ አላየም። እዚህ አውቶቡስ ሳይ እንደያ ግድረግ ሌላ ነገር የሚያስጋብዝ አሊያም ግህበረ-ሰቡንም የሚያስድብ ሆነበት። ሰውየው ደግሞ መደረግ ያለበትን ጌዳና አልሰጠውም። በዚህ መሀል ይህ ቂስ ለግናገሪያ ጥምባሆውን የሰጠው ይመስል የሂሳቡን ጥያቄ መደርደር ሲጀምር

«ተዘራ፤ ሰውየው ሲናገር መልስ መስጠትህ አይቀርም፤ እንደግደህ ከሆነ- የለጌጠው ያልተመቸህ ይመስለኛልና ለሰላሳ ወረቀት ወይም መሀረብ ሳብና አፍነህና ጠርገህ አውጣው» ሲለው፤ እጁን በቅጠት እንዴት እንደሳከውና መሀረቡን እንደወጣው

ለማንነቱ ባልቸል ሟጥጦ በመልስ ከኪሱ ከተተው። ይህን ሲያደርግ ቂሱ አላየም። የጥምባሆ ሰጥኑን እየዘጋ የነበረው ቂስ እኔ የቶረጥኩበትን ንግግረ አስከልቶ ከተዘራ ጋር ወይይቱን ቀጠለ።

«ኦርምያስን ታወቁታላችሁ?» አለ፤ ተዘራ መልስ ከመስጠት ይልቅ ፊቱ በድንጋጤ ተወናብዶ ፀጥታ ሲወጣው፤

«አህ! እነዚህን አደስ የአብራይስጥ ስም ነው የምትቀበሉት፤ የቤተሰብ ስሙ ታመነ ይባላል፤» አለ ቂሱ።

ተፈራ ራሱን ያወቀዋለሁ ነቀነቀለት። የሀበሽ ስም ከሆነ ባይታወቅም አወቀዋለሁ ማለትን የመሰለ ነገር የለም (የጠራው የቂስ ስም ነውና)። እለዚያ ሌላ የጥያቄ ጊዝ የሚያስነሳ ይሆናል። የጄመረውን ሲቀጥል፤ «ኦርምያስ ብቻ ሳይሆን ሌሎችም በጣም ጊደኞች ናቸው፤ አስተማሪያቸው ብሆንም አብረን ብዙ እናስልፋለን። እረፍት ሲሆኑ እቤቱ ድረስ ለወዋታ ይመጣሉ። በጣም ጥረወች ናቸው፤ ባልጋብዝቸው ከተፍ፤ እንመጣለን ሳይሉ ለገቢያ እንደወጡ እንዴት ዋላችሁ ነው የሚሉት።» አለ። እየሰደበን መሆኑን የተረዳን መሆናችንን የተረዳ አልመሰለም። ለተቸው ያመመን ዝርዝር ተዘራ ምንም መልስ ሳይሰጠው፤ «ይገባህል! የዚህ ሰልፍ ጉዳይ እኔን አልፎ የናንተንም ቂሶች (እሱ የሚያስተምራቸው) ግራ አጋብቷል። ሀይማኖትን የሚመራው ቂስ ተቀምጦ ተራው ሰው መጮሁ የማይገባ ነገር ነው። ብዙ ያለሟላችሁት ጉዳይ አለ። የይሁዲዊ ጠመንጃውና በትረ ስራቱ ነው፤ ታወቃላችሁ፤ በእብራይስጥ የተፃፈ የሀይማኖት ነገር ይዛችሁ አልተገኛችሁም። የሳም ልጅና ስጋውን አቀላቅላችሁ ትበላላችሁ፤ ይኸም ይቅር፤ የጋብቻ ነገር የባሰው ጉዳያችሁ ነው። ደም ተበላሽቷል። እየህ! እኛ ሞሮከወች ከዛብጋንክ ነው የተወለድኩት፤ ባንድ ይሁዲዊ አስተዳደር፤ ባንድ ቅጥር ግቢ ተክልኩለን ከማንም ሳንቀላቀል ደማችንን ጠብቀን ነው እዚህ የደረሰነው፤ ስለዚህ ደም ጠብቆ የዋረና ያልዋረ እንዴት ይገባ! እስራኤል መጥታችሁ ኢትዮጵያ እንደነበራችሁት ከማንም እንቀላቀልም ልትሉ ነው አንገረዝም የምትሉት? የዚህን ሰልፍ ትርጉም አብራራልኝ!» ሲል ተዘራ ትእግሮቱ ከደው፤ ቢሆንም አልሳተም፤ ጥያቄውን ቀጥታ ከመመለስ ይልቅ፤ ቂሱ ያቃረነውንና ያሳጤነበትን ትንተና ለመገታ ተጠቀመበት።

«ከማን ጋር እንድንቀላቀል ፈልገህ ነው? ሞሮከወች ደም አለማቀላቀላቸው በምን ይለያል! መልካችሁ አረብ፤ ቋንቋችሁም አረብ...» ሲል ተዘራ፤ ሰውየው የተጠየቀውን ሁሉ መልስ ወደጉን ተቶ፤ «ራብ ለመሆኑ መች ነበራችሁ ጆንጅ?»

«የናንተን የሀይማኖት ትድረት የሚግረት ቂስቻችን በኛ ቤት ራቦች ናቸው። ራብ ማለት ቀርቶ በግረኛው ቂስ መባሉ ነው ራብ የላችሁም ያስገኙ?» ሲል ተዘራ ቂሱ ገልበትና ፍጥነት የተመላበት ትንተና ጀመረ፤ ጊዜ እንደያቀርጠውና ሳይነግረው እንደደመርድ በመቸከል፤ «ትሰማለህ «ጆንጅ» (በራቡሪ ለማለት) ብላት ሊዋራችሁ ይችላል፤ ግና አገረንም በሁሉንም ሰትላምዶት በመንፈቃችሁ እራታ አበዘችሁ። በስንት መከራና ችግር ከጠላት ጋር ተቀጣቅጠን ያቀናናት አገር ናት። ታያለህ! እኛ በድንኳን ወደያ ተጥለን ከሽክናዚወች ጋር ስንት ብጥብጥ አልፈናል። እነሱ ቀደምን ብለው ብዙ ጉድ ሰርተውናል። እናንተ ሰፋራዲ ማለት ናችሁ። እምሳክን አመሰግኑ፤ በሰላም ጊዜ ነው የመጣችሁት። ሀይማኖት ቢዋራችሁ (ይሁዲዊ) ባውደ-አመቱ በወርጭና በፀሀይ ከውጭ አትቀመጡም። ይህ ሁሉ ከመፅሀፋችሁ የጉደለ ቢዋር ነው፤ ተሳታፊት? እስራኤል ወሰጥ ጮሆ አድማጭ ለማግኘት የወታደርነት አገልግሎት ቀድሞ መስጠት ያሻል። እናንተ ግን ከዚህ ሁሉ ገና የደረሳችሁ አይመስልም።...»

«ስንት አመት በወታደርነት አገልግለህል?» ብሎ ተዘራ ጠየቀው። ቂሱ በመልስ ትክ ብሎ ተመልክቶት፤ «የቂስ ውትድርና ሀይማኖት በሀዘዙ ዘንድ እንደፀና፤ ሰላምና ብልፅግና እንደወርድ መፀለይና ይህን በመሰለ መራዲት ነው። በሀይማኖት በኩል፤ ስለአራት ትርጓሜ ብዙ አስተምረያለሁ፤ ይኸን አደረኩ ማለት ነው፤ ይህን-ብናል እንጂ፤ በተራችሁ የናንተን የሀይማኖት መሪወች እያስተማርኩ ነው። ይኸ ታዲያ አንድ በጣም ትልቅ ውትድርና አይሆንም እንደ ጆንጅ! አይበቃኝም?»

«ውትድርና የሚሄደው ሁሉ ሀይማኖተኛ አይደለም ማለት ነዋ? ለዚህ ነው ተገረዙ የምትሉት?»

«ቂስ ይወተድራል ስልህ የጦር ሀይሉ ቀኝ እጅ መሆናችንን ስነግርህም ነው። አገልግሎት የሚሄድ ቢያንስ ከናቱ ይሁዲ የሆነ ነው፤ እናንተም ይሁዲወች ናችሁ፤ ግና ጋብቻ አቀላቅላችሁ ይሆናል ተብሎ ነው፤ ዘጠኝ መቶ አመት ስትሰደዱ፤ ያም የተሰደዳችሁት በህላተኛው የቤተ-መቅደስ ፍርሻ ከሆነ ነው፤ አለያ ህላት ሽህ ዘመን ተሰደችሁ ስትዋረ፤ ይህን ያህል ጊዜ ስትዋረ መጠራጠር ይጥፋን ብለህ ነው?»

«ያልኩ እውነት ይሁን፤ ሁሉም ተሰደ ነው የዋረ፤ ኢትዮጵያውያን ኢትዮጵያን፤ እናንተም ሞሮከወችን፤ አሜሪካዊችን እንዲሁ መሰላቸውን፤ ረቢያና የመንም እንደምሳላቸው፤ ሁሉም የነበረበትን ከባቢ ሰው ነው የሚመስል። ይህን እንዴት ታየዋለህ? ወዋታህ በጣም ይገርማል፤ እኔ ግን

ምንም ይሁደዊ አይደለሁም፤ በጥቁረት ተነስተህ ብዙ አውራሽኝ፤ ናይጆሪያዊ ነኝ።» ብሎ፤ ሰውየው ገና በግንጋጠጥ ላይ እንደለና የወሰጥ መገረመን ሳይወርስና ቃል ሳይወረወር፤ ተዘራ ወደኔ አንጋጦ ተመልክቶ «በሰበሻ አንድ ፈላሻ አጥምቂና በክርክርም አጥቅቆ መጠሁ ብሎ ቤቱን ሆ እያለ እንደይገባ አንድ ሰው ጉድ ሰራሁ፤ ይች ናት ሱሪ፤ እንዴትእክ መሰለህ በድንገት ዉዎታ የወጣልኝ፤ ...» ብሎ ሲደረድር መገረመን የወረሰው ቂስ የግንገረውን አሳልቶና አጠየቀ፤ «ናይጆሪያዊ ነህ። ይህም ጥረ ነገር ነው። እስራኤል የግታስተናግደው የሰው አይነት የለም። እዚያም ይሁደወች አሉ፤ በተራ እንደናንተ ይመጣሉ» ሲል ተዘራ ከወንበረ ሊነሳ እየተንቀራጠጠ «ትሰግኛለህ? አንድ የግደገባኝና የግንገርመኝ ነገር?»

«ምን ይገርምህል?»

«እሱ ፀገርህ የሞርክ ይሁደወች መላያ ይሆን?... ይኸን እንተወደውና ለጠ/ ሚ ሸግረ የኢትዮጵያውያን ግርዛት ሲያልቅ ልጆቻችን (የገራዦች) የግብረሰብ ነገር አይዋርም፤ ስለዚህ ናይጆሪያወችን አምጡ ብዛችሁ አመልክቱ፤ ለኛም እርዳታ ይሆናል። ናይጆሪያውያን ሲመጡ እኛን ከመገረዝ ትተውናላችሁ፤ አሊያም በትግሉ ያግዙናል።...» ብሎ ሲወጣ መልስ አልጠበቀም ነበር፤ ሰውየው ግን ቅፅበታዊ መልስ ነበር የሰጠበት።

«ጅንጅ ስግ፤ ናይጆሪያዎች ሲመጡ የምንገርዛቸው አብረን ነው፤ ያኔ አንተም አባል ትሆናለህ፤ የግታ ግታ፤ ነቢዩ ሲመጣ በየረሳሌም ላይ የግደሰበሰብ ፍጥረት አይዋርም፤ ናይጆሪያወች ተደመው ከመጡ ከሂሳው የሰው ግፊት ይድኑ ይሆናል፤ አንተ ግን ናይጆሪያዊ አትመስልም! ፈላሻ መሆንክን ለኛም ያልከው ምስክር ነው። ሲል የተዘራ የጫንት መከላከያ ተንግላጠበት። ወርዶናልና ሹፋሪ በረን ዘጋው።

ወደቢሮ ስንመለስ በይደር የቀጠረት የጠቅላይ ሚኒስትር ፀሀፊ፤ የቀደሙን የሽረ መልእክት ትተውለት አገኘ። «ጉዳዩ ከጠቅላይ ሚኒስትር የግደርስ አይደለም፤ በመልእክቱ ላይ የተወከልህን ሰው የግመለከትና በሳቸው የግያልቅ ጉዳይ ነው። እሳቸው ከቅሜ በላይ ነው የግሉት ሁኔታ ሲዋር ራሳቸው ወደጠ/ ሚኒስትረ በቀጥታ ያቀርቡታል።» የግል ነበር። ተዘራ በመገረም፤ «አሁን ክንዴ፤ ቢሮክራሲውን ሊያስተምሩን ሰስቅ ደረጃ ሲሰጡት! ወደኔ እንዳትመጣ ግለታቸው ነው እክ። ይኸ ያስፈልጋል የግባል ሰው ግን ይሆን? ሰግህ ክንዴ! አፈን በየበታው ከመከፋፈሉ በፊት ይህን አቶ አስፈጻሚ የግባል ሰውነትና ግንኙነት ለጣራ።» አለና፤ ቀትረን ተንተርሰ ወረ ይሰጠኛል ላላቸው ሰወች

ሁሉ «ሀሉ» ሲል ቶይቶ ከንድ የሚዘናገባቸው ብሉም ስለደረሰቱ ጠልቀው ያወቁ ሰው የሚከተለውን ሀተታ ይቀበላል።

«አቶወ በዚህ የቀውጢ ጊዜ መንግስት (መንግስቱ በቢጊን መውረድ የተነሳ በሁለቱ ፖርቲወች ከዚያ በፊት ባልታየ ሁኔታ የተዋቀረ መሆኑን ለመግለፅ) በሊኩድ ፖርቲ በኩል ለሰልጣን መደራደሪያ በስደተኛው ቢሮ (ሚኒስትር) በደረሰቱበት ከተቀመጡት አንድ ክንፍ ናቸው። የኢትዮጵያ ይሁደወች ጉዳይ በሊሳ አበይት የአገሪቱ ጉዳይ እየገባ ስለበጠበጠ ሁሉም የእናንተ ጉዳይ በርሳቸው እንደያልፍ ተወስኗል። ስለሆነም የጉዳዩ ተገቢ ሰው ናቸው።» ይሉታል። ቀጠሮ አስመዝግቦ በሰስተኛው ቀን (ለቀጥር እኔንም ውምሮ) ገዛው ወደስፈጻሚው ቢሮ ይሆናል። በእውነትም በጉዳዩ ላይ እኔ ብቻ ነኝ አይነት ተንፈራጠውበት አገኘናቸው። «ምን አመጣችሁ?» አሉ ያልተነገራቸው ይመስል። ተዘራ ለጠቅላይ ሚኒስትረ ፀሀፊ ያስመዘገበውን መልስ እንደለ ደገመላቸው። የሰሙትን ባለመደለኩ፤ «አስፋውና እንወያይበት። በኔ በኩል ግለቅና አለግለቁን ለመገመት ስለጉዳዩ የበለጠ አብራራልኝ። የትኛው አገር የግዳረ ሰወች ናቸው ፈላሻ እናወጣ የግሉት?»

«ቡድኑንና አገሪቱን ገና የደረሰኩበት ጉዳይ አይደለም። የመጣሁት በሰዎ በኩል አድርጌ ጠ/ ሚ ቢሮ መቅረብ እንደለብኝ ስለተነገረኝ ነው።

«ግን እንዴያ አለህ?»

«ጠ/ ሚ ሸምኦን ፒረስ»

«ከሳቸው ጋር በቃል ተነጋግረህል?»

«ፀሀፊያቸው ቃላቸውን የግፊት መሰሉኝ?» ሲል፤ ሰቀው፤ ሊያናግሩት ተንደረደረ «የሊኩድ ፖርቲ እናንተን በግመለከት ብዙ ታሪካዊ ስራ ሰርቷል። «ግለራህ» ያን ያህል ስልጣን ላይ ሲንፈራጠጥ ያሳስታወሳችሁን ያህል፤ በዚህ አጭር የሀላፊነት ዘመን አስገራሚ ስራ ነው ያከናወነው። የናንተን ሁሉ ነፍስ ያደኑ ምናኔም ቢጊን ናቸው። አሁንም ሌት ከቀን ነው የምንሰራ፤ እቤቱእንኳ ግረፈያ ጊዜ የለኝም፤ የቲሊፎኑ ጥሪ በጣም ጭንቅ ነው፤ ግን አይደክመኝም፤» አሉና እዚያው፤ ላይ፤ «ያቀረብኩትን ጥያቄ በግመለከት የግደህን ነገር ነው። ተሰምቶ የግደታወቅ ነገር። እስራኤልን በግመለከት፤ መወጣትም ሆነ መግባትን የግመለከተው የእስራኤል መንግስት ብቻ ነው። ከኢትዮጵያ መንግስትም ሆነ ከሊሳ ጋር የግደረገው ጉዳይ በውጭ ጉዳይ ሚኒስትረ በኩል (ይህን ብቻ) ነው። እኔና እናንተ እኩል ነን፤ የምናወቀው ነገር የለም። ግለሰቦች በመሆናችን በእንደህ ያለ

ጉዳይ ጣልቃ መግባት የለብንም። ይህን ጠንቅቃችሁ ግወት አለባችሁ። ከዚህ በተረፈ ግን በግንኛውም ጊዜ ቢሮዩ ከፍት ነው፤ ስታንኪኩ ብትገቡ ይቻላል።» ብለውና ተሰናበትናቸው ስንወጣ ተዘረ። «ሁለት ከንድ ይሻላል የሚሉት ህት ነው። ቢሯቸውን ለቀን እንደወጣን ከለፈፉት መሀል አንድ ቁም ነገር ተገነዘብን። የውጭ ጉዳይ ሚኒስትር የሚሉትን ራሱን አስቸላን እንሞክረው። የሁሉም ሹም ልብ እኩል አይደለም፤ እዚያ ደግሞ የተላየ ተቃርዋ ሲገጥመን እኛም ተመሳሳይ እንፈጥር ይሆናል። ድል ባንመታም ሌላ የሆነ ተመክሮ ይዘን እንወጣለን።» ብሎ ሲተች የሰጠሁት መልስ አልነበረም። ይህን አባባሉን በተገባር ለማየት፤ መጀመሪያ ጠ/ሚ ቢሮ ሀሉ አለ። ፀሀፊዋ ከመቅፅበት፡

«ጉዳይህ ከምን ደረሰ?»

«ከደረሰኩት ጋር አልተሰማንም። እሳቸው የፈለጉት ልንገራቸው የግልፈልገውን ምስጢር ለማዋጣት ነበር። እርስዎ እንዳሉኝ ወደጠ/ሚኒስትሩ ሳክኝ ብላቸው፤

«የውጭ ጉዳይ ሚኒስትሩ (ሸሚር) ናቸው የሚረዱ። ይኸ የሸሚር የሰራ ድርሻእንጂ የጠ/ሚኒስትሩ አይደለም። የውጭ ጉዳይ ሚኒስትር የኛ የሰራ ድርሻ ነው። ጥምር መንግሥቱ ሲቋቋም የተደረሰ ስምምነት ነው ብለውኛል። በዚህ ምክራቸው መሰረት ወደሸሚር ሰደውል ፀሀፊያቸው፤ ለጊዜው የሉም፤ ሲመለሱ ይህን ይሆናል ብለው ዘገብኝ። ምን ይመስለዎታል ብዩ ነው አሁን ስልክ ወደስዎ ያነሳሁት።»

«አንድ ጠብቀኝ፤ ጠ/ሚኒስትሩን ሳናገርለሁ።» ብለውት ከመስመሩ ሰፋታ ከተሰወረ በኋላ፤ ተመልሰው፡ «ሰግ፤ ከዚያም ብትሄድ መልሱ አንድ ነው። ደረክተሩ የነገረህ።» ብለውና ወዘፈው ተወብት። በእርግጥ፤ ከስልኩ ላይ ብዙ ጊዜ መጥፋታቸው ደረክተሩ የወሰኑትን ለማጣራት እንደሆነ አሳጣኝነውም። «ደረክተሩ ምን ብለው ነገረውኛል? ወደውጭ ጉዳይ ሚኒስትሩ ሂደኋክ ነው ያሉኝ! የማወራወት ይኸን ነው። አሁን እስከ የሚሉኝ ሚኒስትር ሸሚር ሲመጡ ጠብቀህ ሂድ ነው።»

«ቶይ አንዴ፤ እንደገና ጠ/ሚኒስትሩን ልጠይቃቸው!» ብለው አሁንም ገና ቴሌፎኑ አልተዘጋም። ተዘራ እስክርቢቸውን ከጠረጴዛው ላይ አንስቶ አንድ ያሳምጠው፤ አንድ ይለቀሰቅበት ጀመር። የእውነት ይመስላል፤ ከቶዩበት ቶይተው «መልሱን በሚቀጥለው ቀን ትቀበላለህ» ብለው የስልክ ውዋታ በዚያ ያልቃል። ተዘራ በዚህ ጉዳይም ሆነ ቤት በመፈለግ የሆነውን፤ ከዚያም የቀጠለውን ያወቅሁት አልነበረም። የሁሉም።

ግመልከቻ

ቴሌ አቢብ! ጠረፈ መለል ከኔ ያሳደረውን ወለትና ዝና በሳቸውም ላይ ውለባቸዋል። ከውቀብሰ ወርደው ተሳሳገዋል። መጀመሪያውኑ ሲቀጥረኝ ለባለውል ውዋታ ከግለታቸው በቀር ጉዳያቸው ወደት እንደሚያመራ ባለመረዳቴ፤ «አያ ተበጅ፤ መደረሻችን ወደት ነው?» አልኩ፤ ነገሩ ወግ አደረሰኩ ብዩ ነበር፤ ግና ጠራሁትን አ/ነገር ዘብጠው እኔ አንድ ሁለት ሰው ሆንኩ፤ እዚያው ላይ የሚተቸባትና አድግጭ። «ምን ይላል ይኸ! የምንሄድበትን አያውቅም እንዴ?... ዘወር ያለች፤ የተጣደችና ጫታ በታ ፈልገና እዚያች እንቀመጣለን፤ ዛሬ አያሉ ሰራ የምትሰራ ነህ» አሉ።

«መልካም፤ ሽመልዎን ልቀበለሽ!» አልኩ፤ እጅ አስቀድሞ ከበትረ ላይ እርድና ውብጦ እንደላቀት ፈቃደቸውን እየጠበቀ። ለማረጋገጥ ስብከት፤ አጠንክረው እንደያዙት ነው።

«ይልቀቁት እንጅ! ተቤ፤ ምንድን? የጤና? ትድረት የሚያደንቁ መስሉኝ?»

«ግዛኛ ትመስለኝ ነበር፤ ያበትአደረን አልረባኸውም፤ እግዚር ያክበርህ፤ ከደረከው ይቀጠርለህ፤ ግና፤ የለም በትረን አልሰጥሁም - እየሄድኩና እየተመረከጠኩበት ነው። ተወው፤ ግደለሽ!» ሲሉ፤

«ግደለም ግለትክ የተሰመደ ውዋታም ይበባል፤ ይህ ግድርድርና ግንደራ ተግድርደራ» እንዳሉት፤ «ዘር ከልጋም ይበባል» እንደተባለው እንዳይሆን፤ ነገረሰ በየደና ጉንደር ብዙም በልይነት የሚጠቀስ አይሆንም፤ ይበሉግ፤ ይኸው ከግረፈቻችን እየቀረበን ነው፤ እጅግን ይፍቱት፤ ይልቀቱት!»

«አንተ? ይኸ ሰው ከልሱ ነው። ከሰው በላይ ያወልህ! በእውን ሳድርገው ስትልግ፤ ምን አለበት፤ ሳንተም ቢሆን ያበትርስ ለልጅ ታስቀራለህ። ውብ ነው። እሄ የኔ ነገር! ልጅህ የትኛውን ሽመል እንዳልቆረጠ ነው? ይኸ ነገር፤ እየቀለድኩሽኝ ይሆን?» አሉ፤ «በንድ ራስ ሁለት ምሳሌ እንደሉ አእምረቸው ተጋገተባቸው? በጣም ጠረጣሪኝ።»

«ልጅ ገና በትር ስለግደቶርጥ ያሁኑን ባለሽመል አታክብር አለበት እንዴ? ልጅ በትር በሌለበት ሲወለድ በትር ግለያዝም አይለምድሽኝም፤ አያ? ተቤ፤ እንግዲህ ግንን ሲመታበት ብዩ ነው ቶመጥ እንደቶርጥ የግስብሰመወ፤»

«ይህን አይደል የምፈራው፤ አሁንም ሰደበኸኛል፤ የትሳንቱ

እግዚአብሔር አራት (እም 14) ጌታ ዘረ በጽሐ ሰሃድ፤ ሰንት ጥቅት ወረደ፤ ብዙ ወ፤ ምንም ያልመምኩበትን አግረኛ የርሮ መግቢያ አድርገው ተረቡኝ። ገና የወዋታ ቋቋቸው ያልተናገሩ ሁዋ ነው መሰል፤ ይህን ጥላው፤ «ግና ተባረክ! ሁላት በደል ልብድላህ ነው፤ የሚያውል ስራ ልትሰራ ሸመላንም አሸክምኩህ፤ በል፤ ቢሆንም ረድኦት ነው፤ በረታደህ የምታደርገው ስለሆነ መክንን ለኔ፤ ጥድቀትም ባንተ አይሆንም።» እንዲሁ፤ ከሂሳ እየተከተልኳቸው፤ በቃል አትጠጫውን እየቀናሂቸው ወደግረገገው ቡና ቤት ሰንጠጋ፤ «ይባሉ፤ ተቤ እሱን ደረጃውን ይጫወቱ!» አልኳቸው አልደረገው ሲሉ ተመልከቱ።

«አየ መከራየ፤ ይኸ ነው ያደከመኝ፤ ከሳጡት ስፍራ፤ በየገደሉ ቤት ይዋረድ የሚከትሙት ደረጃ ልቤን አረሰበው። የቤት አሰራር ብልህነት ያለኝ በመባህ ብቻ ነው። ከነገረቀደም፤ የመባህ ጌጃ አሰራር፤ ዘር፤ ዘር ብሉ ያየር ትነረባኝ ሺህ የለብኩም። ከንደ ቤት የወረርሽኝ በሺታ ቢገባ፤ እዚያው ቤት የተከግቸውን ደረጃልን፤ ለሳጡ ቀብጦ ከልሄደ አይበክልም። እዚህ፤ ተመልከቱ! እንድ ከሳሉ ደረጃዎል፤ ከሳጡት በታ፤ አይወደደኝ፤ ብዙ ወ፤ ደረጃውን ሲጫው እግር ሲነቅሉ ተረብኳቸው፤ በመሰረቱ እባባሉ የሰቸው ነው፤ «ይህ የምን ይመስለኝታል? አገር እንደባታ ብዙ ወ፤ አስበው (እስራኤሎች) እንደይሆን?» ብየ በጣም ስትባቸው፤ «ውብ ተጫውታክ፤ የማትረባ፤ ትንሽ መንደር፤ መናጠ ትንጫ፤» እሉ። ቢያግርረም የማይዘባ ፍትር ይዟቸዋል። ስደባቸው ሁሉ ፍትራዊ ነው። ከደረታቸው ገፋ፤ ከመቀመጫቸው ጌብደድ፤ እጃቸውን ገርብብ አርገው ደረጃውን አተረተፈብት። ከእምረቸው ጋር የማይጣጣም ነገር ብቻ ሳይሆን ያነቀፋቸው ነገር ሁሉ ያናገራቸዋል። የሆነውን ነገር ሁሉ ሳይተቸባት ግለፍ ዘበታቸው ነው። እንድ ገምባኛ ከሌላ ሊለይበት የተወነቀበትንና ኪነት የፈጅበትን መልካም ህንፃ ባንድ ታል አብደናጌውን ያወጣታል። ታዲያ ያንም ደረጃ አጋምሰው የአረፍት ፋታ ሰርተው ገቱኝ፤

«እሁን እዚህ! እንደበየደና ጃንአምራ ተረተር ከደረቅ ገትሮ ከመተወ፤ እንደያ ገድመን፤ ወገብ ለወገብ ጌድን ቢጠርብ ወና ቢያወጣው ልቤ አይፈለም ነበር፤ ጆል ደረጃ፤ ጆል ስራ! በመባህ፤ የደርብ ቤት ያሰራር አግረኛ ሌላ ነው፤ እንደያም የሚሆነው የቤትሰር በሚያገረው የተከዜ ከባቢ ሰው ሲሆን ነው። ምድረ ቤት ያገዛ፤ የጃንደና የእህል ነክ ግስቀመጫ ጌታ ይሆንና ከሳይ ደርቡ ያው ቤት ነው። እዚህ ታዲያ ስራው የትል ነው። እዚህ የተወሰወሰ ወሰል፤ በዘወትር ምንም ጌደይ የለለው

ሰራፊት ጌድጋድ፤ የጥልቀት ግደል፤ ባንደት፤ ገና ለገና፤ የፍርሃትና ያሰር አረፋት በንብ ይጥላል ተብሎ ረጦ መተበሪያ፤ ጣራውን ከፈለሰው የሚቀር ይመስል፤ ገና በፍርሃት ጥብብ የተያዘች አገር ናት፤ ቤት ሲናድና ሰው ከወሰጥ ሲታረን የሰው ጠረን መረፈገያ ወሽ አላቸው።» እንዲሁና እንደተንከረፈፈ ወጥተው፤ ተከትቻቸው ገባን። የቤቱን ወሰጥ ወሰል በይናቸው አሰሱት፤ በጣም ተቅበዘበዙ፤

«በል! በየት በኩል ነው የምናርፈው? ከተሳሳረው ለመደንና በጭርታ ለመጫወት ያች ጥጋ ያግረኝ ሳትሆን አትቀርም» ብዙ ወ፤ ወደግዘነኑ እያመለከተና እየመረኝ ሄደን ተቀመጥን። ቀጥለው፤ «በል! ሽሂም ቀርሶም አምጣ በለው! የምትሻውን ሁሉ እዝዝ ንገረው! እኔንስ መቸም መሰረያ ይንሳውና አይሰግኝም። ይህ ደልደም ምሳሰ!» አሉ ገና ከደረጃው መወጣት የመጣውን ትንፋሽ ሳያስከትና አትሳችን ሳይረጋ። እንዲሁት፤ እሳቸው የሚጠጡትንና የኔን ሽሂ እገዥ ስመሰሰ ከወሰጥ የኩት ኪሳቸው፤ የጥጥ ግደመጫ ብረት መሰል የተሸበለለ ነገር ሊያወጡ፤ ከገጭ ሰራቸው ተስጌ፤ ከታች ከታቸው ገፍቶና ፈታቸው ተወፍጌ ሲታገሉ፤ ከወገቤ ተሰቤ፤ «አያ ተበጃ፤ ልብክዎ ከታች ጠልፍቶክ ነው» ብየ ከታቸውን ከወረቀቱ አሳትቴ ስተባላቸው መልሰው ሀይል በልመኔበት እጃቸው መንጥቀው ሲወስደት የንጥቀት መሰለኝ፤ እሳቸው በዚህ ባለጌ መሰል ሀይላቸው የተሰግቸውን ግንሰሳሰል ሳልቸል፤ ዘርግተው ደመጡት። «ጆል ስራ! ያ ተረፈክ ነው እንደህ ሲከበልለውና ሲያሳምሰሙ የዋለ፤ ለመንገስት የሚገባ ወረቀት እንደይቅራፈድ ብሉ... ግግሽእንኳ ባንተ መጀመሪያ፤ ሳግረኛው ግደረጃና መልመጃ ስለሆነ ቢታጠፍ ምንም አይደል። ገና መቸም፤ የመሰበም ነው፤ እንተም የጠዳ ሲሆን ቀለም አጣጣሉን ትጠብቁታላህ።

«በል! እንግዲህ፤ በባዶ ሆድና በደረ አፍ፤ የራቦር ነገር አይመቸም። በመባህ ሲሆን ቡና ፈልቶ፤ የቡናውን ምረት ለመሸር በትቤ ወና በግረ አልሰ፤ ግጃቢያ ቀርሶ በዋኪውና በትቤ ኩርፋ ተሳብሽ፤ እጅና ምሳሰን ስታራወጠው ሚዛን ልክ ይመጣል። ትቤው ሀይል ያስነሳል፤ ቡናው ምሳሰ መሳብሰቢያና ህጥት መሸከሪያ፤ ግረ ለዛ፤ ወበትና በጌጠጌ ግመንጫ ነው። አፍክን ሸረው፤ ከሳየ! እህል መድረር አይሆንልህ፤ ባንተ እድሜየ ጥጋቤ የትና የት ነበረ፤ በናንተ ጊዜ ግን ዘመኑ የብረትና ጋራ አልፎ የሚወነወድ ደንጊያ የጠዘበት ብቻ ሆነ። ለጡንቻና ለፍንጅ ስጋ ዋጋ አልሰጠው አላችሁ፤ የቀለም ዘመን ሁዋ ቀለሙ መጥምጠ ወረሳችሁ። ሚሊዮን ፕልባት የሚፈጅው ስራ ሁሉ ባንድ ጣት

እየተረገጠ ስንት ሰራ ተሰራ። ልብ ብለህ እስከ ወጣ የገባኝ (ፎቅ) መውጫ፤ እንደጉዳጊድ ወህ ቀጽ ከላይ በገመድና በክንድ የግሰብ ቢሆን ስንተኝኝኝ በሰራ እናልቅ ነበረ። የሰግኑ ገደል እርሻ ስንት ሰው ነው የወረሰው። ግና የፈቱ ወደ ሂሳ እየቀረ፤ የሂሳው የፈቱን እየገዛው መሄድ! አሁን፤ ገም ብሎ፤ ጊዜ እንድንለይነት ብቻ ቢሆን እንደ ደለመድና እንደህ በመደናበር ትጥ እናጠም ነበረ።

«ምን ግለትም ነው? ዘመን- አንድ አይነትና ውብ ሁሉም ነገር አንድ- ጥረ ብቻ ይሁን ለግለት ነው?»

«እኔ ተበጽኦኝ ጽል ከደህና አልለየሁም። በሁለተኛው ገጥ የለመድክው ቢሆን ግለቱ ነው። በመጣኸው መንገድ ግን ደስታ ያለህክን፤ ግር ያለእረት፤... ባል ያለግለት ምን ጥጋ አለው? እግርእኔን ሰይጣንም ባይሆን የምንረዳው ነገር ሰይጣንን ባይወዳደረው የግደግረን ነገር አልነበረም»

«እንዴት ባለ አግረኛ? ተቤ እዚህ ላይ ውጥታ ተወላደሰውት መሰል!»

«ቀጥታ ነው የተናገርኩት፤ መወላደድ ያንተ ነው። ሰይጣን ለሰው ልጅ ታግኝ ጊደኛው ነው፤ ምንጊህም ቢሆን ሰይጣን የግራ ተንጃ በረ ሲሆን እግር የምትለው የቀኝ ተንጃ ነው። ሰይጣን በግራ ደሰለፋል ስልህ፤ ሀያል ሰራ ያለ በዚያ ገጥ ነው። ለላውን ተወደ፤ ከደንበር መልስ ላይ የግራው ግንቂያ በረ የቀኝን ግንቂያ በረ በገጠብ ብሎም በብርታት ባልገፋው መልስ የለም። እኔ የምልህ ግን ያልረባባ ነገር በዛ፤ በረታና እየለ ነው። ሲሉ፤ ከሌላ ትንተናቸው ጋር ተቃርዖው ቢታየንም ውምረ ልጋፋቸው አልፈለኩም፤ ውብ ሽወዳ ነበረና ይበቃቸዋል። «ለላ ወገን እስገብተን ዋናውና የመጣንበት ተግባር ተረሳ፤ እንደንድ ነገር ሳንለው እየተሰነቀረ። በል! እንግዲህ እሱን ወረቀት ዘርጋና ከቢም ይኸው! የምልህን የግመልክቻ ውጥታ የምትጀምር ነህ!»

«ይህን ሲደመጥና ሲደገን የዋለ ወረቀትምን ተዘርጋ፤ አትዘርጋ! የመጀመሪያውን ደመጣ ግፍረሽ ለላ ደመጣ የምወላው ጉዳይ የለኝም፤ ብርሃን ሆነ ወረቀት አለኝ፤ ተግሪክ ነኝ ተቤ!»

«አደራህን እንዴት ተመቸቱህል? የምንገፈው ታሪክ ጭር ነው፤ አንድ ከቢ ይፈጽል፤ የያዘውን ከቢ ከከላኸው ለሂሳ አይዋርም።»

«ሲያልቅ ተገዝቶ አይተክም ያለኛት ግን ነው? ሱት በደረቱው እረት ነው እንደይሉና እንደልስትበዎት!»

«ወንድሜ፤ ከጎተ ጋር ግን ይግገታል? በብዙ ትብደላለህ ብደ ሀሳብ ባደርግ ይህን ያህል መገት? በል፤ ወረቀቱ ባንተ በኩል

ይሁን፤ ይህ ባገር የተመረጠና ከታራው ከኪሴ አውልቆ ለመወሰድ ትግሉ መከራ የሆነ ብረትለበስ «ከቢ» ምን ይወጣለታል?» አሉ። እውነታቸውን ነበር፤ ሸጋ «ፓርክር» ይዘዋል። እንደልጉዳባቸውና እራሳቸውን የመቻል ትግል ተከግገለን ስንወርስ የመመሪያ መንደርደሪያቸውን አስተደሙ።

«ልብ ብለህ ስግ! የከቢ» መርገሚህ ጊዜ ገና ነው። አንተን ለዚህ ሰራ የመረጥኩህ እህ ብለህ ስለምትሰግ ነው። መጣፋንግ እንግዲያ ተረፈ ልጅም ያንገበገጠዋል፤ ግና፤ ሰራ ከመሰራት ይልቅ በፍጅት እንለያያለን። ከመሰግት ይልቅ ከንግግረ ጉድፍ የግወጣት ጥረት ያይላል፤ ከዚያ የግጥረፈው ከረፈረህ ሆደን ይበጠጠዋል። ልጅን በጣም እወደዋለሁ። ለሱ ብዩ ነው የተሰደድኩት... አንተም በጣም ዋና ልጅ ነህ፤ መወሰድ ስም ነው፤ ልጅ ግለት ፍትርና መዋደድ ነው። የምንግርህን ሁሉ አትተው። እጅ መሄረን እንደሰከለኛው ሳይለምደው ይቅርእንጅ የነገር አጣጣል፤ የታል እገባብ ድብትርና የኔ ነው። «ራብር» ጠህፈ ሁሉ ይህ በዚህ ይገባ ብሎኝ አያውቅም፤ የትን በዚት እናስገባው? እንጂ። አንድ ዋና ነገር፤ ባንተ በኩል የግጥር ትርጉም ነው፤ የዚህን አገር ባህል አትስተውምና አንደንድ ከኛው ጋር የማይጣጣም ሲወለድ ያህ! በለኝ፤ እንደልቀና በረ የገዛ ሸር እንደልስትና እርሻህ እንደይበላሽ! ያዝ እንግዲህ!» ብለው፤ ግሰብ የመጀመርና የግንሰላሰል ይመስላል፤ አይናቸው ከጣራው ድፍን ወለል ላይ ተንጠለለና፤ «አየ ሰራህ ብዙ! አይኔ የግጥርናበት ትጥ ከሌለው ላይ ጣራው ከወለሉ በሀካል አንድ። የቤት ሰራቸው ላጭር ጊዜ በቸባላ የተጣለ የሀብት ደስ ነው።»

«አያ ተበጽ፤ ልባናውን ባዩት ላይ ከበተኑት የግመልክቻው ሀሳብ ይሸከፍልዎታል?» ብዩ አቋረጥኳቸው። «እውነትክን ነው፤» ልብ ከላየ አይን አያይም ይባላል። ልቤ ነገር ሲያጠላላ ሲያግትር አይኔ ከልባናየ ቀድሞ ከልረባ ነገር ላይ ጣደኝ። ሁለት ባንድ ሲመጣ፤ አይን ወደልብ ይገባና ለሀሳብ እሰሳው አብራ ይሆናል። ያኔ የምትየው ሁሉ እንደግታየው ይሆናል። ሰው ሞጽ፤ ያኔ ግያው አይን ነው ብሎ ስንጥር ከዘገለህ ቢለትበት አይሰግህም። ከሰጠው ላይ ልባናህ ይጠልቅና ህልውናህ አይታይም፤ ቸባልኩሽ እንጂ የልቤን አይን ላግጥሙት ነው የነበረው፤ ቢሆንም ውብ ነው የያዘኝ።

«በል!

«ያዝ እንግዲህ፤

«ቀን ጥፈህል?»

«እንዴት! ጥፈያለሁ»

«በል እንግዲህ... ግመልክቻ ለክብር፤ ለተከበረት፤ ክብር የአራላል እገር ጠቅላይ መንግስት፤ የሊኩድ "ባርቲ" ዋና መሪ እቶ ምናሄም ቢጊን።

«ጌታየ ሆይ!

«ሰላምና ጤና ለሰዎች ይሁን!

«ክብር ሆይ፤ እግር ለሹመት ከመረጠው የሰራላል ልጅ ሁሉ፤ ከንጉስ ሰላምንና ከንጉስ ዳዊት በመለስ ችሎትና እርቃቲ የክብርነትም መሆኑን በግረጋገጫ ደርሰንበታል። በዚህም ልቀቅም፤ እግር በዘጠነኛ ላይኑ የተመለከተውን የጦቢያ እሴት ለይተዋል። ይህችን ያምናክ እንድትገቡት እገር፤ ከዘመን ዘመን ሽር፤ በሰዎች አእምሮ ላይ የዘመናት ምላሳችንና ስግዳታችን በክብርነትም ህሊና ተሰምቶ፤ ስንመኝት ለነበረችው ቅድስት እየረሰለም ግግሥ አካላችን መግታት ለሰዎች መታደል፤ ለኛም እልፈት ነው። የእሱ፤ ያምናክ እሴት ሆኖ ከመረት ላይወድቅም። በመንፈስ ተንሰራርቶ፤ የረተት አካልን በርግ፤ ከሌላው ምድረእሴት ጋር የጦቢያን እሴት እኩል በግድረግዳና ጦቢያን በግደጦርያ ግዛትም አሁንም ያስፋው፤ ከፍ ያደርገዋል እንላለን። ጦቢያን ያነሳ ክብርነትም ብቻ ነው፤ ያልደገፈንን ረተተው፤ ከግሪክ እሴት ጋር ተጋዝው፤ ወትያዋሰና የየሱስ ጫካ ሰያፍ አሸራክሶኩ እዚህ ሰላደረሱን እግር ከፍ ያርገዋል፤ አለሁልህ ይበልጥ፤ መቼም መላክተኛ ነዎትና። እኛም ስለሰዎች በኩል በመሆን በፀሎትና በምላሳ እንገኛለን።

«ምድር የጦቢያ እሴት ደስ ብሎታል። በጠም ያመሰገናል። የሰዎች አላግና "ብላን" በመረዳት እንደገና ልቢ የታየውን ስጠቅመዎ በደስታና በክብርት ነው። የጦቢያ ልጅ ታሪክ (ቤተእሴት) ከባቶችንና ከቅድመ-አያቶችን ሲወርድ ሲዋረድ፤ በደጋጌ ጥናት እንደደረሰንበት ይሁዳ ዋና አባታችን፤ የነገር ግንደ በመሆን ከዚያ የነፍስ አባታችን አብርሃም ሲዋለድ ደግሞ ያሕቶብ እያለ ዘልቶ፤ ዘረ ይኸው የተራባውንና ባለም የተዘራውን፤ እዚህም ቅድስት እየረሰለም የተሰበሰበውን የሰራላል ልጅ ሁሉ ሁኗል። ይህም ሆኖ መሴ በትክለም ሆነ በመልኩ የጦቢያ ነው። የጦቢያ እሴት መልክ ነው የነበረ ይባላል። መጥሪያው የመረከዘ ታሪክ ነው። ሲሉ የሆነ ነገር ርሳዩን ነጠቀው፤ «እያ ተበጁ፤ ገና ለገና ምናሄም ቢጊንን ለሰዎች ብለው ለላ የመገት ዘርፍ እንደደረገ፤ የመሴ የዘር ስራ-ግንድ ይሁዳዊ ለይደለም፤ እንደኛ የተገረዘው ባርባ አመቱ ነው፤ ግብፅ ነው የነበረ፤ ይህም ሆኖ ጥቅር የመሴ ግሪክ እንደ ራሱ

መሴ ለልንበረም። "ከድጤ ወደግጤ" እንደሉት የፈላሽን ይሁዳዊ ለሰላምን ለግረጋገቱ ሰወች ለላ ሰዎች ታሪክ ከሰዎች ሲፈጠር ታየ። ከመንግስት ቤት የግሪክ ግመልክቻ ይቅርና ደብዳቤም አይጠልም፤ የምንጠቅበትን ተደዱ እስከ አይጠረጥሩም ግን።

«እህ! ምን ላይነት ያልሰግሁት ወጥታ አስነሳህ፤ ያልከው ነገር መጥሪያ የተመረከዘ ነው ብለህ?»

«ከመሀከል ላይምክ ግድበሰሰ ጥልቷል፤ እነሱ የግሪክነት ጉድና የሰዎች ይባላል፤ የግሪክነታቸው የለም። እስከ ግን እንደህ ያለ ታሪክ ሲያስነሱ ጠግግ ብልት ነው የግሪክነት፤ ከዚያም ይጠቅሉ። ዘራረፈው ይወነጅሉታል። የነጦችን ያህል መዘረፍ የለመደበት የለም።

«ብጥለው ገለጠዋል፤ እሉ ከትግል ላይ የደከመ ሰው፤ ምን ይባላል ይኸ፤ መገት ከመጡ እረታቸዋለሁ፤ የመጥሪያ መገት ከሆነ፤ ግዛቱ ላይ ባሪያ ያልነበረ እሉ እንደ፤ ይህን ሀሰት ትብላህ? ያኔ ያልተነካካና ደም ያላዘነት ነፍስ ይዋራል... ግን ውብ ብለህል፤ ይኸን፤ ቅድሳን ከግሪክነት ሽግግሩ ጋር የምናግራቸው ይሆናል፤ ከልህነትም እዚህ መዝገብ እናወጣለን።

«በል፤ ያዝ እንግዲህ፤ ለላውን እንገፋ! በል!

«የጦቢያ ልጅ ወልደትና ዝርያ ከብኩ ያመጣል፤ ከሰራላል ንጉስ ሰላምን በንግስተ ሰባ አድርጎ ተደግፎ ምንደላክን እገር መጣያ ሰርቶ፤ ምንሊክ ደግሞ ሲረባ ከዚህም ከዚያም ልጋም ያሳስበና እኩላጤ ሀይለሰባሴ ድረስ ጦቢያን ባንድ አስተዳድረዋል። የሰራላል ልጅ ሽረት የመጣ፤ በግልጽ የሆነ፤ አሁን በመንግስቱ ሀይለማርያም ነው። ገና፤ ረታም የነገሱትን በመሉ የክርስቲያን ስጦት ስለፈታቸው ቅድረትን ከኛ ሰርተው፤ በግብር ግን ከኛ እርቀው የወጡ ሆነው ታይተዋል። መንገስና እሴት ለልመናም።

«የሰራላል ልጅ ለሰተዳደር፤ ለመንግስት ሰራ፤ ለፍልሎና ብሉም ለሌላው ጥበብነክ ነገር ሁሉ የተሰራ ነው። አምልኮትን በካዳ፤ የጥበብ ነገር አያጣውም። እኔ ቲድሮስ የቋራ እሴት ልጅ ነኝ። የጥናው ፈላሽ የዘር ጋን መገኛው ከዚያ ነው፤ ቋራ። ከሰለጥን በኩል ለይደለም ይሏቸዋል፤ ገና የሰው ፍጥረት ሁሉ ከሰራላልነት ያሳነሳው ነገር የለም። በደህነታቸው ጠልተዋቸው ነው እንጂ እሴት ለቲድሮስ በጠም ቅርብ ነው። እናታቸውና አባታቸው ክርስትና በተነሱ ሰዎች የተሰወጠ እንጂ። ሰግ ከንደ ያጤ ቲድሮስን እሴት ምልክት እንተ እንደት ታብራራዋለህ?»

«እያ ተበጁ፤ አሁኑ ነገር አመጤ፤ የሰዎች ፍልሰና ደግሞ

እንደት ብሉ፤ በየት አድርጌ አደራዎን?

«እንደት አጠያየች ታጠብቃለህ? የዘር ግንደቸውን መቅጠር ትችላለህ እንደ? እኔ የግጭትህ በምልክት ተነስቼ ነው! በርሳቸው የወደያ በስቲያ ይሁደት የምትባል ግንባት ነገ-እስራኤል ናት፤ ምድረ ክርስቲያንን መድረሻ አሳጥታ፤ የግሰበሰብነትን ቤተሰብን ሁሉ ስንት አቃጠለች፤ ቴድሮስም ቢሆኑ በትክክል እንደያ ነው ያደረጉት፤ ግና ተራኪው ብዙ ነገር ጨምርባት፤ ብዙ የግብራ ነገር ይቀረዋል። ግንባት ይሁደት ግን፤ የክርስቲያንን በስራኤል ላይ ፈርሻት ለግብረድ የገዢ መላክትኛ መሆኗ በጣም ግልጽ ነገር ነው» ብለው ደምፃቸውን ገደሉትና፤ እንደግሽ ክሸክም ቃጣቸው፤ ነገራቸው መፃረን እንደቆም የግድረግ መላ። «የሴት ብርቱ፤ ታሰኛለች አንቱ ደባላለ። ሴት ስትቆጣ ጨካኝ አይደለች፤ እገዢ ከመረጣው አውቅበታል! ጨፈጨፈችው» ብለው፤ እንደገና እዚያው ላይ ደምፃቸውን አገኝተው፤ «ዋናው መረጃ ስጧ ነው፤ ከዚህ ይገባዋል፤ ወይም ይህ የስራኤል ስም አመጣጥ እንደት ነው? ብሉ መጠየቅ አይቀርምና የዚህን ግብራሪያ መፃፍ ወረቀትና ጊዜ መገደያ ነው፤ አታስገባ። ያዝ እንግዲህ! «ከዚህ በመላብ፤ የስራኤል ልጅ በጦቢያ አገው በግሳል ነገድ ስም፤ ያባቶችን ቋንቋ፤ የነአብርሃምና ያቆብ...» ብለው እንደገና ደምፃቸውን ወደዚህ ቀኙት፤ «የናት ሆድ ሹንገርገር፤ ይህን የያዙብ ወንድም ነው። ግና ያብርሃም አንድነት በነሱ አልታየም። እስራኤላች አብርሃምን ጠቅሰን ያቆብን እናነብታለን፤ ደባት ሌላ በመሆኑ አንጨምረውም። ይህን የያሰር አረፋትና የሌላው ሰው ዘር ሆነ። እስከሞቱ ከያቆብ ይልቅ ደባትን ያከብራታል።...በል! ዋናውን ቅም ነገር፤ ያዝ እንግዲህ!

«የጦቢያ እስራኤል ያብርሃምንና የያቆብን ብሉም እነሱን የተከተለ ሁሉ ቋንቋ፤ አሁንም መቶ የተነሳውንና የስራኤል ልጅ የግናገረውን እብራይስጥ፤ በዚህም የተፃፈውን አራት ዋና በግድረግና የህዝብ አውራ በመሆን ዋር፤ በዝቶና ተባዝቶ እልፍ ሲሆን አይተው የቀነሰት የክርስቲያን ወራሪወች ጦርነት ገጥመውት ብዙ አለቀ። በጣም የበረታ፤ በላም ያልነበረ ጦርነት ነበር ደባላለ። እኛስ መቼም አልደረስንበትም፤ ደባላለን እንሰግለን። በጦርነትም አገው እስራኤል ሁሉ ተጠቃ፤ ብዙውን በመስቀል በረከት፤ የዚያ ምልክት የክርስቲያን አግኝ ሁዋ በድፍን ጦቢያ አገው እየተባለ ይገኛል፤ ከግረኛ ይልቅ አገውኛ ለእብራይስጥ ይቀርባል። በጦርነቱ ቢጠቃም፤ እምቢ ብሉ ያልተለወጠው ይኸው ዘረ ፈላሽ የግሳልውና ያባቶችን ሀይማኖት

ጠብቆ፤ በሀይማኖት እንደብረት ፅንቶ የቆየው ነው፤ እዚህ የመጣነውና ለመምጣትም መንገድ የተዘጋበት። ፈላሽ የግሳልው አጠራርም ከዚያ ጦርነት ውድቀት የመጣ ሲሆን ነው። ከገው መላየትን፤ ወገድ መባሉንና ከእርስተ-መረት መነቀሉን ያመለክታል። አላምንላቸው ሲል ፍልስ፤ ፈላሽ ብለውት ስምም፤ ስድብም ሆነ።

«ባገውና ባግሮች መሀከል በተደረገው ጦርነት በብራይስጥ የተጣረ የአራት መፅሀፍ ሁሉ ለክርስቲያን ከመነው ጋር አብሮ ብሉም ከወራሪው እጅ እንደገባ ቀረ። ስለሆነም በሀይማኖት የፀናው እስራኤል ሁሉ በቃል ያጠናውን፤ ከሰውሰው በዋና ከሀፍቱ ለትም አራት በግእዝ ተጠረዘ። ከዚያ አገውኛ ቀርቶ ግእዝ የእስራኤል ቋንቋ ሆነ፤ ተመረጠ። ዛሬ፤ ይኸው፤ ከሞት የተረፈው የስራኤል ልጅ በየኪሱ ሳይቀር መዝሙራዊዊትን ደዘ አቤት ጌታየ እንዳለ እዚህ ለመድረስ የጠቃም አለ፤ ብዙው ግን አሁንም የግን የመጨረሻ እርዳታ ይጠብቃል። ነገር ሁሉ ወደግእዝ ሲተላለፍ፤ ከዋናው የእብራይስጥ አራት የተተወ ወይም የተረሳ ነገር የለም። የቀረ ቋንቋው፤ እብራይስጥ ብቻ ነው።

«አሁንም እንደሆነ፤ የጦቢያ እስራኤልን እንደግርሳት የግያንገበግበው የዋናው መፅሀፈ-አራት በቤተ-ክርስቲያናትና ገደማት መቅረቱ ነው። በእጅ ለግድረግ ታክቶን ቀርቷል። ክርስቲያኑ ሁሉ የኛን እቃ እንደመንፈስ ያየዋል፤ አያነሱት ቋንቋው አይገባቸውም፤ እንደይከፍቱትም ይቀስፈናል ብለው ፈረሱ እንደሞተበት ያወላያ ጊዝ ተከድዋ እንደተቀመጠ የታወቀ ነው። ከፊሉም ያይጥ መጫወቻ ሁዋ ሳይጠፋ አልቀረም። ያለውን ግን በውቅ፤ በታ-በታውን ለመጠቀም የኛ አላማ ሲሆን በቸር ከመጣ ለዚህች ትድስት አገር የመንፈስ መጨመሪያም ይሆናል ብለን እንገምታለን።

«ጌታየ፤ ሆይ! የመግግታችን ምልክት መቅደሳችንና የመላያ ጠላቶችን ቤተእስራኤል በግለት ሰውም የስራኤል ልጅ እየተባለና እስከዛሬ ሳይጠፋ? ያ ሁሉ ጦርነትና ሞት ሲወርድ ያልፈረሰ መቅደስ! ሌላ ዋና ምልክት ነው። ፈላሽ ቢሉንም፤ መቅደሳችንን በመጠበቅ ስደባቸውን ከጉዳይ ሳንጥፍ እንደሰው ያለ አጋኙ አግኝተን ፈላሽ አቅብሉን እስራኤሎች ነን በግለት ያለም ጠሀፈ ሁሉ አስተጋብቶልናል። በኔ ገጥ አንድ ስህተት ሆኖ የታየኛና በሰዎ እርዳታ መታረም ያለበት፤ ተግሮች በመሳሰሉት ሰውን በመስጊዳችንና በመንደራችን ስም መጥራት መቻቸቸውን ነው። ቤተእስራኤል መስጊድና መንደር የግሰራበት ክብብ ሲሆን፤ አግኙ ግን እስራኤል ሲባል ነው የዋረው። ከኛ መሀልም ቢሆን ራሱን

ፈላጊ ግለቱ የልግድ፣ በቀልድና በተረብ ተገብቶ ተርቶ ነውና እንደያ ነው። ይህም ገብቶት አሁን እያረመ ይገኛል። የገግ ነገር ተሌ ከልጣሉት ሺታው ተሌ አይጠፋም፤ ብዙ ዘመን ይበክዛል። እኛም ተበክን ኑሮ ነው።

«ሰጥ እንድ ከንደ!»

«ምነው? አያ ተበጽ።»

«አይ ወደያ... ሆኖ ብየላክ ነው! አንድ ነገር ከልቤ ተጣደ፤ ይህን ልጥብኩ ብዘህ?»

«ምን ሊጠቅሱ ፈለጉ? ወገን?»

«ወገን ይበልህ! እስከም፤ ከወደህ፤ በጣም ከመሽ የመጣ መዘዝ ነው። ግራኝ መሀመድም ትላንትና ነው መቢያን ከፍሉ ያሳመነው፤ እኔግ፤ ከልቤ ሳይ፤ ወላል ብሎ የሚታየኝ ነገር አለ»

«ይናገረትና ይለይለት፤ ደግሞ ሰው በሌለበት!»

«ሰው በሌለበት አትበለኝ፤ ለንመዘገበው መሰሉኝ?»

«መልካም፤ ያልረባ ጥቅሽ ከሆነ ሰው ሳይሰግ እንጥለዋለን ለግለት ነው፤ ተቤ»

«ክርስቲያን የሚባል ነገር የመጣው ከክርስቶስ ጀምሮ አይደለ? ከዚያ በፊት የነበረ ክርስቲያን ኑረል ብዘህ?»

«አያ ተበጽ፤ ከመፅሀፍ ቅዱስ ውስጥ አንድ የግድቀው ዘለላ አረፍተነገር የለም። ግና፤ በታሪክ ገጥ ከፍት፤ ይሁዳዊነት - ከይሁዳ፤ ክርስትና - ከክርስቶስ፤ እስልምና - ከመሀመድ፤ ሌላ ሌላውም ለዚያ እምነት ከቶመለት ሰው ጥት በሂሳ የተፈጠረ ነው በባለ-ይመስል። ተመሳሳዊ ሰዎች ይመስሉኛል»

«ልክ ነኝ፤ ነው፤ ልክ ነው የተሰምኩት፤ እንተ ያልከወም ትንሽ ይታረባል፤ ሰው ይመስላል ግን አትበል፤ የሚልከው እግር አይደል! መቸም፤ አያ! ልክ ይመስላል ነው። በየሱስ ነው ክርስትና የተጀመረው፤ የሰው ሁሉ የመጀመሪያ፤ አይነታው እስራኤል ነው፤ ፈትም የነገርኩህ ነው። እስራኤል ያልሆነ ነገር አገልፍ ከንቱ፤ የግደህን ነገር ነው።»

«እና? ይህን-ይህን ጥቅስ ወ ነው የሚሉኝ?»

«ውብ ነገር ኑሮ፤ ይህ አመደም ነጭ ሁሉ የጥቁር እስራኤል የለም የሚል፤ የት አባቱ! ድምገኝም ሁሉ፤ ለዚህ ደግ ሰው (ቤጊን) ደስ እንደለው ለግልበም አሰቤ ኑሮ፤ ከያዝነው ታሪክ ጋር ግን የግር መጣና ግራመጃ መሰላል የለለው ሆነ። እንተ! እየነደደኝ፤ ቁጭቱ ይመጣና ከንጌሌ መሸም፤ ሆዴን ግረህረህ፤ መፍረሽት፤ መፍረሽት፤ ወይኔ ያባ ልጅ፤ እንደህ ወደግታ ነድጃና ተታጥፍ ልጥቅ!» ሲሉ፤ ትንሽ ሳት ቢጤ ቢፈታኝ ተመሳክቶ፤ ከንፈራቸውን ፈርቀት እንደግድረግ አድርገው በይናቸው ሰለሉኝ፤

«ምን ወደህና ወደያ ሆዴን ደዘ ይንፈረፈራል? እራቴ! ተንፈት ፈት፤ የኔ ንዴት ደስ አለው? የልጅ ነገር! እንተ ጥቅት መቸ ይገባህል፤ ተሌተሌ ከላሰረዳን ነጮች ባፍ ከፈት እየቀደመ አስቸግረውናል። ነገራቸው ሁሉ ዘጥራ ነው የሆነብኝ፤ በንድ በኩል የሚሰረትና በሌላ በኩል የሚያደርጉት በጣም የተለያየ ነው፤ ምን አለብኝ፤ ሳት! በልእንድ፤ ሸረ ምኑ ነው ያሳቀህ!» ብለውና የተቸትን ተቸተው፤ የሳትሀብትን ለግወት ቋመ። ፈታቸው በረድ ልመጥ፤ ከንፈራቸውን ፈርቀት ከፈት አለና የታቸው ከንፈራቸው እንደመሸከፍ፤ እንደመዘለ ታጣው። በጭር፤ የፈታቸው ሁኔታ ከሚከሸግረው ወደዘር የሚወጣ ታል የሚጠብቁ መሰለ። በንባ የወገን አይኔንን እንደግተርኩባቸውና ንግግን የሳት እስትንፋስ እንደጀበው፤ «ተቤ! አሁን ምን አለበት ቢተውኝ፤ እንደንዴ ሆኖ ብሎ ይሳታል፤ እስከም ሁልጊዜ ሳት ጤና ነው ይላሉ... ግለፍ አያውቅም?»

«በቀም ነገር ደህና ሰው ብየ ጋብዝና አስመጥቶ? ሆኖ ብሎ ከሚደ የሚሰት፤ እብድ፤ አሊያም በእብድ ጌዳና ሊገባ ሽገን ያደረገው ይህን ይሆናል። አበድኩ በለኝና ወረቀቱን ጠቅልየ ቤቴን ልሂድ፤ እ-ም-ላ-ክ-እ-ሱራ-እ-ል፤ አታወርደው አስደንጋጭ ነገር የለም! ሳትህ መጣራት ያለበት ነገር ነው፤ ሳት ጤና ቢሆንም የውነት መሳሪያ ግብጽት አለብኝ!» ሲሉ፤ አሁንም እስትንፋሴ በሳት እንደተያዘ፤ «ሰው ወገን! እንደንድ ነገር ይገርመኛል፤ ዝር ከልጋም ይሰባል ብዘን የል፤ እኔ ጤ/ግ ምናሄም ቤጊንን ብሆን ግሮ አሁን ከያዝቶና ሊጠቅሱት ሞክረው ለመተው ከፈረደበት ሀሳብም በመነሳት፤ በርግጥ ቤተእስራኤሎች ያለጥርጥር ይሁደያች ኖቸው ብየ ያደባባይ አዋጅ አውጆ ነበረ»

«እንዴት ባለ አግረኛ ተነስተህ ነው ለዚህ አጭርና በጣም ቀልጣፋ አዋጅ የጠቃህ?»

«ልነግርያለ፤ ወደዚያ እየመጣሁ መሰሉኝ፤ ቀዝቀዝ፤ እረጋ ይበሉልላኝግ!» አልኩ፤ ይኸኔ ገጠመኝና ትንጠጥኪቸው፤ ሰቸኩል፤ እሳቸውም እንደያ ነው የሚሉት። ባልተከሰቱባቸውም ሳንድ ጊዜ ምት ሆነኝ። ብልገናም እንደሆነ አውቀዋለሁ፤ ግና ለእምነግባቸው ምንም አይደል።

«በንደንድ ነገር እንዴ ከንዴ የሚሰት ይመስለኝ ነበረ፤ ሁሉም ያው ሁፃ ነው ያገኘሁት፤ እስከም እስራኤሎች፤ ልክ አንድ ናችሁ። ይሁዳውያን በመሉ ለግለት ትንሽ ቢያጠግኙም እስራኤሎች ግን የትም ይሁን የት፤ የሆነ ሰው ብዙ ሰው የሚያስደንቅ አሊያም ልዩ ቤ ጠራ፤ ይንጣም፤ ይቅላም፤ በግድ ይሁዳዊ ነው ይሉታል፤ አደስ ነገር የፈጠረ፤ የሳት መሪ፤ ዝነኛ

የሥርዓት ሰው፤ የታወቀ ጋዜጠኛ፤ ለላም ላብዛኛው ያልመለሰ ነገር የሰራ፤ የኛ ሰው በይሉትም ገና ለገና ሰው ሲጠራ ይሁደ ነው? ግለት ልምድ አለባቸው። መላሹ አይደለም ባለፈ፤ ወደጥልቅ ምርምር ይገባሉ፤ ተመርምሮ ፍንጭ ከታጣ የለም ይሁደዊ ነክነት ያለው መሆን አለበት ግለት ገደባቸው ነው። ይህም፤ ክርስትና ይነሳ፤ ለላም ነገር ይሁን ምንም አይደል። ከሮኔል መሀመድ ጋደረ፤ ሰሞኑን በግሪካዎችና በሰራሌቶች ላይ በመረከባቸውና በመዘታቸው፤ እንደህ ያለ ድፍረት የያዘ ሰው የሆነው ቢያንስ በናት ይሁደ ቢሆን ነው ብለው ይገነዘባቸው ገብተዋል፤ እናት ሲባል ደግሞ ዋና ነገር መሆኑን አይርሱ፤ የየሰላ አባት አወቃቀቁ ቢሆንም ይሁደዊ መሆኑ እናት ጠርታ በመታወቂያ ነው ግርግ። ስለሆነም የይሁደዊነት ዋና መመዘኛው አባት ሳይሆን እናት ናት፤ በሴት ላይ የሆነ ያልሆነ ስለሚደርስ ብሎም ወንድ መድረስ እንጂ መወለድ አይችልም ከግራ መለበም ይመስላል። የነጭ ሰው ብዙ አይያዝዎት እንደሆነ እንጅ ብዙ እጠራለወት ነበር፤ አበበ ቢቂላ ጋሳ ነው (አርሞ ብላቸው አይገባቸውም፤ እሳቸው የሚያወቁት እንደህ ነው) ገና የቤተእስራኤል ጋሳነት እስካሁን የተነገረ ነገር አይደለም፤ በግልፅ የሚታወቀው ብሎም እስካሁን የተነገረው በትግረና በድፍን ጌንደር ብሎም ከላስታም ትንሿ ያመጣል ነው። ገና አበበ ቢቂላ ለብዙወቹ የገድ ረሳሽ ነው። ስለሆነም የሰዎ መወከት አገል ነው፤ ጠ/ሚ ምናሄም ቢጌን፤ ይሁደ ያሳሉት አለም አይገኝም። ይገባቸዋልና አገል ተወክቶ ብዩ ነው መሳቂ። አገል የወረቀትም መፍጃ ነው። አልኩ ሀይል መፍጃ ብላቸው አምባገቢ እንደምንፈጥር ስታያች። ለመከርከሚያ፤ ደግሞም ወዋታ አሳመርኩ የግለት አይነት፤ ሊቀ መንበር መንግስቱ ሀይለግርግምም ከቀናቸው ይሁደ ይሆናሉ። አልኩ፤ በዚህ ፋታ ገን ስህተት መገባቱን አውቂዋለሁ፤ ተስቶኝ የወረወርኩት ወዋታ ነበርና በጣም እንደሚመብኝ ረደባቸው። እንገታቸው ጠነን፤ አይናቸው ከጠረጴዛው ጠርዝና ከገደግደው መለያያ ገድም ላይ ትኩር አለ፤

«እራሱ! ያንተ ወዋታ! የሀይለግርግምን መንግስቱ ያህል በሰራሊል የተከበረ ግን አለ? ከሞት ይጠብቅታል አሉ፤ እንደአጤ ሀይለገብሲ ሰሎሞንነትን ስላሳወጁ ይሆን? ያንተ ወወት! ቤተመንግስት የገባ ያው ምንጊሁም ሰለሞን ነው፤ ቲድሮስን አሳየህም፤ ሰለሞንነት የለውም ቢሏቸው እየረሳሉም እንደወፍ እንደላጡ ገና ለገና ከእንግሊዝ ጋር ደብደቤ? ደምገደቤ ቢሉት ልክ ይሆን ነበር፤ ታዲያ ቢፃፉ ነፍሳቸው አለፈች፤ እንደርሳቸው ብላንግ የጠቢያ ባል፤ የየረሳሉም እራሳ፤ የገብርየ

ከንድ፤ የመድሀኒያለም ባሪያ ብለው መረከባቸው ጠቢያ ሲቀናሳቸው ተጥሎ ወደየረሳሉም ለመሸገር ነበር። የሀይለ ግርግም መንግስቱን ያህል?... ግንገስ የሰላሲ ከሆነ ግርግም እናቲቱስ ምን ይሳናታል። ይህንም ለተረብ እንተወወፍ የሀይለግርግም መንግስቱን ያህል ቢንከባከቡን ኑሮ የትና የት! አገር አግን ሆነ ግለት ነበር። የእስራኤል ነክነት በይዋር ነው ነፍስ ጠቃና እንክብካቤ የሚሆነው? እንገዲያ የመንግስቱ ስራ መስክብ፤ ገና ዘብና ነፍስ ጠባቂ እስራኤል። የግታ ግታ በሰጋ አንቅርጥም፤ «እህያ ቢራገጥ ጥርስ አይሳበርም» የተባለውን ተረት በግልጽ እያየሁት ይሁደዊ አይደለም ይለኛል! ይልቅ አገል ጥቅስ አምተህ ሀሳቤን በመሉ አሳገኘው፤ የመንግስቱ ሰሎሞንነት አልጋው ሲጠና፤ ቅባ ቅዱሱን በግልጽ ሲቀምስ የሚታወጅ ይሆናል፤ አልጋ ጠና የሚባል ያኔ አይደል! እስኪያ ድረስ ደግሞ ስላሲነትን አትርሳ፤ ከነዚህ ሰባት ስላሲነት ከምትሏቸው ሰወች የትኛው ነው የእስራኤል ዘር? እንደ ዋና እስራኤልነት ነበረው ይለኛል።

«የምን ሰላሲ ነው የሚያወረት?»

«ያስተግረን የደርግ ከድረ ነው፤ ይኸ ላንተም ጠፋህ! ላንተስ ያው ደርግ አይደለህ፤ ተግረ!» ሲሉ፤ በውነት ከሆነ "ከድረ" የሚለውን በይጠሩ ኑሮ የምረዳቸው ነገር አልነበረም፤ ስለገባኝም «እያ ግርክስ ይሁደዊ ነበር» አልኳቸው።

«ስሙን ደግመህ አስደዘኝ!»

«ግርክስ።»

«ልክ ነው የተጫወትኩ! አንድ ጊዜ ያስያዙኝን የሚገባ ወዋታ አልረሳም። ይኸን ወወት ያነሳሁት መንግስቱ ቢሆንም ስላሲነትን አሳጣውም፤ ስላሲነትን ደግሞ እስራኤልነት አያጣውም። ስለሆነም «ሞአ አንበሳ ዘእምነገደ ግርክስ (ግርክስ ለግለት ፈልገው) ቢለው ልክ የሚመጣ ይሆናል። ዘርዘር ከእስራኤል የሚመጣ ነገር የለም ያልኩህ ለዚህ ነው። ሀይለም ቢሆኑ ቀስ በቀስ... እንዲያ ነው ያደረጉት፤ ያንተ ወዋታ ድንክርክር ነው፤ በል ይልቅ ወሀ መሳይ ከፍየ ልምጣ! ለሽግግሉ ፊኛ መቋጠር የማይበድ ነገር ነው፤ በየት በኩል ነው የዚህ ገንደ (መደዳ ሲት) መወጫውና መገቢያው?» ብለው የተቀመጠበትን ሞላሳ የህላት ሰው መቀመጫ ወንበር ለላቱ ሲንፈቀቁና አልፈደቸው ሲል፤ «ድል ስራ! ሳንድ ሰው ይህን ያህል መደብል! ከነገረቀደም ከርፍራፉ (ጠረጴዛ) ለግብ፤ ከባዶው አይገፋ! ቢሆንም ደግሞ በየሰው መርጥ ልክ አንድ ባንድ፤ ከፈት ከፈት አድርጌ ቢሰራው ምን ነበረበት?»

«ለብዙ ሰው ከተሰራው መቶሜ ሳይ የተቀመጠበት እስከ ነጽቱ፤ እባ ዘራፍ!»

«ያንተ ጨዋታ! ቡና የጌጠጣው ሰው በዝቅበት ነው ከሳጣው በታ ይህን ሲገጥሙልኝ የዋለው? የደህ መጋጃ በረቱን ያህል ሰፋቱን አታየውም! የነጋዴ መሳ ጠፍቶኝ! ምን በል! ነገር አልሳትኩም።»

ከደረታቸው ገፋ፣ ከወገባቸው መታ፣ ከመቶሜቸው ቀረሁ አስኝተውና እጃቸው ተንገዝቶ መ። በር ፍላጋ እምባሉሉ ታጅ፤ ለግረሰቱት እርዳታ መሳገጫና አለመድረሱን ሲረዱ ለባ ጣታቸውን ቀሰረው፤

«መክፈያው በዚያ ነው መሰል? ነው ብለህ? ነገረግ ከወሰጥም ያሳስታል፤ የሴት መቶሜና የወንድ መክፈያ የግባል ተበጅቶ! ፍ! ልጅ፤ ፍ! መምጣህ አልቀረም፤ ከሴት ገዢ ሳተረቱ፤ እንደ ነጭ ቂጥ እንደትይዘኝና እራ ብላ መሳቂያ እንደትሆን፤ ነገረሰ፤ በሰርጅታ ጋንጃ ብለው የግጥሉ፤ ሴቶቹ ፍቸው ብለው አስፈራርተውናል። ጥልቅ ከተረፈው የሴት መንጋ ይህን ያህል ጥልቅ መሳ መመሰል። ፍ! መቸም፤ «ከልጠረጠረ ይመነጠረል»፤ ለሁሉም ፍ!» አሉ፤ ያሰጠጠውን ወረቀትና ብርሕ እያንከላጠኩ ነበር የዘገየሁባቸው። በገራ በተኝ ብለው በደንብ አጠርተውና ተመሳክተው ገብተው፤ የፈጅቱን ጊዜ ፈጅተው ተመሰሰው ወጡ። «ሰግህ ከንደ! ያንደንድ ነገር ሁኔታ በጣም ይገርማል፤ ቅድም ያልከው ነገር ነው፤ ከዋናው የመቶሜ ክፍል ይልቅ የሽንጌው ቤት (ሽንት ቤት) ጥደት ይበልጣል። ሲመቸ፤ ከጆርባዋ ሳይ አፈፍ እንደልክሳት የጭን ከብት (የጋግ ከብት) ፈተት ብሉ ነው የግድርደው። ራቴ ሆዴ፤ እንደንድ ነገራቸውና ስራቸው በጣም ልክ ነው። እንደግዴው፤ እንደነፋሻው»

«ተቤ፤ ስለምን ነው የግድርደው?»

«አይገባውም? የሆድ እቃ ጓዝ መጠያው እንጋዳ ግለቲ ነዋ፤ ሽንጌ ቤት አሳግራወች ፍቸው።» ብለው ጨካኝቸው በጣም ቤቱን አቃወረው። አውቶቡስ ጣቢያ ያሉ መሰለዎት? ልሳቸው ታየኝ፤ ግና ሌላ ታሪክ ወስጥ ይገቡና የምንቀመጥበትን ጊዜ ስለግድርደውት አይኑን ያፋሰሰብንን ቡና ቤተኝ ሁሉ፤ ዘራያ ፈገገታ መገቢው ልመሰስ ስቃረብ ሊያናግረኝ የፈለገ እራሱን ደፈኝ ወደኛ አስቀድሞ የዘረጋውን የተኝ እጅ ጣቶቹን ወደመደፉ መትቶ አናጠረ፤ አይኑን ፈጠጥ አርጌ፤ «ፈላሻወቸ?... ልክ?... አልተሳሳትኩም አይደለ?» አለ፤ ሳለመደ የሰራሊባዊያን የንግግ ስልት ሲበዛ ገልበት ያነሳና ብሉም በኢትዮጵያውያን ትሁትናና አክብሮታዊ አቀራረብ እንግር ባለሀበት ቀም! ያሰረዱ ያሰረዱ።

አደስ አልነበርኩምና ያ ሄሬያ መሰል አቀራረቡን ቸላ አሳልኩትም፤ «አያ፤ ልክ ነህ!» አልኩት። የኔ ድምፅ ለሱ እህል ከነሰው ሰው የወጣ ነገር ነውና፤ የታሌ መድከም በተናገርኩት ሳይ የተጠራጠርኩ መሰለውና «አይደለም? ምን?» ብሉ ጣቱን ገራና ቀኝ ዘዋወረው። በርግጥ የጥቅስ ቋንቋ ነው፤ የትኛው? ምን ለግለቱ? እንደ? ወደቱ? ስንት? ሌላም ሌላ ጥያቄ ነገር ተኪ ነው። ሆኖና፤ ከትክረት አልቀጠርኩትም፤ እንደሱ በሀይል ባይገራም፤ ድምጩን ከፍ አደረኩት፤

«ልክ፤ ልክ ነህ!»

«ስንት ጊዜ ሆኖችሁ? በሰጥኑ አፈሳ ነው የመጣችሁት?» ስለ፤ እያ ተበጅ ብዙ ያወራን መሰሏቸው፤ «ምን ያወራል? ይህ ደዳ። እፈ አይሰግ፤»

«በሰጥኑ ንሽ (አፈሳ) ነው ወይ የመጣችሁት ነው የግረው»

«እገዛር ያንሰው! ምን አባቱ አገባው? ቅጡትጡ አረብ ይመዘል፤ ይኸ ነው የግደባል፤ ሁሉም እንድ አመደም። እባብ ገላ ሁሉ። የኛ ሲሆን የሰው ከሰው መሳያው ብዙ ነው፤ ደግ፣ ቀይ፣ ጠቅር ያለ፤ ሽምብራ መልክ፤ እንደያ፤ እንደያ እያለ ይለያል፤ እንግዲያ ድፍን መሆን ምን ብሉ ጠይም ነው የግረው። ቢጠቅርገረባ ምን ብለህ ጠይም ነው የምትለው። እነሆ ታዲያ የምታየው ሁሉ እንድ ነው፤ ችኩ። በልግ፤ ሊያበላዝንን ነው፤ ይህ አውታታ!» ሲሉ በሁለት ችግር መሀል ገባሁ፤ ይሁንበት ብዬ አሳቸውን ተወት አድርጌ እሱን ከጆመረው ጨዋታ መደረግ ሳደርሰው እድል ስሰጠው፤ ሀበሽቶ በፍጥነት የግደጠይቁት የመሰለኝን ነገር ሁሉ፤ «እድግህ» ቤትህ? ግረትህ? ደመወዝ?» ሌላም ሌላ ጥያቄውን ከመቻል ጋር መልሸለት ለቀረው ግን ይቅርታ ጠይቂው ወደዋና ስራቸው ተመሰሰን።

«በል፤ እንግዲያ!»

«ክቡር የየረሳሉም መቅደስ ጠባቂ...» ብለው አቋረጠት፤ ድምፃቸውን ገደል፤ ግምባራቸውን የሸሸ ሺባታቸውን መደረሻ ደንበር የመደሰስ አይነት ለባና መሀል ጣታቸውን ገጥመው በበራቸው ሳይ እንሸራተው፤ በከንደቸው ጠረኳዛውን ተደግፈው ፈታቸው ከፈቲ ሊገጥም ቀርቦ፤ «የየረሳሉም መቅደስ አስከባሪ፤ ልጅ ምናም ቤጊን ብንለውእክ ደስ ይለው ይሆናል፤ ሹምን ሲያወድሱት ነው ጉዳይ የግጥሳ፤ ይህን ታስባባው?»

«አያ ተበጅ፤ ቤጊን የስግንብ የደ የመንደር ምስክር አይመሰሉውት፤ ከየረሳሉም አልፎ የትና የት መሰለውት የግድርደውት፤ አጤ ሀይለ ስባሴን ልጅ ሀይል ስባሴ ብሉ የጠራ ግንን ያወቃሉ? እንደሱት ቤጊን ይቅርና ቴወድርሰእንኪ ስንት

ተመኝተው ነበር የሂደት፤ ምኞት ነው የገደባቸው፤ ቢገን ከዚያ
ያለፉ ሰደሆኑ ይቀራሉ።

“ነገር አመጣህ ያንን ጥቅም የነገርኩ አይደል፤ እንግዲህ ተደርጎ የጣህን ባል፤ የየረሳሉም እውኑ ብሉ እንደደገመ የልቡ ሰይሞላ ቀረ፤ እሱን ከዚህ ደርሶ ቢሆን ኑሮ ነጭ እያስፈረመ ስያስገባኝ፤ እኔ ነበርኩ እያስፈረምኩና ወሽሻውን ሁሉ እየቀረጥኩ የማስገባው። ግና የተደርሰን ነገር፤ እገዢ ይሁን ባይሉ ወ፤ እኛን ደግሞ ይበደሉ ብሉን ነው እየረሳሉን ሰላተ ወሮ የቶን። ሌላው የቦለቲካ” ሽርዶደህ ግን አልጠፋኝም፤ ያንተ ትረካ፤ አገል ሸንጌ ነው፤ ቤጊን ሰሪያና ጆርደን ነው የሚወለወ፤ ለባዓንን ወርሶታል። የምንሰጥው ነገር ነው። በውትድርና ያለ የጣህን ልጅ ሁሉ ወላጅን አሳብ አስገብቷል። ሁሉም ነገ በእጅ እንደሚሆን አሳጣሁትም፤ በአለም የተዘራው እሴ-አል ሲበሰሰብ ይቶ አገር የት ብላ የምትበቃ ልትሆን ነው? እያዋዙና ጊዜ እየፈጅ በጅ ግድረግ የነበረና ያለ ልምድ ነው። ደንበር ከሰራህ ግራን አትርሳ። ባለም ያልተገፋ፤ ሳንድ ክብብ ህዝብ ብቻ ተሸብቦ የዓረ መሪት የለም። አንድ አንድ ሲገፋና ሲያገር፤ ሌላው ሲያከበኩብ ነው። በወዋታ በኩል ስታየው ግን አንድ ትገፋና እንደያዝው እርጋ ትሳለህ፤ ውሉ ሲያደር ይረሳል፤ ሌላ አመል እስኪበቅል ያንተ እጅ እንደሆነ ይቶያል። በጣህን ወርሻ ደንበር ግራን አይነት አግረኛ እየው። ከገልበት ያለ ነው ይዘታን የሚያገኘው። በጣህንም ቢሆን መጀመሪያ የበረ ክልክል ሰር ታጭደበታለህ፤ በሁለተኛው ፈልመህ ትተውውና ዝም ብሉ ከርሞ አሁንም ክልክል ትተውዋለህ። ባራተኛውና ባምስተኛው የጣህንጋራህን ጥንክርናና ልናለፋ አሳልፈህ ገምሰህ እህል ትዘዋለህ፤ እንደያ፤ እንደያ እያልክ ልኩህ ሌላ አደስ ደንበር እያወጣ በየሌሊት እያለመ፤ ግና የውነት ከሆነ፤ የሰው ደንበር የለውምና ደንበር እንዳልክ፤ ለመወረሻው ደንበር ሰትበቃ ትሞታለህ፤ ልኩህ አንዱን ቢይዝ ሌላውን ነው የሚመኘው። የመሰረት ወዋታ ያነሳህ እንደሆነ ወትሮ ያ ሁሉ እሴ-አል ነው የነበረ። ከዚያ አልፎ፤ በግብጥ በኩል የመሴን ግረጊያ- የሲናይ ተራራ፤ አራቱን ያናበበትን፤ አረብ ሁሉ የኛ እጅ ነው ሌላ አምሮታል። በሰንት ድብድብ ነው የቀረ፤ የሰጣኛው ነገር ነው። ይህ ሁሉ አልጠፋኝም። እየረሳሉን የዚህ ሁሉ መናገሻና መናኸሪያ ለግድረግ አይደል “ብላ ነ” ታደያ እንግዲህ ቤጊን ግሰሻ አእምሮውን በዚያና በዚያ ክልሰደደው፤ ይህ ዘራያውን ሊቀራመታት ያሰረገረ አረብ ልጆችን አያሳድራቸውም። ክልሉ የገባው ወዋታህ ግን ልጅ ግለት

ክቡር ሆይ

የግንደግደግ ያልከ ጭን 7 ጭን

«НА ЗАТ!

«በል ደላቶ
«የየረሰሉን መቅደስ ጠባቂ የጊዜ ውጥ ደብቃል።

«**АУ-39**» **АНДУН**»

«አሁንም እንደሆነ፤
«የመቢያ ልጅ፤ ሀይማኖትን ለግስጠበት በቀራጥነት ሲገደል
የዋረ፤ ብሉም አራትን የመክፈልት መክፈቻና መውጋያ በግድረግ
ተገደሉውን በፀሎትና በምነና እያገዘ ከእነዚያ እርዳታ ደርሷል።
እየረሰባለም፤ ሁልጊዜ ከኛ አልተለየችም፤ ምንጊዜም በምስራት ነው
የዋረችው፤ ከሰራ-አል ልጅ አልፎ፤ እነዚያ ብቻ ራትን ትገዢ
ወደመካ፤ መደና ዘመር ሲያደርግ በቀር ለላው ጌዶ ሁሉ በታል-
ኪዳኗ መሰረት፤ መውጫና መገቢያ የሆነ በር ሁሉ፤ የሰውን
ቀርቶ የክብት በረት ሰይቀር የግሰራው በየረሰባለም አድግሰ
ትሀክል ነው። ረሳባ ግን... ካፈ አልወርድ ያለ ታል ገጥሞኝ
ተደይኝ ለሞት ነው፤ እስራ-አል በለው።

ተደይኛ ልሞት ነው፤ እስራኤል በሰላም።
 «የጣሪያ እስራኤል፤ አሁንም እንደሆነ፤ ጠር ነገር
 ባዘበትም ሆነ በሰንበት፤ በወሎ መቶ ጊዜ እየረባለም ከፊት
 እድርጌ እንደተሰለመ ነው የዋረው፤ ጣሪያ ያለውና ገና
 የመምጣት ተራ ያልደረሰውም ወደየረባለም እድገት በመባለም
 ይገኛል፤ ወደኛ። ምንጊዜም ያገዛ ራስጌና የመስጊድ ገንባር
 በትዩቱዋ ወደእየረባለም ነው የጊጣለው»

«ይህም እንደ እያ ተባለ»

«ФТД! НЗТ ДС 75»

«ተገልጽ ከንተ ጋር ነን»
 «ያሁኑ ውዋታዎ መሰረተ-አያያዝ... እኔን ሲረዳኝ የደጃፍዎ
 ይሁን የበረቱበር አሰራር ረገድ የመጣው አግግሰን (ነፋስ)
 ለመብላጥ በተፈጠረ መሳ ይመስለኛል። ያውሉ ነፋስን አመጣጥ
 ለብዬ ይተውትና፤ በጠዋቱና በግታው መጋቢያ፤ እንደሆነ
 በሌሊትና በቀን ግንመሻ እምብርት ሰላት አግግሰ አዚራው ሀይል
 ይበረታል። ይህም የግብዝ ወጣታዊ በጥቢቷ ከከብ መውጫና መገቢያ
 በመሆኑ፤ በሀላተኛ ረገድ ያዩት እንደሆነ ደግሞ ከቀጥታው
 የወረር ምታት፤ ብሉም ከዚያ የግፈጠራው መቀት ለቤት ጓዜም
 ሆነ ለትሄኑ፤ ከቅንጫው መፍላት ለመዳን ከምብራት ሸረፍ
 መደረጉ፤ ከምእራብ በኩል ደግሞ መተገኑ ለዚያ ይመስለኛል።
 መቼም ለብዛኛው ቤትን በደጃፍ ሊገባ የግጥል አውራ ነፋስ
 እንዳይፈነቅለው የመጠበብ ነው፤ ታዲያ የኢትዮጵያ በራፍ
 አሰራር የመጣው ከየረባሌም ያምልክ ፍትር ነው ግለትዎ
 የግመሰል ውዋታ ይመቻል? በርግጥ፤ የበግደትን በኩል
 የምከራከረዎ እይሁን ይሆናል፤ እንደሻም!»

ፊት ለፊት ይህን ይህን ለገላገሉ
(ጠላቱን በታያው ቀርተህ) ነው፤ የልጅ ነገር ይህንን፤

ክብር ሆይ

እገዢ ከመጀመሪያውኑ የተለመደበት ነገር ሁዋ ነው። ለየረሳለም ታልዝደን ሲገባ ለሰው ምችት ይገባው ብለህ ነው? እየረሳለምን በምስራት ቢያዋር አውቶ፤ አግግሰን በደቡብና በሰሜን ቢያጠባ አውቶ ነው። ከሱ የፈጠራ ብልህነት የሚወጣ ጉድፍ ነገር የለም፤ ጠሞ የሚታየው በሰው አይን ነው፤ ያም ሰው የመረዳት አቅጦ ትንሽ እየሆነ ነው። መቸም የጠር አሰራር ብልህነትና ትርጉም የተጣፈ ነው። በምስራት ስለህ ደግሞ ትንሽ ሸረፍ፤ ወደቀኝ መታ ያደርገዋል፤ ደጃፍ መታሪው። በትህክል አይነብልህ። እየረሳለምን የመተያየት መሳ።

«በልግ፤ ነገር አልሳትኩም፤ እዚህ ሳይሰ አንተ ስተህል፤ እያሳጋኸኝ፤ የሳትክ ይመስለኛል። በውነት አንጣር ግና እኔን ያስለበምኩ መስላህ ነውና በጣም ውብ ነገር ነው።»

የሰጠኝን የመጠየቅ መብት ልጠቀምበት ከመረለገ ብቻ ሳይሆን በሆነ አጋጣሚ የቤተአሰራሌል ተመክሮ የተነሳ ጭቅጭት በግስታወስና ብሉም ባያ ተበጁ ግብራሪያ እየተደገገመ ሲነሳ ያየሁት በመሆኑ የመጣው ይምጣ ብዩ ተከታዩን የግዝሰሻ (መወረሻ) ጥያቄ አቀረብኩ።

«መልካም ይኼ እንደዚህ ይሁንና፤ ባሉት ልርጋና፤ የምነናና የገደም ነገረው ብጥብጥ ያስነሳል። በብዙ በታ፤ በገደምና በምነና የሚያምን ክርስቲያን እንጂ ይሁዳዊ አይደለም ነው የሚባለው፤ እንደንድ ይህን ያወቀና የተወነቀ ቤተአሰራሌላዊ ሰው ይህ የገደም ነገር ይሸፈን ሲል ለምቻለሁ። ስለሆነም ይህ ለምናሄም ቤጊን የሚፃፍ ነገር ለዋዋቹ ራቦችም ይደርሳልና መዘዝ ያበዘብናል። እንዴት ይታየወታል? ይህን ግንሳቴ፤ ከፃፍነው ውስጥ አንድም በቂ ግብራሪያ እንደሰጠበት አሊያም የሚከላ ነገር ካለ ደግሞ እንደክሉት በግሰብ ነው።»

«ይህች ናት ወወት! ወወት ብለህ ገም፤ ግለፈያ! በጣም ግለፈያ! አንተ፤ እኔ ያንድየ ባሪያ፤ ይህ ጅልና የሚያደርገውን የግያወት ሁሉ እንዴት ተበሽቀጠብኝ? ምን ይላል ይኼ? ሰው እንደሁ ራሱን ከላለው የሚያበልጥበት ነገር፤ እውነት ከሆነም አበሽቅጦ፤ ካልሆነ ደግሞ ያልሆነ ነገር ፈጥሮ ሊላውን ሰው ግራክስ ይወዳል። ደግሞም ሳሚት የተሰራው ጥቂት አይደለም። ብዙ ነው። ገደም፤ ምነና ብል፤ ምን ይመጣል? አንተ! ምን ይወጣለታል? መንጋ በሽቃ ጠግቂ ሁሉ አለች አክሱ፤ አየ በዚህ ውዝፍ ሰራ ሳይ ልታስፈረፈረኝ የምታመጣው ነገር ሁሉ መዘነት፤ ግና አልተወደ!

በሽቃ ጠግቂ።

«በወናናቷ የተሞላች አክሱት አለች፤ መወነን ቢለህ ደግሞ ባዶ መወነን አይደለም፤ ከግብር መያ የመጣ መወነን ነው። ውንንዋ የተሰራው ከተነገረለትና መልካም ነክሪ ያወጣውን የናጫ ገመድ ያህል በልክ ከሚበጃጃሳት ባልትናዋና መያግ እጇ ነው። አግድም በቀጋ የዘራረፈችውና የመጠነችው፤ ስድ የጣደችው፤ እንደያው ያገለለፈችው ነገር ሁሉ እንዴት ስትወነንበትና ስትጠብብበት ብትወል ነው? ያሰኛል። ስሆህ እንደ ከተነሳ ብታበላሽዎም ተመጋቢው ገም ብሉ ያመሰግንሁል፤ የሚገመው ይመስለዋል፤ አለመጣም ቢሰግው ደግሞ አውቀህ ለዚያ ጠገም የተናኸው ይመስለዋል።»

«ታዲያ፤ እንደክሱት ያለ ግብርና መያ ያለው ሰው ደግሞ ከግህበር አይጠፋም። ግህበር ገብታ መጀመሪያ፤ የአድል ነገር፤ የግህበረ የመክፈቻ መባረኪያና ግህበረን ያቀም፤ ብሉ መመረቂያ ተራ የሲ ይሆናል፤ በእጇ የጠላም ሆነ በሰሚሰሚ ባልትናን እንደሰራው እንደምትሰራው ያወቃልና መቸም ወሳኔው ልክ ነበር፤ የግህበር መክፈቻው የሲ ሆነ።»

«ወጡን ከንጅራው፤ ጠላውን ከብርኩ፤ ብሉም ከፍትፍት ፈተ እንደሉ የግእድ ፍትር ግንሽውን ሁሉ ጉዝጊዙን፤ ሰኔሉን፤ አገዛ አጣጣሉን፤ ከገዛ ስር የሚመቻቸውንና ደር መስፈሪያውን ሙሉ ባንድ ረገድ፤ እድሜ የዋጠውን ሴት ከገብገቡ ሴት መቀመጫ መስፈሪያውን ሁሉ ገጥብገጥ ምንም አልቀረው፤ በጣም ግለፈያ አሰኝታ የገባውን የሴት ግህበርተኛ ሁሉ እንሆ! ሰንበትን እንደህ እንደምንወቅሳት ትወነንታልን፤ አቤት ትበለን! ብላ ትቀበለዋለች። ታዲያ የግህበርተኛ ሁሉ አቅል ይሳክራል። መቸም የሆነው ሁዋ እጅ ይባርክ! እየተባለ ብተና ይሆናል። ባለተራ አይቀር አይደል? የላላውን በወል የጠጣ አንደንድ ደህ-ባጋጣሚ እጅ ያጠረወእንኪ ለፍፎ (ለምዋ) ቢሆን ይከፍላል። ታል ኪዳን ስለሆነ፤ ደግሞም በግጣት የተነሳ ካለው ጋር በወዋታና በዝና እንዳይለይ የግለት ትድረት ነውና፤ ልፈፋ ሲሆን ባለሲባዩ ሰውም ከደህው ልመና ከራት ስለሚሸምት መስጠት ባይፈልግም ገም ብሉ ይሰጣል፤ የህብታም ሀብታምነትም ደህው በዙሪያው ሲያገበግበ ነው።»

«ደህነትም መምጫው አይታወቅም፤ ሳይታሰብ ቤት ይታጠሳል፤ ከብቱን ሰሞነኛ ያየር ብልሽትና ለውጥ የወረርሽኝ በሽታ ለቶበት ምጥጥ ያደርገው አይታወቅም፤ ችግር፤ ነገም ለኔ

ከግለት ልምድ ብሉም ድህወን ከሀብታሙ የግብርና መላ ሲባል አጣሁ ብህህ ስትሰፍፍ አጋዥ ይገኛል። ገና፣ ያክሱ ግህበር አጣጧ ያጣጧ የህል ዘር አልነበረም፤ ሌላ የማይለፈና እህል እንጂ ባልትና። የታዘበ ሰው እርሾው ከላግረ፤ ደበው አያምርም ብሉ እንደተጠወተው። ከገቢችበት የሴት መንጋ ሁሉ እንደትእንኳን ሙያ የወጣለት ትጠፋለች። አራተኛ፡ አምስተኛ፡ ስድስተኛ፡ እያለ ፅዋ በተራ ሲከፈል ከንደኛው እንደኛው ግህበር ቤት ይሻል ይሆናል። የግሪመጣው በግለት፤ ደግሞም፡ ተደም የከፈለችው እንደግረላት እየቆጠረች የጸላት ባለተራ ከፋዩዋን ደብላ ስለምታግ ብዙ ነገር ይሸፈናል።

«ደህ ሴት በንጆራ በኩል የሄድክ እንደሆነ፡ ከሊጥ አስተሸሸት፡ ከቡሆ ጊዜ አሰጣጥ ብሉም ከብሴት አነሳስ ጉድለት፡ የመቅ ወህ ምጠናና አጨማመር፡ ከቀደም አጀማመር በኩል ደግሞ ደቂት እመሳካውን ጨምሮ መሰመር ሳይዝ ሲቀር፤ ሁሉም ተነስተው፡ ከሙጌጌ ሳይ የመውጣት ነገርም ጭንቅ ነው፤ ይህን መቸም ተወደ፤ እንደ ተደይዋ ብሉም ተንከሳውሰ ነው የግሪመጣው፡ ታዘቢ በሌለበት የግሪሆንም ነውና ተወደ፤ ለግብር ሲቀርብ ግን እንደያው ልፍጭቅ እንደማለት፤ እንጆራውን ወጥ ልታያይዝበት፡ ልብህ እንደሰበው ተዋህድልኝና ተቀባበልልኝ እባክህ ስትሰው፡ ያንን አይሰማህም፤ እንጆራም ወጥን አይቀበልም፤ የሰራ አካላት ሲሸልቅ አይኑ ድፍን አይደል የግል፡ የጣትህን ሰራና ኪነት የወደደው ይመስል እንደመሻ ዘር ያዝገጥም ያደርገሃል። ከንፈርና ጣት በመወሰድና በማስቀረት መሀል ጦርነት ይገጥማሉ። ታዲያ ከክስቲ ጋር ግህበር የገባች ሴት ሁሉ ከእንደህ ያልወጣች ሁና ትገኛለች።

«ጊሽና ብቅል አሉ መባላቸው ነው እንጂ ያንዱ ሀይል ከሌላው አልተመነም ኑረል። ደርቂት፡ በወግ ተቅልቶ ወህ ግንባቱን ትቶ አሸዋ እንደሰቀረው የጌርፍ ደለል ተከምሮ፤ አለዚያም፡ ከለል ብሉ ግብጥ የግንባ ሆነ፤ ገም ብሉ ተለጥሞ እንደያው ዘግ ብሉ ብርሊና ብቸሪ (ብርጭቅ) ሆኖ፤ የጠርመሰ ሰራ ገመና አይሸሸግ፤ ብርጭው እያለ ገም ብሏል። የህል ለዘውና ዘርነቱ ከምጣዶ ሳይ በዋ ቀርቶ አይደል፤ የግንቦኑ ውጤት እንደያ ሁኗል፤ ከዚህ ወጣሁ ያለው ደግሞ እንደተምበሰበሰ ተንከሳውሰ የግዝለልበትና ጋን የግዝረትበት ጊዜ በደንብ ሳይለካ፤ የግዝለልበት ነፋሽ በታ ተመርጦ ሳይደለደል፤ ሰራ የተቀላጠፈና በጊዜ ከዋኝና የሰራ ጊዜ መታሪ ሴት ለመባል ተዘገቶ ከርሞ ሲከፈት፤ መጠጥ ሆኖ ድርቀት ብቻ ሁዋ መገኘት፤ እንደያ ያለውን ስትጠጣው በሁለት በኩል ነው የግዝባህ፤ ደረት የራሱ

ፍልጠት ይለቅባል፤ በሁለተኛ ገልበቱ በኩል ደግሞ ሆድህን ታር ብቻ አድርጌት ያርፋል፤ ብክናትን ገስቶህ ታስታግባለህ፤ ከቃር ጋር ግን መታረቂያ የለህም። እነዚህ ከን መቃጠል ብቻ!

«ሌላው ዋና የግብር ግስተጋቢያው ወጥ አይደል? ወጥ የእንጅራ ግስፈራሪያ ነው። ግለት ቀርቶ ሴት አስፈራሪ ሁኗል። የነፈትአውራሪ መቅሌ፤ እነነጋድራሰ ቅመም፤ እነደጃዝማች ሳት አከራከም ተገቢ መስተንገደቸውን ስጣላገኙ በሁሉም ቤት በጣም ብሰጭት ይገጥማቸዋል፤ በወግ አልተበራዩም፤ ቅመም ምጠና ያጣል፤ ሳትም ከሞሰብ ሴትና ከጋን ገምባላ ብቻ አድርሰኝ ተብሏል። ባቋራጭና በሰራሰራ ከድስት ይገባል የተባለ ነገር ሁሉ ባንድ ገብቶ ተደውረዋል። ታዲያ እነብርሊና ዋንጫ ሆኖ እየተሞሉ እየተገለቱ፤ እንጋዲው ሆድ ደግሞ እየሞኘ መከራ ሁኗል። እርስበራሰ ለመታያየት እያቃቃተ፤ አሳሳፊ ዘወር ሲል ጉዝጊዙን ገፈፍ፤ ጠላ ተብየውን ደፋ፤ መቸም አርገልኝ የተባለ አሰሳፊ አይጠፋምና ሲሞላ ግፈር የሱ አይደለም፤ ተመልሰ ሲሞላ ሲመጣ እንደህ ያለም የለ፤ ግለፈያ ጠላ፤ ዝግ እያለ ይሆናል፤ ትንሽ ግረፍ የወግ ነው ስትል ግህበርተኛዋ፤ አሳሳፊው በሞቲ፤ አፈር ስሆን ግለቱ የደንብ ነውና፤ ወዋታ እንደህ ሲጠስ በምሳሹ፤

«ጠላትህ አፈር ይሁን፤ እንደህ ያለ የማይቅበትና የተባረከ አሳሳፊ! አየህ፤ "የሴት ሸካር፤ ቀግረኛ ከፍክፍ ግስድረጉ ይብላል" እንደተባለው እንደሆነ፤ ግደለም፤ ተጉእያለ ይሆናል በመባል ይመስላል። የግድ ነገርም እንደዚያው፤ ገም ብህህ ከፍ ሳይ እምባሉሉ፤ ያልተሰጠና ያልተደረቀ የባቂላ አውድማ ይመስል እህል ወደታች አልወድቅ ብሏል። እንደያው ግላመጥ፤ ግላመጥ፤ ግላመጥ። እነዚህ መፈረሻው ግላመጥ! መቸም፤ አክሱት ስትተርክውግ የገድል ነው። እኔ አሁን የባልትና ነገር አይገባኝም፤ ሲጥመኝ ግመሰገን፤ እንደያም ሲል ሴትነት ያበርታ፤ በጣም ደግ ሰራ ብየ ገም ነው።

«ታዲያ የጉደ መብቀያና አክሱት ከግህበር የምትፈታበት ሳይሆን የምትሰናበትበት ጊዜ ይደርሳል። ያልረባባው ባልትና ባለቤት የሆነች ሴት ሁሉ ያልተሰከ ሴትነቷን ለመሸፈን፤ የዋንጫ ከወሰክምቢያ፤ የሞሰብ ከጋን መረጣና ውድድር ወረ ያስጨንቃታል። አሁን ይኸን አይነት የዘና ወወት ከሳይ ስታየው ውብ ይመስለህ ይሆናል፤ ገና ምን ያደርጋል! እቃ አይበላና አይጠጣ! በህልና በጠላ በኩል የግንሳ ወዋታ ሲጠፋ፤ ከግህበርተኛ ሁሉ መሀል ድዩር ተጭዋ የተሰየመ አንድ ሞሰብ የጥቂቶችን የአይን አድናቆት ይሰበና፤ አይ ሞሰብ፤ አይ ሞሰብ! እጅ ይባርክ ብላው፤ በግድናገር ሞሰብ ሳይ መሳልሰው ሲንጫወቡት፤ "ሆድ ያባውን

ብቅል ያዋጣዋል። እንደሚሉት፤ ያክሱኑኪ የመጣታቸው አልነበር፤ የመብገን ኑሮ ነው፤ ደግሞም ለምደባትና እንደመረገረጊያ ቆጥራው ያልረባባ ነገር ከእምሮዋ ሲገኝ እንደያ ነው የምትላው፤ በባታችን ሁልጊዜ እንደሰገን ነበር የምንቀረው፤ እንደን ተወናኝ ነኝ ባይ እንደታላትመው በመጠርጠር እንደሉን። "የፈረት ዘር አይለቅም" ይባላል የል? አይ ወደያ! እኔይቱ ልጅታ! ይህ መንጋ በሽቃ ጠግቂ ሁሉ ውዋታ አይቀይርም! ምነው! የኔን እህት ሞሰብ፤ ጌንደር ሳይ ሂዶ ባየ ብዛው እርፍ አለች።

«እንደያ ዘርፋ፤ አክሱት ሆየ ብትደነግጥ "ያፍ ወሰምታ በቅቤ አይታሽም" ይባላል ከፈ የታመመ ሰው ሲያገጥም፤ ከዚያግ "ያለበት ይበንበት" ይህ ባለሙያ ሴት ሁሉ ጭጭ፤ ድርጭ፤ ይላል ለጊዜው። በሰምንቱ በያለበት ይመክርና ባንድ ከተና አዉብጭ በመላክተኛ ስንብቷን ትቀበላለች። የነሱ የግይሆን እጣቢ-መሰል የባልትና ስራና ጠጠልኝ ግና ድምፅ የለለው ስድብ ሆዋ አልተቆጠረም። እጤ ቴድሮስ ሰው አቁመው፤ በንደት የተነሳ ክስ ገተዋል መባሉ የሚመስል ውዋታና የተገባ ነገር ይሆናል። አሲም ተባራ የጌደሳት ነገር አልነበረም። ቤቷ መሊት፤ ጠፋ ቢባል ግድጋ ድፍድፍ አይጠፋም፤ ከግድጋ ያነሰ ቶሊው እ እብሉ የሚሞህባት ነው የሚመላት፤ ደግሞም ትልት አድባር ግለት እሷው ናት፤ እንበለ-አሰር-ውህ መንቀሳቀስ የለባትም። ግህበር መግቢቷ ግን የደልቃና የሪክ-እረክ ሰብ ስላለባት ይሆን ይሆናል።

«እኔ ተባጃ፤ እውነት የፈነዳ እንደሆነ፤ አሁንም እንደሆነ የጣሊያ ልጅ በምነና፤ በፀሉት፤ በደር በገደል፤ በጦምና በመግለል ነው የዋረ ያልኩ እንደሆነ ምን የሚታፈርበት ነገር ነው? ይህ፤ የሀይማኖት ጥልቀታችንን የሚያሳይ እንጂ እንደፍረት የሚያስቸግርብን ነው እንዴ? ራቴ ሆደ! ከነሱ ሆያ-ሆየ ባንገባ ስለቀረን።

«ሰግህ ወገን፤ ይህ የዘመናዊያንና የነባሮች ግጭት ነው፤ የተቃወሞን ነገር በግልጽ ግስቀመጥ ደግሞ ሊሳ ጉዳይ ነው። ነጮች በብዙ ነገር ከሰውናል፤ ልብ ያላሉት ነገር ግን ሞልቷል፤ እንግዲህ እንዲህ ነው የሚታየኝ። በመጀመሪያ፤ እነሱ የሚሉት እስራኤልነት ከዋናው እስራኤልነት የተንሸራተተ፤ ብሉም መንፈሳዊነትን የራቀ ነው። የተሸሸለውን የቃለ ሀገ (ሀላክ) አልተከተላቸውም ግለታቸውን በሀላት ገጥ አየዋለሁ፤ እንደኛ፤ በጣሊያ እስራኤል በኩል በጣም መጥለቅ ሲታይ በነጮች በኩል ሳይ ሳይ መፈለል ይበዛል። እስራኤል የሆነ ሁሉ የተፈጠረው በሀዘን-መሰል ነገር ራሱን ለመገሰፅ ሳይሆን አለምን በደስታ፤ በፍንዳታ

ለግባለፍ ነው ግለት እንደ መታቸው ነው፤ በገደምና በምነና ገጥ ያነሳኸውን ፍርሀት በሚመለከት ግለቲ ነው። «ሰለሞንና ደዊት ገደም ሳይገቡ፤ ከቤታቸው እንደተቀመጡ፤ ጥረ እጠሉ፤ ሲጠምናቸው እየታዩ አልትሰው የፈለጉትን ከገዢ ተተብለዋልና፤ ምነናና ገደም በጣሊያ እስራኤል ከተደረገ ከይሁዳ ሽንት ይንጠለላሉ ከሆነ ነገረ፤ የግይሆንና የተጃጃለ ጉዳይ ነው። እኛ በተሰደድንበት አገር በመሰለን ሰባይ መግባታችን ያሁኑን ግንም ዘራሽ ሰራኤልነት ተቀበሉ መባሉ ስህተት ይሆናል፤ የነሱም ውዋታ የተሸሸለው የተጠራ በተባለ ደብተራቸው ሁሉ ሲሆን፤ በኛ በኩል ግን በበቀና ራሳቸውን ለሌሎች መስጠት ባደረጉ መናገያን ነው።

«እለም በታኝ ግለት ብዙ ፈተና አለበት፤ ፈተናውን የግያልፍ ደግሞ ጥልቷል፤ ባለግደው ህይወት የሚፈጥመው ነገር ሲዋር፤ አሊያም እገዢ የሁሉን ልብ ያነበዋልና ሰንብቱ የሚበረገግ ሲሆን ተመለስ፤ በንደህ ያለው በታ ክፍል አለህ ብሎ መርቶ ይሰደዋል። ምራቱን የሚተበለውም የሰፋበትን የጠሉት ቀን በመቆጠር ነው። አሁን እኔና አንተ ያን እድል አናገኘውም፤ የግድረጌ ወኔ የለንምና። በያክሱ ውዋታ ትንሽ ተጥል፤ ከልክኝ ደግሞ ከዋናው የአራት ታል ብዙ ያወላደፉት ጥልቷል፤ ከግይገጥመኝ የፋሱ ትንታኔ ለመግባት ልብ የለኝም፤ ስለግደም ወደያው ነው የምስክረው። በጣሊያ ልጅ ረገድ የፂድክ እንደሆነ ግን ተሸሸለ ወይም በሰርክ እንገራቸው ተገጥሞቷል የሚሉት ነገር ሁሉ ከገዢ ጋር የምንታረጠበትን ነገር ሁሉ ነውና በኔ በኩል ብልሽት የራሳቸው ነው የምለው፤ አበታ ነገር። በዚህ ጊዜ ብዙ የሚያሳስት ነገር አለና ተጠንቀቅ፤ ግን እትፍራ፤ እነሱ የሚያምኑትን ይመኑ፤ አንተ ደግሞ በትክክል ከያትትድሙ-አያት ሲወርድ ሲዋረድ የመጣ ብሉም ባንተ ጊዜ የሆነ ነገርን ሁሉ አትጠል፤ "ያዋረት እንትርት ያገለግላል" ይሉህል እንዲህ አይነት ነው። ስሜንብየዳ ሳይ እንበለ-ተባራ የተረወን ባህታዊ ብሉም አጥንተእንኪ በፍለጋ ያልተገኘውን የመኝ ነፍስ ሁሉ እስራኤል አይደለም ልትሰው ነው ወይስ ሀሰት! ይህ ነገር አልሆነም ለግለት ይሆን? አሁንስ ቢሆን፤ በምነና፤ በገደም የሚገኙት የጠና ዳር እስራኤሎች ሀጢአት እጠረ ነው ብዙህ መደምደም ትችላለህ? የልብህን አንተ ታወቅ፤ መቸም ያስኪላ ነገር አይታመንም፤ መክደን የተግራችሁት ከነጭ ነውና ትክድ ይሆናል፤ በኔ በኩል ግን የገባሁትን ሀጢአት ልግ እንጂ አልጠረጥርህም፤ በፍጡም አታደርገውም።

«በልግ ደልት የመገንባትን እንደታየኝ አስወርስኝ፤ ገና ብዙ የምዘርፈው ታሪክ አለኝ።

«አሁንም እንደሆነ፤

«የጦቢያ ልጅ!

«በሀይማኖት የጠየቁ ከሌላ ዘር ንክኪ የተጠነቀቁ፤ ከዚያ አልፎ የእንግሊዞች ሲወደቅና የሴቶችን የመርገም ጊዜ ሲሆን እራት በዘዘው መሰረት መከወንና መጣደት እስኪደረጉ የተቆጠረው ቀን እስኪሞላ ለብቻ በመለየትና በግሰረር ለዚያም የመርገም ጉድ በመሰራት በንፅህና ተጠብቀን ኑረናል። ስለሆነም፤ በጦቢያ ልጅ በኩል ዝርያ ተነካክቷል የሚባለው ነገር ሀሚትና ውረፋ ሁሉ ያለግወት፤ ብሉም የድንቅርና መሆኑን እገልጻለሁ።

«አያ!

«ከሰራሌል ልጅ ውጭ የሆነ፤ የቤት አገልጋይ (በሪያ) ቢዋር እንኳ በእራት ህግ መሰረት ተጠምቶ፤ በቂስ ትእዛዝና ቀመት፤ ሰባት ቀንና ሌሊት ደረት በቂላ ቆርጥሞና ፍደ በልቶ፤ ደረት ሽምብራም አይሰጠውም፤ ከበቂላ ሽምብራ ለጥርስ ተሌ ይደክማል፤ ሽምብራውም ይቅርና አተር አይሰጠውም። ታዲያ፤ በነጋ በጠባ ከረባሽ ቀር ውህ- እንደዚህ አገር ተመቶ ከቆመ ውህ ሳይሆን፤ በጣም ከሚቆራጠም ውራጅ ውህ እየተነከረ ጠድቶ የእራቱን ታሰ-ህግ አሜን! ብሉ ተቀብሉና እምነታችሁ እምነቱ ነው፤ እመሰገኛለሁ ካለ በሂሳ ያጥግቂውም ፈታድ ሲገኝ ተጠምቶ በመወረሻም ሰው ይሆናል። በዚህ በኩል ያለው ሁኔታ በጣም አጭር፤ ቁጥርና የታወቀ ትንሽ ነገር ነው። አገልጋይ የነበረ እዚህ አገር ቢመጡም እንደሰራሌል በልክ እምነው፤ ሻረ እንዲያውም የእምነት ጥናት ከነሱ ያለፈ ነገር ነው፤ ይመስላል፤ ተጠምቶ ከበርነት መውጣት። በጦቢያም ጠምቶም ሲገዛቸው ነው የዋረ። ስለሆነም እልፈታቸው እየረሳለም መሆኑ ግልጽ ነው።

«በሌላ አንጣር ስታየው፤ ሌላው ሀይማኖት ሁሉ አግኙን ለግዜት ጥረት ያደርጋል፤ ጉልበት አካይን ሀይል በዙሪያ ደንበረ ግዜት ዋና ነገር ነው፤ በዚህ ረገድም ሀይላችን ለግጠናክር የተሰራ በመሆኑ የሚደነት እንጂ የሚነወር ስራ አይሆንብንም። ብለው ረታቸውን ረገገታ ወረረው፤ አይናቸው ከፍት፤ ሰውነታቸው ዘና ብሉ ግንባራቸው ተንቢታ፤

«ይህን ገራዥ ሁሉ ከረን የብልት ጫፍ ግሰሪያ ሳይሆን የመቀጠሪያ፤ ቢሳ-ምሳዉን የመብጫ ሳይሆን የበለገ ጥፍረና ብል የበላው የሚመስል ውጌጌታም ጢመ መክሊያ ሳላደርገው ብቅር በውነትም እግዚር ለነሱ አድልቷል ግለት ነው። ይኸንግ ሰምቶ ካላገዘኝ የመቅደሷ ታል ኪዳን ገና ነዋ!» ብለው ወዘናቸው ይበራ ጀመር። እዚያው ሳይ ቂስችን ያጠቂቸው ሆኑ። አይናቸውን ከጠረጴዛው ጣል፤ ፍንጃላቸውን ገለል፤ ከወገባቸው በሊይ ሳብ

ግመልክቻ

መዘዝ፤ ፍንጃሉን ነትነት፤ አደረገና ወደሰራተኛው ዘወር ብለው፤ ይኸን የግደሰግ ሰላቶ ቡና አክለን በለው፤ እንድንናታ!»

ሰራተኛው የዋለ ፍንጃላችንን ወስዶ ሌላ ቡና አመጣና ሰጣቸው። አይናቸው ከፍንጃሉ እንደዋለ፤ ትኩርትክ ብለው አይተው ጀርጫን ይዘው ዘወረቱ፤ «ሰግህ ክንዴ?»

«ከርስዎ ጋር ነኝ ወገን!»

«ይኸ ነገር! ግር አለኝሳ!»

«ምን ነገር? ተቤ፤»

«አንተ አግኝተዋለሁ፤ ሌላውን ፍንጃል ዘውር ነው ያመጣል፤ በለመድኩትና ትንፋሽ በግሽው አያመጣም? ግለትለት የደንብ ነው፤ መሰወጡ ግን የምን ዘይቤ ነው? እንደ ወታቢ የጣረከውን ትቶ ሌላ። አመላቸው ወርታውርት ነው፤ ግብር ግግሊያቸው መቶ፤ ግደቸው እንደ ድመትና ወሻ የየባቸው፤ አይ ወዲያ! ለሁሉም ፊት አዙረህ!

«በጦቢያ፤ ብቻውን ግብር የሚሰራ ሰው አመል የተበላሸበት ሰው ነው፤ በበሽታ አይነት ሲሆን ቂጥኝ የያዘው፤ ምንው ግለት፤ አብረህ ግብር ብታስገባው ግብር የገባውን ሁሉ ቂጥኝም ስለሚያደርገው፤ ሌላም ሌላ ሆን ተብሎ የግብር ልይነት የሚደረግበት ሰው አለ፤ በገር የታወቀ የእህል ስስት (ስኳር በሺታ) የያዘው ሰው ሲሆን ለሱም ስለሚበጀውና የያዘው መብላት ሳይሆን አይነ-አዋጅ በሺታ ነውና ሞሰብ ሙሉ ከምረህ ለብቻው ትሰራዋለህ። እንዲያ ያለውን ሰው እህል አያድነውም፤ እህል እየሰጠኸው የሚገለው አይነ-አዋጅ ነው። በጤና የሆነ ሰው ግን እንደመስጊድና ቤተሰቢያን ሞሰብን ዙሪያ ከበህ፤ እያወሰህ፤ መሻግቱ የስግብግብነት ሳይሆን የግባላት ነውና፤ ብሉም ሲያንስ ይወመራልና አግረኝ ነበረው። የሰው መታረቢያው ወወት እየወረደ ለእህል የቀረብክ አያስመስለውም። ሆኖህ ተይዞ የምታገኘው ሞሰብ ከፍ ብሎ የጣት ውህ ሲቀርብልህና ጣትን ውህ ልታስነካ ሆድክን ታጠፍልኝ ብለኸው እንደገተረህ ስትቀር ነው። አንተ ከዚያ ግድ ትቀርና ጣትህን እሸግረህ ስትልክው የክራህ ይመስላል። ከዚህ፤ ከሳህን ሳይ ሲንሰደስድ፤ መጀመሪያውኑ አይኑ ከህሉ ሳይ ፈጠና ተጌግጅቶ ነው።

«ተቤ! ከዚህምኋላ ውብ አድርገው ተመልክተው እንደሆነ የገዢጣ ግንብብያቸው የግብር ጊዜያቸው ነው፤ ትክ ብለው ይመልከቱ!»

«ያንተ ወዋታ አይዝባኝም፤ ስንት ጊዜ ነው ከድዝላቸው እየተጠራሁ እንደድመት፤ ቀልቢጥ የሚያህል በቲ እየተሰራልኝ ብቻኝ የጠላሁት። እንኳን የሚያነብ፤ የደረን የሚያናገር

ግመልክቻ

አባ የሁሉ። አታናር፤ ይህን ወወት ብለህ ስታነሳ፤ ነገረግ
ሲያነበሱ መባት እንጂ ምን ተይዟል፤ ተግረ፤

ቡናውን «አፉት» አሉትና ምሳሳቸውን ከትናጋቸው
እንደጅራፍ አናጥረው መልሰው፤ «አየ! ወደያልኝ፤ እንተ ደንጊያ
እገዢ እንደት ታደርገኝ ይህን?» ብለው ተጥለው ሊቀረ
የነበረው ወዋታ ቀርቶ በዚያው ከተቀመጠበት እግራቸውን በጣም
ፈረቀቁት። እንገታቸውን ሰበር፤ ራሳቸውን ደፋ ሲያደርጉ
ከንገታቸው የወረደው ሊገመድ የቃጣው የኩታ ከፈፍ
ከደረታቸው ገፍቶ በነፋስ እንደተወሰነሳ የጊሳ ሳር ሽትብ
እንስቶ ረዘቸውን አፍነሽነሽው። ሜግቸውን የቆረቆረ ነገር
ሊመለከቱ ሲሉ ኑረል ይህ ሁኔታቸው የተፈጠረው። እጃቸውን
ወደጠረጴዛው እግር ሲልኩ የግራ እጃቸው ጠረጴዛውን ገፍቶ
ለወገባቸው መጥናት ሀይል ሰጠው፤ ለላቸው የሀይል ግዝን
የጠበቀላቸው በመቀመጫቸው የገፉት የሂሳ ወንበር ነበረና
ደረታቸው ደግሞ ሲራዲ ከጠረጴዛው ከንፈር ተለጉቶ ፈታቸው
ሲወጣጠር ጠረጴዛው ተፈነገለና በላየ ሳይ ተጭዋ ከመሪት ጋር
ቀሳቀለኝ። እንደተንጋለልኩ ስመለከታቸው የተንገረበበ የቡህ-እቃ
ስትከፍት አይጥ ሲንጣለልበት አይታ እንደተደናገጠች ልጃገረድ
አይናቸው ፈጣ እጃቸው በየር እንደተንከረፈረ ቀረ። በጣም
ብልጥ አድርጌ ብመለከታቸውም አላግረርኳቸውም፤ ቢታከሱብኝ
ኑር አልተርፍም ነበረና! ገረመኝ። መነሳቱን ትቸ፤
እንደተዘረጋሁ፤ በለዘብታ አይን ገራረፍኳቸው። ሀላመናቸው
እንደደረቀ አፍጥጠው ተመለከቱኝ። ሰራቸው ሁሉ ከከደሲ ህፃን
አይተናነሱም፤ አይወንቃቸውና አይገደቸው ነገር የለም። እንዲያ
መፍጠጣቸው ግን የምናገረው ነገር ቢዋር የመጠበቅ ህፃ ሳለ፤
ዝምታ ሲወጠኝ፤

«አየ ጉድ! ከንደ ገደልኩህ መሰል፤ ያላሉኝን፤ አገል ሰራ-
ገብቸ ርፍራፉ ከባዲ ነው በግለት፤ በሀይል፤ በጭንቅና በብርታት፤
እህል ወድቆ ሳይ ሳነሳ! የእህል ጠር በግለት፤ አደራህን ተጉደህ
ወይስ በጤና ቀረህ?» ሲሉ፤ ለወደያው የመለስኩላቸው ነገር
አልነበረም።

በላ ቡና ቤቱ፤ በትገዝቦት አይን ከተመለከተን በሂሳ
የበተኑትንና የሰበረትን እቃ አሸክርን እንደገና ልንቀመጥ
መደራጀት ገባን። ይህን አጋጣሚ ተጠቅመው የወደቀ እህል
ያሉትን እንስተው በጃቸው ሲይዙት አይኔ ሰርቶ ይዟቸዋል።
አየኝ፤ አላየኝ አይነት እንስተው የያዙትን፤ የጊያጌርሱኝ
ይመስል ወደፈቱ በጣም አስጠጉት፤

«ባ-ኒ-ጌ! አታየውም? እነዚህ ገፈኞች፤ እህል የረከሰበት
እገር! እህል ክብር ነው፤ በሱ ሳይ ነው የምንዋረው! የደም
ግንተሳተኛ ጥተረ እሱ ነው። ታዲያ፤ ገፍ። ግደ መላሳቸው
እህል ብቻ በገረ ቢሆን ከሰው እጅ ተስቶ ቢወድቅ የቤት እንሰሳው
- ወሽ-ደመቱ እንስቶ ሰው በህል የግሰራውን የጠደል ሀጢአት
ያስተንሳል። ጥ ጋ ብ ብህ፤ ብህ ግፍ አይደል ብዙ በደል
የግደርሰው። እስራኤል ሲባል ጥጋባኝ፤ ወቢ የተፋውና ፈርሽታም
ህዝብ ነው።»

ይህን የከረረና ከወለል ሳይ የዋረ የደብ ፍርፋሪ ሰስት ጊህ
«ቢሳ- ጠር፤ ቢሳ ጠር፤ ቢሳ ጠር፤» ብለውና ስመው ከሰኒ
ግስተመጫው ሳይ ሲያዋረት፤ «አሁን ምን ብለው ይህን? የከተግ
እህል ምንነት አይታወቅ፤ በሽታው እልቶ-መሳፍርት- ለላም ብዙ
ነገር አለ፤ ምን አሰመወት በጥቲ? መጥረጊያ ሊያነሳው ይህን
ያህል መወኔት!»

«ከንደ፤ የጤህ ነው? እህል በመጥረጊያ?»
«እኔ እጠርገዋለሁእከ አሳልኩትም፤ ይጠርጉታል።
ይገባዎታል?»

«ይህ አይገባኝ እንደ፤ እንደህ ብለህ መናገርህ ከመጥረግ
ቀጥሮ ነው፤ መናገርህ ግድረገህ ነው። የያዘ በሽታ ይያዝኝ እንጂ
እህል ወድቆ በይኔ እያየሁት፤ አታየውም በኒውን? ይኸ
አይደል። ነገረግ እውነትከን ይሆናል፤ «ባኒ» ምን እህል ሆዋ!»
ብለው በለባ ጣታቸው፤ ትል እንደፈራ እግር-ተከል ህፃን ከረቅ
አመላከትኝ እንጂ ደግመው አልነኩትም።

«ምንው ታዲያ አሁን ደግመው አይነኩት እንገደያ?»
«ይቀልደል? ከልቤ ጆል ነገር አስገብተዋለታል፤ የተናገርኩው
ፍሪ ነገር ሳይዋረው ይቀራል? ግሊ ጥን በሺታ ስትል ሸብቶ
ታየኝ። የሰውን ብዛት እያየሁት ያልኩትን መገመት ያትተኝ!
አንተ፤ ነወር አይደል አደራህን!» ብለው ጠረጴዛውን ነትነት፤
እየተወኔቱ መታ-መታ አደረጉ፤ መርጋትን የግረጋገጥ ያህል።
ሀላታችንም በመሀል ደኛ ተቀመጠ ተብለን የተቆጠረን ይቅር
ተዋራጅ አይነት ተጌናከንን አይናቸው ከይኔ እንደረፈ
ከመቀመጫችን ወደሂሳ፤ ከደረታችን ወደጠረጴዛው ገፋ፤ ከዚያ
ወረድረድ ብለን በንድ አፍታ መቀመጫዎቻችን ወንበር ነኩ።
ደግመን ደጋገመን ተያየን።

«ባየሰ ሰራ መሀል እንግርእንግር ፈጥረ ብዙ ነገር ተጓተተ።
በል፤ እንኪን ከጉዳት አልደረስን፤ በጣም ተነቃቃን!»

ትቻቸውን በዚህ አብርደው ለአታቸውን ከወቶ-ትከ
እጃቸው ሊያዝልቱ ተፋተረ። «አይ! ይህ የሱዳን ሰከ፤ የግሰሪያ

በንበለቱ እንደገዛኸው ከሁሉም እጅ አይገጥምም። እኔግ፡ በፍንጅ ልክ አሳጥሮ የሚገጥምልኝ ወደጅ አጣሁ። የእጅ-ጠባቢ ወቶ-ትካው ተለብሞበትና ደህና ረድቶኝ ነው እንጂ ወልቶ ሊጠፋና ሊቃክስረኝ ምንም አልቀረው ነበር። ከእጅ አረባቸው ወደ በፈለኩት በአት በደብሄ የማገኘው በወቶ-ትካ የሀይል ነው። ቢጠፋ፤ የዚህ አይነት ጠንካራ ብረት ብሉም ከባድ ነገር እዚህ አይገኝም። እንደኔ ያመጣ ካልሆነ የሲክ ነገር ሱዳን ቀረ። እንደንደ ልባም ወደዚህ በብዛት አምጥቶ በሰንጥት ሸጠው። ለባውና ሹመ፤ በላገራማ ከየት ያገኘው ገንዘብ ኑሮ፤ ብለው መነጨቁና ሲያስጠቅቁት በውነትም ሰፊ ኑረል።

«ተቤ በውነትም ሰድ ማሰሪያ ነው።»

«አታየውም! የወመኔ ወሻ አንገት ዘር ሊሞላ የቀረበ ዘለበት?» እንደሉ እንገታቸው ሰበር፤ ራሳቸው ደፋ፤ የግራ ቀኝ አይናቸው ትንድብ መለያ ስጋ ቋም ለቋም ኩፍትር ፈታ ብለው ሁለንተነራቸው ከሰአት ማሳያ ዘንጌቹ ላይ እንገርበዋል። ሰአተን ማየት ለፈታ ተውትና እንገታቸው ዘለግ ብሎ አይዋቻቸውን ወደመስክቱ ላኪቸው።

«መዘወረ የበዛ ነገር፤ ጊዜ ድራሽ አለፈ መሰል? ውጭውን ጠህይ በርትቶበታል። ያንተው ሰአ ስንት አለ?»

«ወደቤት አሰቡ እንደ?»

«ያንተ ነገር፤ ገና ቀም ነገር መቼ ተከወነና ነው ወደቤት ያሳሰበህ? ደክመህል መሰል? ሰው ከመወገፍ ቀጥረ ነበር። እንደሳሰብክት በመፍራት ነው፤ ስንት ሰአ ሆነ ይልቅ?»

«ግንን እየጠበቁ ነው? አሰራ ሁለት ሰአት ከአሰራ ሎንጉት ደቂቃ ነው።»

«ተኩል አልሆነም ግለት አይደል?»

«ረብ ሰአት ገደም ይቀረዋል።»

«እንደያ በለኝ እንጂ! ሰውነቴ ይነገረኝ የል፤ ቀደም እንደየኸኝ ሰአቱን አላየሁትም። ወቃቢየ ቀስቀሰኝ። እባ ገዛኸኝን በዚህ ሰራ እንደራዶኝ ከመናኸሪያው ባንድ ሰአ ገደም ቀጥረያቸው ነበር። ጠዋት እንደንታጠር ጉዳይ ነበራቸው። ይህ አንድ አይሞሉ ቤት «ሰሻል» ሰራተኛ የምትሉት በቤት ጉዳይ የተነሳ በማገላለጥ፤ ደካማውን ሰውየ ይባሉኑን አደክማቸው። ደግሞም ሳንተ እንደመቼ በማለትም ነው። አንተ ወደኛ እንደተዘልቅ ጊዜህን በጊጉል እንፈጃለን በማለት ነው። በላጉዳይ እኔ ስለሆንኩ መቸገርም በኔ ያምራል። ደሞም ውብ ነው። ሺማጉሌ ምን ዋጋ አለው? ዝምብ እንደደክለክልእንኪ የሚከለክል ነገር የለም፤ በመርዝ ጨርሰውታል፤ ለኛ እንትሰታሲ!

እንደህ መዘወሪያ ምክንያት ቢፈጠር ደስታችን ከወሰነ ያለፈ ነውና የተቸገርንም እንደመሰልህ፤ እንደያው መደርደር የልግድ ነገር ሁዋ ነው እንጂ። በል ሳምጣቸው፤ አሁኑኑ እደርሳለሁ፤ ይኸው ወጣሁ! ጠህዩ በጣም ጭቅልና እስክዚያው ድረስ ወህ... ቢራ፤ በምናምን ቢጤ አፍክን በለው።»

«እብረያት ልምጣ?»

«ይጠፋዋል ብሎ ነው? ካይነ-ብልጧ ላይ አይደል የተተሙ ከ፤ መቀመጫውን እንደያዘክ ቶይ! ሁላችንም ወጥተን ስንገባ ስራ ይገታታል፤ በል! አይዘን፤ የጣቢያ ነገር፤ አካሉን ውብ አድርጉ ሰዶ ነው፤ በርጋታ ጦቢያን የሚያህል አለም የለም። ታወቀው የል? ፋይል ካልሆነ፤ የጊዜ ነገር አይገደንም፤ ጊዜን በመክላት ለሀበሻ ወደረኛ አይገኝም። ጊዜ ድራሽ የተጠርከው፤ በግታው የጥጂ ግራክቢያ ከተፍ ይላል። ብዙገይ የጠፋሁ እንደመሰልህ፤ ሰውየውን የመጠበቅ ነገር ይሆን ይሆናል፤ ... ግን ያወቃል፤ ወይም መጥተው ተቀምጠው ይሆናል። እንደያ ከሆነ ስራ ተቀላጠፈ ግለት ነው።»

በትራቸው እንደቶመ፤ ከገደገደው ተጠገቶ እንደዘነ፤ ጭራቸውን ደግሞ ተመላሽ ነኝ ባለ ሁኔታ በመቀመጫ ገጣቸው ከጠረጴዛው ቆይ አወላገሰው እንደሰቀመውት ወረጋቸውን አረገጥጠው፤ ተንፈራጠውና አንገርበው ወጡ። ያሉትን አንድ ሰአ ገደም በቁማቸው በወራነው ወረ አደረሰኪቸው።

የእያ ተበጀን ቀን የመወረሻ ሁኔታ ለማንሰላሰል፤ ያገኘሁትን ፋታ ሳልጠቀምበት ያለኪራይና ያለውል ቤትን የፅህፈት ቤታቸው ያደረግንበት የቡና ቤቱ ባለቤት ወንድም ከጅ ማግኘት ወረቀት ላይ ስጋውን እንስቶ የቶለለውን የወይራ ፍረ እንደጣን ቸርቻሪ ሸበለለውና ወደቶሻሻ ግቂቸው ሲጨምር እጅ ባየር እንደንህበበ ጠራኝ፤ «ወንድም፤ ሰውየው ምንህ ነው? አጉትህ? አባትህ? ምን? አትግሰሉም» አለ። የደረደረውን ጥያቄ ሁሉ ሲያስቡት አስመርጠኝ ያልኩት ነበር የመሰለው። በርግጥ መልሱን ካወቀ ለምን እንደጠየቀኝ አልገባኝም ባልልም፤ አቀራረቡ አደሌ አልነበረም፤ በጊዜው ግን ሳናገረው አትም ያንሰኝ ነበረና ድምጺ ለራሴም ደባሪ እንደነበረ እዚያው ላይ በግልፅ ተሰምቶኛል። በዚያው የሽክረ የድምፅ ታናየ፤

«የትርቢ ናቸው» አልኩት። በርግጥ የቋንቋው «አንተ» እና «አንተ» የለውም፤ አንድም ሁሉም ባንተታ አሊያም ሁሉም ባንተታ የሚጠራ ይሆናል። ለኔ ግን ሁሉም ባንድ አይን ነው የሚታየኝ - (አንተ፤ አንቶ፤ እቧ፤ እሱ፤) እንደዚህ ነው

የግረዳኝ፤ ስለሆነም የልምድ ነገር እያ ተበደን አንተ ግሰኝት በጽ አይለኝም።

«የመናውያን ናችሁ?»

«ምናችን ይግሰሳል?»

«ገፅታችሁ፤ ተለግችሁ። ፀገራችሁ ግን አፍሪካውያንና ጥቁር አግራካውያንን ይግሰሳል። ህንጾችን፤ ይህ ካልሆነ የመናውያንን ትመስላላችሁ ብዩ ነው። ይትርታ፤ አጠፋሁ?»

«ያወቅኸውን ነገር በጥያቄ ስታመጣውና ሲገርመኝ በቀር ሕፃናት ወሰጥ ብዙም አልገባሁ፤ ትንተናህ በጣም ሰፊ ነው፤ የዚያን ያህሉን ደግሞ ዘርዘር አንድም ነው። ግና እኛ እትየልኝውያን ነን»

«እህ! ፈላሽወቼ አደሰቼ ይሁዳውያን። ስለእናንተ ብዙ ሰዎች አንብቤያለሁ። ረሀብ፤ ችግር በጣም አጥቅቷችሁ ጋዜጣው ሁሉ እርዳታ ለማስተባበር... አቢ ናታንን ታወቀዋለሁ... ፈላሽ ከሆንክ እሱን ግወቅ አለብህ፤ ሰሞኑን ብዙ ነገር ነው የሰበሰበላችሁ፤ ከዚህ አልፎ በወጭ ያለው የይሁዳውያን እርዳታ ሁሉ በዚህ፤ በሱራኤል መንግስት በኩል እንደያልፍ በጣም እየተጣረ ነው፤ እንደንድ ደንበርባራ የፓለቲካ ሰወች ግን ይህን በጣም አስፈላጊ ሀሳብ ይታወቃል፤ ይህ ሁሉ ሰወችችሁ በረሀብ እንደያልቁ ነው፤ በሰላማዊ ሰልፍ መቃወም አለባችሁ... ግና ቀደም ለተናገርኩት አስተያየት፤ በግማሽ ሰፊ፤ መልሱም ደግሞ አንድ ነው ያልከው... ልትመታ የፈለከውን አቢይ ነጥብ አልተረዳሁልሁም!» አለ።

በጣም ብልጣብልጥ ሰው እንደሆነ ገናውኑ የተረዳኝ ሲሆን፤ ከዚህ አልፎ ግን በጣም ስግብግብም ነው። እየደረሰ የደረሰው ስድብነት የንግግር ዘረፋ ጠይቂ ወደግልጫሰው ደረጃ አድርሰዋል፤ የደፋብኝን ደፍቶ፤ እሱን ወደክነክነው፤ አሊያም ሲፈታተኑኝ፤ ወይም ሲላ የግደፋብኝ ነገር የመጥሰብ ይሆን ይሆናል። ከሰሱት ግን እንደግደወጣ እርግጠኛ ነኝ። በኔ በኩል መቋቋሙን መረጥኩ፤

«በጣም ተናጋሪ ትመስላለህ፤ ግና የኔም ጥያቄ አለኝ፤ ይህ ግለት፤ እናንተ ነባሮቹ አደሰ መጠወችን ግስተግራ የበለጠ ተገቢ ይመስለኛል፤ ደግሞም መርሳት አበዛለሁና ያንተን ጥያቄ በሂሳ አስታውሰን እንነጋገርበታለን» አልኩት። እሱን የክነክነውንና ግወቅ የፈለገውን ትች ጌትቶ ወደተወው ግብረሪያ መሰሰኩት፤

«በሌላው አገር ያለው ይሁዳዊ ሁሉ ስትል ምን ግለትህ ነው?»

«በጀርመን፤ በአግሪካ፤ ፈረንሳይ ፤ እንግሊዝ፤ ሌላውም

የተበተነው ነዋ፤ ምን? ይህን አታውቅም መሰል! በሰደት ያለው ሁሉ ግለት ነው። ገባህ?» አለ፤

«ለላውን ዝርዝር እንተወወና፤ በእውነት የኢትዮጵያ ረሀብተኞችን የግደን ጥንተት ከሆነ፤ አሰር ህይ የወደብ ግብር ከመክፈል፤ ብሉም የይሁዳውያንን በጌ ምዝገባ የግላቸው ከሆነ ከአግሪካ መከሰኛው ምስራት ከመጓጓዣ ይልቅ በዚያው ኢትዮጵያ አይተርፈውም፤ ብዬ ስወርስ ፀጥ አለና ሲጋራ አቃጠለ፤ ያን ክልተ፤

«ይሁዳዊ ነህ?»

«በፈላሽ ይሁዳዊ መሆን ከመንክ፤ አወ!» አልኩ። አፈን አጣጣመውና አይኑን አገደዋ የትም ሰደደው፤ ቀደም አይኑ ካይኔ አልተለየም ነበር።

«እያም! ትንሽ እንገዳ የሆነ ነገር፤ ታዲያ ይኸ አይገባህም? በእርግጥ አደሰች ናችሁና አይገባህም? ለእስራኤል የፓለቲካ ሁኔታ አመችና የኢትዮጵያ መንግስት ከግሪክ በመሆኑ እኛን መቃወም እንደያዘ፤ ከፍሪካ አገሮች ጋር ያለንን የደግሞጥቲክ ግንኙነት ለማስፋት ጥሪ አጋጣጧል ነውና ይህን ለመጠቀም ግለት ነው።»

«እንዲያ ካልክ እርዳታው ለፈላሽወችና በረሀብ ባይ ባሉ ኢትዮጵያውያን-ባይሆን ለኢትዮጵያ መንግስት እጅ መንሻ ነው ግለት ነዋ?»

«ብዙ ነገር፤ አደሰ ስለሆንክ አይታይህም፤ ከወጭ ባለው የብዙአዊነት ርህራሄ እንደሰ ሁዋ ለራሴም ግሰብ አለብህ፤ ከወጭ ያሉት ከዚህ ሲደርሱ ተቻ ነው እስራኤል አገሪ የግሉት፤ ያንተ ግን የተረጋገጠ መተመሄ ይህ ነውና ነገር መብሉም ያለብህ ከገርህ እንግር ነው። ዘመድህ በሙሉ ስጋልመጣ ስነት ሲያሰሰትህ ይቆላል፤ ግን ጠንካራ መሆን ደግሞ አለብህ፤ ጠልቀህ ግሰብ ዋና ነገር ነው። የሱራኤል ግንኙነት ከኢትዮጵያ ጋር ከተሻሻለ ሰወችችሁ በሙሉ መጠ ግለት ነው።»

«እኔ እንደግሪካውያን ግን፤ ከብሄራዊነት አንፃር ያለውን ግክነት በሀሪ ሳልረሳለሁ፤ የሰብዮትን ይሁዳውያን ወደእስራኤል መጓተት የግሪካው ከረሲያውያን ጋር የሱራኤል መደራደር ሳይሆን በግታረን ተቻ ይመስለኛል። ሰላም ከወረደ አምጭና አስመጭ አይጥርም። የምልህ በሰላም ህይ ስትተመጥ የግንባላውን የመዝጋቢያና የመተግመኛ ታል ለግጠፍ ሲያስቸግር፤ በጠብ ህይ ግን ጥንቃቄውን ነገር ግጥቅር ተላል ነው። ስለሆነም አንዱ ባንዱ ሲወድቅና ሲፈለሰግ የግወጣ ሰውም አይጠፋም። እነዚሁን የግወጠት ይሁዳውያውያን በእንደያ መንገድ ይመስለኛል።»

«ምን ግለትህ ነው? ከግሪካ፤ ከንግሊዝ፤ ከፈረንሳይ፤

ከወሰቱላይ ጋር ባለው በላግዊ ሁኔታ ይሁደውያን እንደሚባቸው መሆናቸውን አትረዱም።

መልስ ባልሰጥ ጥምባሆኑን ከመቅሀብረ ሳይ በግረ ተርከሳ የገባች ቡና ጠጭ ስራ እስያዝቸውና ከሱ ጋር እንደያ ወረሰን። የዚህን ግመልክቻ ነገር ለግላዊነት የተከፈለ አእምሮ የከግራ ከቀኝ ሲገኝ፤ የፈጅቶን ጊዜ ፈጅተው ሁለት ራሳቸውን፤ በጣም እየተንቀረፈ ደረጃውን ሲያያዙት አይኔ ያዝቸው።

መርዶ

እባ ገዝኸኝን ከያ ተበጽ ጋር ላስተያየ ቶለኛነታቸውን ያለጠቂሟ መገመት አያትትም። አያ ተበጽ በጣም ተናጋሪ፤ ቀልጣፋና አድምጫ ባይ ሲሆኑ፤ ገዝኸኝ ጠብቀው ተናጋሪ፤ የሰውን አድግጭና እንደበተልገዘ፤ በለሰሰታ ተናገረው ያድግላቸውን ጆሮ የግሰሱናቸው። አያ ተበጽ በዚህ እንግር እንደበት አገነው፤ እግር ከጅ አጫፍረው ከአተናገረ ያድግላቸውን ጆሮ ከከን (ኩክ) ተረገገው የዘገው ነው የግመልክቸው።

ያጋጣሚ ሆኖ፤ የከባቢ ተፅእኖ በገዝኸኝም ሆነ በተበጽም ላለ ሳይ አልዋለባቸውም። ይልቅንም ያላሰና ልሳን ተለዋውጠዋል። ስጌን-በየጾች የግታወቅት አግረኛ በግበጽት በግህሉት ጊዜና በምላሱ ጉታችንት (ደተኛ ግለትም ይሆናል) ሲሆን፤ ያባ ገዝኸኝ ቶላ ግን በብዙ ነገር ተከሰኪሳ፤ ግንፍል፤ ብሉም በደራሽ ተናጋሪነት ይታወቃል። ከሳይ እንደግሉት ከሆነ፤ ደጋው ተበጽን፤ ቶላውም ገዝኸኝን የበረከ (የወለደ) አይመስልም። ገዝኸኝ ብቅል ከቶጥ አውራጅ ከግባልላቸው ዘንክትከታ ቁመታቸው በሳይ ከቀርጭጭታቸው የቀረ መልካም ከፖርት ጭነዋል። የፀገር በራቸው የተበጽን ያህል ናሳ ባይገልጥም፤ ግንባራቸውን ግድም በከደት ግስፈራራት ይዞታል። ከዚህ በላይ ተፈጥሮ ትባታቸው ሽንብራ መልካቸው ወባት አለው።

ተበጽ ገዝኸኝን ሊያመጡ ሲወጡ በቅርና ጭራቸውን የተወት የመሳ ነበር፤ የገዝኸኝን ሽመልና ጭራ ተቀብለው፤ የኒም አይደል እያያዝ ይዘው አልተመረከቱትም። ከሂሳ እየተከተሏቸው ገቡ። ላባ ገዝኸኝ ከመቶመንያ ሸሽቸና ፈገገታ መገቢያቸው፤ እሳቸው እንደንሳሳም ወደኔ እያመረ፤ «ሺፍታ! ደህና ሰነበትክ? አግን ሰነበትክ? ከመይ አለህ? አገር አግን ደህ?

ቁመህ ተረዘብ፤ ተቀመጥ፤ ብለውና ስመው ስቶመጥ እያ ተበጽ ተረገጠው ተነሰሱ።

«አይ ወደያልኝ! እግረሱ ሸረወደያ! ከላጣው ጊዜ፤ እሁን ትንሹ ሲሉ፤ ሊናገሩ የፈለጉትና ሊተነፍሱልኝ የቋመጠበት ነገር እንደላቸው ከራታቸው መከላከል ጋር በደንብ ተረድተዋል። ምንነትም ግልፅ ነበርና ምንነት እያ ተበጽ፤ የጤና ምን መጣ?»

«እረ በጣም ደህና ነኝ፤ አግን እንጂ፤ ለ-ጊ-ጉ-ል ጊዜ በሆንክ በዚያው ከውነን ስናበታም ይሆናል፤ እሱን የተዘረጋ ወረቀት ሸክፍና እንሂድ፤ መቼም አትተርም ብየ ነው። ለሁሉም በሰላት መድረስን የመሰለ ነገር የለም፤ በጊዜ መከወን!»

«ምን መጣ ነው የግሉ ነወክ የምልም! የምን ደርደር ያረተርተሽኛል፤ ምን አለበት፤ ይናገረ፤ የግይሆን ነገር የለም» ብየ በሰውት አልኩ። አጋጣሚ አገኘሁ በምልበት ጊዜ እዛናቸዋለሁ። ጥት መሆኑን አላጣሁትም። የቸገረኝ ግን እንደሆነ አለግወቴ ነበር። ሁለትም እየተቀበሉና እየተጠበቁ በግሽረት ብቻ ከጉጉት ቀንጣን ወሰጥ ወመረኝ። እንደቸው ብቻ በሆኑ፤ እከታትየና ቦታል ሳይ ታል ወምረ ብዙ ሀይል ስልጠርሰ አወቀው ነበረ፤ ግና ሁለት በገድ ያበረ የትድረት ጥገደኛ ጋር ትግሉ እየለ፤ ትንሹም ነደደኝ፤ «እናንተ አርጌዎች ነገር ስታዋዙ ጄምበር ትሰደሳችሁ። በምቼም ይፈንዱ አለት ይፈለጥ ተናገረ እንጂ አትናገሩ አላልኩም! ለምን በጣም ትጽበጽባላችሁ?» ስል አባ ገዝኸኝ ድምፃቸውን ከነበረው አብልጠው አለሰሉት፤ «መቸብ፤ ለፍትረኛ መርዶ ያለበታው ጆል ነው። ግና የጥገክ ነህና አግች ታምረ ታመው እስከደሉ ሰንብተው አልነበረ? እሳቸው ናቸው። ጥሪ ሰምተን!» ብለው ነገር ግልፅ ሆነ። በባዶ የዋለ አፋቸውን እስኪሸረት የኒያኛውን የተዘረጋ ግመልክቻ እንደነበረ ሸብልየ ተረከቡኝ።

የሁለት ሰላት ጉዳና ይሆናልና ተሳረርን። ቲኩትን ከነጂው ሳይሆን ከኩጉን መግዛቱ ያውቀሱን በር ሳይ መተራመስ ይቀንሰልን ነበር። ከመደናገጥ ረሳነው፤ ግና መወለጫ ተሳረረወች መሆናችን ሁኔታውን የተሻለ አደረገው። ይህ ሆኖ የሸፈረ ፈት ሳይ ትርምስ የተመሳው በሰሰታችን ብቻ ሆነ። ሰሰታችን የሰባት ሰው ያህል ውክትና ረብሻ ፈጠርን። አባ ገዝኸኝን የመኪናውን ውክጥዜና ከዚያ የግመጣውን የሸፈረ ብሰጥት አመካኝቸና (እንደችን ብንንገደገድ ያናድደዋል) ግራ አጋብቼ እንደተከዙ ተቀምጠው ከኪሳቸው ጋር ወገት ገብተዋል። አያ ተበጽና እኔ ግን እንደዋለብን ተፋጠን ቀረን።

«ምን ይላል ይኸ! ተቀመጥ እክነው የምልህ! ለኔ ጉዳይ

መስላች የመጣኸው እግር ያገጠመኝንበት።

ከነጋገር ሲወጣቸው ቀርቶ የታወቀ ሞት ለባቸው የወሳኝ መወሰን እንደተፈጠረ ተጠረጠረ ሲተወቃቸው ገደረቸውን ሊገቡት ሞከረ፤ ቀላል ደቸው በወደ ደኩ ነበር፤ ግን ከዚህ ግርግር ላይ ሌላ ነገር አንድ፤

«ወይኔ ያለ ልጅ፤ እንተ ትልቅ በትልቅነት መከበር ግስቶች ጥራት ዘንጉን ግንክሙ ብቻ አይደለም። የሌላውን አደ በመከወን ጥያቄ ነው። አይነታ ያዩውን ትክክር የሚመነጨው ለሌሎች አወጥቶም። ያስነዳል፤ ያስረዳል፤ ያስቀላል መባሉ ተረ። ወትሮ ባለ ሲባይ መሆን ከብር ነበረ፤ ኪሴን መልጥ እድርጋቸው ገምግሞታቸው ለትንሹ ነገር ሁሉ ወቶታቸውን አሳስረዋል። ይህ የሆነው መቶነን እኩል በመሆኑ ነው። ቤጌን በዚህ በኩል በጣም በደል ሰርተው ሁሉን እኩል ሲያረጉ። በል፤ እንተ እንድ ነኝ፤ ልጅ፤ ወጭጭም የለኝም ከልክ የመላውን ከምትከፍል ያንድ ሰው ልክረል፤ በሌላ ነገር እንተጣጣም፤ ዛሬ ፈጽሞህ ብሎ ወደመቀመጫ ሂደ። ሹፋረ በወረ ትንሽ ከገታኝ በሂሳ ተደረብኳቸው።

ያቸ ሞት ብዙ ያስቀኛል፤ የሰውየው ሞት ከፈጠረው ሁኔታ ሌላ በቤታቸው የጉደለውን ሲሞሉ፤ ያልተስተካከለውን ሲያስተካክሉ፤ አሟሟቸውን ሲያስምሩ ሌላም ብዙ የሚታያቸው ይሆናል። ከወቶቡ ለሰላሳ የሞተር ውክት በቀር የሚሰግ ነገር የለም። እያ ተበጁ መቀመጫ የጠበባቸውን ያህል ተሰንገው፤ ከሁለቱ ሰው መቀመጫ ላይ ሌላ ሁለት ሰው እንደገፋቸው ተወራሙት። ከመገገሪያው ጋር የመጥኝ እንደሉ ሀሳብ ይዟቸው ነገደ። ተበጁን በጣም ከመቃረቢ የተነሳ፤ መመቸት መስጠት የፈለኩት ላባ ገዛኸኝ ነበረና የተቀመጡት ከገዛኸኝ ጌን ነው። ተበጁ ፈቲ ተቀምጠው፤ እይኔ ጆሮግንደቸውን ታክቶ አልሮ የታቸው ከንፈራቸው ብቻውን ሲርገበገብ አይቶ፤

«እያ ተበጁ፤ የጤኝ ሀሳብ ገደወት መሰል፤ ምነው ከንፈርያ ብቻውን...?»

«የለም፤ የለም፤ የማወራትም አይደል፤ የመኪናው ውዝዋዜ ነው። ብሎ እኔን ሲሸውደኝ ገዛኸኝ ተፈናጠጠባቸው፤

«አደራዎን፤ ምን ያህል ከንፈርያን አካልዎ ባይገዛው ነው?»

«ባጭር ትድ-አፍ ቢሉኝ የለ የለት ውዋታ ይሆን ነበር። «እያ ጅቦ ባታመህኝ ብላኝ» አለች የሰሜን ጉድም አህያ! ገጥ አሰይዘው፤ በግልጥ ቢሰድቡኝ እንዴት ያምርብዎ ነበር! ግን አለብዎ? ቢሆን ደግሞ ሳይረዱት ቀርተው ነው እንጂ የማይነቀሳቀስ በድን ብቻ ነው። የሆድ እንትሰቃሲ ከጅ

ይከሰታል፤ የሰላ መዘር መላኪያው ከንፈር ነው። ምላሱም ሲንቀሳቀስ ከሰላዎ የሚከፍሉት ነገር ሲኖር ነው። በመሆኑም ከንፈረ መንቀሳቀስ ከሰላዎ መብተክተክ ነው። ሸኸኸ! ከንደን ሞቸዋ፤ ሆኖ ሲል ገብተት እስከ አላሰናዝረኝ አሉ።

«ከንድ ሁለት ይሻላል የሚሉት ለንደህ ያለው ጊዜ ነው። ሀሳብ ሆኖ ብሉ በረሀ ነው፤ የማይመለት ወትያዋስ፤ ንግግርና ውዋታ ውብ ነው። በሌ! የሚሆን፤ የሚሆን ውዋታ አምጡ።... ይኸ ቀብር በዘረ የሚያልቅ ነው እንደ? ገዛኸኝ።»

«ምን አወቃለሁ! እንደንድ ገምገሞና ግርግር ሰምቻለሁ። እኔ ሞት ሞት ሆኖ በሀይወት ሳሉ ጆምረ ነገረያቸው ነበረ። ለሚያልፈውና ለሚረሳው አገርን አይምሉ ብላቸው በጠብ አይነት ሊተያየኝ ከጆሉ። ከኔም አልፈው፤ ከኔ ጋር እንደከ የቀርጥ ነገር አይመጣም፤ እኔ ስገን እሳቸው በርደው፤ እሳቸው ደግሞ ሲያይሉ እኔ ተግ ብየና ተለባብሰን ነበር የዓርነው።... ሞ እኔን! ሳንደፍታ ነበረ ብየ መጠውት ጀመርኩ! ሆነ። ታዲያ መት ወታሽ አትበሉኝ፤ ቢሆንም ደግሞ የምጠውተው ሁሉ የሆነ ነው።» እያ ተበጁ ደረታቸውን ለኛ አሳጡትና፤

«የሽግግሉ ነገር፤ የነገር አናት ግስቶደም አይወድ፤ ሁልጊዜ አይነታ ንገር እንደጅራት እንደሰከተሉ፤ ልክ ወደጃ አልጉትብት ያለ ፈትራ ነው የሚመስሉት! ምን ሆነ ነው የሚሉት?»

«መቸክ-ል! አሁንክ፤ ስነግርያ ለመጠሰክ ነው። ውዋታየን እግር እያስተካከልኩና ወደመድረፍ እየመጣሁ መስሉኝ! «የጅብ ችኩል ቀንድ ይነክሳል» አሉ ጠገዶች።»

«መሰኛ ጅብ ያሏቸውን ያህል በመልስ ስገብገብ ጅብ አሏቸው። እንድባንድ ሆኑ። ተበጁን የሽግግሉ ተረብና የውዋታ መጉደደብ ያንራቸዋልና ፈታቸው ደስታ ይበራው ጀመር፤ «እንደያ እንጂ! ውዋታ ተጀመረች! አሁን እንደፈለጉ ይጌተኩ፤ ይበሉ እነከሚያናጥጡ እስከግታሰሁ፤ መንገድቱ መንገድ ሆነች፤ የውዋታ መንገድ!» ቢሉ፤ ገዛኸኝ ሰቀላቸው።

«አሁን ታዲያ ያዋረት መዘዝ፤ ሲሞቱ ፈጠ ቀጭ አለ። የኛ ሽግግሉ ሁሉ፤ የዓቁ «ራባዓች» ቀመው ቢለምኑ ሸረ ምን ሲሆን ብሎ ደርቀው፤ አሁን፤ ጠዋት የወንድግቸውን ልጅ እግኝቸው ነገረኝ። ደግሞ ባለመገረዛቸው ከዋናው የይሁዲውያን መታብር እነከረናቸው አይገባም ተባለ። አሁን ታዲያ አለም ራጫ በራጫ ሁሉናች።

«የናዝራትም ዋና «ራብ» ከላይ የመጣ ግዝገር ወረቀት ከላመጣ የመታብር ገቢ አይከፈትም ብሏል አሉ። በመንገስት

በኩል ገን ቁጥቶት ሁኗል፤ የቀረው ሰው ሳይመጣ ጠብ በጣሪያውያንና በ“ራባዎች” ከተረጠረ ብዙ ነገር የሚከከከ ይሆናል በማለት አስከረኑ ሀኪምቤት እንደተቀመጠ ነው አሉ። ሲሉ ገዛኸኝ እንደረረትና ዙሪያ እንደተሸከረከት የተበጀ መሰረፍ አልቀረባቸውም።

«ይኸ ድምዳሜም ሁሉ እምቢ ያለ እንደሆነ አስከረን ሳይቀበር ይፍረስ ግለት ነው? በሱዳን ጠሠይ ከገባ ቀበርን ብለን ሰናዝን “አባይን ያሳየ በምንጭ ይደነቃል” የበሰ አታምጣ እየረሳለም መሰንበቻ ሆነ?»

«አዋ ተበጀ፤ ይኸስ የማይጌዳ ነው፤ እንደደር ስጋው ግሰቀመጧ ያለ ትልቅ ግብዝታዊ ውስጥ ሲሰራጭ የረቀቀ አይበላሽም። ከረንቲ ባልጠፋ ዘላለም እንደደረቀና ጠፈፍ እንዳለ ነው የሚቀረው። ደርው ከግብዝታዊ በረዶው ሲወጣ፤ ያው እንደደሰ አይደል የምናየው፤ እንደይነታ ሽታው። ባይሆን እንደኛው ጥደት በሉሚውና በጨው ያልተወነቀበት እየሆነ፡ ትንሽ ከርፋ ይላል። እኔ የምለው፤ የመወረሻቸው ምን ይሆን ነው። ዋና ነገር!»

ተበጀ፤ አይናቸውን ከውቶቡሱ ገደግዳ ሳይ ከተለጠፈ ያስኖረን ግሰታዊቱ ሳይ ልክው፤ ጆረቸው የጌራ ጥሪ የሚያደምጥ መሰለ። ፈታቸው ዘና አለና መልሶ ትጥ አጣ፤

«ግልጥ ነገር! የመወረሻው ምን ይሆን ይበሉ፤ ቀበር ነዋ። በቀም የተቀበርነውን ይብላን እንጂ (ይጭነቅን) ጆግናውን ገብዝ፤ እምረ ተነሱ! ለቀበር እምቢ ብለዋል ተብሎ አይቀሰቀሱ። እምቢታን ለሱ በደንብ ያወቀው የል፤ በደንብ የተፈላሰመበት ነገር። ለገራዥ ልሳኔን ከብልቲ አልሰጥም ያለ ባለሱራ፤ እምቢ የለመደበት፤ በጥልያንም እምቢታውን ያስመሰከረ፤ ሰላቶን ያስበረገገ፤ ከዚህም ለሰላቶ እጅ አልሰጥም እጅ አትሰጡ ብሎ ያስለበመ የሀበሻ ሀሞት ይሉወታል እምረ ነው። እምረ እንዲህ ወኔ ትቶ ሲሄድ መቀበል ሰውን ሁሉ እንዴት ይወንቀዋል?

«ደግሞ ለቀበር! እርግዶ፤ ፈክራውና ሽለሳውን ከወየታው እንደሁ የሰጠን አይንሳ ተርፈናል። ባለመያ ሞልቷል፤ አልቃሽና ዘፋኝስ «ሆ!» ብሎ ነው እየረሳለም የገባው። የኔ ልብ ያሰበው ገን ሌላ ነው። ምንው ግለት፤ ለመንገስት በግሰውት፤ በጥልያን አርበኝነት የተሰለፈ ጆግና፤ ያለጥይት ተኩስና እልፈት በጣሪያ ገባ መሪት አይገባም። በግለት ይህን ለግሰፈቀድ ነበር ሀሳቤ! ደግሞም አይቀበርም? ያሰክራል!

«የሚመጣ ትንግርት ይዋራል! ታዲያ እምቢ ቢሉ ምን ይመጣል! አፈር የትም አፈር ነው። በራባችን ባርክን፤ እንደሱዳን በየቦታው ሳይሆን ባንድ ቦታ የራባችን አፈር መልበሻ ግጦር ነዋ! ታምረ ከወገኑ ይለያል? ብቻ፤ አንድ ገጥ መሪት ይሰጠን! እዚህ አገር አንድ ጥረነት የጅሰው ሸከፋ ነው። ከሆነ የተጣዳ ቦታ ቢቀበር ስሚንታውን ከደንጋዩ ገምብቱ፤ ቀልቷሉን ከወደራው ተክሉ፤ በዚያ ሳይ ፎቱውን ቀልጭባለ ሽልምልም አስሎ ከመታብር አናት ሳይ ገጭ ነው! እምቢ፤ አልገረዝም ያለ ሁሉ ቀን ይወጣለታል። የተገረዘ ከቀጥር ሲወጣና ወደሰላቶ መታብር ሲመታለል የፈላሻ ቀበር ሰፋ ይሰፋል። ምንው ጠንክረው እምቢ ባሉ! የታምረ ወቃቢ የሰሜኑን ደጋግ መንፈስና ወቃቢም ወደእኩሉ ይሰበውና በትግል ይራደን ነበር።» አሉ።

አባ ገዛኸኝ፤ በመተክል ከያ ተበጀ አይርቀም። ግና፤ ጊህ በመፍጀት፤ በመለግመድና በግጥነት የሻቱትን መፍጠር ይቻላል የሚል እምነት አላቸው። ሲመጣ የሚችል በጌና መጥፎ ሁኔታ የመመዘን አትግቸው ከያ ተበጀ ያይላል። እያ ተበጀ፤ ደፋርና ወኔያም ናቸው። ከልሆነ ቦታ ቢደረጉሉም የድፍረት እንደበታቸው ያወጣቸዋል። የማይቻሉት ነገር ሲመጣ ሁዋ ይረፍ ነው የሚሉት። ስለሆነም፤ እያ ተበጀ ከሁለት አንድ የሚል ልምድና ድርጊት ሲታያቸው ገዛኸኝ ገን ግሽግገልንና ግደራደርንም ይጠቀመበታል። ከሳይ ተበጀ የተቆትን ተመርክዘው ወደታቸውን ጆመረ፤ «ልጅ ተበጀ፤ ይሰግሉ?»

«እንዴታ፤ ያውገ! መሰግት እንጂ ምን ተይዟል!»

«ንዴት አጭር እብደት ነው ይላል ከንዴት ወጣሁ ያለ ሰው፤ በንዴት ከተናገረት ወስጥ ሁለት የማያስኬድ ነገር አግኝቶበታለሁ። በመጀመሪያ፤ እንደጣሪያ ዘለው መታብር የሚቆፍረበት ነጣ በታ የለም፤ መሪት በመሉ ያረባቸ እጅ ነው። ከረባቸ የተተግወንም ተሰናጥቶ የያዘው በነፍሱወክፍ ቀደም የመጣ የነጭ እስራኤል ነው። የመንገስት መሪት አለ ቢሉ ያም በግዥ ነው። እንገዛ ቢሉ የፈለሻን ኪስ ያወቁታል። ለምንን ቢሉ የብቻችን መታብር መሰራትን የሚሰግግ ደጋፊ መገኘት አለበት፤ ያም ሆኖ ገንዘቡን እጅፈተት አድርጌ የሚቸረን ከተገኘ ነው። ይህን ሁሉ ቀጭ ስለ የተመራመርኩት ነገር ነው፤ አንድ መፈናፈኛ መሳ የለም። መሪት እንደልብ ቢሆን ዓር፤ በሀርከፈን ተሳትየ የጣሪያውን አዳራሽ ትንግርት አሰኝቸ ነበር የምክፈክፈው። ልቤ ይህን ከጅሎ፤ ሌላውን ይተውት፤ መሰገድእንኳ ለመሰራት ብጣሽ መሪት አይገኝም። ወደመሪት ደግሞ ጠልቀን እንገባና ሌላው

በላይ እኛ በሰር እንሁን ቢባል ትልቅ ድል ነበር፤ ግና የዚህ አገር ቤት አሰራርና ትድረት ወደመረትም ጠልቆ፤ ወደሰማይም ዘልቆ ነውና ያም የሚሆን ነገር አይደለም። ወደታች ጠልቆ የመደበቂያ ቤት፤ ሰማይ ዘልቆ ገብቶ የንጋት ጠህይ ለመቀበል የጠጠበጠንን ድርብ ሁሉ ልብ ይበሉት። ሁለተኛ ያሉት ለላይነት ግድፈት ያለው ይመስለኛል። እንደምንሰማው ይሁን የማለት።

«በዚያ ሰዎች፤ እድሜያቸው ሰዎችን ለመት የሆኑ ሀፃናት ከትምህርትቤት ላይ ነጭ ጥቁር ተባብረው፤ ግእድ ቢሰራ በየገጣቸው፤ በኪስ ውዋታውም እንደዚያው ጥቁር እንድንገኝ፤ ነጭ ሊባ ገዢ ምን ያስፋዳል፤ የመድገምእንጂ እንደልሰሙት አድርጌ አላነሳሁምትም፤ ሽግግሉና ባልቴት የማይሰማው ቢሆንም ከራዲዮ ሰጠጣ ጉብሉ ሁሉ ያወራው ውዋታ ነው። በወቅቱ ገዢ ሳይቀር የጅቦች ገዢ አይነት ጌን ለጌን መፈላለግ ሲጠና የድብድብ ሰላት ደረሰ። እንደተከራረፉና እንደተዛዘቀ የምሳ ግብር ቢሰራ እጅ አጠባ ግራቀኙ እየተገፋፋ ይሰማራል። የጥቁር ዘር ሆኖ በግድ አካባቢ የነጭን ዘር ይጌትትና መተንፈሻ ከጣ ሽንት ቤት አገሪ የሂሊት ዘገቶ ጥቁር እንበሉ ነጭ ምሳ በልቶ ይነሳል። አትርፋቸው ያለው ሰራተኛ ወደዚያ ሲሄድ ትንፋሽ ያጣ እራታ ይሰማና ሲከፍት የሰው ግልገል ታምጌ ይገኛል። ከዚህ በመጣ ንደት፤ ጋዜጣውና ራዲዮኑ አገጥሶ ሲናገርበት ሰነበተ። ከዚያም ቋሚ የጠቢያ ልጅ ማግማግያ ሆነ። እስከም ልዩነት ይጠብቅ፤ አገር ከ ትሁን ግለትያ ይመስላል። ግባረዱ የሚሻል አይመስለኝም፤ ተቤ?»

«አቤቱ! ወናና፤ ወኒያም ሲሉ አለቃ ጠቡ፤ «ጤጥም ከፈለ ተቆጠረች» ብሏል ለላው ሰው፤ ልብያ በጣም ወኒያም ነው። ያገድም ጭንቀት። ሁለት አገር ያለው እንቅስቃሴ እኒስ ባይኒም አልዘረ። ልብያ የጠቢያና የነጭ እራሱ ሰራ። ሁለት አገር አበጁ። እኒን ወደያልኝ! አረቡእንኪ በየቀኑ የመሳሪያ ዶዶታና የፈንጅ ናዳ እያወረደ፤ አገር ይፈጥራል ብሎ የሚያጠን የለም። እኒ መቸ የኩልነት ነገር እነሳሁ፤ እምቢ ሲሉን መሄጃ የመቀየሰና መወላጃ የመፈለግእንጂ።

«አስከረንን በየር አጋብቶ ሀይለማርያም መንግሥትን ተቀበለን ቢሉት በሀይወት የከደውን የፈረሰ ገላ ይቀበላል። ግለትስ ይል ይሆናል፤ ምናልባት ይመለሳሉ በግለትና እዚያ የቀረውን እንደራጋ ለማድረግ። ግና ከሁለት መቀመጫ እንደ ግጣት ይገርማል! በምኒቀ እግር ይጠላል? በሉ! በኛ የሚያልቅ ነገርም አይመስለኝ፤ የተገኘውን ይዞ እዚያው ደርሰን

እናጠላለን! ከንደ፤ በጣም ገም ብለህል! ይህ የብልት የቶረጣ ነገር ተሰግሞታል መሰል?»

ከመፍገጌ በቀር የሰጠሂቸው መልስ አልነበረም። ይደክመኝ ስለጆመረ እንደሰኘው ሀይል ገዢ የማናገርበት ሁኔታ ስላልነበረ ገምታውን መረጉት፤ እሳቸውንም ቢሆን እየደከማቸው ስለመጣ መሰለኝ አልገፋኝም።

ጊብአት ለልጋ! አወቅቡሉን የትራፊኩ ቀይ መብራት አቆመ። ትምህርትቤት የጥሉ ሀፃናት ከናታንያ ጊብአት ለልጋ ሲገቡ ከወቅቱ ጠርደው የገር ግለፈያውን መስመር (መዝ ይሉታል) ከንፈር ሳይነኩ፤ ከብዛታቸው እንፃር በዚያች ጠባብና ውሴን በታ ተራከተባት። እንደንደቹ፤ የግራመድ ቢመስላቸውም አልተራመደም። ይህ ሊሆን የቻለው፤ የመሀልም ሆኑ የደረ ሀፃን፤ ከግራ ከተኝ የቶመውን መኪና ያለግመን በመሆኑ ከመራመዳቸው ይልቅ እንገርጥጧቸው የጠለጠ ሀይል ፈጃባቸው። እውነታቸውን ነው፤ ለታዘበው፤ እውነት ይመስላል፤ አስላለፉን ብሎም እንደሸጉት አፈመዝ የተደገነ የሚመስለውን የመብራት አይኖቸውን ትክ ብሎ ከነጂወቹ የመቋመጥ አይን ጋር ሲያደብሉት በግድ ሳይ ሆ ብለው በበላያቸው ሳይ ሊዘምቱባቸው የተደገኑ ነበር የመሰሉት። የሚሻለው ትክ ብሎ አለማየቱ ብቻ ነበር። ያብዛኛዎቻችን አይን ከሀፃናት ሳይ ሆኖ እያ ተበጁ ግን በጊዳኝ መስኮት የሆነ ነገር አይተው አስደነገጠኝ። «አዩልኝግ! አባ ገዢሽኝ...» ብለው ስንዘርና ስናያቸው አይግኝቸው ከላይ ከታች ይፈረጣሉ። መሳኩ ተዘጋዝ በላ «ምነው» አሏቸው።

«ጅል ነገር በማየት አይኔ ከሰመ። የኔ ልጆችም ነገ የሚቀደት ይሆንን ነው፤ አገር ያደረገውን ሊያደርጉ በገረ፤ ለጃገረድ ተርታ፤ ባልቴቷ ሰው በታፍርም እዩልኝ ብላ የምታደርገው ነገር የለም። ብትኪኪልም ተሸሸጋ ይሆንና፤ ወደአደባባይ ስትወጣ፤ እንደያው የፍጥረቷ እንደሆነ አድርጋ ታስመታለች። እዚህ ኩል መኪል በሚደው! ከደባባይ፤ ልክ ከመቸያውና ከመተሳለፊያው ከንፈር ሳይ። እኔ ባወቅ፤ ለጃገረድ ወደውጭ ገዢ ለመወጣት ስታስብ፤ አለኝም የንግድ መታሰቢያው ሰላት ሲደርስ፤ ከቤት ሰው ያለባት እንደሆነ ወደግጽት፤ ግጽቱ ደፍንታም ከሆነና ወደተዛነቡ... ስታልፍእንኪ አይነት አለው፤ መስተዋትን ከሌላው የመበጃጃ ጓዚ ጋር በቀሚሷ ጌነፍ አድርጋው ትወጣና የጠራውን ደመደም ጥላ ስር አይታ፤ እኪሷን ሰዳ ከመቀመጧ በፊትም ዙሪያዋን ሰው አለ፤

የለም? ብላ ትሰልባለች። ሰው በይዋርም፤ ኩታራ ስላላቸው፤ መቸም ሰው እንደሰ ትጠረጥራለች። ቀደም ከልተጠነቀቀች፤ ሴቱ ስትጀምር ምንም አይታያትም፤ መሰጃጃት ብቻ ነው። ከቀጥመጥ ላይ በጣም ተሸክፋ፤ የሚለቀም የጌረረ ጠርዝ ሲሆን እዚያው ለትግ፤ ኩሉን ከሚገባው በላይ አውላው፤ ሺንሸኗንም ተጠልላ ዘርዝራና በመቀነቷ ሸብላው ስትወጣ ምንም ያላደረገች፤ የተሳለች እንጂ የተፈጠረች አትመስልም፤ መቀነት ፈታና አብዱ ያሁሉ ውበት እንደገና ፈርሶ የሚሰራ አይመስልም። መንገድ ብትወጣ ከመደረሻዋ መንደር ስትቀርብ በሷን መሀል አውራ ጉዳና ላይ እንደገተረችው፤ ወደቁጥቂጦው ጠሰሰ ብላ ተጠግታ፤ ወህ ለመክፈል የምትንቀረጠጥ አስመስላ፤ መስተዋት ከገልገል ይወጣና እንደያው ሰለል-ሰለል አድርጋው ስትመለስ ቀሚሰ ያራገፈች እንጂ የተቀመጠች አትመስልም። እነዚህ ተመልካቾችሁልኛል? ጣቷ እየወጋ የሚመለስው ምን ይሆን እባክህ ይንቀሳት! አሁን እገዢ ከፍ ቢያደርጋት ምን እለ! እንዲህ ሳትባላለች፤ እንደተሸከረች!

«ያገር አምባር ጭታ በኪሻ! ያያያዘቸው ከፋት! ሁሉ ነገራቸው ወንድ-ወንድ! በየጌዳናው፤ በየመስኩ፤ በየምግብተም እህል ሳይነሳ እዚያው ላይ፤ ወንድን ከፈትሰፈት አስቀምጣ ለላው በቀለም የሚሸነገል ይመስል መመልገግ፤ መመልገግ። እኔን የማይገባኝ፤ የመጨረሻ እወደዋለሁ ያለችውን ወንድ ከፈቷ ይዛ፤ የምትወክሉት ነገር ነው፤ ለመኪኪል ፋታና ስፍራ አለማግኘቷ። በይዋራትእንኳ በሆነበት፤ አንዱን በመኪኪል እንደሰሳት ለማድረግ፤ መቸም የመጨነቅ ይሁንበት። አቤት የሰማዩ ጌታ፤ የሰንቱ ድስት በፀገር ተደይዋ ይሆን? ጥፍረንና ጠጌረን በወትት የማይከላ በላጌ ሲባል ነው፤ አንድ ሰው ጥፍራም ብሎ ቢሰድብዎ ከሞቱ ቁጥር አይደለም እንደ ገዛኸኝ?» ብለው፤ አባ ገዛኸኝ መልሰ ለመስጠት ሳይበቁ፤ «እረፉት! አየ መከራየ! ይኸው ከፈታኝን ለላዋ ደግሞ! አይወገ! ወጋ ም! አፈርኩ ተብሎ ነው? ከደባባይ መሀል ተቀምጦ ሸሸግ ብሎ ሲመለገግ! ወንድ ሁሉ፤ ይህን አገገል መቅበጥጥ እንደወባት እየቆጠረላቸው ይሆን? ከደም ተነክራ የወጣች ቀበሮ ይመስል፤ በደም መሞግሞግ! የዚህ አይነት ትድረት ገራ ዘረያ ሆነብኝ።» አሉ። አባባሉን ሰው አለገምኗቸው ተርቶ ነው እንደ ወደገራ መዘር ለርሳቸው ይቀሳል! ያጋጣሚ ገራኛ ናቸው።

«ኸም ብለው እንደገረ ሴት በነጠላቸው ጥርጉ፤ ከወን አድርገው ቢተውት ከንፈራቸው ሁሉ ክርክም ነበረ። ነገረማ፡ የኛው ሴትእኩ የተለመ ነገር ሆኖ ነው መሰል ከንፈሪም ይሁን፤ መቸም ደርቻ የሆነ ነገር ሁሉ ከሞናው የገላ ቀለም የተለየ ዘይቤ

ያመጣል። እንደያው፤ ልትሰይመው የሚያስቸገር ቀለም!

«ምን አይነት ቀለም ተባ?»

«ገላህ ቢጠቁር መደህ ሌላ ይሆናል፤ (በእውነት ከሆነ የዘቸው መደፍ በጣም ልዩ ነው) በከንፈር አይነት ስትሄድ ልዩ ይሆናል። በለላ በለላ ብዙ ቦታ ስትሄድ ያንድ ሰው ቀለም፤ መሉ ድፍን አንድ አይነት አይደለም። ይህን ልብ ብላዋል ገዛኸኝ፤ የምለው ይረዳኝታል?» ብለው ጠየቁት እንጂ ለገዛኸኝ መልስ ፋታ አልሰጠም፤ ገና አልወጣቸውም!

«ይህን! ደረታ-ደረቱን ይዘው ሲሄዱ፤ የጠገደዋ ሴት፤ ቀጥለው ትንሽ ዘለት ወደርግሙሆ፤... ጠለምት በኔ ይሁንና፤ ደብረታብርንና ጋይንትንም መንገድ የሚያስመታ እርቀት ስላለው ይተውትና፤ ወደምናውቀው ወደደንቢያ ወረድ ሲሉ፤ እንግዲያ ቋፊና ጭልጋ በገድ ትላ፤ አርግሙሆ ገድም ተብሎ ነው የሚጠቃለለው፤ ከወሎውና ከጌጃው ከንፈር ሲጣቀሱ አንድያውን ይብሳል! ጣሊያ በመልክና በጠባይ የታመሰ አገር ነው! ከመልኪ እንደመቅሳት፤ እንደመጥራት፤ ይልና ከንፈረ እከባቢ ክርክም፤ በጣም ሳይሳሳ፤ ለለላው መውደቷ እንደያመች ሆኖ፤ እንደያው ልጥት፤ በከፍ ይልና በድምድም ከፈፉ ልክ፤ ስለት ቢሉትም ይሆና... መቸሰ ያው መቅርከሚያ እርት አይደል። ታዲያ በከፈፉ ልክ ሊያርም የታጣው፤ ከዚያው ላይ መልሰ ደግሞ ህ እ እ! ሳት ግየል ለምኔ ያለና መጠስ ያልጀመረ ቡና ቀለም ይይሆናል እንደወይና ቅጥ። ልሰይመው ጭንት ይለኛል። አሰውናቂ የፍጥረት ኪነትና ለሰራር። እንደያ ሲሆን፤ እንደንደ ይመጣለኛል። ዘለህ ተጌመር፤ እነታት፤ በል! አንተንእኩ ነው፤ ግን አለብህ! የሚል ነገር፤ ነበረብኝ።» ብለው በሮ ሲሄድ ይመስል አይናቸው እንደፈጠጠ ተግ ሲሉ ገዛኸኝ ጉርረቸውን አሳሰለው ከዝና ወዋታው ሲሻረፉ ተራውን ተሟቸው።

«የቋታዎን ወዋታ ደፍነው ወረሱ መሰል? ተበጀው! በጣም አብሰክስክዎት! የጣሊያ ነገር ሆኖ ሁሉም ጥረ ነበር። ግና አንድ ያለዩት... ከሉት ተነስቸ ነው። እኛ እንፈጠራለን፤ ፈረንጆች ደግሞ ከኛ ፍጥረት ለማንሳት አትላቸው (ቀልብ) እንደተገጠሰላ ነው የምናቻቸው። የጣሊያዎን፤ ተፈጥሮዋ ያሳመራት ሲሆን፤ እነዚህ ደግሞ የሌላቸውንና ያዩትን በኪነት የመሳብ መሳ ሊላቸው። ጣሊያ ይፈጠራል፤ ነጦች ኪነት ይፈጥራሉ። በነው መንደር መጀመሪያ ከንፈረን የተባች ሴት... ነገረሰ ምን የማይለቀልቀት ነገር እለ! መቸም ያች የመጀመሪያ ሴት ተስቶባት ይሆናል፤ ምንው ግለት፤ አደሰ ጃግሪ በመሆኗ። የኔና ያንተም አደሰ እያየን መገረም እስክንለምደው ነው።»

ገዛችን ተበጅን በወደላ የነገር ዝግግር እንበረታለን። ተበጅ ነገረችውን ሰምተዋል፤ ፈጥሮ መልስ ለመስጠት ከሴትዮ ሳይ የሚያደርጉት ያይን ቅልውን ፋታ የነሳቸው ለግሰመሰል ሞክረ። «አባገዛችን! ይህችን በጣም ደህና ምት መሰል፤ የሴትነት ነገር የወረራት ትመሳለች። እኛ፤ ቀለሱ መሰሰ ስትል፤ ወደኛዋ ሴት ሊወስዳት ፈትዋ የተዋት! እገዛር ይሰጣት! ቢሆንም ይሁንበት። እምባር ጭቃውን፤ እንግዲያ በግር-ተክል ከናቷ የተግረችው አይደለ። ወዋታዎን ሰግሁት! የመልመዱን ነገር ይተውት፤ የአዳል ሰው የፈረንጅ ብልት ቅርጽ ለልጃገረዶ የጅመንክ አቀረቦ ሲሉ ሰምተው ያወቃሉ? አያቀርባሉ። ቢያቀርባሉ ሲቷ እትቀበለውም። የደንብ እጅመንክ ባለመሆኑ ይሆናል። የወንድ ብልት እንጠልጥሉ ከአዳል መንደር ገብቶ የሚወጣ ዝንጅርና የፈረንጅ እንደሁለንጂ አበሻ አይሆንም። እንግዲያ እንግሊዝና ጥልያን በዚያ ገደም ሰንት ከርግል። የሰላተውን ብልት ቅርጽ ይኸው ብሉ ሲቀርብ የሰው ብልት እንደግምጣት እንሰጣ ቀፈራ ሄዶ እያለች አሳፍራለች። የዝንጅር ብልት ቅርጽ አመጣ እየተባለ ነው አዳሊ አበሻ ያደነው። እንግዲያ፤ ትድረትን ያወቀበት ሀበሻ መገኛ ጭንቅ ሲሆን የሰላተውን እየቆረጠ አቅርቦ ነበር። ብቻ ሁሉም እኩል እጅ መንክ አልሆነም፤ ዝንጅርና ሰው እንድ ሁሉ አልተገኘም።...

«መልመድስ ይኸውልዎ! ይኸው የሽግግሩ ቀላል ነው። በሱ ልብ ደረጃ አሻሽልኩ የግለት ይሆናል። እንደሰተ ዝንጅር፤ እንደ ሲወርድ ዘሉ ከዚያ መቀመጫ፤ ተንደርድር ከሌለው። ከዚያም አይረጋም። እራሱ ካልወረደ በቀር ግረፈያ የለውም። የኛውን ሰው እንደህ መቅለል ይለምድትባታል ይሉኝ ዝግግር? ሳካሰ መጠን የደረሰ ሰው እርጋ ብሉ፤ ከተቀመጠበት ተደላድሎ፤ ተከብደና ተሸክሮ ነበር፤ አይኔ አያሰኝ የለም።»

«የኛ ሰውእኩ መደላደልን የሚመርጠው መሳትን ከነወር እየቆጠረው ነው። እዚህ ግን፤ ተደላድሎ መቀመጥ ግለት በእውት ለግድረግ የመጠበብ ነው። መቀመጫ ግግረጤ ግን አሻገር ተረተረን፤ አሳፈ አገዳሚውን ለግየት፤ መቀመጫ ሳለመሰልቸት የመፈለግ ይሆናል። አያ ተበጅ፤ ፈረንጆች መዛወር ይወዳሉ!»

«ያንተ ወዋታ፤ በእውት የግድረግ ስትል፤ እኛም ወምረው በጋዝ ይጠኑን ግለትህ ነው። ይህ ትህክል እንደሆነ ልትገልጻልኝ የሽህ ትመሳለህ። ሰው ሲገሰእንኪ ተገዋ ነው፤ እንሰጣው ወሻ ሲበት ተቀጥቶ ይታረግል። በመቀመጫም ረገድ ያመጣኸው ትንተና አይገጥመኝም። ያኛው መቀመጫ፤ ከዚያኛው ምን ያህል የተለየ ነገር የሚያሳይ ሁሉ ነው? ዝም ብለህ፤ የለመደባቸው ቀላሉች

ብትል ያምራል፤ ከፈት መቀመጫ ወደሂሳው መቀመጫ የሚቀነጠነጠው ሰው ምን ሊያይ የፈለገ ሊባል ይሆን?»

«ተቤ፤ ይሰጠላል፤ ይሁን መቸም አይገባቸውም ብለዋል፤ ያንዱ አገር ባህል ከሌለው፤ የደጋው ከቶላው፤ የሰሜኑ ከወልታይት፤ ይህንም ይተውት በሲኖና ባባ ዝግግር መሀል ስንት ያመልና የልምድ ልዩነት አለ።»

«ያንተ የሰው ከሰው መለያ ጅል-ጅል ነው! ትንተናውን ተንትኑህ መተህል! እራቴ ሆዲ! በጣም ሀያል ትንተና!»

«ያምባው ከቶላው፤ ትግረ ከጌንደረ፤ ጌጃሚ ከሸዋ፤ ሌላውም ከሌላ ይለያል ሲሉ እንደህ ነው? አሁን እንደሌለው ሰሜን ደጋ፤ እርግጥሆ ቶላ ነው። በሰውነት ረገድ፤ ደገኛው እሴ ሁለት አካላት ቀርጥ ይበዛበታል። ከፈረፈር ላይ፤ ከምግብና ወህ እንሰሰ የሰራ ክብደት የተነሳ ሀይልን፤ ወፍረትን፤ ብርታትን ሁሉ ዝግ ብሎ እየሸከረ፤ አደግሁ፤ ቀረሁ እያለ የተቀከለ ሸምቶ ይመስል እዚያው ጠባቶ፤ በልክ እየተከነደ ሁሉም ቀርጦ እኩል የሆነ ይመስላል። ደገኛውን በትና ፍንጅ ተመልክተው! እያንዳንዱ ብልት ሰምንት ተርቦ ከጌድጊድ የወጣ ጅብ ሆድ ያደክማል። የደገኛው የሰውነት ልሳሳሲ በጣም ልዩ ነው። የገብሰ ልብ ስተመገብ በመሆኑ። አሁን ገለባው የተነሳለትን ገብሰ ምን እመል ታወጣለታለህ! ገብሰ አይገባበትና አይሆነው የለም። የእህል አውራ ብልውታል። በሌላ በኩል ይህን ሁለገብነትን፤ እንደሰረት መሆኑን የመጥቀስ ሞኝ የሚለውም ወገን አለ-እንደተመጋቢው ደገኛ። ብቻ እንድ ሰው ገብሰ ሲልህ አቅቶመው፤ ጠጉ ፈሊጥ ነው። ይህ መቸም የወጣ ንግግር ነው። እንደነሳሁት፤ የሰውነት ልሳሳሲ ሲነሳግ ለምድ! እራቴ ሆዲ! ውብ እጆኝ ያለፋው። በድሜ በኩል ደገኛው ተሉ አይቆም። አባ ዝግግር ግብፃውያን የገባ ያሉት ወዋታ እዚህ ይገጥማል። ደጋ ሳይ ያበክኸውና የጣልከው ጠላ ተሉ አይፈላም። አየረ ብርዳም ነው። ታዲያ፤ ዝግ ብሉ አድጌ ዝግ ብሉ ነው የሚሞተው፤ እነኚህ ሆኖ ያልፋል። እዚህ አገር ሲመርቱ ከመቶ ሆኖ ያደርሰህ ይላሉ። ለሰሜን ሰው እንደህ ብቅመርቀው እርግግን ነው፤ እገዛር ይለክህ ብሉህ ነው የሚለህ። ደጋውን ለእድሜ ስትመርቀው የግብግብን ብለህ ነው። መቀረጥ ካልፈለገህ በሰሞና በደስታ ኑሪ! የልጆቻችሁን አበባ ያስፈጃችሁ! አግኝታችሁን ያስምረው ብለህ ምርታንን ትዘጋለህ። አሊያ የሰሜን ሰው መቶ ሆኖ በይደርስ መለካትን አይወድድም።

«ቀለኛው ሰውነት ገፈገፍና ስድ ነው። ለደገኛው የብትል አውራጅነት የተሰራ ይመስላል። እኔን አይተህ ዝግግርን በዚያው

እይ። ምን ያለሁል፤ በመረት አቀጣመጥ፤ ደገኛው ቶለኛውን አዘትዝቶ ያየውን ያህል፤ መት ሲቶሙ ቶላ ደጋን አዘትዝቶ ያየዋል። ሱዳኖችን አላየህም? ሆዳቸው በጣም የተቀጣ መላጉ፤ መላጉ!

«እመልን ስታወዳድር ቶለኛው እንደየረ ተከሰኪሳ ሁዋ በመሸቀርቀር ከደገኛው በጣም ይበዛል። ቶለኛው ከወሀ ጋር መነካካት ያበዛል። ታጥቦም መወልወል አለበት። ደገኛው ለመኪኪል ግድ የለውም። ጠልቶ ሳይሆን፤ በዝግታ ስለግዛኝ ነው። ቶለኛው ከሰልቅ ጋር ጊደኛ ስለሆነ ሳበት ሲቀዳው ዘወትር መታጠብ ይገደዳል። ሌላ ነገር ስታነሳ፤ ቶለኛው ለጫካና ለደን የቀረበ፤ ካራዊት ጋር የተጉዳኝና እነሱንም የግላግ በመሆኑ ያደንና የተከሰ አመለኛ ነው። ከተግ ቀረቡ ሌላና ቀጣፊ ነው፤ ስራፊት ይበዛበታል። ጣም በግደርና በደህነት ከተግን የግራተካክል ባለግ አላየህም። ልዩነት ሲባል፤ እንደ ዘፋኝ፤ ሌላው አልታሸ፤ ሌላው ደተኛ፤ የቢያ ምላሽ ቀልጣፋ ሲሆን፤ በመልመድ ረገድ ደግሞ የወዋታ አይነት እንደያ፤ እንደያ፤ ልዩነት ሲሆን እናወቃለን። የነዚህን ከኛ እንጥረ የለየሁት በዚህ-በዚህ አግረኛ ነው። እዚህ ብዙ ነገራቸው የመበላሸት ነው።»

ከዝነው መርዘም፤ ከዋለበት ልፍላፍና ዘረፋ ጋር ተደምሮ ደከማቸው። እንደመዘል፤ እንደመሰላቸው፤ ነገር እንደመነካካት እያደረጉ ይጫወቱ በገበበት መሀል እንቅልፍ አስለሸሸቸው። ቀስተሰቅሳቸው ፈታቸው እንደተወረዘገ ወረደን። የጆቻቸውን መክነፍ፤ እርገብጣል አርገው፤ አራጣው እግራቸው ከጉብድድናቸው ጋር ተደምሮ ተወተረተረ። ደሙነፍሳቸውን እየተገዙ፤ ደገቷን ለመወጣት አካላቸው አልገዘቸው አለ። ይህንም ስለተረዱት

«ከንደ፤ የት ደረሰን? ሳይታወቅኝ ደህና መጣን! እንቅልፍ ትንሽ ዉንፍሮኝ ሰውነቴን ድቀት ተሰግወው። ሸረገና! የት እንደሰሁም ጅል ትዠቱ! ነገረሰ ገሀድ ነው። ብቻ ገዝኸኝ ቀደም ያወረኝ እንደሆንኩን፤ ትንሽ ህልም ቢጠ ገረፈኝ።» አሉ። ይህ ዉዋታቸው ምንም አልገደደኝም። በሁለቱ መሀል ተሰዉ ስንጊዝ፤ ዘወር ብለው ተመለከቱ። አባ ገዝኸኝንም እሳቸውን አስቸግራ ያለፏትን ያቀበት ከንፈር ሊጫመ ሲታገሉ ተመለከቷቸው፤

«የዚህ ሽግግሉ ወገብ ታሰረ። አታይም ዉብጦ ይዟቸው! ትንሽ ተግ በል፤ አለዚያ ከኛ እደርሳለሁ ሲሉ ትንፋሻቸው ያልቅና ነፍሳቸው ያልፋል።» ብለው ገዝኸኝ እስኪጠጉን ትምን። «ገዛ-ኹ-

ኝ!» አሉ፤ ሙዚቃዊ ቅኝት ሁዋ ራቱኝ አይነት አጠራር፤ «እውነትም፤ እንደሲት ነገር ተጠንሰሽ ነፈረ። ሰውየው ግን ተቀብረል። ይኸው በገሀድ ታየኝ! ተቀብሮ ነገር አልቋል።»

«ተቤ፤ ምን ታየህ? ህልም እንደፈቅ ነው» ነውና በብዙ ጌዳና ይታያል። ህልም አስቸጋሪ ነው፤ ያሉትን ትቶ ያሳሉትን ይሆናል። ምን? እንዴት ያለ ነገር ታየህ?»

«ይባረክ! ለዉልሉኝ እንደፈለጉ አውቂወታለሁ፤ ትንተናዎን ዉርሰው ለራስዎ መጠቂያ ደረጉት። ህልም እንደፈቅ ነው ብለው የል? እኔም እንደታየኝ ፈቅቸዋለሁ፤ ስለሆነም በፈታሁት ጌዳና ይሄዳል። ፈኛዎ ይበጥ እንጂ አልነገርኝም! የራሴን ህልም ቀርቶ፤ ቅጥታጤ ፈቅቶት ግለዳ እየጠረረ መጥቶ ከደጃፊ የመጣ ቅኝተኛ ሁሉ ተበጃ የፈታው ህልም ወሸት ሆነ ብሎኝ አያውቅም። ድሪቱ ታሪክ ቢያተርፈንኪ የጣሉትን ጥየና እንጋል፤ ድብልቅልቅ የወጣውን ህልም ቢያንስ በመገቢያ ምልክት ነው ተመልሰህ ተኛ የምለው። እንደንደም በሁለተኛው ቀን ህልም አጥርቶ የግጫ አለ። ህልግን እንደሰ ለኔ ይተውት! ይልቅን ወደመንደር ተቃረብኝ መሰል! ገዝኸኝ ዝም ብለን ነው እንደ የምንገባው?»

«ተቤ፤ ምን ፈለጉ ታደያ?» አሉት እኔ ይኸኔ። መልስ ግን አልሰጠኝም። ሀዘን ቤቱን ተጠጋነው። አያ ተበጃ የግራ እጃቸውን ከግራ ጆረቸው ግንድ ስር ወደግንባራቸው አካንፈው፤ ቅልቅ ሌላ ጆሮ አስመሰሉት። የሂሳቸውን ድምፅ ለመተገንና ከፊት የግጫውን አካንፈው አስገብተው፤ የግጫነትን ለማደራጀት። ግና የግንባ ድምፅ አጠ፤ «ተወ! ተግጫ በሉግ!» አሉን ከቲያችን በጥብጧቸው። አስቆመን፤ ደጋግመው ትንፋሽ ቆረጡ። አይናቸውን ከመረት፤ ፈታቸውን እንደመዉነት፤ ወደቤቱ ሳይሆን እንደያው ግድ እንጋጠጡ። የለመዱት ያዘን ቤት ጫጫ በጣም ጭር ያለ ብቻ ሆነባቸው። ገትረውን፤ እንደያ ወደያ ግድም፤ ወደህም፤ ወደገዝኸኝም ተመልከተው እንደገና አይናቸውን ጠለሱት፤

«አባ ገዝኸኝ፤ ይህ ነገር... ደህናውን ጆሮየን በጣም ጠረጠርኩት። ይህ ሞት የእውነት አልመሰለኝም። አውራ ሰው ሞቶ፤ ይህን ያህል ጭርታ? የቸባለ ሰው ለከሰዎት እንደሆን። ከስራ መሀል ተበራግገን ወጥተን... እውነት በይሆን ለምን መጣችሁ የግራ ጠያቂ እንደያሳፍረን።»

«ተቤ፤ እንደንደ ቢልት ይወጣለወታል። ከሞት አልፎ ስለቀበረ ስንዉነት ወላን! ቸባላ የደበለቀ የግጫሉ እሳ ስም ነው። ይልቅ ሰው ሞቶ ዝምታው ለምን ሆነ አይቀለምም በሞቱ... ያስኔድ

ይሆናል። በዚህ አገር ምሁራን አይቀሩም፤ ሀዘን ዝምታ ነው። የኛው ሰውም ያን አወቅ ፈረንጆችን ያለመረበሽ መላ ሊሆን ይችላል። ምን ዓይነት ሀሰት በሆነ፤ ከቅሌት ሰው ይጋራኝ ባለልኩ! እንደያው በኛ ይቅር እል ነበር። ገና የታምረ በሽታ የዋረ መጋኛ ነበርና እውነት... ብለው ወደአረፍተነገር መድረጃቸው ደምፃቸው ደከመ። ሆኖ መርበትበት ጆመረና ጣልቃ ገባሁ።

«ተቤ፤ በር መምታት ፈርተዋል መሰል! ይልቅ ከበረ ደርሰን በሊይልን አይሻልም? ይበሉ።» እግርዎ ይንቀልና ይጣጣል።» አልኩ።

«በተጣደፈ ተግራ እየተነደሁ...» ብለው፤ የገቢውን ወላጋ ዘለቀን፤ ሰንገባ እንደሆሰ፤ ታል አልገኛ ክፍል፤ መቱን የተከተመው የሽግግር ጥላቻና የጣልቲቶች ተራ ክፍል ቋጭ የሚዘለት አይመስልም። በዚያው ላይ ጭር ያለ ፀጥታ ወጣታል። ወሰጠ መናከሪያውን ያረዘመው፤ የክፍሉ ብዛት ሳይሆን የያንዳንዱ ሆደ-ባህር መሰፋት ነበር። አራቱን ክፍል ዘለቀን ከግራ ቤት ሰንደርስ ቢብሉ ተከፍቶ የቡናው ሽታ ከበባ ቶሎውና ከመጥገሽ ዘይቱ ጋር ተደምሮ አፍንጫ ያውደዳል። «አሁ! ገዛኸኝ፤ አሁንስ ፈራሁ፤ ሞቱን መታታል መሰል፤ ገና ተከውዋ ያለቀ ይመስላል። አታዩትም! የቤት ጊዙ ተከውዋ ወጥቶ ከውጭ ተቆልሎ! ትኩስ ቢሆን ኑሮ ዝምታው... አብሮ አደግ እቻው ሳይሰለፍ ቀበረት? እ ም ም»

ለውጭ ለገቢው ያመች ዘንድ መዘጋጀት ከተነቀለው በር ላይ ለተቀማው ሀዘንተኛ ፈታቸውን ሰጥተው ዝም ሆነ። ተገትረው፤ ገዛኸኝን አስከትለውና እኔ የሂሳ ደርቻ እንደሆንኩ ተረቅረን። ከይናቸው አወራወርና ከጆረቸው ከንፈት መቃጠት፤ ሄደኩ፤ ቀረሁ ካለው አካላቸው ጋር ሲተያይ «ከቲል ሀግአራቢ» ቶሞ ከገንቡ ገደገዳ ላይ የበቀሉትን እፅዋት የሚቆጥር ሰለሊ መሰሉ። በከፈል እንደፀሉተኛው ተወዘወዙ። አንድ እርምጃ ነቀልኩ ሲሉ አባ ገዛኸኝ የተበጀ አካል ነቀለ ብለው ከበላቸው ተጫኟቸው። ይህ ሁሉ የሆነው፤ በተበጀ ህሊና የተሰለ ነገር ባለመታየቱ ሆኖ፤ በሌላ በኩል ሀዘንተኛው የልቅሶን መጀመር የሚጠበቀው ከደሰ ገቢ በመሆኑ፤ በሁለቱ መሀከል የተፈጠረ አለመግባባት ነበረ። ሆኖ፤ ያባ ገዛኸኝ ከተበጀ ጫንታ ላይ መውደት ተበጀን አስደነበራቸውና በድንገትና ቅጥ ባጣ ብሎም እንደቅሉት የመሰለ ድምፅ ወምረው፤

«አ- ሀ ! ሀ ሀ ሀ... እናንተ! ምን አይነት ነገር ነው?» ሲሉ የተቀመጠው አልቃሽ፤ ተበጀ ለቅሶ የተሰቀሉ መሰለውና እየዘለለ ይታቀፋቸው ጀመር፤ የወጣላቸው ድምፃዎ ዘፋኝ ናቸውና ብዙት

ያነጫጭ የጀመረውን ሀዘንተኛ በእንገርጉረቸው መስመር ሲያሳዙት ህይ አልፈደባቸውም።

ደም የቆረጠ አይገረዝም

ወህደዋ እየዘዘተዘቀች፤ ቤቱ በዘመድ-አዝማሪ ጥልቀ ከንፈር አወጣ። ለሽረን ሉድ፤ ተባሪው ናዘረት ሆነ። በሰላ መንገድና መሽርከር ከጌንደር ደብረግርቶሱን እርቀት ያህል ይሆናል። እያ ተበጀ፤ አደሰ አልቃሽ በገባ ቀጥሮ ለሽረን የገባ እየመሰላቸው አፈሩ-ቀጭ አሉ። የረሳ ሳጥን ገን ገና አላየም። በዝምታ ሊመጡ አልቻሉምና፤ ሲቸገረ «ይኸ ነገር መወረሻው መቸ ይሆን ? የረሳ ሳጥንም ተረ፤ ወደጉድጓድ መገሰ የሚወጣ እካፋና ደግሞ አላየሁም። አለ የምለው ጉድጓድ ትፋሪ ሁሉ ከፈቲ አልጠፋም። እገር! ምን ትላለህ?» አሉ።

ለላውን ዝምታ ሲወጠው አባ ገዛኸኝ ጠልቀው የሚያወቁትና፤ ቀደም ለተበጀ ያልዘረዘረት ጉዳይ ነበርና ይህን ህይ ሰው ባለበት አጋጣሚውን ተጠቅመበት። ቀደም ለተበጀ መንገረ ትልቅ ጤና እንደሚነሳ ያወቁት ጉዳይ ነበርና፤ አሁን፤ ተበጀ ጠፈተትን በር ገበበት፤

«ሀኪም ቤቱ ረት ነው፤ እሞ ተበጀ፤ ሽካራዎች መኪና እስከሚከራዩ ህይ ይወስዳል። በጣም ረት አገርም ነው ያለበት!» ሲሉ «እንደተጠበቀው ተበጀን አገረሽባቸው፤ «የምን ከራይ ነው? ሰውየው የመንገስት መስሎኝ? ይኸው ይቅር፤ ለጤና እየተባለ፤ በየወረ የምንከፍለው ትናቶና ብር መገኛው መቸ ነው? ሰጡኝ ግለት በጣም ትንጅ ነበር። የሀይለስላሴ ቀራጭእንኳ ካውደግ ሊያነሳ የሚመጣው ከመጡበት ነበር። በደርግ እንግዲያ፤ አለም ገብተን፤ ከደባርት በመለስ ገብሮ ብሉ የመጣበን ፍጥረት አይገኝም። እነዚህ በጣም ወከኝ ቀራጮች ነው ያለበት፤ አንድ ቀን አይስተም። ጌጅ ዘጠኝ ቢሆን አስር አይሞላም ይባላል፤ አንድ ቀን እንደያ፤ አንድ ደግሞ ይገላል። ሰው ይቸገረዋልን በፍፁም አያውቅም። ከሚሰጡት የምፅዋት ገንዘብ የሚያወርዱት ነገር መከፈት። አሁን ሳሽረን ግንቀርፈን መኪና ደግሞ መገዢ መጠየቅ ምን ተብሎ ነው? እንከፍልም! እነሆስቲ!»

የተበጀ ለዚህ ወትት እሞ ትረካ እንደገና ሰወችን ደስ ያለና የሰበ አልነበረም። የገዛኸኝን ሰው የግናቂያ (ገንዘብ እንደዋጣ) ገሰግና መንደርደሪያ ተበጀ አበላሽባቸው። ገና በመወረሻ እንደዚያ እንደሰ ያለፈው አልነበረም። የግራ

አቅራቢች እፍ አወጥተው አይናገረዋል፤ የጌደላና ያረብት ነገር ያስከረን ግንቧ፤ የመኪና ኪራይ ከትግቸው በባይ መሆን ነበር። እንደ የወሰኑ ቸገራቸውን የበላ ሰው የተበጀን ንግግር ቶረጠው፤

«አየዋ፤ እንተም የታሪክ ጊዜ ስትሆን የገደታ ገብር ያለብህ ትመላለህ። ይህ ታላ ግጥናት ለምደብህ ቀረ፤ በታና ህዚ ብሉም ነገር ግንተርተር የገድ ይሆናል፤ አሁን ግን እስከረኑ በሁለት በኩል መውጫ አጥቷል። እንደኛው፤ ስላልተገረዘ ከይሁዲዊያን መታብር አይገባም ሲሆን፤ ኛው ደግሞ የመጫኛው ኪራይ ግጠጥ ነው። የመኪናው ኪራይ መገኛ ለቤተሰብ በጣም ሰግዶ ሁኗል። ስለሆነም እስከረኑን ሊያወጡ የቶሙ ሰወች ገንዘብ እየጥታችሁ ጠብቁን ብለው በስልክ ነገረዋል። እንኳን በሀዘን፤ በደስታችንም ተረድድተን ነው የዋርነውና እንደ ሰው ወርቅ ይጣልና ከሁሉም የተገኘውን ተሰብዘብ ይቶይ። ሲል አያ ተብሯ ገም አላሉም። «እንደህ አድርገህ አታብራራም? እኔ ገም ብል ዋር መቸ ይህ ይነሳ ነበር! በትድረት፤ አዘውንት ቀድሞ ነገር ግሰሱ የደንብ ነው። ሽግግሉ ይቀስቅሳል፤ ወጣት ያበጥራል። ... በል በጀመረ አፍህ፤ አቡኹዶ መሳይ ጣልና ገንዘብ አስጥል፤ ዋና ስራ ሰራህ፤ ተባረክ!»

መዋራ እየሆነ፤ የቀብር ስርአት ወይይቱን አደሰ ገቢው አልቃሽ እያቋረጠው፤ ቀደም የተወራውን እያስከለሰው (አደሰ ገቢው እንደያወቅ) ይነገድ ጀመር። የዚህ ግህበረሰብ ልምድና ወገ ከሁኔታው ጋር ተጋወ። አያ ተብሯ የዚህ መርህ ዋና አቀንቃኝ ናቸው። በለት አረር ግልበስ በሰባቸው ይጠናል። «ስልክ ምትና ሰጥኑ ጀምበር ሳይገባ እስከረን ይምጣ በሉ!» አሉ ነገር መነቅነቂያ። ረንታብል ከጠገባቸው ነበረና፤

«ጋሽየ ያልታየህ ነገር አለ፤ እስከረን ሲይቀበር ከግደረ አይዘልም። ሌላው ቢቀር ግች ትልቅ ሰው ናቸው፤ ጉድጓድ መኪተእንኪ ሰንት ይፈጃል፤ መሸቷል። በይገርምህ የመኪቻው መሪትም ገና አልተገኘም፤ ለምን እስከረን ይምጣ? እኔን የግታየኝ እንደህ አጋገል ህዚ ከምንታመስ፤ ትገልን ወደሂላ ትተን፤ ያወም ከሞተ በሂላ እሽ የግሉ ከሆነ ወህ ድፈላትና ይንጣላችሁ ብለን ይቀበር። እስከረን እንገርዝ እንደይሉ ደም ቶርጣልና በዚህ በኩል አንገኝም። ወህ ግን ምንህዞም ቢሆን እስከረን ግብአተመሪት ሳይገባ፤ ሸረ እንደያወም ሳይገነዝ በምባራ ቅጠል መታጠቡ የነበረ ነው። እንጠብቃ ከሉ ይጠቡት፤ እኛ ጉድጓድን እንምሰላን። ይህም፤ ሌላም ሀሳብ ቀርቦ መታብር

ይፈቀድ።» ቢል፤ ተባረ፤ አይናቸው ፍጥ አለና እጃቸው ደግሞ ግፋና ቀኝ ተገባር፤

«ዘዉዘዉ ይህ እስኪፈረድ ድረስ እስከረን ተዘርግቶና በቋሚ ነፍስ ላይ እየተግለለ ተቀመጠ ግለት አይደል። ከገደታ ሰንበት በቀር በመኖሪያው ቀን ሰው መቶ ሳይቀበር ግደር የለበትም ነው የምልህ። ከመንገድ ዳር ቢሆን ከተን አልበስኑም የግጥጣውን ቅንግርት እንይ። ይደር ግለት ግን ትስፋት ይባዛ ግለት ነው። እስከረን ይገረዝ፤ የምትሰውን ደግሞ አቀም። ይህን ፍንጭ መስጠት መጠቃት ነው። የምትናገረውን ብልገናም እግር ይሰግልና በዚህ በኩል ተለበም። ግች እምቢ ያለውን እኛ የማንፈርደበት ምክንያት የለም። ወህ ትልቅ ጥምትና ትልቅ ጥረት እንደሆነ አታውቅም? በወህ ነው ብዙ ሰው ሀይማኖቱን የግላውጠው። ይገረዝን ትተህ በሰአት ይገነዝን ፍጠር።» ቢል፤ ከረንታሁንና ከተባረ፤ አስተያየት የለሁም ያሉት ገዛኸኝ ተናገረ።

«ወይ ጉድ፤ የዚህ ሀጢአት ለነሱ ነው። አትወኑቱ። እስከረኑ የግረገመው እራሳቸውን፤ እንደይቀበር የግገረገረትን ሰወች ነው። አሉ በጣም ረት በታ የመጣ በግጥጥ ድም። ይህ ወይይት ገና መስመርና መደረግ ወሳኔ ሳይደርስ እንደ መሀከለኛ እድሜና የግላውቀው ሰው ከወጭ ወደወሰኑ ገባና፤ «እስከረኑ ወደመታብር እያለፈ ነው። መታብረ በዚያ በተራራው ጀርባ ነው ተብሏልና የቀብር ቤትን የምታውቁ ከላችሁ እየመራችሁ አለዚያም እየተጠየቁ አልቃሽ ወደዚያ ይላፍ ተብሏል። ሲል አንድ የዋለውን ጭትጭት ገምገሜ፤ «እንደያለን፤ እንደቀበር ተሰግመን? አለ። መልስ የሰጠው ሰው አልነበረም። ተባረ፤ በትራቸውን ለመያዝ አገብደደው፤ ወደቶመበት እያገተረ፤

«ይኸ መብራገግ አልገባኝም! ወህ የወሰደው ሞተብፈታዶ ይመስል፤ የታደረ እስከረን ቤትን ሳይረገጥ በጌን እለፉ ግለት አልተገባባኝም። በባት አደረ፤ በየግረፈያው መቶም፤ መረገዶና መፈታቱ ይቅር? መሸእንኪ ይመስላል። ሸረ የሰው ያለህ ሀጢአትና ወርዶት እራ ብሉ ከፈላሽ መንደር ገባ! እንደህያ ስጋ በግደደው? የኛው ቂስ ሁሉ የት አለ? ...» ቢል መልስ ሰጭ አልነበረም። ያነሱት ብዙሮት ነክ ትችት፤ በሌላው ሳይ ያስደረገውን በሳውትም በኔ በኩል ተወግሪ ብስት ልሆናቸው አልፈለኩም። መልስ ሲያጡ ሮኸው ስድብ ጀመረ፤

«ይህ ድምጽም ሌላ ቂስ ሁሉ፤ የመብል ህዚ ደረቱን ሲያስብጥና ጥምጣራ ሲያስምር አወቀዋለሁ። አሁን በሳልቡት የታት መክት ጌትቶልኝ ይል ይሆናልእክ? ለከረመበት የሰጋ ስቡት መውጫ የግሆን፤ አብድ እንደለ አያለሁ። ይህችን ስራየ ብየ

እነታተላላው። እኔ ገን፤ ከዘረ ጆምሮ የጠላት ልጅ ቂስ አለው ብዬ የምተርክላት አይደለም፤ ቅሶና ስምጥረ ተቀርቅሏል። ከነገረቀደም፤ ሲበላሹ፤ መርገም ከገበች ሲታቸው ጋር አብረው በሉ። እርሷን ደግሞ አብሮ የተኛም ይዛር ይገኛል። ምን ይታወቃል? አልጋው እንደ! በሀይማኖት ነክ ምግባር የሚታዩ ቂስ ነበረ፤ አሁን የለም። ሁሉም እኩል መደድ አሳዛኝ ሆነ። እንግዲያ ታምረግ ጆንና፤ የዋናው ባለከባ ቂስ ዘርፍ እንበሉ ጥምጣም የቀሰሰው እምቢ፤ እንጂ እንደላ ሄደ። ከዚህ ከመጣው የጠላት ዘር የጥድቀት በር የሚከተለው ለሱ ብቻ ነው። ከታምረ በቀር ሌላ እድሜ የዋጠ ጠላት መንግስተ-ሰማያት አይገባም።)

ከመብተ-ክተካቸው ይድኑ እንደሆነ ለግሰሰ፤ ጆረቸውን እንደምስጢር ነጋሪ ልታከከው ምንም ሳይቀረጅ፤ «ተቤ፤ ፅደቀት ለሰም ይሆናል፤ አልተገረዙም አይደለ!»

«እ እ እ! የለም! የገባሁት የሀጢአት ንክኪ አለብኝ፤ እኔ ብድንም ከሰራሁት ጥፋት የሚከነክኝ አለ። በእድሜ የተታለልኩት ሁለቱ ነው። እንደ-ን ተወወለ ይቶይ። ሌላው ገን ቂስ የሀይማኖት ጠባቂ ነው በግለት በቂስ የተታለልኩት ነው። የዋናው ገራዥ ተሳሳኪና ወተላኪኛ መሆናቸውን አልተረዳሁም ነበር። "ጥቁር ከባ የለበሰች አህአፖ መጣች" አለ አሉ በወየው ገር ቢለው፤ እኔም ያበሻ ቀለም አይቸ ቀለሜን በለበሰ ሰው ተጠቃሁ። እኔ በርግም አልተነካ ሂትም ግን፤ በልጄ በኩል ሀጢአት ገብቻለሁና የጥድቀት በር በዚህ በኩል ሳይዘጋጠም አይቀርም። እግዚር በሰው ደመሰሳል በግለት፤ ስጦት አሳምሮ ሲቀርብ ይሁን ብዬ ልጄን አስባረኩት። እኔም ብሆን ወረቀቱ ሳይዘጋጅ ቀርቶ ነው የደንከለንጅ አብረ ልባረክ ምንም አልቀረ ነበር። እግዚርን ምን ሰርቸው፤ እንደህ ያለ ጋዝ ወሰጥ የሚከተኝ። ወረቀቱን ወደሂሳ አጣፍቶ ደም ከግፍሰሰ ያደነኝ፤ ባለቤቱ ነው። የሰማዩ ጌታ! አሁን ታዲያ እንድንህ አድዋኛል፤ በዚያም ርቶት ስጥቶኛልና እንደተረቡ፤ እግዚር የጠላትን ቀለም ለብሰ ቢወርድና በይቅባረክ እግዚሠር ረንታ ይቅባረክ ግርዛት ቢል፤ የራሱን መፈተኛ ነገር ሰላቀርብላት አይገርዝኝም። እግዚሠር ከሆነም ልገርዝህ ብዬ መጀመሪያ እሱን አድምቸ ከዚያ እኔንም ያደግል። ከልተሰማግ፤ አስደሚ ሀበሻ መሆኑን በዚያ አወቀዋለሁ። ነገርን ገራዥ፤ እኔ ልገርዝህ ብትለው እሽ አይል? ስለሆነም እግዚሠር ከልሆነ ሰው አይቀበልም። ከታምረም ጋር መሀላ አድርገናል። እሱ በሌለበት የኔ መድግት አይደለም። ከግን ጋር ሆኖ መሀላውን አነሳለሁ! እሱም ሂዷል፤ እንደሰህ መከተል የኔ ረንታ ነው።»

ሰድብ ከትችት ጋር እያሜረረ፤ እያወረኝና እየሰማሂቸው

ከተባለው የይሁዳውያን መታብር ገቢ ጥልቅ አለን። የፀዋት ለሰላለፊና የመታብር ተራ አቀጣመጡን ዘራያ ክብ ዘረው ተመለከተት፤ «አደራህን፤ ይህ ሁሉ ከተግ የሰው መታብር ነው?»

«የሚጠፋዎት ነው እንደ! በቀን የሚወለደውንና የሚጥተውን እኩል አድርገው ያስሉት እኩል ነው። እንደ ሲለት እንደ ሲመጣ ነው።»

«በጥቲ፤ ሰንተ አልቋል? ብዙ አመት በዓረው መታብር ላይ አደሰ ጥረው አይቀብረም? ያንድ ሰው መታብር፤ ዘላለም ያንድ ሁዋ ነው የሚዓረው? እንደገራት መጠብቅ፤ በዚህ በኩል ልባና አጥተዋል! በጠላትም አብዝተነው፤ ከልጠፋው መሪት ላይ የመታብር ቤት ስንከፍትና ስንዘጋ፤ ስንደራርብና አጥንት ስናጋጭ ነው የምንዓረው፤ ግና የፍትህም ነው። እንደሰማዊው ፍትር እየመለሰን በቀብረም እናት ከባት፤ ልጄን ከእናትና እህት እያልን እንደቀረቢታው እንደርባለን። የነዚህ ሌላ ነው፤ ልክ እንደምግብ ሴታቸው ሁሉም ለየባቸው የወሻ ጉጂ የተሰራላት ነገር።... በጣም የተጣደ፤ ያበባውና ያትክልት ሽታም ልዩ ነው። ከንደ ትብብረህ በጥቲ ይህች ጥቁር አናስቀርብም ያሏት ነገር ገባችኝ! ይህ ኩራት የመጣው በጣም ከመጣደት ይሆን? ሳይናገረት ቀርተው ነውእንጂ የተሰያየንበት... ወጋም ሁሉ! አሉ፤ ቀልደቸውን አልነበረም። ከሰላሉ አደሰነት ቢታከልበትም፤ የልዩነትን መነሻ ዘራያ ምክንያት ሁሉ የግሰሰው እንደነበረ ግልፅ ነው።»

ወህዩዋ ደከግ፤ ወለግው አይን ያዘ። የምሽት አጋቢው ነፋሱ ረት ያስወረገ ከጀመረ ቆይቷል። ለስከረን ወደጉድጓድ ቀረበ። ዘራያ ጉድጓዱ በጥቁር ለባሸች (ነጮች) ተከበበና አጃቢው ሀበሻ ሆነ። ብዙወች ለዚህ ሁኔታ አደሰ አልነበረም። እያ ተበጁና መሰሉቻቸው፤ በልግድ ለምርታን ሽግግሉ ይጋበዝ ነበርና ያንን የመጠበቅ ደመሰሳል ረንጠር ብለው ቆሙ። የጠራ ግን አልነበረም። ረታቸው በፋታው እየተከፋተረ በረደ። ብዙ ነገር አደሰ በመሆኑ (ለባቸው) ዘራያውን የሚሆን እንቅስቃሴ ባይኖረው ሲያስሉ ረታቸው የደከመና እንቅልፍ የጋበዘው ህገን መለ፤ መናገራቸውን ግን አላቆመም፤ «ሰግ! ከንደ! ይህ የምንሰግው አቶቱ ምን እየተባለ ነው?»

«ፍትህተ-ጠሉት መሰለኝ፤ እያ ተበጁ።»

«በታ? ሊቀበር ግለት?»

«አሁንስ አመመዎት መሰል! ምን እያልኪት ታንቀላፋለች? ለሰ ተራኪ ደሳሉ እስከ በወዋታ መሀል፤ እስከሰ የፈለጉት በጊዜ መታብርን መሰሉኝ?»

«እጼፁብ ድንቅ፤ እንደሆነ አላየሁ! ሱዳን ጥራኝ! በቸግር ቢሆንም የጥጋቢ፤ እዚያም በሰው ቀብር አይነት እየየ ብዩ ነበር፤ ጥጋቢ የጠቢያ ትድረት፤ ባህል፤ ኩራት፤ ዝና፤... ደህና ሰንብት! ሁለተኛ፤ ሰው ጤቶ ከቀብር አታቀመኝ! እኔንም ከዚህ አትገደለኝ! በሰባርህ ቀን ነውና የፈጠርከኝ እንደተሳካርኩ ነው የግልፍልህ! በኔ ዝባይ ግን ቂም እንደትይዝ፤ በፈቃድህ ያደረግኸው መሆኑን አትርሳ! ከዚህ መሞት በፍጹም የለብኝም።

«ሱዳን ሳይም አትገደለኝ ብለው፤ እሱራሊም ሳይ ሞት ካልታየም ከምኒቱ ሊገቡ ነው? ምን ነካም? በኢትዮጵያስ ገለዝ መፍቻ ነው። የተማረ ካልሆነ ውዋው (ያልቀሰሰ) አይገባውም! ቋንቋው የተለየ ሆነ ብለው ነው?»

«በጠቅላላው አልተገባባኝም፤ ለዚህ ነጭ ሁሉ፤ ዛሬ ትንግርት አሳያለሁ ነበር የቀደም ሀሳቤ። ሀበሻ፤ ዛሬ ነጭ ሲሆን እየሁ! የሰማሁት ልክ ሆነ!... ስጋየን፤ አሁን እዚህ ብታየውም፤ ዝም ብለህ፤ ተበጁ ካሁን ጆምሮ የለም በል! የለሁም» ብለው ዝም አሉ። ያየ ተበጁ ለመጀመሪያ ጊዜ የናጠጠ ዝምታ እየሁት። ሱዳን ሳይ እቀብር ጉድጓድ አካባቢም ሆነ ከቀብር መልስ ሳይ ይታይ የነበረ ጉልህነታቸው ሟሽሽ፤ እንደያውም እዚህ ቀብር ሳይ እንደላነበረ ቶጠርኩት።

ደግሟል አልገረዝም እንደሉ የሞተት አዛውንት የመቀበሪያ ቦታ ውዝግብ፤ የከረመና ውስጥ-ለውጥ የተባሰለ ቁጭት ሁሉ እገነኛለሁ። የሀዘን ቤቱ፤ ወደፖለቲካ መድረክነት እኮበከበ። በኢትዮጵያውያን ተመክሮ የሀዘንቤት፤ እድገት የሞጠ ሲሰበሰቡት ደረጃ አይለይም። ሞት ነጉሉኔ ከሚል ዘይቤ፤ የቀብር ብድር እውጭው ብዙ ነው። በርግጥ፤ ማስተካከን ብዙ ዘርፍ ሊወጣለት ቢችልም ከንድ በሽመት ከተጠራ ባለስልጣን ይልቅ፤ በየጊዜ ሀዘንቤት እየተገኘ፤ እግሩ ያጥናችሁ ያለ ለቀስተኛ ግች ቀባሪው ይበዛል። በሞት ቀን፤ በልመና በረም ይሁን ደቦ ያወጠበትን በረ ሳይቀር መፍታት ግድ ነው። ለብዙ ያለቀሰም አልቃሹም ብዙ ነው። ገፋፈ ሳይዋርባቸው ለንደህ ያለ ልምድ ታማኝችም ብዙ ናቸው።

ታዲያ ታምረም፤ በለቅሰ ያልተያየ በደስታ አይተያይም፤ ገቢያም ወጡ አደባባይ፤ ባገር ከሚተዋወቁት ሰው ለቅሰ መድረስ እንደላብ ያዘናል፤ የሚለውን ዘይቤ ይከተሉ የነበረ፤ በለቅሰ ደቦ ተወናቂ ነበረ። ሀበሻ ሲሞት በድፍን እሱራሊ ያልተገኘበት ቦታ የለም። ለለቅሰ መድረሻ ልዩ አበል የሚከፈላቸው ነበር የሚመስሉት። መሳፈሪያው ውጭ ቀላል ካለመሆኑ ሊሳ ከግች ቁጥር እንፃር ያሳግዳል። በበጌ እንፃር ግን በለቅሰ ቀን ተከሳች

ሰው ይረባባሉ ሁሉም ያወቃቸዋል። ከለቅሷቸው ያልደረሰ ከመጡበት ነው።

ሰው ሲበዛ፤ የሚጣለው ገንዘብም ይበዛል። መስጠት ወደ ሳይሆን ለቅስተኛ መሆኑ የሚታወቀው ከፍሉ መመዝገቡ ነው። መዝጋቢው ለሰታዊት በሰንት ልመዝገብ ነው የሚል። ከዚህ የሚወጣ ጥቅም ቢዋር (ለሀዘን ቤት) የመጠን ውድድረ ነው። እንደ ሊመዘገብ የቀረበ ሰው፤ ከፈተ የከፈሉትን ካላወቀ ምችት ያጣል። ሳንደንድ ሰው የክፍያ መመዝገብ ቀደም የከፈሉ ሰወች ናቸውና። መዝጋቢውም ቢሆን አወቅ ይጠግል፤ ቀደም የተመዘገቡትን ሰወች የሰው ዝርዝር ይጋርደዋል። በድንገት ግን ተዘናግቶ ከታየ፤ ከመዝገቡ በዋለው ከፍተኛ ገንዘብ መተመን የብዙወች መሳ ነው። ይህ ችግር፤ ወደጅ፤ የረት ወደጅ፤ ዘመድ፤ ቅርብ ዘመድ፤ የሚሉ ሰወችንም በጣም የሚያወደድር ሁኔታ በመሆኑ፤ በታላቅ ለመገለፅ ውስጠኩ ነው። በዚህም ላይ ካገራቱ የገንዘብ አቅም ጋር አለመተዋወቁ ብዙ ሰወችን ጌድቶ ብዙወችንም አሳምቷል። ግራም ነፈሰ ቀኝ፤ አስባልጦ ሰጠን ብዙ ሰው ይወደዋል። አቅም ምጠና የጥቂትና ራሳቸውን በደንብ ያወቁ ሰወች ነው።

ይህ በእንደህ ሆኖ፤ የሀዘን ቤትም በጣም ተመቸን። መስተንግዶው ከመጠን በላይ ያያለ ሆነ። ይህን ተንተርሳ ከየግእዝኑ የፖለቲካ ወይይቱ ይነፍስ ጀመር። ባዘን ቤት ልምድ የለሰሳ ውዋታ ብሎም የግችን ቤተሰቦች ካዘን ጭነት ለማራት ስልቱ የጠበቀ ቀልድና ተረብ ይደረጋል። የወረ ጭንጭት ሲነሳ እጅ ተንወብጭባ ተወ፤ ይህ በደባባይ የሚሆን ነው፤ የጤትን መቃብር አትመሱት ይባል ነበር። በዚህ ሀዘን ቤት ግን የፖለቲካ ወይይትን የሚያቀናትና የሚያገለግለው እየለ። የልጆቻቸው ተንደኛነትም ይበልጥ አመረጫው፤ ያበታቸው የመቀበሪያ ጉድጓድ የፈጠረው ውዝግብ ያገር መጀመሪያ ጥቁ አድርጌ እንደተዋቸው ቆጠረት፤ ቁጭት በቁጭት ሆኑ። ከግለሰብ የማይ ገግግር ወደተደራጀና ተደግግጥኖ የሰፈነበት ወይይት ቅልጫ ተዛወረ፤ የተግከለ ሸንጌ ሆነ።